

LJUBLJANA, junij 2017

DVODOMNOST V EVROPI DANES in JUTRI • BICAMERALISM IN EUROPE TODAY and TOMORROW

DVODOMNOST V EVROPI DANES in JUTRI

Analiza pristojnosti (dendogram)
Možnosti za modifikacijo

Znanstvena monografija: Marjan Maučec, mag. junij 2017

Scientific Monography: Marjan Maučec, mag. June 2017

BICAMERALISM IN EUROPE TODAY and TOMORROW

Analysis of jurisdiction (dendogram)
Opportunities of modifications

**DVODOMNOST
V EVROPI
DANES in JUTRI**

Znanstvena monografija: Marjan Maučec, mag. junij 2017

Scientific Monography: Marjan Maučec, mag. June 2017

**BICAMERALISM
IN EUROPA
TODAY and TOMOROW**

Znanstvena monografija: Dvodomnost v Evropi danes in jutri

Avtor: Marjan Maučec, mag. posl. ved

Soavtorice prvega poglavja: Neža Dular, Anka Zajc, Aldijana Ahmetović

Recenzenti: redni prof. dr. Bojan Dobovšek, assoc. prof. dr. Alfonz Antoni, Budapest Metropolitan University, Hungary in doc. dr. Tatjana Horvat, Univerza na Primorskem, Koper, Slovenija

Prevod in lektoriranje: Katarina Živec

Oblikovanje in priprava: Marjan Maučec, mag. posl. ved in Katarina Živec

Ljubljana, samozaložba

Tisk: Art 32, d.o.o., Ljubljana

Število izvodov: 100

Junij 2017

KAZALO

I. DVODOMNOST V EVROPI: PRIMERJAVA UREDITVE DRUGIH

DOMOV	3
PREDGOVOR	3
1. BOSNA IN HERCEGOVINA	6
2. ČEŠKA REPUBLIKA	14
3. FRANCOŠKA REPUBLIKA	25
4. IRSKA	37
5. ITALIJANSKA REPUBLIKA	50
6. KRALJEVINA BELGIJA	58
7. KRALJEVINA NIZOZEMSKA	70
8. KRALJEVINA ŠPANIJA	76
9. REPUBLIKA AVSTRIJA	85
10. REPUBLIKA BELORUSIJA	94
11. REPUBLIKA POLJSKA	106
12. REPUBLIKA SLOVENIJA	113
13. ROMUNIJA	120
14. RUSKA FEDERACIJA	126
15. ŠVICARSKA KONFEDERACIJA	130
16. ZDRUŽENO KRALJESTVO VELIKA BRITANIJA IN SEVERNA IRSKA	134
17. ZVEZNA REPUBLIKA NEMČIJA	148

II. PRIMERJAVA PRISTOJNOSTI ZAKONODAJNE INICIATIVE IN

VLAGANJA AMANDMAJEV EVROPSKIH DRUGIH DOMOV	155
1. UVOD	155
2. RAZISKOVALNA VPRAŠANJA IN METODOLOGIJA	158
3. RAZISKAVA IN DISKUSIJA	160
4. MOŽNOST DRUGEGA DOMA ZAČETI ZAKONODAJNI POSTOPEK	171
5. PRAVICA DO VLAGANJA AMANDMAJEV	177
6. POVZETEK REZULTATOV RAZISKAVE IN ZAKLJUČEK	188
7. LITERATURA	192

COMPARISON OF LEGISLATIVE JURISDICTION INITIATIVES AND SUBMITTING AMENDMENTS OF EUROPEAN NATIONAL COUNCILS	201
---	------------

III. SPREMEMBE ZAKONODAJE GLEDE SENATOV –	
RAZISKOVALNI DEL	252
UVOD	252
POVZETKI REZULTATOV IN ZAKLJUČEK	297
CHANGES OF LEGISLATION CONCERNING	
SENATES – RESEARCH SECTION	298

I.

DVODOMNOST V EVROPI: PRIMERJAVA UREDITVE DRUGIH DOMOV

PREDGOVOR

Od prve polovice 90-ih let 20. stoletja, ko so države srednje in vzhodne Evrope sprejele demokratične ustavne sisteme in nekatere izmed njih (npr. Češka, Poljska, Romunija, Rusija, Slovenija) ustanovile dvodomne parlamentarne sisteme, se število drugih domov v Evropi ni spremenilo. To dejstvo je še posebej zanimivo zaradi referenduma o ukinitvi irskega Senata, ki je bil na Irskem leta 2013, in na katerem so irski državljani izglasovali podporo obstoječemu dvodomnemu sistemu. Kljub temu, da ni prišlo do sprememb v nastanku novih ali ukinitve obstoječih drugih domov v Evropi, pa je prišlo do sprememb v njihovi ureditvi.

V Evropi je 17 držav z dvodomnim sistemom. To so Avstrija, Belgija, Belorusija, Bosna in Hercegovina, Češka, Francija, Irska, Italija, Nemčija, Nizozemska, Poljska, Romunija, Rusija, Slovenija, Španija, Švica in Velika Britanija. Poleg navedenih je treba omeniti Državni svet Luksemburga, ki sicer ni del zakonodajne veje oblasti in ni drugi dom parlamenta, je pa posvetovalni organ in ima pristojnost veta. Torej ga je vredno obravnavati, ker opravlja vlogo, ki jo običajno opravlja drugi dom v evropskih državah.

Monografija je sistematično razdeljena po evropskih državah z dvodomnim parlamentarnim sistemom. Vsak izmed drugih domov je predstavljen po osnovnih elementih, ki so značilni za drugi dom posamezne države, kot so: predstavništvo, sestava, pristojnosti,

mandat, vodstvo, skupna zasedanja obeh domov ipd. Osrednja dela proučevanja vsakega izmed drugih domov sta način oblikovanja in pristojnosti, saj so v teh delih drugi domovi tako raznoliki, da jih ravno to dela najbolj zanimive za proučevanje.

Namen te monografije je поблиžje spoznati ureditev drugih domov v Evropi, ki so večinoma zelo tradicionalni in katerih ureditev se v zgodovinskem razvoju spreminja. Zaradi tega je ta raziskava namenjena lažjemu razumevanju ureditev drugih domov v Evropi. Zanimiva bo vsem, ki bodo proučevali sodobne druge domove v Evropi in njihov razvoj skozi čas. Razlogi za vzpostavitev dvodomnega sistema v državah so namreč zelo različni in ni mogoče izluščiti splošnega pravila, ki bi obstajal v vseh. Drugi dom redko zastopa celotno volilno telo, ampak neke posebne, večinoma lokalne interese, tako da se v drugem domu izražajo povsem drugačne ideje kot v prvem.

Nekatere evropske države so v ustavnem sistemu ohranile določene značilnosti, ki so posledica dolgoletnega zgodovinskega razvoja. Številne značilnosti drugih domov so ostanek tradicije, kot na primer imenovanje določenega števila članov drugega doma, doživljenjski mandat, dajanje soglasja k imenovanjem ali nagovor monarha v drugem domu. Redkeje pa je ohranjena celotna sestava drugega doma kot ostanek aristokratske tradicije.

Tako, kot je različen vzrok nastanka drugega doma, imajo drugi domovi tudi zelo različne pristojnosti in načine oblikovanja. V nasprotju s prvimi domovi, katerih člane po navadi volijo na neposrednih volitvah, je način oblikovanja drugih domov zelo različen. V dvodomnih sistemih je običajno, da je drugi dom sestavljen drugače kot prvi. Večina drugih domov je oblikovana predvsem na volitvah – bodisi na posrednih ali neposrednih. Obstajajo pa tudi drugi domovi, kjer so člani delno voljeni in delno imenovani, ter drugi domovi, katerih vsi člani so imenovani.

Način oblikovanja drugega doma je povezan tudi z njegovimi pristojnostmi. Neposredno izvoljen drugi dom je najbolj legitim (bolj kot posredno voljen ali pa imenovan drugi dom) in ima zaradi tega po navadi tudi večje pristojnosti. Neposredno voljen drugi dom je bolj upravičen uveljavljati svoje interese v odnosu do neposredno voljenega prvega doma.

Podobno, kot obstajajo različni načini oblikovanja drugega doma, so tudi pristojnosti drugega doma zelo različne. V nasprotju z drugimi domovi se pristojnosti prvih domov med seboj bistveno ne razlikujejo. Pristojnosti drugih domov so vezane predvsem na zakonodajno vejo oblasti. Z izjemo drugih domov v sistemih simetrične oziroma popolne dvodomnosti imajo drugi domovi manjše pristojnosti na področju sprejemanja zakonov. Podobno velja tudi za pristojnosti na področju imenovanj in nadzora nad izvršilno vejo oblasti. Na teh področjih so pristojnosti drugih domov redko večje, kar ima tudi pomembne posledice pri dojemanju vloge drugih domov. Prav od pristojnosti je odvisno, ali bo drugi dom lahko uveljavil svoje interese in sooblikoval družbeno življenje v državi. V vsaki državi sta ureditev in praksa na tem področju drugačni.

Vse navedene ureditve dvodomnosti evropskih držav so predstavljene tudi z namenom, da jih je mogoče primerjati z ureditvijo Državnega sveta Republike Slovenije. Na ta način so najboljše razvidne podobnosti in razlike med slovenskim državnim svetom in ureditvijo sorodnih institucij v tujini.

1. BOSNA IN HERCEGOVINA

1.1. SESTAVA PREDSTAVNIŠKEGA TELES

Skupščina/ Skupština Bosne in Hercegovine¹ je najvišje zakonodajno telo v državi. Sestavljata jo dva domova - Zastupnički dom/ the House of Representatives/ Predstavniški dom in Dom naroda /the House of Peoples / Dom narodov.

Vse zakonodajne odločitve stopijo v veljavo, ko jih sprejmeta oba domova.

Predstavniški dom ima 42 članov, dve tretjini sta neposredno izvoljeni na ozemlju Federacije Bosne in Hercegovine in ena tretjina na ozemlju Republike Srbske.

Parlament sprejema zakone, potrjuje proračun in odloča o virih prihodkov, ki so potrebni za financiranje institucij Bosne in Hercegovine in njenih mednarodnih dolžnosti. Parlament potrjuje imenovanje predsednika in članov Sveta ministrov, daje soglasje k podpisu mednarodnih pogodb in sprejema odločitve, ki so potrebne za izvrševanje njegovih pristojnosti ali pristojnosti, ki so mu poverjene na podlagi sporazumov. Parlament izvaja zakonodajno, informativno in nadzorno funkcijo in ureja svojo notranjo strukturo in delovanje.

¹ Senat.fr. (2017). International - Senates of the world - Bosnie - Sénat. [online] Available at: <http://www.senat.fr/senatsdumonde/english/bosnie.html> [Accessed December 2015].

1.2. DOM NARODA – HOUSE OF PEOPLES – DOM NARODOV

Dom narodov ima 15 članov – dve tretjini (5 Bošnjakov in 5 Hrvatov) jih prihaja iz Federacije Bosne in Hercegovine in ena tretjina (5 Srbov) iz Republike Srbske.

Član Doma narodov ima pravico in dolžnost, da se udeležuje sej Doma narodov in njegovih delovnih teles, katerih član je. Na sejah mora sodelovati in si prizadevati, da se najdejo rešitve in sprejemajo odločitve, ki omogočajo ustavno delovanje institucij Bosne in Hercegovine. Pri izvrševanju svojih dolžnosti se lahko vsak član udeležuje sej delovnih teles, v katerih sicer nima članstva, z omejitvijo, da na teh sejah nima pravice glasovati. Član Doma narodov lahko predlaga nov zakon, spremembo ali dopolnitev zakona ali drugega akta in sproži druge postopke, ki so predvideni s poslovnikom. O navedenih predlogih Dom narodov vedno glasuje.

1.3. VODSTVO

Dom narodov izvoli z večino glasov njegovih članov enega Bošnjaka, Hrvata in Srba, ki zasedejo mesta predsednika in podpredsednikov Doma narodov. Vsi trije izmenično predsedujejo Domu narodov. Predsednik in podpredsednika skupaj tvorijo kolegij Doma narodov.

Skladno s poslovnikom je kolegij pristojen za to, da omogoča razmere, v katerih lahko člani Doma narodov izvršujejo svoje pravice in dolžnosti, ki so povezane z njihovimi odgovornostmi in predpisuje kriterije, ki urejajo pravice in dolžnosti članov Doma narodov in omogočajo sodelovanje s Predstavniškim domom, kar vključuje sklic skupnih zasedanj obeh domov na zahtevo kolegija Predstavniškega doma in skupnih sej kolegijev obeh domov. Kriteriji so postavljeni tudi z namenom, da omogočajo izvrševanje pravic in dolžnosti članov Doma narodov z ozirom na predsedstvo

Bosne in Hercegovine, Svet ministrov Bosne in Hercegovine, na ustavo in poslovnik.

Poleg drugih dolžnosti kolegij obravnava iniciative in predloge, ki so predloženi v obravnavo Domu narodov in skrbi, da so skladni s poslovnikom. Kolegij sodeluje s političnimi strankami, drugimi organizacijami in združenji, pri čemer organizira posvete z namenom oblikovati dnevni red seje Doma narodov ali oblikovati morebitni delovni načrt oziroma drugo dejavnost, ki bi lahko vplivala na delo Doma narodov. Kolegij opravlja še druge naloge, ki so mu poverjene s stani Doma narodov in poslovnika.

1.4. NAČIN SESTAVE

Člane iz Federacije Bosne in Hercegovine (5 Bošnjakov in 5 Hrvatov) imenujejo bosanski in hrvaški delegati v Predstavniškemu domu, 5 članov iz Republike Srbske pa imenuje Narodna skupščina Republike Srbske.

Da je posameznik lahko imenovan za člana Doma narodov mora biti star 18 let in biti državljan Bosne in Hercegovine. Člani Doma narodov ne morejo biti osebe, ki služijo kazen, na podlagi sodbe Mednarodnega sodišča za nekdanjo Jugoslavijo oziroma, ki niso izpolnile dolžnosti, ki jim jih je naložilo to sodišče.

1.5. MANDAT

Člani obeh domov imajo štiriletni mandat.

1.5.1. Imuniteta

Člani niso kazensko in civilno odgovorni za dejanja, ki jih izvršijo v okviru opravljanja njihove funkcije.

1.6. PRISTOJNOSTI

1.6.1. V okviru zakonodajnega postopka

Zakonodajna iniciativa

Pravico predložiti zakonodajno iniciativo ima vsak član Predstavniškega doma ali Doma narodov, odbori vsakega izmed domov, skupni odbori obeh domov, vsak dom posamično, kot tudi predsedstvo Bosne in Hercegovine in Svet ministrov Bosne in Hercegovine v okviru svojih pristojnosti.

Zakonodajna iniciativa se predloži predsedniku doma, ki ga mora takoj posredovati naprej kolegiju. Kolegij mora v roku 7 dni odločiti kateremu izmed odborov se zakonodajna iniciativa predloži v obravnavo, ga posredovati odboru za ustavne in pravne zadeve, da preveri njegovo skladnost z ustavo in pravnim sistemom, in ga nato posredovati pristojnemu odboru v obravnavo.

V primeru, da kolegij odloči, da je pristojen odbor, skupni odbor obeh domov, se zakonodajna iniciativa pošlje v obravnavo skupnemu kolegiju. Ko skupni kolegij potrdi, da gre za zadevo, ki jo mora obravnavati skupni odbor, se zadeva pošlje odboroma za ustavne in pravne zadeve obeh domov. Ko oba odbora podata svoje mnenje, se začne obravnava na pristojnem skupnem odboru obeh domov skladno s poslovnikoma obeh domov.

Zakonodajni postopek

Obstajajo redni, skrajšani in nujni zakonodajni postopek. V rednem postopku se zakon obravnava na dveh branjih v obeh domovih. V primeru, da se dom strinja, da se zadeva obravnava po skrajšanem postopku, se vsi postopki predvideni za redni zakonodajni postopek skrajšajo na polovico in dodatno lahko kolegij omeji tudi dolžino razprave. Nujni postopek se lahko uporablja v primerih, ko dobi predlog zakona status visoke nujnosti – npr. kadar zakon ni tako kompleksen in je lahko samo sprejet ali zavrjen, ni pa ga mogoče amandmirati.

V prvi fazi obravnave na odboru, odbor za ustavne in pravne zadeve preveri skladnost predloga zakona z ustavo in pravnim redom. Pristojen odbor poda svoje mnenje o načelih, na katerih temelji predlog zakona. Nato se predlog zakona pošlje kolegiju, ki zakon uvrsti na dnevni red seje, ki se mora sklicati v roku 7 do 15 dni. V primeru, da odbor za ustavne in pravne zadeve in pristojni odbor k predlogu zakona zavzameta negativno stališče, se predlog zakona skupaj s stališči posreduje v obravnavo in na glasovanje posameznemu domu parlamenta. V primeru, da posamezen dom sprejme negativno mnenje glede zakona, se šteje, da je bil zakon zavrjen. V primeru, da se negativno mnenje odborov zavrne, se zakon vrne nazaj na pristojni odbor v nadaljnjo obravnavo. V primeru, da sta mnenji odbora za ustavne in pravne zadeve in pristojnega odbora pozitivni, se zakon pošlje posameznemu domu v obravnavo in na glasovanje v okviru prvega branja.

Predlog zakona, ki je bil sprejet v okviru prvega branja, se posreduje pristojnemu odboru in nato v obravnavo in glasovanje v posameznem domu v okviru drugega branja, kjer se obravnava besedilo zakona in morebitni amandmaji. Po sprejemu zakona v enem izmed domov, se sprejet zakon pošlje v drugi dom, kjer se celoten zakonodajni postopek še enkrat ponovi.

Šteje se, da je zakon sprejet, če ga sprejmeta oba domova v istem besedilu. Z namenom, da se oblikuje enotno besedilo zakona, se ustanovi skupni odbor. Če eden izmed domov ne sprejme poročila skupnega odbora, se šteje da je bil zakon zavržen.

1.7. NADZORNA FUNKCIJA

Člani Doma narodov lahko zastavljajo vprašanja Svetu ministrov Bosne in Hercegovine, kateremukoli od njegovih članov in vsem institucijam Bosne in Hercegovine. Vprašanja se morajo nanašati na določena dejstva, razmere ali uradne informacije v okviru dolžnosti posameznih institucij. Vprašanja se lahko zastavljajo tudi Visokemu predstavniku Bosne in Hercegovine in predstavnikom drugih mednarodnih organizacij v Bosni in Hercegovini.

Vprašanja se posredujejo predsedniku Doma narodov v pisni obliki, pri čemer mora vprašanje vsebovati tudi izjavo člana Doma narodov o tem ali želi ustni odgovor na seji Doma narodov ali pisni odgovor na zastavljeno vprašanje. Če vprašanje ne vsebuje izjave, se predvideva, da želi član Doma narodov ustnen odgovor na seji Doma narodov. Odgovori na vprašanja morajo biti uvrščeni na dnevni red seje Doma narodov po vrstnem redu, v katerem so bila zastavljena v roku 30 dni od njihove zastavitve. Pred začetkom seje mora predsednik obvestiti Dom narodov o tem, na katera vprašanja so prejeli odgovore in na katera ne. Odgovore morajo zadevne institucije posredovati v roku 30 dni.

1.8. POSEBNE PRISTOJNOSTI

Parlament potrjuje imenovanje predsednika in članov Sveta ministrov, daje soglasje k podpisu mednarodnih pogodb in sprejema odločitve, ki so potrebne za izvrševanje njegovih

pristojnosti ali pristojnosti, ki so mu poverjena na podlagi sporazumov.

1.9. SEJE

Predsednik Doma narodov, v soglasju s podpredsednikoma skliče sejo Doma narodov in predlaga dnevni red zasedanja.

Vabilo na sejo mora biti poslano članom Doma narodov vsaj 7 dni pred predvideno sejo, razen kadar je drugače predvideno s poslovníkom. Vabilu morajo biti predloženi materiali za sejo, in kadar je to primerno, zapisnik prejšnjega zasedanja.

V nujnih primerih in kadar to zahteva ena izmed skupin² Doma narodov, 5 članov ali na lastno pobudo lahko predsednik skliče sejo v roku 3 dni. V teh primerih se materiali za sejo in dnevni red lahko predloži med samim zasedanjem.

Za sklepčnost mora biti prisotnih 9 članov Doma narodov, pri čemer morajo biti prisotni vsaj 3 Bošnjaki, 3 Hrvati in 3 Srbi. Člani sprejemajo odločitve z večino prisotnih članov.

1.10. ZADEVE EVROPSKE UNIJE

Zadeve, ki se nanašajo na Evropsko unijo v parlamentu obravnava skupni Odbor za evropsko integracijo. Ta obravnava vprašanja, ki se nanašajo na vključevanje v EU, spremljanje izvajanja pravic in

² Po zaprisegi članov Doma narodov se oblikujejo tri skupine – skupina Bošnjakov, Hrvatov in Srbov. Namen ustanovitve skupin je priprava, obravnava in predložitev zadev na dnevni red zasedanj Doma narodov. Vsaka skupina ločeno samostojno določi svoj način delovanja in organizacijo in izbere svojega predsednika in podpredsednika. Enkrat letno pristojni odbor določi in obvesti Dom narodov o dodelitvi sredstev in objektov kot tudi administrativnih, tehničnih in drugih storitev, ki so potrebne za delovanje skupin.

obveznosti, ki izhajajo iz mednarodnih pogodb; usklajuje delo delovnih teles, ki so povezana z vključevanjem v EU in jim predloži mnenja, priporočila in opozorila; analizira vpliv strategije vključevanja BiH in pripravlja obsežna poročila; nadzoruje pripravo študije izvedljivosti in spremlja izvajanje predpristopnih stabilizacijsko-pridružitvenih sporazumov in pristopnih strategij; nadzoruje usklajevanje zakonodaje BiH s pravnim redom EU; sodeluje z institucijami BiH (zlasti z Direktoratom za BiH za integracijo v EU), institucijami EU in drugimi državami v zvezi z vprašanji integracije; organizira javne razprave o vprašanih vključevanja; zbira, arhivira in sistematično predstavlja informacije članom odbora v zvezi z EU; nadzoruje porabo dodeljenih sredstev EU; in se ukvarja z drugimi vprašanji povezanimi z vključevanjem v EU.

1.11. SKUPNO ZASEDANJE OBEH DOMOV

Skupna zasedanja obeh domov skličeta predsednika obeh domov, kadar skupni kolegij meni, da je skupno zasedanje potrebno, v primeru slavnostnih priložnosti in v izrednih razmerah na zahtevo predsedstva Bosne in Hercegovine.

Na skupnih zasedanjih izmenično predsedujeta predsednika prvega in drugega doma. Dnevni red določi skupni kolegij obeh domov. Vsak izmed domov glasuje ločeno, skladno z njegovim poslovníkom.

2. ČEŠKA REPUBLIKA

2.1. SESTAVA PREDSTAVNIŠKEGA TELES

Na podlagi ustave, je zakonodajna oblast v državi poverjena parlamentu, ki ga sestavljata dva domova: Poslanecka Snemovna/ Chamber of Deputies/ Poslanska zbornica in Senat/ Senate/ Senat.

Za razliko od Senata ima Poslanska zbornica štiriletni mandat in se vsake 4 leta sestavi v celoti, razen, kadar je predhodno razpuščena. Volitve v Poslansko zbornico potekajo na podlagi proporcionalnega sistema.

2.2. SENAT - SENATE - SENAT

Senat je stalna ustavna institucija, ki se je ne more razpustiti.

Senat je ustavna institucija, ki skupaj s Poslansko zbornico izvaja zakonodajno oblast v državi. Senat ima 81 članov, vsako drugo leto se izvoli po ena tretjina senatorjev.

Senatorji se izvolijo v odbore, komisije in delegacije tekom konstitutivnega plenarnega zasedanja, ki poteka po koncu vsakih rednih volitev. Sočasno senatorji oblikujejo skupine skladno s strankarsko pripadnostjo.

2.3. VODSTVO

Vodstvo Senata predstavljajo predsednik in 4 podpredsedniki. Senator, ki je član Vlade, ne more biti imenovan za predsednika ali podpredsednika Senata ali biti član parlamentarnega odbora, preiskovalne komisije ali komisije.

2.4. NAČIN SESTAVE

Senatorji se volijo na podlagi večinskega sistema za obdobje 6 let, v okviru volilnih enot, kjer se v okviru vsake volilne enote dodeli po en mandat.

Volitve v Senat so tajne in neposredne in potekajo na podlagi splošne in enake volilne pravice.

Predsednik republike razglasi volitve v Senat. Vsako drugo leto potekajo volitve v eni tretjini volilnih enot, kar pomeni, da Senat predstavlja stalno institucijo, ki se je ne da razpustiti in stalno opravlja svoje delo.

Volilne enote izvolijo senatorje izmed kandidatov, ki jih predlagajo različne politične stranke ali izmed neodvisnih kandidatov. Kandidati, ki zberejo več kot 50 odstotkov oddanih glasov, so izvoljeni za senatorje. V primeru, da nihče izmed kandidatov ne doseže zahtevanega odstotka glasov, se opravi drugi krog volitev med kandidatom, ki sta dosegla najvišje število glasov. Izvoljen je tisti kandidat, ki doseže navadno večino glasov.

Možnost za izvolitev za senatorja imajo vsi češki državljani, ki so dopolnili 40 let. Neizvoljive so osebe, ki so duševno bolne, imetniki začasnih dovolilnic za vstop, nedokumentirani emigranti, člani volilne komisije, osebe, ki jim je omejena svoboda gibanja zaradi varovanja javnega zdravja oziroma osebe, ki so opravilno nesposobne.

Pravico kandidirati imajo tudi že dejavni senatorji, ki, če so izvoljeni lahko opravljajo delo senatorjev več mandatov. Vsak senator po izvolitvi prejme s strani volilnega odbora certifikat o tem, da so bile volitve izvedene pravilno in skladno z zakonodajo. Senatorji zaprisežejo na prvi seji, ki sledi njihovi izvolitvi.

V primeru, da senatorju predčasno preneha mandat, Predsednik republike razpiše nove volitve v volilnem okrožju, kjer je bil

senator izvoljen. Volitve se morajo izvesti najkasneje v 90 dneh od prenehanja njegovega mandata. V tem primeru novo izvoljeni senator opravlja svojo funkcijo zgolj do izteka mandata tistega senatorja, na čigar mesto je bil izvoljen. Do volitev ne pride v primeru, da senatorju predčasno preneha mandat v zadnjem letu izvrševanja njegove funkcije.

Nezdružljivost – Senator ne more biti:

- Sodnik, odvetnik ali državni arbiter;
- Član Poslanske zbornice;
- Vodja lokalne oblasti.

2.5. MANDAT

Mandat članov Senata traja 6 let, pri čemer se vseke 2 leti izvoli tretjina članov. Senatorji pridobijo mandat z njihovo izvolitvijo.

2.5.1. Imuniteta

Imuniteta senatorjev je omejena na pisne ali ustne izjave senatorjev in njihovo glasovanje znotraj parlamenta. Lahko so le predmet disciplinskih postopkov, ki jih proti njim uvede Senat. Zaradi storitve upravnega prekrška so lahko zgolj disciplinsko obravnavani s strani Senata, razen v primerih kadar statut določa drugače. Senator pridobi imuniteto z dnem pridobitve njegovega mandata. Imuniteta ščiti senatorja pred pregonom tudi po prenehanju izvrševanja njegove funkcije za izražena mnenja med trajanjem njegovega mandata. Nanaša se zgolj na kazenske postopke in se razteza na vse vrste kaznivih ravnanj. Imuniteta onemogoča odvzem prostosti senatorju oziroma njegovo pridržanje, sprožitve sodnega postopka proti njemu oziroma hišno preiskavo njegovega doma. Senatorja se lahko pridrži zgolj v primeru, da je bil zaloten pri izvrševanju kaznivega dejanja.

Senatorji ne smejo biti kazensko preganjani brez dovoljenja Senata. V primeru, da Senat ne izda dovoljenja za kazenski pregon, se postopek konča za vedno. Senatorju se lahko odvzame prostost zgolj v primeru, kadar je zaloten pri izvrševanju kaznivega dejanja. V takšnem primeru mora biti predsednik Senata takoj obveščen o senatorjevem odvzemu prostosti. V primeru, da Senat v roku 24 ur ne da soglasja za predajo senatorja sodišču, mora biti senator izpuščen. Na naslednjem zasedanju Senata se sprejme dokončna odločitev o tem ali se senatorja lahko kazensko preganja.

Imuniteta ne preprečuje, da bi bil senator zaslišan kot priča, vendar se ima senator pravico vzdržati izjav glede zadev, ki jih je izvedel pri izvrševanju njegove funkcije tudi po izteku njegovega mandata. Senator uživa imuniteto od začetka do konca mandata in se razteza tudi na sodne postopke, ki so bili začeti pred njegovo izvolitvijo. V primeru, da Senat ni bil zaprosen oziroma, da ni zavrnil soglasja za pregon, se senatorju lahko sodi po preteku njegovega mandata. Imuniteta se lahko odvzame, razen v primeru manjših kršitev. Imuniteto lahko senatorju odvzame zgolj Senat. V tem primeru se ima senator pravico o zadevi izreči, nima se pa možnosti pritožiti na odločitev.

V primeru, da je senatorju odvzeta prostost ali da je pridržan, se ne more udeleževati sej Senata.

2.6. PRISTOJNOSTI

Delo Senata je osredotočeno predvsem na sodelovanje v zakonodajnem postopku, kjer razpravlja o zakonih, mednarodnih pogodbah in evropski zakonodaji.

Vse zadeve se najprej obravnava na odborih in komisijah Senata in so šele potem uvrščene na dnevni red plenarnega zasedanja.

O predlogih zakonov, ki jih v zakonodajni postopek vloži Poslanska zbornica, Senat razpravlja zgolj enkrat. Kadar pa predloge zakonov v zakonodajni postopek vloži Senat, sta zanje predvideni dve branji.

Senat:

- Razpravlja o predlogih zakonov, ki jih je v zakonodajni postopek Poslanska zbornica (lahko jih potrdi, zavrne ali jih vrne v obravnavo skupaj z amandmaji); ustavne in volilne zakone morata sprejeti oba domova v istem besedilu;
- Predlaga sprejem zakonov (zakonodajna iniciativa);
- Daje mnenje o predlagani evropski zakonodaji in dokumentih;
- Lahko sproži postopek zaradi kršitve načela subsidiarnosti;
- Potrjuje ratifikacijo mednarodnih pogodb;
- V primeru razpusta Poslanske zbornice, je v pristojnosti Senata, da sprejme zakonske ukrepe glede zadev, ki jih ni mogoče odlašati in ki bi drugače zahtevale sprejem zakona. Ne sme sprejemati odločitev, ki se nanašajo na ustavo, državni proračun, zaključni račun, volilno pravo ali državne pogodbe.

2.6.1. V okviru zakonodajnega postopka

Zakonodajna iniciativa

Predlog zakona se predloži Poslanski zbornici. Pravico vložiti zakonodajno iniciativo ima poslanec, skupina poslancev, Senat kot celota, v Vlada ali višji samoupravni organ lokalne skupnosti.

Predlog zakona, njegovo spremembo ali dopolnitev, lahko v razpravo na plenarnem zasedanju Senata predložijo senator, odbor ali komisija. V primeru, da je osnutek zakona na plenarnem zasedanju Senata sprejet, ga predsednik Senata pošlje v obravnavo v Poslansko zbornico. Predsednik Senata je tudi pristojen za razloga predloga zakona pred Poslansko zbornico.

Zakonodajni postopek

Predlog zakona, s katerih se je strinjala Poslanska zbornica, se brez odlašanja pošlje v Senat. V primeru, da Senat potrdi predlog zakona ali glede njega ne sprejme sklepa ali se ne opredeli do njega v roku 30 dni, je zakon sprejet. V primeru, da Senat zakon zavrne, Poslanska zbornica o njem ponovno glasuje (za sprejem zakona je potrebna navadna večina vseh poslancev).

Amandmiranje

V primeru, da Senat v Poslansko zbornico vrne predlog z amandmaji, se glasuje o spremenjenem besedilu zakona (za sprejem je potrebna navadna večina vseh prisotnih poslancev). V primeru, da Poslanska zbornica ne sprejme predloga zakona v besedilu kot ga je predlagal Senat, ponovno glasuje o besedilu predloga zakon, ki je bila prvotno posredovana v Senat (za sprejem je potrebna navadna večina vseh poslancev). V primeru, da Poslanska zbornica ne sprejme zakona niti v besedilu kot ga je predlagal Senat niti v prvotnem besedilu, zakon ni sprejet.

V primeru, da je zakon sprejet, ga predsednik Poslanske zbornice pošlje v podpis Predsedniku države. V primeru, da ga Predsednik države vrne v Poslansko zbornico v roku 15 dni, mora Poslanska zbornica o njem še enkrat glasovati (za sprejem je potrebna

navadna večina vseh poslancev). Po podpisu predsednika Vlade, zakon stopi v veljavo in se uvrsti v zbirko zakonov.

2.7. POSEBNE PRISTOJNOSTI

2.7.1. Imenovanja

- Senat odobri imenovanje sodnikov Ustavnega sodišča;
- Senat izvoli člane Sveta zavoda za proučevanje totalitarnih režimov (the Council of the Institute for the Study of Totalitarian Regimes);
- Senat predlaga Poslanski zbornici dva kandidata za mesto Varuha človekovih pravic in dva kandidata za namestnika Varuha človekovih pravic.

2.7.2. Pristojnosti vezane na predsednika republike

- Predsednik Senata razglasi volitve Predsednika republike;
- Najmanj 10 senatorjev ali poslancev predlaga kandidata za Predsednika republike. Kandidat, ki dobi absolutno večino glasov vseh poslancev in senatorjev je izvoljen za Predsednika. V primeru, da nihče izmed kandidatov ne dobi zahtevane večine, se opravi drugi krog volitev v roku 14 dni od prvega kroga. V drugi krog se uvrstita kandidata, ki sta dobila najvišje število glasov v enem in drugem domu. V primeru, da več kandidatov doseže najvišje število glasov v posameznem domu, se upoštevajo glasovi oddani za kandidata v obeh domovih, v drugi krog gre oseba z najvišjim seštevkom glasov. Za Predsednika je izvoljena oseba, ki dobi najvišje število glasov vseh članov obeh domov. V primeru, da v drugem krogu ni izvoljena nobena oseba, se v roku 14 dni opravi tretji

krog volitev. V tretjem krogu je izmed kandidatov iz drugega kroga izvoljena oseba, ki je dobila večino glasov vseh prisotnih članov obeh domov. Če tudi v tretjem krogu nihče ni izvoljen, se volitve ponovijo.

- Predsednik Senata sprejme odstop Predsednika republike;
- V primeru, da se izprazni mesto Predsednika republike oziroma Predsednik republike ni sposoben opravljati svoje funkcije, v času do izvolitve novega, Senat v soglasju s Poslansko zbornico sprejme sklep, da del njegovih nalog prevzame predsednik Vlade in del predsednik Poslanske zbornice, v primeru, da je v istem času razpuščena tudi Poslanska zbornica, delokrog predsednika Poslanske zbornice pripade predsedniku Senata;
- Izvoljeni Predsednik republike zapriseže na skupnem zasedanju obeh domov;
- Senat lahko s soglasjem Poslanske zbornice obtoži Predsednika republike pred Ustavnim sodiščem zaradi izdaje, hude kršitve ustave ali drugega segmenta ustavnega reda;
- Senat daje Predsedniku republike predloge za podelitev državnih odlikovanj;
- Senat predlaga Predsedniku republike kandidate za mesta predsednika in preiskovalcev v Uradu za varstvo osebnih pravic (Office for Personal Data Protection).

2.7.3. Pristojnosti vezane na ustavno sodišče

Senat odobri imenovanje sodnikov Ustavnega sodišča;

Proti sodniku Ustavnega sodišča se lahko sproži kazenski postopek zgolj s privolitvijo Senata. Če Senat ne da dovoljenja za kazensko pregon, se ta za vedno ustavi. Ustavnemu sodniku se lahko odvzame prostost zgolj v primeru, kadar je zaloten pri izvrševanju kaznivega dejanja. V takšnem primeru mora biti predsednik Senata takoj obveščen o odvzemu prostosti ustavnega sodnika. V primeru, da Senat v roku 24 ur ne da soglasja za predajo ustavnega sodnika sodišču, mora biti ustavni sodnik izpuščen. Na naslednjem zasedanju Senata se sprejme dokončna odločitev o tem ali se ustavnega sodnika lahko kazensko preganja.

2.7.4. Razglasitev vojnega stanja

Senat razglasi vojno stanje skupaj s Poslansko zbornico in skupaj s Poslansko zbornico odobri razporeditev napotenih tujih oboroženih sil na ozemlju Češke Republike oziroma napotitev čeških oboroženih sil v tujino

2.7.5. Javna obravnava

V primeru, da to zahteva 5 senatorjev ali posamezen odbor, lahko Senat odloči, da bo izvedel javno obravnavo. Namen javne obravnave je razprava s strokovnjaki in drugo zainteresirano javnostjo, ki lahko Senatu posreduje relevantne informacije glede zadev, ki spadajo v krog pristojnosti Senata. Javno obravnavo lahko organizira katerikoli odbor Senata na katerokoli temo v okviru področja njegove pristojnosti.

2.7.6. Peticije

Vsakdo ima pravico na organe državne oblasti naslavljati pobude, zahteve in pritožbe o zadevah, ki so v javnem interesu. V Senatu se s peticijami ukvarja Odbor za izobraževanje, znanost, kulturo,

človekove pravice in peticije. Odbor preverja ali predložen dokument izpolnjuje vse pogoje, ki so določeni za njegovo vložitev s posebnim aktom.

Odbor poroča Senatu o sprejetih peticijah, njihovi vsebini in postopkih v zvezi z njimi. V poročilu je navedeno, kdo je peticijo vložil, kdaj je bila vložena, na kaj in koga se nanaša, kdaj in kako se naj jo obravnava. Če ni drugače odločeno s strani Senata, odbor predstavi poročilo preteklega leta najkasneje do 15. februarja vsako leto.

2.8. SEJE

Za Senat se šteje, da stalno zaseda. Sejo Senata je mogoče prekiniti na podlagi sklepa, vendar prekinitiv ne sme trajati več kot 120 dni v letu. Med prekinitvijo lahko predsednik Senata skliče Senat na zasedanje pred predvidenim rokom nadaljevanja. To mora storiti vedno, kadar to zahteva Predsednik republike, Vlada ali najmanj ena petina senatorjev.

Seje Senata so javne, razen v primerih, ko Senat sprejme odločitev, da bo zasedanje ali njegov del zaprt za javnost, to je zlasti v primerih ko razpravlja o tajnih zadevah, ki se nanašajo na obrambo ali državno varnost.

Poleg senatorjev se sej lahko udeležijo tudi Predsednik republike, člani Vlade, osebe, ki so na podlagi zakona upravičene, da se udeležijo sej Senata in njegovih delovnih teles. Druge osebe se lahko udeležijo sej Senata zgolj v primeru, da jim Senat to odobri. Predsednik Senata jih lahko pozove k besedi.

Seja Senata je sklepčna, v primeru, da se je udeleži ena tretjina senatorjev. Za sprejem odločitev je potrebna navadna večina vseh prisotnih senatorjev. Za sprejem ustavnega zakona, mednarodne pogodbe o človekovih pravicah in svoboščinah je potrebna

tripetinska večina vseh prisotnih senatorjev. Za sprejem odločitve o razglasitvi vojnega stanja ali odobritev razporeditve napotenih tujih oboroženih sil na ozemlju Češke Republike oziroma napotitve čeških oboroženih sil v tujino, je potrebna navadna večina vseh senatorjev.

Senatorji morajo biti navzoči na plenarnih zasedanjih, sejah odborov in delovnih teles, katerih člani so.

2.9. ZADEVE EVROPSKE UNIJE

Senat je tako kot Poslanska zbornica in drugi nacionalni parlamenti držav članic vključen v oblikovanje politike Evropske unije³. Razpravlja in sprejema mnenja o predlogih evropske zakonodaje preden jih sprejme Svet EU. Senat se ukvarja tudi z drugimi strateškimi dokumenti, ki jih posredujejo evropske institucije. Na takšen način se vključuje v evropski zakonodajni proces bodisi prek svojega odnosa z Vlado bodisi prek neposrednega stika z Evropsko komisijo. Poleg tega sodeluje pri izmenjavi informacij med nacionalnimi parlamenti in Evropskim parlamentom.

2.10. SKUPNO ZADEDANJE OBEH DOMOV

Oba domova zasedata skupaj ob zaprisegi novoizvoljenega Predsednika republike.

³ Chancellery, S. (2017). Senate and European Union. [online] Senat.cz. Available at: <http://www.senat.cz/senat/evropa/index-eng.php> [Accessed December 2015].

3. FRANCOSKA REPUBLIKA

3.1. SESTAVA PREDSTAVIŠKEGA TELESA

Francoski parlament sestavljata dva domova Assemblée nationale/ National Assembly/Narodna skupščina in Sénat/ Senate/ Senat⁴.

Parlament sprejema zakone, nadzoruje delo Vlade in ocenjuje javne politike. Člani obeh domov so izvoljeni na podlagi dveh različnih volilnih sistemov, kar omogoča, da so v okviru parlamenta zastopane vse raznovrstne komponente francoske družbe. Člani Narodne skupščine, katerih število ne sme preseči številke 577, so izvoljeni na neposrednih volitvah. Za razliko od Narodne skupščine so člani Senata voljeni posredno. Senat zagotavlja predstavništvo območnih skupnosti Francije.

Proučevanje predlogov zakonov s strani obeh domov pripomore k boljši zakonodaji in izkušnje senatorjev doprinašajo k njihovi boljši vsebini.

3.2. SÉNAT – SENATE - SENAT

Senat ima 348 članov, ki so izvoljeni na splošnih posrednih volitvah vsakih 6 let.

Senat predstavlja lokalne organe republike – občine, departmaje in regije – v Franciji in na njenih prekomorskih ozemljih. Skuša spodbujati idejo o teritorialni Franciji, ki daje lokalnim oblastem večjo moč, kar je osnovna ideja pri vzpostavljanju demokracije naroda. Senatu je podeljena vloga predstavnika francoskih državljanov, ki živijo v tujini in tako ne morejo voliti predstavnikov v Narodno skupščino.

⁴ Senat.fr. (2017). Organisation - Sénat. [online] Available at: <http://www.senat.fr/role/orga.html> [Accessed December 2015].

Senat se redno sestaja s predstavniki lokalne oblasti. Poleg tega Senat spodbuja sodelovanje in sestajanje njegovih članov s podjetniki, z namenom doseči boljše razumevanje delovanja gospodarstva. Senat si prizadeva za krepitev stikov in dialoga s francoskimi državljani.

Senata ni mogoče razpustiti, kar mu daje stabilen položaj med institucijami.

3.3. SESTAVA

Za senatorja so lahko izvoljene osebe, ki so dopolnile 24 let starosti, so francoski državljani in so izpolnile vojaško obveznost. Ne morejo pa biti izvoljene osebe, ki so pod skrbništvom, ki so neizvoljive zaradi obsodb za določena kazniva dejanja, zaradi hudih kršitev finančne zakonodaje, če niso priglasile svojega premoženja, zaradi sodne likvidacije, če jim je bilo prepovedano opravljati funkcije upravljanja ali vodstvenih funkcij v volilnem okraju.

Člani Senata ne morejo biti:

- Poslanci;
- Člani Vlade;
- Člani Ekonomsko - socialnega sveta;
- Člani Ustavnega sodišča;
- Sodniki, uradniki in poklicni vojaki;
- Nosilci posameznih funkcij, ki so jim poverjene s strani tujih držav;
- Mednarodni državni uradniki;
- Vodje državnih podjetji, podjetji v delni državni lasti, podjetji, ki se financirajo iz javnih sredstev, nepremičninskih podjetji;
- Osebe, ki opravljajo storitve svetovanja tekom mandata.

Ni mogoče opravljati več pomembnih mandatov, ki se podeljujejo na podlagi volitev.

3.4. VODSTVO

Predsednik Senata se izvoli za obdobje 3 let, izvoljen je po vsaki delni obnovitvi Senata. Predsednik je nacionalni predstavnik zgornjega doma francoskega parlamenta in predseduje njegovim sejam.

Predsednik predseduje upravnemu odboru, telesu, ki ga sestavlja 25 senatorjev, ki sprejema vse najpomembnejše odločitve glede Senatovega dela. Vsakemu članu odbora je zaupana posebna funkcija.

Predsednik Senata je vodilni član predsedstva (Bureau), ki ga poleg njega sestavlja še:

- 8 podpredsednikov, ki ga lahko nadomeščajo zlasti pri vodenju sej Senata;
- 3 kvestorji, senatorji zadolženi za upravljanje in administrativne zadeve Senata in
- 14 sekretarjev, ki nadzorujejo in preverjajo pravilnost glasovanja na sejah Senata.

Njegovi člani so izvoljeni za obdobje 3 let ob vsaki delni obnovi Senata. Sestaja se enkrat mesečno oziroma po potrebi. Ima pregled nad vsemi razpravami v Senatu, organizacijo in upravljanjem storitev znotraj Senata.

3.5. NAČIN SESTAVE

Volitve v Senat potekajo vsake 3 leta, ko se izvoli polovica senatorjev. S tem namenom so senatorji razdeljeni na dva niza lokalnih volilnih enot, ki so si po številu približno enake.

Senatorji so izvoljeni na podlagi splošne, enake volilne pravice na posrednih volitvah. Izvoli jih volilno telo vsakega departmaja, ki sestoji iz:

- članov Narodne skupščine, članov Generalnega sveta departmaja in članov občinskega sveta;
- člani mestnih svetov, ki predstavljajo 95 odstotkov elektorskega telesa.

Iz tega sledi, da so senatorji v večini izvoljeni s strani mestnih svetov. Število odposlancev je odvisno od števila prebivalstva v posamezni volilni enoti. Volilna enota z manj kot 9.000 prebivalci izvoli od 1 do 15 odposlancev. Volilno enoto s prebivalstvom med 9.000 in 30.000 predstavlja v kolegiju celoten mestni svet (29 do 69 odposlancev), v volilnih enotah z več kot 30.000 prebivalci se dodeli dodatne odposlance – za vsakih nadaljnjih 1.000 prebivalcev po 1 odposlanec.

Na podlagi dvokrožnega večinskega sistema se izvolijo senatorji v 70 velemestih in čezmorskih departmajih, ki zapolnijo po največ 3 senatorska mesta. Na podlagi proporcionalnega sistema se voli v 39 velemestih in prekomorskih departmajih, ki zapolnijo 4 ali več senatorskih mest. 12 senatorskih mest, ki pripadejo senatorjem, ki zastopajo francoske državljane živeče v tujini, se zapolni na podlagi proporcionalnega volilnega sistema, kjer o njih glasuje 150 elektorjev skupščine francoskih državljanov živečih v tujini. Okoli 52 odstotkov (180 članov) Senata je izvoljenih na podlagi proporcionalnega volilnega sistema.

Prazna mesta senatorjev, ki so izvoljeni na podlagi večinskega sistema, se zapolnijo z zamenjavami, ki so izvoljene hkrati z ostalimi člani, razen v primerih odstopov. Takrat se prazna mesta zapolnijo na podlagi nadomestnih volitev v roku 3 mesecev, razen kadar do praznega mesta pride v zadnjem letu pred naslednjimi rednimi volitvami. Prazno mesto senatorja, ki je bil izvoljen na podlagi proporcionalnega volilnega sistema, zapolni naslednji kandidat iz liste stranke.

3.6. MANDAT

Mandat Senata traja 6 let.

3.6.1. Imuniteta

Senator ne sme biti preganjan, preiskovan, pridržan. Ne sme se mu vzeti prostosti ali proti njemu sprožiti postopka zaradi mnenja ali glasu, ki ga je izrekel pri izvrševanju njegove funkcije. Nobenemu članu se ne sme odvzeti prostosti zaradi storitve hudega kaznivega dejanja ali prekrška in se mu izreči zaporne kazni brez dovoljenja predsedstva Senata. Izjema velja za huda kazniva dejanja in prekrške, kadar je bila oseba zalotena pri njihovem izvrševanju ali v primerih, kadar je sodba postala dokončna. Pripor, izvršitev kazni ali pregon se odložijo za čas trajanja zasedanja Senata.

3.7. PRISTOJNOSTI

3.7.1. V okviru zakonodajnega postopka

Tako kot člani Narodne skupščine, so tudi senatorji v prvi vrsti predvsem zakonodajalci, ki razpravljajo in glasujejo o zakonih.

Zakonodajna iniciativa

Člani Senata lahko vlagajo zakonodajno iniciativo. Gre za pristojnost, ki se je poslužujejo pogosto. Vendar je še vedno Vlada tista, ki v največji meri oblikuje dnevni red tako Narodne skupščine kot Senata. Ne glede na to, pa sta 2 tedna v mesecu namenjena zadevam, ki jih določi Senat. Poleg tega je 1 teden v mesecu namenjen zadevam, ki jih izbere opozicija ali manjšinske politične skupine.

Amandmiranje

Senatova iniciativa se v prvi vrsti izraža preko njegove pristojnosti, da amandmira zakone. To omogoča senatorjem, članom Narodne skupščine kot tudi Vladi, da spreminja besedilo zakonov, ki so predmet razprave.

Zakonodajni postopek

Nevladni zakoni se najprej obravnavajo v domu, iz katerega prihajajo avtorji zakona. Vladni zakoni se lahko najprej obravnavajo v enem ali drugem domu parlamenta. Vladni finančni zakoni, tudi tisti, ki se nanašajo na financiranje sistema socialne varnosti, pa se morajo najprej obravnavati v Narodni skupščini.

Vladni zakoni, ki se nanašajo na teritorialno organizacijo ali predstavništvo francoskih državljanov, ki živijo zunaj Francije, se morajo najprej obravnavati pred Senatom.

Dnevni red Senata določi konferenca predsednikov. Konferenco predsednikov sestavljajo predsednik Senata, ki jo tudi vodi 8 podpredsednikov, predsedniki 6 političnih skupin, predstavnik neregistriranih senatorjev, predsedniki 7 stalnih odborov, poročevalec odbora za finance, predsednik odbora za evropske zadeve in, če je primerno, predsedniki posebnih odborov. Na seji je navzoč tudi predstavnik Vlade – navadno minister za odnose s parlamentom.

Vsak predlog zakona, ne glede na to ali ga vloži Vlada ali član parlamenta, se obravnava v obeh domovih z namenom doseči sporazum glede obravnavanih členov. Ta proces se imenuje prevažanje (navette/ the shuttle). Vlada je pristojna, da ustavi prevažanje po dveh branjih v vsakem izmed domov. Predsednik Vlade nato skliče sejo mediacijskega odbora, ki ga sestavlja po 7 članov vsakega izmed domov. Te so pristojni, da najdejo kompromis o členih, glede katerih obstajajo nesoglasja.

V primeru da se tudi preko mediacijskega procesa ne najde kompromisne rešitve, Vlada lahko nadaljuje novo branje v vsakem izmed domov in nato zahteva od Narodne skupščine, da glasuje o tekstu zakona, kakršen je v bil v času zadnjega branja. Do takšne končne rešitve je prišlo približno pri 10 odstotkih zakonov od leta 1958.

3.7.2. Spremembe ustave

V primerih, ko je vložen zakon za spremembo ustave, je zakonodajni postopek nekoliko drugačen. V tem primeru Vlada ne more povoziti nasprotovanja Senata. Prevažanje se nadaljuje dokler oba domova ne sprejmeta identičnega besedila zakona. Isto velja tudi v primeru nekaterih organskih zakonov.

Predlog zakona za spremembo ustave je sprejet šele potem, ko je potrjen na referendumu ali ko ga potrdijo člani Narodne skupščine in Senata na skupni seji (kongres). Za sprejem spremembe je potrebna tričetinska večina oddanih glasov prisotnih.

3.8. NADZORNA FUNKCIJA

Senat nadzira delo Vlade. Predstavniki Vlade imajo dostop do Senata in lahko naslavljajo Senat kadarkoli to želijo.

Vprašanja

Senatorji na ministre naslavljajo pisna vprašanja. Njihovi odgovori so objavljeni v uradnem listu. Vsake dva tedna je predvideno javno zasedanje za postavljanje ustnih vprašanj. Na takšnem zasedanju je mogoča tudi razprava. Letno senatorji zastavijo Vladi približno 7000 vprašanj. Vprašanja, ki se nanašajo na zadeve v javnem interesu, se dvakrat mesečno predvajajo preko televizijskega prenosa. Tudi vprašanjem, ki se nanašajo na evropske zadeve, lahko sledi razprava.

Vladne napovedi

Da bi bil parlament kar najbolje obveščen o delu Vlade, lahko Vlada na oba domova naslavlja napovedi/ obvestila, ki navadno pripeljejo do razprave. Predsednik Vlade lahko zaprosi Senat, da odobri deklaracijo splošne politike.

Preiskave in študije

Vsako leto stalni odbori določijo preiskovalne misije. Poleg tega člani odbora za finance lahko preiskujejo ali vladni ministri izvršujejo državni proračun skladno s tem kako je glasoval parlament. Poročevalci odbora za socialne zadeve imajo podobno pristojnost nadzora nad izvajanjem zakonov, na podlagi katerih se izvaja financiranje nacionalnega sistema socialne varnosti. Senat lahko ustanovi preiskovalne komisije, z namenom zbiranja informacij o občutljivih političnih in socialnih temah ali o delovanju javnega sektorja in državnih podjetji.

3.9. POSEBNE PRISTOJNOSTI

3.9.1. Pristojnosti vezane na predsednika republike

Predsednik Senata je druga najpomembnejša funkcija v državi. V primeru, da se izprazni mesto Predsednika republike, zaradi njegove smrti ali razrešitve, njegovo mesto do izvolitev novega Predsednika zasede predsednik Senata in izvršuje njegove funkcije. V takšnem primeru ne sme razpisati referendumov za razpustitev Narodne skupščine.

Predsednik države se mora s predsednikom Senata posvetovati preden razpusti Narodno skupščino.

Predsednik države se mora posvetovati s parlamentom, preden sprejme ustrezne ukrepe, kadar so ogrožene institucije republike, neodvisnost naroda, integriteta države ali izpolnitev njenih mednarodnih obveznosti in kadar je resno moteno delovanje javnih organov.

Predsednik republike se ne more odstaviti iz položaja, razen v primerih, kadar krši svoje dolžnosti v tolikšni meri, da ne more več nadaljevati opravljanja funkcije. Takšno odstranitev mora razglasiti parlament na zasedanju.

3.9.2. Pristojnosti vezane na sodstvo

Predsednik imenuje 3 člane Ustavnega sodišča.

Predsednik Senata ali 60 senatorjev ima pristojnost dati v presojo Ustavnemu sodišču katerikoli zakon ali sporazum, za katerega meni, da ni skladen z ustavo.

Predsednik Senata ima vpliv na sestavo Visokega sodnega sveta in Sodišča republike.

3.9.3. Pristojnosti vezane na vlado

Parlament mora potrditi razglasitev vojnega stanja.

Vlada lahko za izvedbo svojega programa zaprosi parlament za odobritev uredb o zadevah, ki so po navadi urejene z zakonom. Odloke izda Svet ministrov po predhodnem posvetovanju z Državnim svetom (Conseil d' Etat⁵). Veljati začnejo z objavo, vendar so neveljavni, če niso predloženi v postopek ratifikacije v parlamentu pred dnevom predvidene uveljavitve.

⁵ Conseil d' Etat je najvišje administrativno sodišče v Franciji.

3.10. SEJE

Senat zaseda na 1 redni seji, ki se začne na prvi delovni dan v oktobru in se konča zadnji delovni dan v juniju. Število dni rednega zasedanja ne sme preseči 120 dni. Predsednik Vlade lahko po posvetovanju s predsednikom Senata ali večino članov Senata odloči, da Senat zaseda še dodatne dneve.

Na zahtevo predsednika Vlade ali večine članov Narodne skupščine se Senat sestane na izrednem zasedanju. Kadar se sestane na zahtevo članov Narodne skupščine se seja konča, ko se zaključi razprava o vseh zadevah na dnevnem redu oziroma po preteku 12 dni po začetku zasedanja, odvisno kateri od pogojev je izpolnjen prvi. Po zaključku izredne seje ima zgolj predsednik Vlade pravico zahtevati novo sejo. Izredne seje se začnejo in končajo z odlokom Predsednika republike.

Zasedanja so javna. Magnetogrami sej se objavljajo v uradnem listu. Senat lahko zaseda na zaprti seji, kadar tako zahteva predsednik Vlade ali desetina njegovih članov.

Parlament se avtomatično skliče na zasedanje kadar so ogrožene institucije republike, neodvisnost naroda, integriteta države ali izpolnitev njenih mednarodnih obveznosti in kadar je resno moteno delovanje javnih organov.

3.11. ZADEVE EVROPSKE UNIJE

Senat igra aktivno vlogi na področju evropskih zadev, zlasti prek delovanja odbora za Evropsko unijo.

Stalna veja Senata, ki izvaja nadzor nad zadevami zakonodaje Evropske unije od samega snovanja naprej, je bila ustanovljena leta 1999 v Bruslju. Kasneje je dobila še dodatno nalogo – pomoč lokalnim oblastem pri pridobivanju evropskih sredstev.

Za aktivno izvajanje svoje vloge na področju evropskih zadev, je Senat:

- oblikoval poseben odbor za evropske zadeve;
- uveljavil mehanizme za nadzorovanje dokumentov Evropske unije;
- vzpostavil dialog z Evropsko komisijo – predvsem glede načel subsidiarnosti in proporcionalnosti;
- vzpostavil administrativno osebje v Bruslju;
- aktiven pri razvoju medparlamentarnih odnosov znotraj Evropske unije.

Poleg tega je francoski Senat vključen tudi v delo parlamentarne skupščine Sveta Evrope in Organizacije za varnost in sodelovanje v Evropi (OVSE) ter sodeluje na sestankih Združenja evropskih senatov in je njegov idejni vodja.

3.12. ODNOSI S TERITORIALNIMI ENOTAMI

Senat se redno sestaja s predstavniki lokalne oblasti.

3.13. SKUPNO ZASEDANJE OBEH DOMOV

Predlog zakona za spremembo ustave se sprejema na skupni seji obeh domov (kongres).

4. IRSKA

4.1. SESTAVA PREDSTAVIŠKEGA TELESA

Irski parlament (Oireachtas) sestavljajo predsednik in dva domova - Dáil Éireann/ House of Representatives/ Predstavniški dom in Seanad Éireann/ Senate / Senat⁶.

Irska ustava določa, da ima zakonodajno funkcijo zgolj parlament in da Vlada odgovarja Predstavniškemu domu.

Oba domova parlamenta imata pristojnost:

- Oblikovati zakonodajo;
- Odstraniti s položaja Predsednika države, Glavnega kontrolorja in revizorja ali sodnika Višjega ali Vrhovnega sodišča;
- In razglasiti izredno stanje.

4.2. SENAD ÉIREANN- SENATE - SENAT

Senatova primarna naloga je pregled zakonodaje, ki mu jo posreduje Predstavniški dom.

Senat ima pristojnost vlagati zakonodajno iniciativo in proučevati zakonodajo, vendar je njegova zakonodajna funkcija v določeni meri omejena, ker ne more vlagati finančne zakonodaje in glede takšne zakonodaje daje zgolj priporočila, ne more pa vlagati amandmajev.

⁶ Union, I. (2017). IPU PARLINE database: IRELAND (Seanad Éireann - Senate), General information. [online] Ipu.org. Available at: http://www.ipu.org/parline-e/reports/2154_A.htm [Accessed December 2015].

Dejstvo, da mora predlog zakona poleg Predstavniškega doma proučiti tudi Senat je varovalo proti temu, da se zakonodaja sprejema prehitro. Poleg njegove zakonodajne funkcije ima Senat tudi pristojnost razpravljati o pomembnih zadevah. Ker Vlada na podlagi ustave odgovarja zgolj Predstavniškemu domu, je Senat pri obravnavi politično relevantnih tem veliko svobodnejši, saj sam nima vpliva na usodo Vlade.

Senat ne more v nedogled zavlačevati zakonodaje, ki jo je že sprejel Predstavniški dom in ne more vlagati zakonov za spremembo ustave.

Senat omogoča, da ga naslavljajo tudi ljudje iz javnega in družbenega življenja v zadevah iz njihovih strokovnih področji. Odbor za javne peticije poziva zainteresirano javnost, da vlaga peticije glede izbranih področji javne politike in daje javnosti možnost, da s tem naslavlja Senat.

4.3. SESTAVA

Senat ima 60 članov. Člani senata se imenujejo senatorji.

Med glavne naloge senatorjev spadajo:

- razprava in glasovanje o zakonodaji,
- dajanje izjav o zadevah državnega pomena,
- udeležba na sejah odborov,
- doprinos pomembnih prispevkov in izkušenj.

Poleg njihovih parlamentarnih obveznosti, se senatorji povezujejo tudi s skupinami civilne družbe, prispevajo k razpravam v državnih in lokalnih medijih v imenu njihovega elektorskega telesa.

Za senatorja je lahko izvoljen vsak irski državljan, ki je dopolnil starost 21 let in izpolnjuje pogoje za člana Predstavniškega doma.

Razloge za neizvoljivost predstavljajo: blaznost, stečaj in zaporna kazen.

Člani Senata ne morejo biti:

- člani Predstavniškega doma,
- člani oboroženih sil ali policije,
- javni uslužbenci,
- nekateri uradniki Evropske unije,
- Predsednik države,
- Glavni kontrolor in revizor,
- vsi sodniki.

Več kot 2 člana Vlade ne smeta biti člana Senata.

4.4. VODSTVO

Senat izmed svojih članov izvoli predsednika in podpredsednika, ki nadomešča predsednika v primerih njegove odsotnosti.

Senatu predseduje predsednik Senata (Cathaoirleach). Njegov mandat je 5 let, enako kot mandat Senata.

Izvolijo ga vsi člani Senata. Volitve potekajo na prvi dan zasedanja po splošnih volitvah v Senat, po potrditvi mandatov članov Senata in njihovi zaprisegi oziroma, ko zaradi predčasnega prenehanja njegove funkcije, nastane praznina na mestu predsednika Senata. Za predsednika je lahko izvoljen vsak senator, razen člani Vlade.

Predsednik lahko sklicuje seje Senata na zahtevo predsednika Vlade, preverja sprejemljivost predlogov zakonov in amandmajev.

4.5. NAČIN SESTAVE

Volite v Senat se morajo izvesti 90 dni po razpustu Predstavnškega doma. Datum prvega zasedanja Senata mora določiti Predsednik države po posvetovanju s predsednikom Vlade.

Senat ima 60 članov:

- 43 senatorjev izvoli 5 interesnih odborov, ki predstavljajo poklicne interese - kulturo in izobraževanje, kmetijstvo, delo, industrijo in trgovino in javno upravo
- 6 senatorjev izvolijo diplomanti 2 univerz – 3 irska državna univerza in 3 dublinska (Trinity College)
- 11 senatorjev imenuje predsednik Vlade (Taoiseach)

Člane Senata imenuje, po predhodni pridobitvi njihovega soglasja, predsednik Vlade, ki je imenovan po ponovnem sklicu Predstavnškega doma.

Pred vsakimi splošnimi volitvami članov Senata, se oblikujejo interesni odbori, ki jih sestavljajo predstavniki stroke, ki imajo znanje in izkušnje iz sledečih področji:

- Jezik, kultura, literatura, umetnost, izobraževanje;
- Kmetijstvo in sorodni interesi in ribolov;
- Delo;
- Industrija in trgovina, vključno z bančništvom, financami, računovodstvom, inženirstvom in arhitekturo;

- Javna uprava in socialne storitve, vključno s prostovoljnimi socialnimi storitvami

Vsak interesni odbor lahko izvoli največ 11 in najmanj 5 članov.

V teoriji Senat ne priznava strankarske pripadnosti, a ker elektorsko telo za volitve interesnih odborov sestavljajo člani bodočega Predstavniškega doma, člani odhajajočega Senata, člani okrožnih in mestnih svetov, sestava Senata, ki vključuje tudi kandidate predsednika irske Vlade, nedvomno odraža strankarsko moč Predstavniškega doma. V praksi se senatorji delijo na dve skupini - tiste, ki podpirajo Vlado in tiste, ki ji nasprotujejo. Ustava določa, da več kot 2 senatorja ne smeta biti člana Vlade.

Volitve potekajo tajno, prek pošte na podlagi proporcionalnega volilnega sistema z enim prenosljivim glasom.

Morebitna prazna mesta se zapolnijo na podlagi imenovanja predsednika Vlade oziroma na podlagi nadomestnih volitev.

4.6. MANDAT

Trajanje mandata Senata je 5 let. Senatorju se mandat izteče zadnji dan pred volitvami novega Senata.

4.6.1. Imuniteta

Članom Senata se ne sme odvzeti prostost, medtem ko so na poti v, na poti iz ali ko so v stavbi parlamenta, rezen v primeru izdaje, kot je opredeljena v ustavi, hudodelstva ali kršitve miru. Poleg tega ne smejo biti zaradi svojega govora v Senatu predmet kateregakoli postopka pred sodiščem oziroma pred drugim predstavnikom oblasti, razen Senatom samim.

4.7. PRISTOJNOSTI

Senat ima pristojnost:

- vlagati in razpravljati o zakonih,
- razpravljati o zadevah javnega pomena,
- proučevati in nadzirati vladno politiko in upravljanje in
- odobriti financiranje vladnih oddelkov.

4.7.1. V okviru zakonodajnega postopka

Senat lahko v okviru zakonodajnega postopka:

- V roku 21 dni poda priporočila, ne more pa vlagati amandmajev na finančne zakone;
- V roku 90 dni vloži amandmaje na nefinančne zakone in
- Skrajša rok, v katerem lahko Predsednik podpiše predlog zakona, da stopi v veljavo – predlog za predčasen podpis (earlier signature motion).

Vsak zakonodajni postopek se prične s predlogom zakona. Obstajajo tri vrste predlogov zakonov:

- Predlogi zakonov, ki jih predloži Vlada. Večina zakonov spada v to kategorijo;
- Predlogi zakonov, ki jih vlagajo lokalne oblasti, zasebne organizacije ali posamezniki;

- Predlogi zakonov, ki jih vložijo člani opozicije, neodvisni ali posamezni člani Predstavniškega doma.

Preden se začne predlog zakona obravnavati v parlamentu, se skliče sestanek z vladnimi oddelki in predstavniki zainteresirane javnosti, na katere življenje bo predložen zakon vplival. Včasih Vlada na tem mestu izda zeleno knjigo – gre za dokument, ki vsebuje vladne zamisli in poziva k predložitvi komentarjev in stališč posameznikov iz pristojnih organizacij.

Zakonodajna iniciativa

Zakonodajno iniciativo, ki se nanaša na popolnoma nov zakon ali spremembo obstoječega lahko vložita tako Predstavniški dom kot Senat.

Izjemo predstavljajo finančni zakoni⁷, ki jih lahko vloži zgolj Predstavniški dom. Vsak finančni zakon, ki ga sprejme Predstavniški dom, se pošlje v Senat, ki lahko glede njega sprejema zgolj priporočila. Predlogi finančnih zakonov se morajo v roku 21 dni skupaj z morebitnimi priporočili Senata vrniti v Predstavniški dom, ki lahko priporočila Senata bodisi upošteva bodisi zavrne. V primeru, da Senat v določenem roku finančnega zakona ne vrne oziroma ga vrne s priporočili, ki jih Predstavniški doma ne sprejme, se šteje, da je bil zakon sprejet s strani obeh domov.

Zakonodajni postopek

⁷ Gre za zakone, ki se nanašajo na obdavčevanje, plačevanje dolgov ali druge zadeve, ki se nanašajo na javna sredstva, revizijo javnih sredstev, garancije, itd.

Zakonodajni postopek ima pet faz, pri čemer sta druga in tretja pogosto smatrani kot najpomembnejši del zakonodajnega postopka, ker omogočata članom parlamenta, da o predlogu zakona razpravljajo in ga po potrebi tudi spreminjajo.

- Prva faza: predlog zakona je predložen v Predstavniskem domu ali Senatu
- Druga faza: Splošna razprava o načelih predloga zakona in o tem kaj vse bi se lahko še vključilo v predloga zakona oziroma kaj bi se moralo iz njega izpustiti.
- Tretja faza: Imenuje se tudi faza na odboru. Člani doma, kjer je bil predlog zakona vložen, razpravljajo o zakonu po delih in lahko predlagajo amandmaje k predlogu zakona. Zgolj minister lahko vlaga amandmaje, ki predvidevajo porabo denarja.
- Četrta faza: Imenuje se tudi faza poročila. Lahko se vlagajo novi amandmaji.
- Peta faza: Faza zadnje razprave o predlogu zakona. Predloga zakona ni več mogoče spreminjati.

Amandmiranje

Vsak zakon, ki ga vložijo in sprejme Predstavniški dom, se mora posredovati v obravnavo Senatu, ki lahko k njemu vlaga amandmaje, razen v primeru, kadar gre za finančne zakone. Vsak amandma, ki ga sprejme Senat, mora obravnavati Predstavniški dom. Predlog zakona, ki ga je vložil Senat in z amandmaji

spremenil Predstavniški dom, se šteje za zakon, ki ga je vložil Predstavniški dom.

Če Senat zavrne predlog zakona ali k njemu sprejme amandmaje, ki jih Predstavniški dom zavrne oziroma Senat v roku 90 dni (lahko tudi v daljšem roku, če se o tem sporazumeta oba domova) niti ne sprejme (v celoti ali z amandmaji) niti ne zavrne predloga zakona, se šteje da sta zakon sprejela oba domova, če tako sklene Predstavniški dom v roku 180 dni.

V primeru, da predsednik Vlade obvesti Predsednika države in predsednika obeh domov, da je po mnenju Vlade zakon nujen za ohranitev javnega miru in varnosti, zaradi domačih ali mednarodnih izrednih razmer, se lahko rok za obravnavo predloga zakona s strani Senata primerno skrajša, če tako odloči Predsednik države po posvetovanju z Državnim svetom. V takšnem primeru zakon ostane v veljavi 90 dni, razen če oba domova odločita, da se rok njegove veljavnosti podaljša za obdobje, o katerem se sporazumeta oba domova.

Ko gre predloga zakona čez vse faze zakonodajnega postopka v enem domu, gre v obravnavo v drugi dom, kjer se zakonodajni postopek ponovi vse od druge faze naprej.

V primeru, da oba domova sprejmeta predlog zakona, predsednik Vlade pošlje predlog zakona Predsedniku države v podpis in razglasitev. Podpisan zakon gre nato v register Vrhovnega sodišča, kjer je vpisan.

Predsednik države lahko zavrne podpis zakona v dveh primerih:

- I. V primeru, da Predsednik države, po posvetovanju z Državnim svetom, meni, da je del predloga zakona v nasprotju z ustavo, ga lahko pošlje v obravnavo Vrhovnemu sodišču. V primeru, da Vrhovno sodišče odloči, da je zakon v nasprotju z ustavo, ga Predsednik ne more podpisati.

- II. Večina v Senatu ali ena tretjina Predstavniškega doma lahko predlaga Predsedniku, da predloga zakona ne podpiše, v primeru, da menijo, da vsebuje zadevo takšnega državnega pomena, da bi moralo o predlogu zakona glasovati ljudstvo. Predsednik se lahko s takšnim predlogo strinja, po posvetovanju z Državnim svetom⁸. V tem primeru Predsednik ne podpiše predloga zakona dokler ga na referendumu ne potrdi ljudstvo ali nov Predstavniški dom, po razpustu obstoječega in volitvah novega.

Na zahtevo Vlade, s predhodnim soglasjem Senata lahko Predsednik države podpiše sprejet zakon v krajšem roku kot je ustavno predviden petdnevni rok od njegovega sprejema.

4.8. POSEBNE PRISTOJNOSTI

Pravica zbrati in vzdrževati vojaške ali oborožene sile pripada izključno parlamentu.

Pristojnosti vezane na predsednika države

Oba doma parlamenta imata pristojnost odstaviti Predsednika države.

V primeru odsotnosti Predsednika države, njegove začasne ali trajne nezmožnosti, njegove smrti, odstopa, odstranitve ali nesposobnosti izvajanja njegove funkcije ali v kateremkoli drugem

⁸ Državni svet je posvetovalno telo Predsednika države, ki ga sestavljajo bivši predsedniki Vlade, predsedniki, vrhovni sodniki, predsednik Predstavniškega doma, Predsednik Senata, Generalni državni pravobranilec in ljudje, ki jih imenuje Predsednik države.

primeru, ko je mesto Predsednika prazno, njegove pristojnosti in oblast izvaja komisija, ki jo sestavljajo: predsednik Vrhovnega sodišča in predsednika obeh domov.

Odstavitve s funkcij

Predsednika države se lahko odstavi zaradi neprimerne vedenja. Predlog za odstranitev lahko da katerikoli od domov parlamenta. Predlog mora biti vložen v pisni obliki in podpisan s strani vsaj 30 članov doma, ki je vložil predlog za odstranitev. Predlog za odstranitev mora posamezen dom sprejeti z dvotretjinsko večino članov. V primeru, da en izmed domov sprejme predlog za odstranitev Predsednika, mora drugi dom preiskati obtožbo oziroma preiskati razlog za obtožbo. Če po preiskavi dve tretjini članov parlamenta potrdita sklep, da Predsednik zaradi neprimerne vedenja ni več primeren za opravljanje funkcije, se Predsednika odstavi s položaja.

Glavni kontrolor in revizor ne more biti odstavljen iz njegovega položaja, razen v primeru neprimerne vedenja ali nezmožnosti opravljanja funkcije, in še to le v primeru, kadar tako odločita oba domova parlamenta.

Sodnik Vrhovnega sodišča ne more biti odstavljen iz njegovega položaja, razen v primeru neprimerne vedenja ali nezmožnosti opravljanja funkcije, in še to le v primeru, kadar tako odločita oba domova parlamenta.

4.9. SEJE

Parlament mora imeti vsaj eno sejo letno. Zasedanje vsakega izmed domov mora biti javno. V primeru izrednih razmer lahko

oba domova zasedata na zaprtem zasedanju, če v to privolita dve tretjini prisotnih članov.

Seje Senata se začnejo z razglasitvijo dnevnega reda in senatorji imajo navadno možnost, da razširijo razpravo z namenom opozoriti na pomembne vsebinske zadeve in zahtevajo čas, da se o njih razpravlja.

Senat o vseh zadevah odloča z večino oddanih glasov prisotnih članov. Predsednik Senata ne glasuje, razen v primerih kadar je z ustavo določeno drugače. Predsednik odda svoj glas v primeru, kadar je izid glasovanja ostalih članov neodločen.

Za vsako zasedanje Senata se določi dnevni red, ki se ga pripravi skladno z navodili predsednika Senata (Cathaoirleach). Na dnevnem redu so pobude in amandmaji, s katerimi se bo Senat ukvarjal na določen dan, razen tistih, ki jih je dovoljeno vlagati brez predhodne napovedi skladno s poslovníkom.

Senatorji na koncu vsakega delovnega dne opozarjajo na zadeve, o katerih želijo razpravljati. O tem morajo opozoriti predsednika Senata. Predsednik nato izbere 4 zadeve, in senator ima pravico razpravljati 4 minute. Na vsako zadevo lahko minister poda štiriminutni odgovor.

Vsak član Vlade se ima pravico udeleževati sej in podati svoje mnenje v obeh domovih parlamenta.

4.10. ZADEVE EVROPSKE UNIJE

Državna parlamentarna pisarna v Bruslju zastopa oba domova parlamenta na ravni Evropske unije.

Parlament je tekom let okrepil in razvil svojo vlogo v odnosu do zadev evropske unije – na primer izvaja nadzor nad evropsko

zakonodajo, leta 2002 je s tem namenom sprejel tudi Zakon o nadzoru EU (EU Scrutiny Act 2002).

4.11. SKUPNO ZASEDANJE OBEH DOMOV

Predsednik države nastopi svojo funkcijo z zaprisego pred člani obeh domov parlamenta, sodniki Vrhovnega in Višjega sodišča in drugimi javnimi osebami.

5. ITALIJANSKA REPUBLIKA

5.1. SESTAVA PREDSTAVNIŠKEGA TELES

Italijanski parlament sestavljata dva domova – Camera dei deputati/ Chamber of deputies/ Poslanska zbornica in Senato della Repubblica/ Senate/ Senat⁹, ki skupaj predstavljata zakonodajno vejo oblasti.

Člani Poslanske zbornice opravljajo svojo funkcijo v času petletnega mandata. Njegove poglobitne funkcije so obravnava in sprejem zakonov, usmerjanje in nadzor dela Vlade, sprožanje preiskav glede materij, ki so v javnem interesu, podeljevanje zaupnice in nezaupnice Vladi, sodelovanje pri volitvah Predsednika republike, izvolitev dela Ustavnih sodnikov in članov Vrhovnega sodnega sveta Italijanske republike.

5.2. SENATO DELLA REPUBBLICA – SENATE - SENAT

Senat kot predstavniško telo večinoma predstavlja regije v Italiji. Izjemo predstavljajo prekomorski senatorji in imenovani senatorji. Trenutno je število voljenih senatorjev 315 in 6 dosmrtno imenovanih. Število članov, ki predstavljajo posamezno pokrajino je odvisno od števila prebivalstva pri čemer nobena regija ne sme imeti manj kot 7 senatorjev, z izjemo pokrajine Molise, ki ima 2 senatorja in pokrajine Valle d'Aosta, ki ima 1. Med voljene senatorje prištevamo še 6 senatorjev voljenih v prekomorskih ozemljih.

⁹ Senat.fr. (2017). THE SENATE OF ITALY - Sénat. [online] Available at: <http://www.senat.fr/senatsdumonde/english/italie.html> [Accessed December 2015].

Zaradi popolne dvodomnosti, ki je značilna za Italijo ima Senat pomembno vlogo v zakonodajnem postopku, saj mora biti zakonodajni predlog v isti obliki potrjen v obeh domovih. Obenem lahko Senat podeljuje zaupnico in nezaupnico Vladi in predsedniku Vlade prek resolucij, interpelacij in parlamentarnih preiskav.

5.3. SESTAVA

Senat ima trenutno 315 voljenih in 6 imenovanih dosmrtnih članov. Število članov se spreminja zaradi imenovanih članov, ki jih predstavljajo bivši Predsedniki republike in posamezniki, ki jih Predsednik republike imenuje za senatorje zaradi posebnih dosežkov. Člane senata na splošnih volitvah volijo vsi italijanski državljani, ki so dopolnili 25 let.

Senatorji so voljeni neposredno na podlagi splošne volilne pravice. 75% senatorjev je voljenih po večinskem sistemu, 25% senatorjev pa po proporcionalnem sistemu. Osebe, ki jih Predsednik imenuje dosmrtno v Senat (v skladu z ustavo naj bi bilo teh le 5), so si takšno čast zaslužile s posebnimi zaslugami ne socialnem, znanstvenem, umetniškem ali literarnem področju.

5.4. VODSTVO

Predsednik Senata predstavlja Senat, vodi razprave in seje v Senatu, določa delovni načrt in skrbi za red in disciplino na sejah. Predsedstvo Senata ostaja nespremenjeno celotno trajanje mandata, do izvolitve novega Senata. Predsedstvo Senata potrjuje proračun Senata, na pobudo Predsednika republike imenuje Generalnega sekretarja, je odgovorno za vzdrževanje odnosov z drugimi parlamenti in je zadolženo za vzdrževanje reda na sejah. Predsednika Senata izvolijo senatorji izmed članov Senata takoj po

volitvah in pred potrditvijo senatorskih mandatov. Predsednik Senata nadomešča Predsednika Republike v primeru, ko ta ne more opravljati svojih funkcij. Obenem je zaslišan s strani Predsednika Republike in predsednika Poslanske zbornice pred razpustitvijo enega izmed domov parlamenta. Predsednik je pristojen za sklic izredne seje, imenuje člane Odbora za poslovnik in volitve. Njegov mandat preneha v primeru odstopa, odpovedi mandatu, začasne funkcionalne nezmožnosti v primeru nadomeščanja Predsednika republike, v primeru smrti in v primeru razpusta Senata.

Predsedstvo Senata tvorijo predsednik, 4 podpredsedniki, 3 senatorji kvestorji in senatorji sekretarji, pri čemer morajo biti ne glede na razmerje med manjšino in večino v predsedstvu zastopane vse parlamentarne skupine, tudi mešana skupina. Podpredsedniki nadomeščajo predsednika in mu pomagajo pri organizaciji dela v Senatu. Senatorji kvestorji skupno nadzirajo policijo in protokolarne službe Senata ter pripravljajo bilanco in zaključni račun Senata. Senatorji sekretarji sestavljajo in berejo zapisnike sej in spremljajo glasovanje na sejah. Član Predsedstva je tudi Generalni sekretar, ki nima volilne pravice v tem organu.

5.5. NAČIN SESTAVE

315 članov Senata je izvoljenih na regionalni bazi z izjemo senatorjev, ki so izvoljeni v prekomorskih volilnih okrožjih. Zastopanost po regijah je v Senatu proporcionalna (v skladu s številom prebivalcev regije) z izjemo prekomorskih volilnih okrožij.

5.5.1. Pogoji za izvoljivost:

- kvalificiran volivec,
- minimalna starost 40 let,

- italijansko državljanstvo.

Kandidati, ki se potegujejo za mesto Senatorja v prekomorskih volilnih okrožjih morajo biti rezidenti in kvalificirani volivci za konkretno prekomorsko ozemlje.

Člane Senata volijo vsi italijanski državljani, ki so dopolnili 25 let pri čemer so volitve izvedene na lokalni ravni in sicer v okviru 20 regij. Na podlagi proporcionalnega sistema je v vsaki regiji glede na število glasov za posamezne stranke določeno število senatorjev. Izjema velja zgolj za 2 italijanski regiji in za predstavnike prekomorskih ozemelj, ki na svojih listah in izmed svojih kandidatov volijo senatorje.

5.6. MANDAT

Senatorji uživajo poklicno imuniteto in sicer ne morejo biti kazensko odgovorni za mnenja in glasove, ki so jih dali v okviru izvajanja svoje funkcije. Prav tako Senatorji uživajo parlamentarno imuniteto, saj se jih ne sme aretirati ali preiskati brez dovoljenja Senata, razen če je senator storil zločin za katerega je predpisana obligatorna zaporna kazen oziroma obsodilna sodba postane neizpodbojna.

Mandat Senatorja se konča s koncem obdobja za katerega so bili izvoljeni z izjemo imenovanih doživljenjskih senatorjev, ki jim funkcija po poteku mandata ne preneha. Nihče ne sme biti član obeh domov italijanskega parlamenta. Ustava še določa, da za senatorja velja nezdržljivost s funkcijo predsednika Visokega pravosodnega sodnega sveta, s funkcijo ustavnega sodnika in s funkcijo člana Nacionalnega sveta za gospodarstvo in delo. Zakon podrobneje določa nezdržljivost funkcije senatorja: nezdržljivost s funkcijami v javnih ali zasebnih ustanovah, ki jih dodeli Vlada; s funkcijami v ustanovah, ki so odvisne od države; s funkcijami v bančnih in finančnih ustanovah.

Mandat članov Senata je lahko krajši v primeru razpustitve Senata ali obeh domov Parlamenta s strani Predsednika republike.

5.7. PRISTOJNOSTI SENATA

5.7.1. V okviru zakonodajnega postopka

Zakonodajna iniciativa

Zakonodajno iniciativo imajo vsak član Poslanske zbornice, Vlada, 50.000 volivcev in Senat. Glede lastnih prerogativov pa imajo zakonodajno iniciativo tudi vsaka posamezna regija in CNEL¹⁰. Zaradi popolne dvodomnosti, ki velja v Italiji je v zakonodajnem postopku za sprejem zakona potreben sprejem istega besedila zakona tako v zgornjem kot tudi v spodnjem domu parlamenta. Glede na postopek sprejema in na hierarhijo v strukturi pravnih aktov ločimo ustavne zakone in navadne zakone.

Amandmiranje

Senat ima pravico do vlaganja amandmajev vse dokler oba doma parlamenta ne sprejmeta iste različice zakonskega predloga.

Sprejem zakona

V okviru sprejema običajnih zakonov ima Senat popolno pravico do veta oziroma, ker velja, da mora biti vsak predlog zakona v isti obliki sprejet tako v spodnjem kot v zgornjem domu parlamenta

¹⁰ Nacionalni svet za gospodarstvo in delo (Consiglio nazionale dell'economia e del lavoro).

do sprejetja zakona v primeru nestrinjanja ene parlamentarne veje ne more priti.

V primeru zakonodajnega postopka za sprejem ustavnega zakona je potrebno v spodnjem in zgornjem domu parlamenta izvesti 2 kroga glasovanja, med katerima mora preteči najmanj 3 mesece. V drugem krogu mora zakonski predlog podpreti absolutna večina članov. Če je zakonski predlog v vsaj enem domu parlamenta sprejet z manj kot dvema tretjinama članov je zakon objavljen v uradnem listu brez promulgacije. V primeru takih zakonov jih lahko v 3 mesecih spodbija ena petina članov kateregakoli doma, 500.000 volivcev ali 5 regionalnih svetov, kar sproži referendumski postopek glede omenjenega akta. V primeru ko je predlog ustavnega zakona sprejet z vsaj dvotretjinsko večino članov v obeh domovih parlamenta pa se zakon promulgira in objavi v Uradnem listu.

5.8. POSEBNE PRISTOJNOSTI

5.8.1. Nadzorna funkcija nad vlado

Vlada mora pred začetkom svojega mandata pridobiti soglasje obeh domov parlamentov. V primeru, ko oba doma parlamenta ne podpreta Vlade z zadostno večino lahko Predsednik republike Vlado razpusti in razpiše nove volitve. Vsaj desetina senatorjev lahko kadarkoli izreče nezaupnico Vladi.

Zbornici imata pravico postavljati vprašanja članom ministrskega sveta ali posameznemu ministru. Vprašanja poslancev in senatorjev se lahko postavljajo na plenarnem zasedanju ali pred delovnim telesom zbornice. Praviloma se postavljajo ustno, razprava o njih pa ni obvezna. Domova sta pristojna opraviti interpelacijo. Interpelacija je vprašanje, ki ga člani parlamenta postavijo Vladi ali posameznemu ministru glede vzrokov ali ciljev njunega političnega vedenja.

5.9. SEJE

Senat se sestaja dvakrat letno na redno zasedanje in sicer: prvi delovni dan v februarju in oktobru. Na izredna zasedanja jo skliče predsednik zgornjega doma po lastni presoji ali pa na pobudo Predsednika republike oziroma tretjine senatorjev. Dejansko Senat zaseda celo leto razen v božičnem času (en teden ne zaseda) in v avgustu, ko ne zaseda 4 do 5 tednov.

5.10. ZADEVE EVROPSKE UNIJE

Zadeve Evropske Unije v okviru Senata prvenstveno obravnava Komisija za Evropske zadeve, ki ima splošno pristojnost obravnavati zadeve Evropske Unije in spremljati delovanje njenih institucij in organov. V okviru te komisije Senat sodeluje z Evropskim parlamentom in drugimi parlamenti držav članic. Komisija podaja tudi mnenja k zakonodajnim predlogom in ocenjuje skladnost nacionalne zakonodaje z evropsko.

5.11. SKUPNO ZASEDANJE OBEH DOMOV

Skupna parlamentarna zasedanja obeh domov parlamenta so predvidena v primerih, ko:

- so volitve Predsednika republike s sodelovanjem s predstavniki regij,
- pri udeležbi na prisegi Predsednika republike,
- pri volitvah tretjine članov Vrhovnega sodnega sveta Italijanske republike,
- v primeru obtožbe Predsednika republike,

- v primeru volitev 5 članov Ustavnega sodišča,
- pri sestavi seznama 45 državljanov med katerimi se na slepo izbere 17 sodnikov, ki bodo preiskovali Ustavno sodišče v primeru obtožbe Predsednika republike.

5.12. REFORMA SENATA

Trenutno v Italiji poteka obsežna ustavna reforma, ki bo reformirala delovanje Senata. V skladu s predlogom se bo število senatorjev zmanjšalo na 100, pri čemer bo to število sestavljeno in 74 regionalnih svetovalcev, 21 županov in 5 senatorjev imenovanih s strani Predsednika republike s petletnim mandatom. Senatorji bodo izvoljeni na neposrednih regionalnih volitvah. Senat ne bo imel več pravice podeljevati zaupnice ali nezaupnice Vladi, to pravico bo po reformi imela Poslanska zbornica. Najpomembnejša reforma prinaša odpravo popolne dvodomnosti v okviru zakonodajnega postopka, saj bo z zmanjšanjem pristojnosti Senata na tem področju omogočeno lažje in hitrejše sprejemanje zakonodaje. Pomembne spremembe bodo tudi na področju imenovanja ustavnih sodnikov, zakonodajne iniciative in pri volitvah Predsednika republike.

6. KRALJEVINA BELGIJA

6.1. SESTAVA PREDSTAVNIŠKEGA TELESA

Belgijski parlament sestavljata dva domova – Kamer van Volksvertegenwoordigers/ Chambre des Représentants/ House of Representatives/ Predstavniški dom in Senaat/ Senate/ Senat¹¹. Parlament ustvarja zakonodajo, ki ureja socialna razmerja v državi, poleg tega pa nadzira delovanje Vlade.

Predstavniški dom ima 150 članov, ki so izvoljeni na neposrednih volitvah v 20 volilnih enotah. Število sedežev, ki pripade posamezni volilni enoti je odvisno od števila prebivalstva v njej. Predstavniški dom proučuje vladne odločitve, jim izreka zaupnico in nezaupnico, razpravlja in odloča o sprejemu proračuna in zadolževanju, ustanavlja preiskovalne odbore, se udeležuje mednarodnih parlamentarnih zasedanj.

6.2. SENAAT – SENATE - SENAT

Senat ima 60 članov. Senat se opredeljuje do zadev, ki se hkrati nanašajo na Zvezno vlado, regije in občine, sodeluje na mednarodnih parlamentarnih srečanjih, posreduje v primeru konflikta med parlamenti.

Zakonodajna funkcija Senata je v glavnem omejena na področje organizacije in delovanja zveznega sistema. Senatova vloga je močna tudi pri obravnavi zadev, ki so v Belgiji izjemno delikatne: raba jezika v upravnih postopkih in ukrepih za preprečevanje diskriminacije zaradi ideoloških ali filozofskih razlogov.

¹¹ Union, I. (2017). IPU PARLINE database: BELGIQUE (Sénat - Senaat - Senat), Informations générales. [online] Ipu.org. Available at: http://www.ipu.org/parline-f/reports/1030_A.htm [Accessed December 2015].

6.3. VODSTVO

Senat imenuje svojega predsednika, podpredsednika in oblikuje svoj predsedniški urad.

6.4. NAČIN SESTAVE

Senat ima 60 članov:

- 50 članov imenujejo skupnosti ali regionalni parlamenti na podlagi rezultatov njihovih volitev: 29 senatorjev flamski parlament, 10 senatorjev parlament francosko govoreče skupnosti, 8 senatorjev valonski parlament, 2 senatorja francosko govoreče skupnosti bruseljski parlament in 1 senatorja nemško govoreča skupnost.
- predstavniki iz prejšnje alineje nato kooptirajo¹² 10 senatorjev – 6 nizozemsko govorečih in 4 francosko govoreče na podlagi volilnih rezultatov v Predstavniškem domu.

Morebitni prazni sedeži, se zapolnijo na podlagi novih imenovanj.

Skupnosti in regionalni sveti so voljeni na neposrednih volitvah. Ker se ozemlja skupnosti in regij medsebojno prekrivajo, je večina članov regionalnih svetov hkrati tudi članov skupnosti in obratno. Posledično 50 od 60 senatorjev (nekooptirani senatorji) opravlja dvojni ali celo trojni mandat – so člani Senata, Regijskega sveta in Sveta skupnosti. Ti člani Senata predstavljajo skupnosti in regije.

¹² Kooptácija: imenovanje novega člana na osnovi odločitve že imenovanih članov Senata.

Senat tako igra vlogo doma, kjer se srečujejo federalne enote in Vlada.

Senat se deli na dve jezikovni skupini. Nizozemska jezikovna skupina obsega 35 senatorjev: 29 senatorjev, ki jih določi flamski parlament in 6 nizozemsko govorečih kooptiranih senatorjev. Francosko govorečo skupino predstavlja 24 senatorjev: 20 senatorjev, ki jih imenuje parlament francoske skupnosti, valonski parlament in francosko govoreča skupina bruseljskega parlamenta in 4 kooptirani francosko govoreči senatorji.

V senatu ne sme biti več kot dve tretjini predstavnikov istega spola, iz tega sledi, da mora biti v posameznem mandatu vsaj 20 moških in 20 žensk.

6.5. MANDAT

Mandat članov Senata traja 5 let. Senat nima točno določenega mandata, gre za trajno telo, ki se obnavlja ob vsakih volitvah regionalnih parlamentov (Sveti skupnosti in Regionalni sveti se volijo vsakih 5 let).

Mandat senatorja se začne na dan zaprisege senatorja v Senatu in se konča z dnem prve seje parlamenta, ki ga je imenoval.

6.5.1. Imuniteta

Člani Senata uživajo imuniteto – noben član ne sme bit preganjan oziroma ne sme biti predmet preiskave zaradi mnenja ali glasu, ki ga je oddal pri izvrševanju svoje dolžnosti.

6.5.2. Pogoji za izvoljivost

- starost 18 let,
- belgijsko državljanstvo,
- neomejeno posedovanje državljanskih in političnih pravic,
- prebivališče v Belgiji.

Po volitvah Senat sam preverja ali so bili izpolnjeni vsi pogoji za izvolitev in razrešuje vse s tem povezane spore. Senat ima izključno pristojnost nad preverjanjem izpolnjevanja pogojev za izvolitev njegovih članov.

6.5.3. Nezdržljivost

Senatorji ne smejo biti vladni ministri ali ministri regionalnih vlad, ne smejo biti člani Predstavnškega doma ali regionalnega parlamenta, razen senatorjev skupnosti.

6.6. PRISTOJNOSTI

6.6.1. V okviru zakonodajnega postopka

Zakonodajno oblast v Belgiji izvršujejo kralj, Predstavniški dom in Senat.

Zakonodajni postopek v Belgiji se lahko vrši na tri različne načine. Razdelili bi jih lahko na postopke popolne dvodomnosti, nepopolne dvodomnosti in enodomnosti. Pri prvih dveh Senat sodeluje v postopku sprejemanja zakonov, pri tretjem pa je zvezna zakonodajna oblast v pristojnosti kralja in Predstavnškega doma.

Popolna dvodomnost – zakoni so sprejeti le v primeru, kadar jih v istem tekstu potrdita tako prvi kot drugi dom:

- pripravljalni postopek pri spreminjanju ustave in postopki proučevanja in usklajevanja ustave;
- zadeve o katerih morata na podlagi ustave, odločati oba zakonodajna domova (npr. zadeve, ki se nanašajo na kraljevino);
- zakoni, ki zahtevajo posebno večino¹³;
- zakoni, ki se nanašajo na institucije nemško govoreče skupnosti in njeno financiranje;
- zakoni, ki se nanašajo na financiranje političnih strank in kontrolo stroškov volitev;
- zakoni, ki se nanašajo na organizacijo Senata in status senatorjev;
- dodatne zadeve, ki spadajo v področje popolne dvodomnosti, se lahko določijo z zakonom, za sprejem katerega je zahtevana posebna večina.

Nepopolna (omejena) dvodomnost – Predstavniški dom po sprejetju predlog zakona pošlje v Senat:

- zakoni, ki urejajo izvrševanje zakonov, ki zahtevajo posebno večino;

¹³ Zakon mora dobiti podporo večine oddanih glasov v vsaki jezikovni skupini v vsakem od obeh domov, pod pogojem, da je prisotna večina članov vsake skupine in, da skupno število oddanih glasov v obeh jezikovnih skupinah predstavlja najmanj dve tretjini oddanih glasov.

- zakoni, ki so opredeljeni v posameznih členih ustave (npr. zakoni namenjeni preprečevanju diskriminacije na podlagi filozofskih in ideoloških nadzorov) kot tudi zakoni, ki se nanašajo na izvrševanje le-teh;
- zakoni, ki so sprejeti za zagotavljanje spoštovanja mednarodnih in nadsacionalnih obveznosti;
- zakoni, ki zadevajo Državni svet¹⁴ (Conseil d' Etat) in zvezna upravna sodišča;
- dodatne zadeve, ki spadajo v področje omejene dvodomnosti, se lahko določijo z zakonom, za sprejem katerega je zahtevana posebna večina.

Senat obravnava predlog zakona na zahtevo večine njegovih članov, kar vključuje eno tretjino članov vsake izmed jezikovnih skupin. Zahtevo za obravnavo morajo upravičenci podati v roku 15 dni od prejema zakona. Senat se mora v 30 dneh odločiti, o tem, da ne obstaja podlaga za spremembo zakona ali spremeniti zakon in ga sprejeti. V primeru, da se Senat o zakonu ne izreče v predpisanem roku oziroma, če obvesti Predstavniški dom, da zakona ne bo spreminjal, Predstavniški dom pošlje zakon kralju. V primeru, da je Senat spremenil zakon, ga pošlje Predstavniškemu domu, ki sprejme končno odločitev s tem, da zakon sprejme ali ga spremeni.

V vseh ostalih zadevah je v Belgiji uveljavljana enodomnost zakonodajnega postopka – izvajata jo le Predstavniški dom in kralj.

Parlamentarna usklajevalna komisija, ki jo sestavlja enako število članov obeh domov je pristojna za razreševanje sporov glede

¹⁴ Državni svet je vrhovno administrativno sodišče. Razdeljen je na zakonodajni in administrativni oddelek. Predstavlja posvetovalni organ in sodno institucijo izvršne oblasti.

pristojnosti med obema domovoma. V primeru, da s tem soglašajo njeni člani lahko podaljša petnajstdnevni rok namenjen proučevanju zakona.

Zakonodajna iniciativa

Senat ima pravico vložiti zakonodajno iniciativo zgolj o zadevah, ki spadajo pod okrilje tako imenovane popolne dvodomnosti.

Amandmiranje

Senat ima pravico amandmiranja.

Informativna poročila

V zadevah, ki zadevajo vlogo regij in skupnosti, lahko Senat pripravi osnutke informativnih poročil. To lahko stori praktično v vseh zadevah. Priprava osnutkov takšnih poročil, je največji odraz načela sodelovanja.

Preiskovalni odbor

Senat in Predstavniški dom lahko ustanavljata preiskovalne odbore. Član Predstavniškega doma ali senator je upravičen, da zahteva ustanovitev preiskovalnega odbora. Z zahtevo se rokuje na enak način kot s predlogom zakona. Po razpravi na pristojnem odboru, gre zadeva na plenarno zasedanje v razpravo in na glasovanje. V primeru, da je zahteva sprejeta, mora dom, v

katerem je bila zahteva podana oblikovati preiskovalni odbor in preiskava se lahko začne. Zakonodaja dopušča, da preiskavo v celoti vodi prvi ali drugi dom, v praksi pa se vedno oblikuje poseben preiskovalni odbor. Odbor in njegov predsedujoči imata enake pristojnosti kot preiskovalni sodnik. Med drugim lahko zaslišita priče in izvedence. Po končani preiskavi poročevalec, ki ga določi preiskovalni odbor, poda končno poročilo o zadevi na plenarnem zasedanju. Plenum razpravlja o poročilu in lahko poda izjavo o možnih sklepih, priporočilih ali odločitvah preiskovalnega odbora. To lahko privede do zakonodajne iniciative.

6.7. POSEBNE PRISTOJNOSTI

6.7.1. Imenovanja

Kralj imenuje sodnike Vrhovnega sodišča na podlagi dveh list – prvo predloži Vrhovno sodišče in drugo alternativno Senat in Predstavniški dom.

Senat imenuje člane Visokega sodnega sveta z dvotretjinsko navadno večino skladno z veljavno zakonodajo.

6.8. SEJE

Senat in Predstavniški dom začneta zasedati vsako leto drugi teden v oktobru, razen v primerih, kadar ju predčasno skliče kralj. Zasedata najmanj 40 dni letno.

Kralj razglasi konec zasedanja in ima pravico sklicati oba domova na izredno zasedanje. V tem primeru zasedanje ne sme trajati več kot 1 mesec in se ne sme ponoviti, če s tem ne soglašata oba domova.

Seje so javne. Ne glede na to, lahko Senat zaseda tudi na zaprti seji na predlog njegovega predsednika ali 10 članov. V tem primeru z absolutno večino odloči ali bo seja v nadaljevanju odprta ali zaprta za javnost.

Senat lahko zahteva prisotnost vladnih predstavnikov na sejah, kjer se obravnavajo zadeve, ki spadajo na področje popolne in omejene dvodomnosti.

6.9. ZADEVE EVROPSKE UNIJE

V belgijskem parlamentu zadeve EU obravnava Zvezni svetovalni odbor za evropske zadeve. Odbor sestavlja 30 članov: 10 članov Senata, 10 članov Predstavniškega doma in 10 članov Evropskega parlamenta izvoljenih v Belgiji. Predstavnike Senata in Predstavniškega doma imenuje vsak dom posebej na začetku vsakega parlamentarnega zasedanja. Predlagajo jih politične skupine na podlagi njihove moči v vsakem izmed domov. Člane Evropskega parlamenta imenuje 25 članov Evropskega parlamenta, ki so izvoljeni v Belgiji po vsakih volitvah v Evropski parlament na podlagi proporcionalnega sistema. Odboru predsedujeta izmenično predsednik Predstavniškega doma ali vodja delegacije Senata.

Glavne naloge odbora obsegajo:

- Koordinacijo in vzpodbujanje parlamentarnega nadzora nad evropskimi odločitvami;
- Spremljanje izvajanja nacionalne zakonodaje, resolucij in priporočil z ozirom na evropske zadeve;
- Oblikovanje mnenj glede pogajanj o spremembah evropskih pogodb;

- Priprava poročil o institucionalnih reformah in o predlogih normativnih aktov Evropske komisije;
- Spremljanje vladnih odločitev in načrtov pred in po vsakem zasedanju Evropskega sveta;
- Krepitev parlamentarnega nadzora nad evropskim procesom odločanja – dajanje pobud za medparlamentarno sodelovanje (med nacionalnimi parlamenti in Evropskim parlamentom, med nacionalnimi parlamenti ter med njimi in belgijskim zveznim parlamentom in parlamenti skupnosti in regij). Odbor se sestaja tudi z drugimi podobnimi organi, pristojnimi za evropske zadeve v drugih državah članicah, da bi skupaj razpravljali o delovnih metodah in temah, ki so v skupnem interesu;
- Informiranje stalnih odborov o pomembnih zakonodajnih iniciativah Evropske komisije, zakonodajnih programih Evropske unije, sporočilih Evropske komisije, belih in zelenih knjigah, o dnevnikih redih zasedanj Sveta ministrov EU, poročilih sveta ministrov, ki bodo naslovljena na Vlado, poročilu Evropskega računskega sodišča,
- Ocenjevanje vladnega poročila o uresničevanju evropskih pogodb. To poročilo daje vpogled v stanje prenosa evropskega prava v nacionalno pravo;
- Oblikovanje mnenj glede evropskih zadev.

Odbor lahko pripravi osnutke zakonodajnih iniciativ. Odbor lahko pripravi predloge sklepov, priporočila in druge končne tekste, ki jih posreduje direktno na plenarno zasedanje Senata ali Predstavnškega doma. Odbor predstavlja belgijski zvezni parlament na zasedanjih COSAC-a.

Odbor lahko skliče vladne predstavnike pred ali po zasedanju Evropskega sveta.

Vsak v Belgiji izvoljeni predstavnik Evropskega parlamenta lahko sodeluje pri delu kateregakoli od stalnih odborov prvega ali drugega doma, vendar nima pravice glasovanja na takšnem odboru. Pred sodelovanjem rabi odobritev s strani predsedujočega na tem odboru.

6.10. ODNOS FEDERALNIMI ENOTAMI

Ker so sveti skupnosti in regionalni sveti neposredno voljeni razpolagajo s svojo demokratično legitimnostjo. Federalne enote nimajo svojih ustav. Njihov status je določen v ustavi in zakonih, za katerih sprejem je navadno zahtevana dvotretjinska večina glasov.

O spremembi skupnostnih ali regionalnih struktur tako odloča zvezni parlament.

Uredbe skupnosti in regij imajo enako pravno veljavnost kot zvezni zakoni, kar je bistvena razlika kot pri drugih federalnih državah, kjer je hierarhija pravnih aktov zelo jasna. Zvezni parlament nikoli nima pravice razveljaviti uredbe skupnosti ali regije.

Ustavno sodišče presoja ali so uredbe in zakoni skladni z delitvijo pristojnosti med federalnimi institucijami in lahko delno ali v celoti razveljavi uredbo ali zakon, v primeru da preseže meje dovoljenega.

Zvezni parlament, sveti skupnosti in regijski sveti so pri svojem delu avtonomni. Da bi se preprečili spori, ki bi nastali zaradi avtonomnosti pri delovanju parlamenta skupnosti in regij, so se oblikovala številna varovala:

- Senat služi kot dom, kjer se srečujejo zvezna oblast in federalne enote, ki jih v Senatu predstavljajo senatorji skupnosti.
- Senat služi kot posvetovalno telo v primeru, da pride do konflikta interesov med zveznimi institucijami.
- Možni so sodelovanje in dogovori med Zvezno vlado in skupnostmi ter regijami.

6.11. SKUPNO ZASEDANJE OBEH DOMOV

Oba domova zasedata skupaj:

- ob zaprisegi kralja pred nastopom njegove funkcije;
- ob smrti kralja;
- ob smrti kralja, če je njegov naslednik mladoleten – v tem primeru se sestaneta z namenom, da imenujeta vladarjevega namestnika in skrbnika;
- v primeru, kadar se smatra, da je kralj nezmožen izvrševati kraljeve pristojnosti – v tem primeru se sestaneta z namenom, da imenujeta vladarjevega namestnika in skrbnika;
- kadar postane kralj istočasno najvišji vladar druge države – v tem primeru je potrebno soglasje obeh domov.

7. KRALJEVINA NIZOZEMSKA

7.1. SESTAVA PREDSTAVNIŠKEGA TELESA

Predstavniški dom Nizozemske je parlament (Staten-general), ki predstavlja vse državljane Nizozemske. Sestavljen je iz Druge zbornice (Tweede Kamer der Staten-generaal), ki je sorodna institucija prvim domovom evropskih parlamentov in Prve zbornice¹⁵ (Eerste Kamer der Staten-general).

Člani Prve zbornice opravljajo svojo funkcijo nepoklicno, saj ob tem ohranjajo druge funkcije oziroma zaposlitve. Prva zbornica ima nadzorno funkcijo v zakonodajnem postopku vendar ne more v okviru zakonodajnega postopka vlagati amandmajev, odloča lahko zgolj o sprejemu ali zavrnitvi zakonodajnega akta. Kljub temu, da imajo tudi člani Prve zbornice pravico do postavljanja vprašanj Vladi in sproženja preiskave, teh pravic ne uporabljajo.

7.2. EERSTE KAMER DER STATEN-GENERAAL – SENATE - PRVA ZBORNICA

Prva zbornica predstavlja nizozemske province, zato je tudi mandat in delo njenih članov vezano na provincialne svete. Za delo v Prvi zbornici jim pripada nadomestilo v višini četrtnine plače predstavnikov drugega doma

Glavne pristojnosti Prva zbornica opravlja v okviru zakonodajnega postopka, obenem pa ima pomembno vlogo pri nadzoru nad delom Vlade. Formalno lahko Senat zgolj sprejeme in zavrne zakonodajni akt, v praksi pa ima več možnosti, saj imajo debate v

¹⁵ Eerstekamer.nl. (2017). Eerste Kamer der Staten-Generaal - English. [online] Available at: https://www.eerstekamer.nl/begrip/english_2 [Accessed December 2015].

okviru zakonodajnega postopka pomembno vlogo pri interpretaciji akta. Prav tako kot drugi dom parlamenta lahko Prva zbornica na Vlado naslovi vprašanja in se opredeljuje do finančnih sredstev namenjenih Vladi, s čimer posredno vpliva na trenutno in bodočo politiko Vlade.

7.3. SESTAVA

75 članov Prve zbornice (Eerste Kamer) je posredno izvoljenih s strani članov 12 provincialnih svetov. Volivci neposredno izberejo predstavnike provincialnih svetov, ki med temi izvolijo člane Senata. Člani Senata so izvoljeni vsaka 4 leta in sicer 3 mesece po volitvah v provincialne svete.

7.4. VODSTVO

Vodstvo Prve zbornice predstavljajo predsednik in dva podpredsednika. Predsednik predstavlja Prvo zbornico in vodi njeno delo. Predsednik je član in hkrati predsednik Komiteja za notranje zadeve, prav tako pa predseduje sejam Komiteja starešin.

Komite za notranje zadeve nadzoruje delo v pisarni Generalnega sekretarja in ostale zadeve notranje administracije Prve zbornice. Komite starešin sestavljajo predsednik Prve zbornice in predsedniki posameznih političnih strank, ki so izvoljene v Prvo zbornico. Njegova poglobljena funkcija je pomoč predsedniku Prve zbornice pri opravljanju dela v Prvi zbornici, zato se mora ta pred sprejemom odločitev z omenjenim komitejem posvetovati.

7.5. NAČIN SESTAVE

Člani Prve zbornice so izvoljeni na posrednih volitvah in sicer v 12 provincialnih svetih. Aktivno volilno pravico imajo člani provincialnih svetov. Pasivno volilno pravico pa polnoletni (18 let) nizozemski državljani, ki so kvalificirani volivci.

7.6. MANDAT

Mandat obeh zbornic traja 4 leta, vendar se mandat Prve zbornice lahko tudi spremeni, če se spremenijo mandati članov provincialnih svetov.

7.7. PRISTOJNOSTI SENATA

7.7.1. V okviru zakonodajnega postopka

Zakonodajna iniciativa

Zakonodajno iniciativo imata kralj in Druga zbornica oz. parlament v posebnih primerih, ko je podana njegova pristojnost. Prva zbornica nima zakonodajne iniciative.

Amandmiranje

Prva zbornica nima pravice do vlaganja amandmajev v okviru zakonodajnega postopka. Lahko pa poskrbi, da Vlada na podlagi natančnih in argumentiranih kritik vloži »nadomestni zakon« ali t.i. »nouvelle«. V tem nadomestnem zakonu lahko Vlada upošteva argumente Prve zbornice, ni pa k temu zavezana. V tem primeru je zakonodajni postopek enak, kot za sprejem akta, ki ga predlagata Druga zbornica ali kralj.

Sprejem zakona

Po sprejemu zakona s strani drugega doma parlamenta je zakon poslan Prvi zbornici, ki ga posreduje Parlamentarni komisiji. Ta komisija prouči ali je zakon primeren za takojšnje obravnavo na plenarnem zasedanju Prve zbornice ali je potrebna predhodna proučitev zakona. Če je zakon takoj uvrščen na plenarno zasedanje je sprejet brez razprave.

Predhodna študija zakona je sestavljena iz pisne korespondence in izmenjave gradiv. Člani komisije pisno predstavljajo mnenje svoje politične stranke in zastavljajo vprašanja Vladi. Vlada poda odgovor v obliki memoranduma ali pisma. Včasih je za razpravo potrebnih več krogov, vendar se po navadi njihovo število omeji na enega. Ko so pisni predlogi parlamentarnih strank pripravljeni Prva zbornica pripravi plenarno sejo.

Prva zbornica ima pristojnost podati splošno mnenje o celotnem zakonu po njegovem sprejetju. Preverja predvsem kakovost zakonodaje z vidika legitimnosti, izvedljivosti in izvršljivosti. Pri tem lahko glasuje le o sprejemu ali zavrnitvi zakona in ne o amandmajih k posameznim določbam.

7.7.2. Nadzorna funkcija nad vlado

Prva zbornica lahko od Vlade zahteva določeno zakonodajno aktivnost, vendar se te pristojnosti poslužuje v redkih primerih. Razlog za to je dejstvo, da lahko Vlada omenjeno zahtevo Prve zbornice preprosto zavrne. Prva zbornica lahko Vladi zastavlja pisna vprašanja tudi glede zadev, ki niso povezane z zakonodajnim postopkom, vendar te pristojnosti ne uporablja pogosto. Splošno prepričanje je namreč, da je nadzor nad Vlado funkcija drugega doma parlamenta. Prvi dom potrjuje vladni proračun s čimer

pomembno vpliva na delovanje Vlade in oblikovanje vladnih politik.

7.8. POSEBNE PRISTOJNOSTI

Parlament odloča o odobritvi kraljeve poročne pogodbe, preprečitvi kraljevega nasledstva, postaviti novega zakonitega kraljevega naslednika, proučitvi nezmožnosti opravljanja funkcij kralja in sveta ministrov ter imenovanju kralja in razglasitvijo vojnega ali izrednega stanja.

7.9. SEJE

Prvi dom zaseda en, največ pa dva dneva na teden, zaradi česar njegovi člani opravljajo svojo funkcijo kot nepopolno zaposlitev. Seje prvega doma so javne, na zahtevo desetine navzočih članov so lahko seje tudi zaprte za javnost.

7.10. ZADEVE EVROPSKE UNIJE

Nizozemski Prva zbornica ima dolgo tradicijo obravnavanja EU zadev, saj se zaveda pomena, ki ga imajo te zadeve na življenje njenih državljanov. Predlogi Evropske komisije so v okviru prvega doma obravnavani najprej pri Komisiji za Evropsko kooperacijo. Ne glede na mnenje nizozemske Vlade v vsakem konkretnem primeru ta komisija poda mnenje ali je zakonodajni predlog potreben obravnave še na drugih komisijah prvega doma. V okviru obravnave teh zakonodajnih predlogov Prva zbornica preverja ali je omenjena zakonodaja ustrezna. Posledica omenjenega postopka so lahko pisna/ustna vprašanja Vladi ali plenarno zasedanje Prve zbornice, ki vključuje postavljanje vprašanj Vladi.

Pomembni instrumenti Prve zbornice v okviru EU so tudi letne razprave o Evropi ter mednarodni forumi, pri katerih Prva zbornica ponuja širok spekter informacij o delu Evropske Unije in vplivih njene politike na Nizozemsko.

7.11. SKUPNO ZASEDANJE OBEH DOMOV

Predsednik Prve zbornice predseduje skupnim zasedanjem zgornjega in spodnjega doma parlamenta. Ta zasedanja so ob praznovanju Prinčevega dneva, t.j. otvoritvi parlamentarnega leta, podeljevanju soglasja k sklenitvi zakonskih zvez v kraljevi družini in pri inavguraciji novega kralja. Na parlamentarnem zasedanju kralj predstavi vsakoletno vladno politiko.

8. KRALJEVINA ŠPANIJA

8.1. SESTAVA PREDSTAVNIŠKEGA TELESA

Las Cortes Generales/ The Cortes/ Španski parlament sestavljata dva domova – Congreso de los Diputados/ Congress of Deputies/ Kongres in Senado/ Senate/ Senat¹⁶.

Las Cortes Generales izvaja zakonodajno funkcijo države, sprejema njen proračun, nadzira delo Vlade in opravlja ostale naloge poverjene z ustavo.

8.2. SENADO – SENATE - SENAT

Senat je dom teritorialnega predstavništva. To načelo je zelo močno uveljavljeno v španski ureditvi, ki se s tega vidika približuje zastopanosti federalnih enot v federalnem parlamentu.

8.3. SESTAVA

Španski senat sestavljajo 1 do 4 senatorji iz različnih enot lokalne oziroma regionalne samouprave (4 senatorji se volijo v vsaki pokrajini). Skupno število senatorjev je 266 (trenutno 265).

8.4. VODSTVO

¹⁶ Union, I. (2017). IPU PARLINE database: ESPAGNE (Senado), Informations générales. [online] Ipu.org. Available at: http://www.ipu.org/parline-f/reports/1294_A.htm [Accessed December 2015].

Španski Senat vodi Urad predsednika (Mesa del Senado), ki je sestavljen iz predsednika, 2 podpredsednikov in 4 sekretarjev. Izvoljeni so na prvem uradnem zasedanju Senata. Njihove najpomembnejše naloge so vezane na parlamentarne zadeve in notranje upravljanje Senata: postavlja urnik zasedanj Senata in odborov, koordinira delo različnih delovnih teles, vsako obračunsko leto pripravlja predlog zakona za proračun Senata.

Predsednika Senata (Presidenta del Senado) izvoli absolutna večina Senata na prvem zasedanju. Ima največjo avtoriteto v Senatu, zagotavlja, da delo v Senatu napreduje, predseduje in skrbi za red med zasedanjem. Njegova funkcija je tudi, da sestavi pravilnik in zapolni manjkajoča mesta v soglasju z Uradom in Odborom za poslovnik.

8.5. NAČIN SESTAVE

V Senatu sta dve vrsti senatorjev, ki pa uživata enake pravice in privilegije. Večja skupina je sestavljena iz 208 članov Senata, ki so direktno izvoljeni po relativnem večinskem sistemu. V vsaki od 47 (neotoških) regij so izvoljeni 4 senatorji na podlagi univerzalnih, svobodnih, neposrednih in tajnih volitev. Vsak otok ali skupek otokov z Otoškim svetom predstavlja svoje volilno okrožje za volitve senatorjev. 3 senatorje voli vsak od večjih otokov: Gran Canaria, Malorka, Tenerife in 1 senatorja voli vsak od manjših otokov kot so Ibiza-Formentera, Menorca, Fuerteventura, Gomera, Hierro, Lanzarote in La Palma. Mesti Ceuta in Melilla izvolita po 2 senatorja.

Ustava je določila, da so v zgornjem domu udeležene tudi lokalne in regionalne samouprave (Self-governing Communities). Regionalne samouprave imenujejo 1 senatorja in vsakega nadaljnjega senatorja na vsakih nadaljnjih milijon prebivalcev. To drugo vrsto senatorjev imenujejo zakonodajne skupščine

regionalnih samouprav (zakonodajne skupščine avtonomnih enot) v skladu z njihovimi zakonodajami. Trenutno je v Senatu 58 posredno voljenih senatorjev. Za izpraznjeno mesto v Senatu se morajo izvesti nadomestne volitve.

8.6. MANDAT

Senat je izvoljen za dobo 4 let. Mandat senatorjev se konča po 4 letih od njihove izvolitve ali na dan razpustitve Senata.

8.6.1. Imuniteta

Člani Senata uživajo svobodo govora in izražanja med opravljanjem senatorske funkcije. Prav tako tudi ne smejo biti zaprti, razen v primeru očitnega zločina (flagrante delicto). Brez dovoljenja zgornjega doma ne smejo biti obtoženi ali obsojeni. V primeru sojenja senatorju je pristojno Vrhovno sodišče.

8.7. PRISTOJNOSTI SENATA

8.7.1. V okviru zakonodajnega postopka

Zakonodajna iniciativa

Poleg Senata ima to pravico še Vlada, Kongres in 500.000 španskih državljanov.

Amandmiranje

Senat ima pravico amandmiranja zakonov. Pri spreminjanju zakonov, ki zadevajo povečanje odhodkov oziroma zmanjšanje

prihodkov državnega proračuna, mora Senat pridobiti soglasje Vlade.

Pravica do veta

Vlada predloži zakone (government bills) najprej Kongresu. Predlog zakona, ki ga Kongres potrdi, se pošlje Senatu, ki mora zakon obravnavati v roku 2 mesecev (ta rok se skrajša na 20 dni v primeru hitrega postopka). Zakonodajni postopek se torej začne v Senatu, ko tekst sprejme spodnji dom in ga pošlje predsedniku Senata. Besedilo zakona predsednik takoj pošlje pristojnemu odboru. V času razprave odbora je možno dodati amandma k besedilu zakona ali predlog za veto. Slednji se od amandmaja razlikuje po tem, da učinkuje na celotno zakonsko besedilo in ga zavrača v celoti. V primeru, da ni sprejet noben amandma ali predlog za veto, gre zakon neposredno na plenarno sejo Senata, sicer pa mora odbor napisati poročilo. Odbor imenuje poročevalno telo, ki mora proučiti zakon in pripraviti poročilo v 15 dneh, da ga odbor nato prouči. Poročilo odbora je poslano na plenarno sejo v razpravo in končno odločanje. Poročilo odbora vedno prikazuje večinsko mnenje odbora; senatorji, ki se z večino ne strinjajo, lahko podajo odklonilno mnenje. V primeru, da je v poročilu predložen predlog za veto, je razprava o zakonu kot celoti izključena, ker se o celotnem zakonu razglablja pri predlogu za veto. Za sprejem veta je potrebna absolutna večina senatorjev. V primeru izglasovanega veta na zakon, predsednik Senata zaključí nadaljnjo razpravo o zakonu in o tem obvesti predsednika Kongresa in ministrskega predsednika. V nasprotnem primeru sledi nadaljnja razprava o zakonu. Zasedanje se nadaljuje z razpravo o odklonilnem mnenju posameznih senatorjev, ki je omejena na 10 minut. Predsednik Senata nato odloča o načinu glasovanja in poteku sprejemanja zakona. Če Senat zakon sprejme brez amandmajev, potem pošlje zakon ministrskemu predsedniku v ustrezno kraljevo odobritev. V primeru sprejetega amandmaja ali veta pa mora zakon poslati s komentarjem nazaj v Kongres.

Kongres nato z navadno večino sprejme ali zavrne senatove amandmaje oziroma lahko preglasi veto z absolutno večino (z navadno večino le v primeru, da sta minila več kot 2 meseca od intervencije Senata). Najbolj pa krepi položaj Senata pristojnost, da glede nekaterih zakonov odloča skupaj s Kongresom. Gre za nekatere najpomembnejše zakone, ki se veljavno sprejmejo le pod pogojem, da so sprejeti z absolutno večino v obeh domovih. Če ne pride do tega, mora poskušati doseči skupno rešitev mešana komisija (mixed commission), ki je sestavljena iz enakega števila senatorjev in kongresnikov; o njenem predlogu doma ponovno sklepata. Če tudi to ne uspe, odloči dokončno Kongres z absolutno večino.

Potrjevanje generalnega državnega proračuna

Senat skupaj s Kongresom potrjuje sprejem generalnega državnega proračuna.

Potrjevanje meddržavnih sporazumov in pogodb

Postopek potrjevanja je podoben zakonodajnemu postopku, vendar ima določene smiselne posebnosti (prepoved amandmiranja sporazumov...).

8.7.2. Nadzorna funkcija nad vlado

Postavljanje vprašanj vladi

Senatorji lahko Vladi postavljajo vprašanja. Vprašanja lahko zahtevajo pisni ali ustni odgovor. Ustna vprašanja so predstavljena ob generalni registraciji Senata (General Registry of the Senate) med ponedeljkovim in sredinim zasedanjem. Vprašanja, ki so naslovljena na Vlado prouči predsedniški urad Senata in jih uvrsti na zasedanje. Senator ima po vprašanju na voljo še dodatno vprašanje, vendar so mu dodeljeno le 3 minute časa. Vprašanja za ustni odgovor so možna tudi na odboru. V pisni obliki je možnih več vprašanj naenkrat, ki niso na noben način omejena. Slednja vprašanja so naslovljena na predsedniški urad Senata in Vlada mora odgovoriti na njih v roku 20 dni.

Sprejem predlogov

Predlog lahko pripravi odbor, parlamentarna skupina ali najmanj 10 senatorjev. Senat izdaja predloge, da poda določeno izjavo Vladi ali pa da razglasi svoje mnenje na določeno temo (lahko tudi nezakonodajne narave). Sprejem predlogov poteka na zasedanju, kamor ga predloži Urad predsednika Senata. Pobudnik najprej predstavi predlog, za kar ima na voljo 20 minut časa. Vsaka parlamentarna skupina, ki je dodala predlogu kakšen amandma ima na voljo po 10 minut časa za njegovo predstavitev, po vsaki predstavitvi amandmaja pa ima avtor predloga možnost, da v 20 minutah poda svoj odgovor. Kadar ni podanih nobenih sprememb predloga ima 20 minut na razpolago opozicija, ki nasprotuje predlogu. Na koncu razprave o zakonu ima vsaka parlamentarna skupina še 10 minut časa, da pove svoje mnenje o predlogu. Sledi glasovanje. Če je predlog sprejet, mora Vlada v roku 6 mesecev

sporočiti Senatu o njegovi izpolnitvi. Predloge lahko sprejemajo tudi odbori.

8.7.3. Ustavnorevizijski postopek

Španska ustava pozna tri načine spreminjanja ustave. Na predlog Senata, Kongresa ali Vlade (ne morejo predlagati sprememb ustave v primeru vojnega stanja, izrednih razmer...) morata oba domova podpreti ustavne amandmaje s tripetinsko večino. Če domova ne dosežeta soglasja, lahko oblikujeta mešano komisijo (Joint Commission), ki je sestavljena tako iz članov Senata in Kongresa. O rešitvi, ki jo izdelata omenjena komisija nato glasuje vsak dom posebej. Drugi način pride v poštev v primeru, če revizija ne poteka po omenjenem postopku in če besedilo ustavnega amandmaja sprejme Senat z absolutno večino, potem lahko kongres sprejme spremembo ustave z dvotretjinsko večino. V roku 15 dni po potrditvi ustavne spremembe v obeh domovih lahko desetina članov Senata ali Kongresa zahteva, da le to potrdijo še volilni upravičenci na referendumu.

V primeru popolne revizije ali delne revizije ustave, ki zajema spremembo določenih členov ustave (temeljne ustavne določbe, temeljne človekove pravice in svoboščine, določbe, ki zadevajo kraljevino) morata oba domova revizijo sprejeti z dvotretjinsko večino, nato pa sta avtomatsko razpuščena. Novo oziroma revidirano ustavo sprejmeta novo izvoljena domova španskega parlamenta z dvotretjinsko večino.

8.8. POSEBNE PRISTOJNOSTI

8.8.1. Interpelacija vlade

Ta navzkrižna zasliševanja so predstavljena pisno in naslovljena na Urad predsednika Senata ob generalni registraciji senata. Urad predsednika nato prouči interpelacijo in jo uvrsti na dnevni red zasedanja. Na njem ima senator 15 minut časa, da predstavi vzrok interpelacije, za njim pa ima Vlada enako časa za odgovor. Senator lahko nato prosi za besedo, ki ne sme trajati dlje kot 5 minut. Enako časa ima ponovno Vlada za odgovor. Za njo imajo priložnost vodje različnih parlamentarnih skupin, da podajo svoje mnenje na interpelacijo. Pobudnik interpelacije lahko v primeru nezadovoljstva z odgovori predstavnikov Vlade napove vložitev predloga (motion).

8.8.2. Volitve in imenovanja

Senat izvoli četrtno sodnikov Ustavnega španskega sodišča (izvolijo 4 sodnike od 12). Sodnika lahko predlaga parlamentarna skupina ali skupina 10 poslancev. Za izvolitev potrebuje vsak kandidat tri petine glasov poslancev. Vsak senator ima toliko glasov, kolikor sodnikov morajo imenovati. Glasovanje ponovijo za kandidate, ki niso uspeli doseči že omenjene tripetinske podpore senatorjev. Senatorji predlagajo kralju v imenovanje 4 od 20 članov Generalnega sveta sodne oblasti (General Council of the Judicial Power). Za izvolitev omenjenih 4 članov je prav tako potrebna tripetinska večina. Senat izvoli še kandidata za Ljudskega branitelja (Defender of the people) s tripetinsko večino na predlog mešanega odbora za odnose z ljudskim braniteljem. Takšno podporo mora doseči tudi v Kongresu. Če takšna večina ni dosežena, zahteva novo imenovanje tripetinsko podporo članov Kongresa in absolutna večina senatorjev. Izvoliti morajo polovico članov (6 od 12) računskega sodišča, polovico članov (6 od 12)

Uprave urednikov radiotelevizije Španija (the Board of Directors of the public Entity Radiotelevision Espanola) in 5 članov Sveta univerze.

8.8.3. Zahteva za presojo ustavnosti

50 senatorjev lahko sproži postopek pred ustavnim sodiščem o ustavnosti in zakonitosti aktov.

8.9. SEJE

Senat se sreča dvakrat letno na rednem zasedanju: najprej od septembra do decembra in drugič od februarja do junija. Senat ima lahko tudi izredna zasedanja na zahtevo Vlade, Stalnega odposlanstva ali absolutne večine senatorjev. Dejansko Senat zaseda 2 dneva tedensko (v torek in sredo), tako da skupno zaseda približno 50 dni na leto.

9. REPUBLIKA AVSTRIJA

9.1. SESTAVA PREDSTAVNIŠKEGA TELES

Avstrijski parlament sestavlja dva doma - Nationalrat/National Council/Nacionalni svet in Bundesrat/Federal Council/Zvezni svet¹⁷, ki skupaj predstavljata zakonodajno vejo oblasti.

Člani Nacionalnega sveta opravljajo svojo funkcijo v času petletnega mandata. Njegovi člani opravljajo številne funkcije, med drugim pripravljajo in razpravljajo o zakonih, potrjujejo državne pogodbe in s tem izvajajo nadzor nad Zvezno vlado.

9.2. BUNDESRAT - THE FEDERAL COUNCIL OF AUSTRIA - ZVEZNI SVET

Zvezni svet je dom, ki zastopa interese devetih zveznih dežel v zakonodajnem postopku. Število članov, ki predstavljajo posamezne dežele v Zveznem svetu je odvisno od števila prebivalstva – najnižje število predstavnikov je 3, najvišje 12.

Glavna naloga članov Zveznega sveta je zastopanje interesov zveznih dežel v zakonodajnem postopku. Poleg tega lahko izvaja določen nadzor nad delom Vlade, ko Vladi zastavlja pisna ali ustna vprašanja in ji pošilja sklepe glede aktualne politike.

Zvezni svet ima 61 članov. Njegova glavna naloga je predstavništvo interesov zveznih dežel v zakonodajnem postopku

¹⁷ Union, I. (2017). IPU PARLINE database: AUTRICHE (Bundesrat), Informations générales. [online] Ipu.org. Available at: http://www.ipu.org/parline-f/reports/1018_A.htm [Accessed December 2015].

na zvezni ravni. Njegove člane imenujejo deželni zbori 9 zveznih dežel.

9.3. VODSTVO

Predsedstvo Zveznega sveta se menja vsakih 6 mesecev na podlagi abecednega vrstnega reda Zveznih dežel. Predsednik postane oseba, ki je prvi na seznamu članov, ki so bili izvoljeni v posamezni deželi.

Zvezni svet izmed svojih članov izvoli po 2 člana, ki zasedeta mesti podpredsednikov, vsaj 2 sekretarja in 2 člana, ki sta zadolžena za sklicevanje članov za glasovanje. Predsednik in dva podpredsednika predstavljata predsedstvo.

Predsednik zastopa in predstavlja Zvezni svet, ga sklicuje in mu predseduje izmenično s podpredsednikoma. Zadolžen je za to, da vsi postopki potekajo skladno s poslovníkom. Izmenično s predsednikom Nacionalnega sveta predseduje sejam Zvezne skupščine.

9.4. NAČIN SESTAVE

Člani Zveznega sveta so izvoljeni na posrednih volitvah prek deželnih zakonodajnih teles (delegirajo jih deželni zbori). Volitve potekajo v skladu z načeli proporcionalnega sistema.

Za razliko od Nacionalnega sveta, člani Zveznega sveta niso izvoljeni na podlagi splošne neposredne volilne pravice. Njegove člane imenujejo deželni zbori sorazmerno z močjo strank v deželnih zborih. Število članov je odvisno od števila prebivalstva v posamezni deželi. Najbolj številčne dežele imajo po 12 predstavnikov, najmanjše pa najmanj 3. V primeru, da se število

prebivalstva v posamezni deželi spremeni, se bo sorazmerno s spremembo števila prebivalstva spremenilo tudi število predstavnikov v Zveznem svetu. Število sedežev, ki pripadajo posamezni deželi se dodeljuje vsakih 10 let. Zvezni predsednik sprejme odločitev o številu članov, ki naj jih ima posamezna dežela v Zveznem svetu. Število članov se tako spreminja.

Trenutno število članov v Zveznem svetu je 61. Izvolijo jih deželni zbori dežel, sestava Zveznega sveta se zato lahko spremeni po vsakih volitvah deželnih zborov.

Vsak deželni zbor izvoli nadomestnega člana za vsakega izmed članov Zveznega sveta, ki prevzame mesto člana Zveznega sveta v primeru predčasnega prenehanja funkcije zaradi odstopa, smrti ali iz drugega razloga. Sedeži so razdeljeni med strankami glede na število sedežev, ki jih imajo v deželnih zborih, te pa so dodeljeni na podlagi proporcionalne zastopanosti. Morebitne prazne sedeže tekom mandata, zapolnijo nadomestni člani, ki se imenujejo na enak način kot ostali člani.

9.4.1. Pogoji za izvoljivost:

- starost 21 let,
- avstrijsko državljanstvo,
- izpolnjevanje pogojev za izvoljivost v deželne zборе,
- prebivališče v deželi, ki te izvoli.

9.5. MANDAT

Člane Zveznega sveta izvolijo deželni zbori posameznih zveznih dežel. Za izvolitev ni potrebno, da so člani deželnih zborov, morajo pa izpolnjevati pogoje, ki so potrebni za izvolitev v deželne zборе.

Pri izvrševanju njihove funkcije niso vezani na nobena navodila. Člani Zveznega sveta tekom svojega mandata uživajo enako imuniteto kot člani deželnega zbora, ki jih je izvolil.

Članstvo v Zveznem svetu se začne z njihovo izvolitvijo s strani deželnega zbora. Mandat se konča s koncem zakonodajnega obdobja deželnega zbora, ki ga je izvolil, z odstopom ali izgubo mandata kot posledico odločitve Ustavnega sodišča.

9.6. PRISTOJNOSTI ZVEZNEGA SVETA

9.6.1. V okviru zakonodajnega postopka

Zakonodajna iniciativa

Zvezni svet ali tretjina njegovih članov lahko na Nacionalni svet naslovijo zakonodajne iniciative. Takšne zakonodajne predloge pošlje predsednik Zveznega sveta predsedniku Nacionalnega sveta.

Sklepi zveznega sveta

Ena izmed glavnih pristojnosti Zveznega sveta je, da se opredeljuje do zakonov, ki jih sprejme Nacionalni svet. Vsak zakon, ki ga sprejme Nacionalni svet, se brez odlašanja posreduje Zveznemu svetu. Šele če mu Zvezni svet ne nasprotuje se lahko razglasi in stopi v veljavo.

Edine izjeme predstavljajo zakoni, ki se nanašajo na poslovnik Nacionalnega sveta, proračun, določeni finančni zakoni in

zaključni račun proračuna, v navedenih primerih Zvezni svet nima pravice sodelovati.

Amandmiranje

Zvezni svet nima pravice amandmiranja.

Pravica do veta

Zvezni svet ima pravico nasprotovati zakonom, ki jih sprejme Nacionalni svet. Gre za pravico odločilnega veta, kar pomeni, da Nacionalni svet lahko odločitev Zveznega sveta preglasuje.

V določenih primerih ima Zvezni svet pravico do absolutnega veta (zakon lahko stopi v veljavo samo ob izrecni odobritvi Zveznega sveta). Za sprejem absolutnega veta je potrebna dvotretjinska navadna večina. Med te zadeve spadajo:

- Ustavni zakoni ali klavzule, ki omejujejo pristojnosti dežel;
- Zakonske določbe, ki se nanašajo na Zvezni svet;
- Državne pogodbe, ki se nanašajo na zadeve, ki spadajo v avtonomno sfero dežel.

Zvezni svet nima vpliva na določene zakonodajne odločitve Nacionalnega sveta, predvsem na tiste, ki se nanašajo na zvezne finance. O teh odločitvah je Zvezni svet smo seznanjen.

Zakone, ki jih sprejme Nacionalni svet lahko Zvezni svet zavrne v obdobju 8 tednov. V primeru, da Nacionalni svet vztraja pri sprejemu spornega zakona ali pa ga spremeni, se mora Nacionalni svet ponovno sestati.

Nacionalni svet lahko ponovno sprejme svojo prvotno odločitev, v primeru, da je prisotna vsaj polovica njegovih članov. Ta odločitev je končna in ji Zvezni svet ne more več nasprotovati. V primeru, da Nacionalni svet na podlagi nasprotovanja Zveznega sveta zakon spremeni, mora spremenjen tekst zakona ponovno poslati v pregled Zveznemu svetu.

9.6.2. Nadzorna funkcija nad vlado

Zvezni svet lahko na Zvezno vlado naslavlja sklepe glede zadev aktualne politike.

Člani Zveznega sveta lahko Zvezni vladi in njenim članom zastavljajo pisna ali ustna vprašanja. Pravico zastaviti pisno vprašanje imajo 3 člani Zveznega sveta. Odgovor na vprašanje mora Vlada podati v roku 2 mesecev. Praviloma se odgovori podajajo v pisni obliki, a član Vlade lahko nanje odgovori tudi ustno. Posebna oblika pisnih vprašanj so tako imenovana nujna vprašanja, na katera mora predstavnik Vlade odgovoriti tekom plenarnega zasedanja. Za zastavitev takšnega vprašanja je potrebna podpora 5 članov Zveznega sveta. Na začetku vsakega plenarnega zasedanja je del seje namenjen zastavljanju ustnih vprašanj. V tem delu seje lahko člani parlamenta Vladi zastavljajo vprašanja. Po odgovoru Vlade, lahko člani zastavljajo predstavnikom Vlade zastavljajo dodatna vprašanja. Čas namenjen zastavljanju vprašanj je omejen na 1 uro, a se v izjemnih primerih lahko podaljša.

Zvezni svet je upravičen, da pridobiva informacije in poda svoje mnenje glede zadev EU in sodeluje v postopku preizkusa subsidiarnosti.

Člani Zvezne vlade in državni sekretarji imajo pravico sodelovati v vseh razpravah Zveznega sveta. Zvezni svet lahko zahteva prisotnost predstavnikov Zvezne vlade. V okviru razprave lahko

člani Zvezne vlade in državni sekretarji kadarkoli podajo svoje mnenje o obravnavani zadevi, ob pogoju da ne prekinejo govornika.

9.7. POSEBNE PRISTOJNOSTI

9.7.1. Referendum zaradi ugovora o neustavnosti zveznega zakona

Po končanem zakonodajnem postopku, vendar pred razglasitvijo delne spremembe zveznega ustavnega zakona, lahko ena tretjina članov Zveznega sveta zahteva njegovo obravnavo na referendumu.

9.7.2. Zahteva za presojo ustavnosti

Ena tretjina članov Zveznega sveta lahko zahteva, da se zvezni zakon ali določeni njegovi deli razglasijo za neustavne s strani Ustavnega sodišča.

9.8. SEJE

Seje Zveznega sveta potekajo 2 tedna po tednu, v katerem zaseda Nacionalni svet.

Predsednik Zveznega sveta mora sklicati sejo Zveznega sveta, kadar to zahteva četrtnina članov Zveznega sveta ali Vlada, v roku 5 dni.

Seje Zveznega sveta so odprte za javnost. Predsedujejo jim izmenično predsednik in podpredsednika Zveznega sveta.

9.9. ZADEVE EVROPSKE UNIJE

V Zveznem svetu oblikuje in sprejema mnenja glede zadev EU Odbor za evropske zadeve. Sestavlja ga 14 članov. Seje odbora so odprte za javnost, razen v primerih, ko obravnava zadeve zaupne narave. Člani Evropskega parlamenta in drugi člani Zveznega sveta, ki niso člani odbora, se lahko udeležujejo njegovih sej in sodelujejo kot svetovalci. Pred začetkom razprave o zadevah Evropske unije ima uvodno besedo pristojen predstavnik Vlade. Namen tega je, da predstavi stanje pogajanj v dotični zadevi. Odbor za evropske zadeve lahko sprejema mnenja glede evropskih zadev. Mnenja se sprejemajo z navadno večino, njihov namen je prispevati k oblikovanju stališč Avstrije v posameznih pogajanjih. Mnenja so za predstavnika avstrijske Vlade zavezujoča v primerih, ko mora biti posamezna evropska zadeva implementirana v avstrijsko zakonodajo preko zveznega ustavnega zakona, za sprejem katerega je potrebno soglasje Zveznega sveta. Sprejem tovrstnih mnenj je redko, zato se večkrat sprejemajo priporočila, ki po svoji naravi ne zahtevajo nikakršne zaveze.

9.10. ODNOS Z DEŽELAMI

Člani deželnih vlad imajo pravico sodelovati na vseh zasedanjih Zveznega sveta. Predstavniki deželnih vlad imajo na njihovo zahtevo pravico, da izrazijo svoje mnenje, kadar se obravnavana tematika nanaša na dežele na splošno oziroma na točno določeno deželo.

V primeru, da se zadeva nanaša na samo določeno deželo, ima pravico izraziti svoje mnenje zgolj predstavnik te dotične dežele. Predstavniki deželnih vlad imajo pravico izraziti svoje mnenje tudi že po končani razpravi. V tem primeru se šteje, da je razprava ponovno odprta.

Tekom zasedanj imajo predstavniki deželnih vlad pravico izjaviti svoje mnenje glede zadev, ki se nanašajo na njihove dežele in niso uvrščene na dnevni red seje. V takšnih primerih morajo o tem predhodno obvestiti predsednika. Predsednik nato o zadevi obvesti Zvezni svet in napove v katerem delu seje bo imel predstavnik deželne vlade besedo. O zadevah se razpravlja, v primeru če zadevo podpre vsaj 5 članov Zveznega sveta ali člani 1 dežele v Zveznem svetu. V primeru nasprotovanja o zadevi odloči Zvezni svet.

9.11. SKUPNO ZASEDANJE OBEH DOMOV

Obe zakonodajni telesi – Nacionalni in Zvezni svet skupaj sestavljata tretje parlamentarno telo – Zvezno skupščino. Zvezna skupščina ima 183 članov Nacionalnega sveta in 61 članov Zveznega sveta.

Zvezna skupščina ima 5 pristojnosti, ki se vse nanašajo na funkcijo Predsednika republike:

- sestane se vsakih 6 let za zaprisego Zveznega predsednika;
- na zahtevo Nacionalnega sveta se sestane, da odloči o zahtevi za izvedbo referendumu za njegovo odstavitev;
- na zahtevo Nacionalnega sveta se sestane, da odloči o uradnemu pregonu Predsednika;
- za odločanje o obtožbi Predsednika republike zaradi kršitve ustave pred Ustavnim sodiščem.

Zvezna skupščina je tudi pristojna za razglasitev vojne.

10. REPUBLIKA BELORUSIJA

10.1. SESTAVA PREDSTAVNIŠKEGA TELESA

Na podlagi 90 člena ustave je Narodna skupščina/ Natsionalnoye Sobranie dvodomno predstavniško in zakonodajno Republike Belorusije.

Glavne naloge beloruskega parlamenta so:

- Priprava zakonodaje,
- Sprejemanje državnega proračuna,
- Sodelovanje pri oblikovanju izvršilne in sodne oblasti,
- Izvrševanje nadzornih funkcij,
- Dejavnost povezana z zunanjo politiko.

Predstavniški dom - the House of Representatives of the National Assembly of the Republic of Belarus ima 110 poslancev, ki so izvoljeni na podlagi splošne, svobodne, enake in neposredne volilne pravice na tajnih volitvah. Na podlagi ustave imajo pravico predlagati člane Predstavniškega doma javne organizacije, delovni kolektivi ali državljani Belorusije. Državljan, ki je dopolnil 21 let starosti lahko kandidira za poslanca v Predstavniškem domu.

10.2. SOVIET RESPUBLIKI- COUNCIL OF THE REPUBLIC - SVET REPUBLIKE

Svet republike - the Council of the Republic¹⁸ of the National Assembly of the Republic of Belarus je dom regionalnega predstavnštva. Ima 64 članov (trenutno 58).

10.3. VODSTVO

Svet republike izmed svojih članov izvoli predsednika Sveta republike in njegovega namestnika.

Kandidate za predsednika in podpredsednika predlagajo člani Sveta republike. Vsi predlagani kandidati, razen tistih, ki so umaknili svojo kandidaturo, se uvrstijo na glasovalni seznam. Predsednika in podpredsednika se izvoli z večino glasov vseh članov Sveta republike. Vsak član Sveta republike lahko predlaga po 1 člana z predsednika in podpredsednika Sveta republike.

Predsednik Sveta republike:

- Skrbi da vsi postopki v Svetu republike pravilno potekajo;
- Predseduje sejam Sveta republike in izvršuje druge dolžnosti, ki so povezane z vodstvom tekom sej;
- Podpisuje sklepe, ki jih sprejme Svet republike in predsedstvo Sveta republike;
- Posreduje zakone, ki jih sprejme Predstavniški dom v obravnavo stalnim odborom Sveta republike;
- Predstavlja Svet republike v odnosu s Predsednikom republike, Vlado in drugimi javnimi institucijami kot

¹⁸ Union, I. (2017). IPU PARLINE database: BELARUS (Soviet Respubliki), Electoral system. [online] Ipu.org. Available at: http://www.ipu.org/parline-e/reports/2028_B.htm [Accessed December 2015].

tudi nevladnimi organizacijami, funkcionarji in parlamenti drugih držav in mednarodnimi parlamentarnimi organizacijami;

- Sprejema odločitve glede aktivnosti Sveta republike skladno z veljavno zakonodajo;
- Izvršuje vodstveno funkcijo nad uslužbenci v Svetu republike;
- Poverja stalnim odborom Sveta republike oblikovanje predlogov zakonov, ki se nato v imenu Sveta republike kot zakonodajne iniciative posredujejo v Predstavniški dom;
- Posreduje zakone, ki jih je sprejel Predstavniški dom in podprl Svet republike, Predsedniku države v podpis;
- Lahko izda odredbe o zadevah v okviru njegove pristojnosti.

10.4. NAČIN SESTAVE

Proces oblikovanja drugega doma je kombinacija volitev in imenovanj. 8 članov Sveta republike imenuje Predsednik države, ostali člani so izvoljeni s preko tajnega glasovanja na podlagi večinskega volilnega sistema na sejah oblastnih svetov: po 8 članov jih izvoli vsaka izmed 6 regionalnih oblasti in mesto Minsk.

Član Sveta republike lahko postane vsak državljan Belorusije, star več kot 30 let, ki je prebival na področju posamezne oblasti oziroma v mestu Minsk vsaj 5 let.

Član Sveta republike ne more biti:

- Predsednik republike,
- član Vlade,
- član Predstavniškega doma,
- sodnik.

10.5. MANDAT

Član Sveta republike dobi svoj mandat na dan prve seje. Članu Sveta republike preneha mandat na dan, ko preneha mandat Sveta republike ali na dan razpusta Sveta republike.

Mandat člana Sveta republike traja 4 leta.

10.5.1. Imuniteta

Člani Sveta republike uživajo imuniteto, ko dajejo izjave in izvršujejo svojo funkcijo, razen v primerih klevetanja ali žaljivega govora. Člani Sveta republike uživajo imuniteto od dneva pridobitve mandata do konca mandata. Imuniteta jih ščiti tudi po prenehanju mandata za izjave, ki so bile izrečene tekom izvrševanja mandata. Tekom celotnega trajanja njihovega mandata se sme članom Sveta republike odvzeti prostost zgolj ob predhodnem posvetovanju s Svetom republike, razen v primerih ko gre za izdajo države ali drugo težje kaznivo dejanje oziroma, kadar so zaloteni ob samem izvrševanju kaznivega dejanja.

Kazenski postopek proti članu Sveta republike lahko sproži zgolj Generalni državni tožilec in mu v postopku sodi Vrhovno sodišče.

Parlamentarna imuniteta: nanaša se na kazenske in civilne postopke. Zaobjema vsa kazniva ravnanja z izjemo izdaje države in drugih zelo hudih kaznivih dejanj. Varuje člana Sveta republike pred aretacijo in pridržanjem, ne pa pred sprožitvijo sodnih postopkov proti njim in pred hišno preiskavo.

10.6. PRISTOJNOSTI

10.6.1. V okviru zakonodajnega postopka

Skladno z ustavo ima Svet republike sledeče pristojnosti:

- Odobritev ali zavrnitev zakonov, ki spreminjajo ali dopolnjujejo ustavo in jih je sprejel Predstavniški dom;
- Razlaga ustave in drugih predlogov zakonov;

Zakonodajana iniciativa

Za razliko od članov Predstavniškega doma, ki imajo pravico vlagati zakonodajno iniciativo, ta pravica članom Sveta republike ne pripada. Skladno z ustavo, ima pristojnost vlagati zakonodajno iniciativo zgolj Svet republike kot celota.

Predsednik ali na podlagi njegove dodelitve, Vlada ima pravico posredovati predlog zakona v obravnavo v Predstavniški dom in Svet republike po nujnem postopku. Predstavniški dom in Svet republike morata zadevo obravnavati v roku 10 dni od predložitve.

Na zahtevo Predsednika ali Vlade ob njegovem soglasju morata Predstavniški dom in Svet republike na njunih sejah sprejeti odločitev o celotnem zakonu ali njegovem delu, ki sta ga posredovala Predsednik ali Vlada, pri čemer se morajo ohraniti tisti amandmaji, ki sta jih posredovala ali sprejela Predsednik ali Vlada.

Zakonodajni postopek

Vsak zakon, razen v primerih, ko tako določa ustava, se najprej obravnava v Predstavniškem domu in nato v Svetu Republike.

Zakon je sprejet, če zanj glasuje večina vseh članov v Predstavniškem domu in Svetu republike, razen v primerih, ko ustava določa drugačno večino.

Zakoni, ki jih sprejme Predstavniški dom se v roku 5 dni pošljejo Svetu republike v obravnavo, ta jih mora obravnavati v roku 20 dni, razen v primerih, ko ustava določa drugače.

Šteje se, da je Svet republike potrdil zakon, če je zanj glasovala večina vseh članov Sveta republike oziroma, če v roku 20 dni oziroma 10 dni, kadar gre za obravnavo zakonov po nujnem postopku, od predložitve Svet republike ni obravnaval zakona. V primeru da Svet republike zavrne zakon, oba domova oblikujeta začasno spravno komisijo z namenom razrešiti obstoječa nesoglasja glede predloga zakona. Besedilo predloga zakona, ki ga oblikuje spravna komisija, se posreduje v odobritev obema domovoma parlamenta. V primeru, da spravna komisija ne uspe oblikovati kompromisnega predloga zakona, Predsednik ali Vlada na podlagi njegove dodelitve, lahko zahteva, da Predstavniški dom sprejme končno odločitev. V tem primeru je zakon sprejet, če zanj glasujeta dve tretjini vseh članov Predstavniškega doma.

Sprejet zakon se v roku 10 dni posreduje v podpis Predsedniku republike. Če se Predsednik republike strinja z zakonom, ga podpiše. V primeru, da ga Predsednik republike ne vrne v roku 2 tednov odkar mu je bil poslan, se šteje, da je bil zakon podpisan. Šteje se, da zakon ni bil podpisan in da je neveljaven, če ga ni bilo mogoče vrniti nazaj v parlament, ker je bilo zasedanje končano. V primeru, da se Predsednik ne strinja z besedilom predloga zakona, ga skupaj s svojimi pridržki vrne nazaj v Predstavniški dom, ta ga mora skupaj s predsednikovimi pridržki obravnavati v roku 30 dni.

Če ga sprejme Predstavniški dom z vsaj dvotretjinsko večino vseh članov, ga skupaj s predsednikovimi pridržki posreduje v Svet republike v roku 5 dni, ki ga mora obravnavati v roku 20 dni. Šteje se, da je zakon sprejet, če sta zanj glasovali vsaj dve tretjini članov Sveta republike. Zakon mora Predsednik republike podpisati v roku 5 dni. Šteje se, da je zakon sprejet in lahko stopi v veljavo, tudi v primeru, če ga Predsednik republike v zahtevanem roku ne podpiše. V primeru, da Predsednik nasprotuje zgolj posameznim določbam zakona, je postopek ponovnega odločanja enak, s to razliko, da pred drugo obravnavo spornih določb v obeh domovih, Predsednik podpiše zakon in ta stopi v veljavo brez spornih določb, o katerih se glasuje naknadno.

Na predlog Predsednika republike lahko Predstavniški dom in Svet republike z večino vseh članov obeh domov sprejmeta zakon o delegiranju zakonodajne oblasti Predsedniku republike. Na ta način lahko Predsednik izdaja dekrete, ki imajo moč zakonov.

Delegiranje zakonodajne oblasti ni mogoče glede sledečih zadev: spremembe ali dopolnitve ustave ali njena razlaga, spremembe ali dopolnitve zakonov o politiki, odobritev državnega proračuna in njegove spremembe z ozirom na volitve Predsednika in parlamenta, omejevanje ustavnih pravic in svoboščin državljanov. Delegirana zakonodaja ne sme dovoljevati spremembe omenjene zakonodaje niti ne sme dovoljevati sprejetja zakonodaje z retroaktivno močjo.

V nujnih primerih lahko Predsednik izdaja začasne dekrete z močjo zakona na lastno pobudo ali pa na pobudo Vlade. Če sočasni dekreti izdani na pobudo Vlade, jih mora podpisati predsednik Vlade. Začasni dekreti morajo biti v roku 3 dni po njihovem sprejemu predloženi v odobritev Predstavniškemu domu in nato še Svetu republike. Ti dekreti ohranijo veljavnost, če jih potrdi najmanj absolutna dvotretjinska večina vseh članov obeh domov.

Svet republike sprejema odločitve z večino vseh članov, razen v primerih, ko ustava določa drugače. Zakoni, ki vsebujejo osnovne smernice domače in zunanje politike in vojaške doktrine morajo biti sprejeti z dvotretjinsko večino obeh domov.

Zakoni se objavijo takoj po podpisu in stopijo v veljavo 10 dni po objavi, razen če zakon določa drugače. Enako velja za dekrete Predsednika.

10.7. NADZORNA FUNKCIJA

Skladno z ustavo je 1 zasedanje mesečno namenjeno vprašanjem, ki jih člani Sveta republike in Predstavniškega doma naslavlja na Vlado. Tovrstna praksa je izjemno uporabna pri izvajanju mandata članov parlamenta kot tudi za soočanje z izzivi, s katerimi se sooča država, družba in oblasti v državi. Praksa kaže, da so člani parlamenta izjemno prizadevni pri zastavljanju vprašanj. S tem, ko izražajo voljo svojih volivcev, iščejo, skupaj s predstavniki izvršilne veje oblasti, najboljše rešitve za razrešitev nujnih problemov tako na področju gospodarstva kot tudi sociale in pri oblikovanju zakonodaje.

Člani Sveta republike imajo pravico naslavljaati poizvedbe glede posameznih zadev na predsednika Vlade, člane Vlade in vodje upravnih organov, ki jih ustanovi ali izvoli parlament. Odgovore na takšne poizvedbe morajo naslovniki posredovati v roku 20 dni od zasedanja.

10.8. POSEBNE PRISTOJNOSTI

- Lahko zavrne odločitev svetov oblasti, ki se ne skladajo z zakonodajo.

- Sprejme odločitev o razpustitvi sveta oblasti, v primeru, da redno in resno krši državne zakone in v drugih primerih, ki so določeni z zakonom.
- Obravnava obtožbo Predsednika države za veleizdajo ali drugo težko kaznivo dejanje, ki jo predloži Predstavniški dom in sprejme odločitev o tem ali naj se zadeva preišče ali ne. V primeru, da obstajajo utemeljeni razlogi za obtožbo, sprejme odločitev o odstavitvi Predsednika z dvotretjinsko večino vseh članov.
- Obravnava dekret Predsednika o razglasitvi izrednega stanja, razglasitvi vojnega prava, splošni ali delni mobilizaciji in najkasneje v roku 3 dni od njegove predložitve poskrbi za ustrezne ukrepe.
- Sprejme odločitev glede drugih zadev, če je tako predvideno v ustavi.

10.8.1. Imenovanja

Skladno z ustavo Svet republike odobri imenovanja sledečih funkcionarjev:

- Predsednika države,
- Predsednika Ustavnega sodišča,
- Predsednika in sodnikov Vrhovnega sodišča,
- Predsednika in sodnikov Vrhovnega sodišča za gospodarske zadeve,
- Predsednika centralne volilne in referendumске komisije,
- Generalnega državnega tožilca,
- Predsednika in članov nacionalne banke.

10.8.2. Izvolitve

- Izvolitev 6 sodnikov Ustavnega sodišča.
- Izvolitev 6 članov Centralne volilne in referendumске komisije.

10.8.3. Referendum

Referendum se razpiše na pobudo Predsednika republike 450.000 državljanov, kar vključuje vsaj 30.000 državljanov iz vsake od posameznih oblasti in mesta Minsk, Predstavniškega doma ali Sveta republike, ta sprejmeta odločitev na ločenih sejah z večino glasov vseh članov posameznega doma.

10.9. SEJE

Oba domova parlamenta se skličeta na dve redni zasedanju vsako leto:

Prvo zasedanje se začne 2. oktobra in ne sme trajati več kot 80 dni. Drugo zasedanje se začne 2. aprila in ne sme trajati več kot 90 dni.

V primeru, da je 2. oktober oziroma 2. april dela prost dan, se zasedanje prestavi na prvi naslednji delovni dan.

V izjemnih primerih, kadar tako določi Predsednik države z dekretom, se lahko skličejo izredna zasedanja Predstavniškega doma in Sveta republike. Izredne seje se sklicujejo s posebnim namenom na pobudo Predsednika države ali na zahtevo najmanj dveh tretjin vseh članov vsakega izmed domov.

Seje parlamentarnih domov so odprte za javnost. Vsak izmed domov, pa lahko v primerih, ko tako terjajo interesi države, sprejme odločitve z večino glasov vseh članov, da se seja zapre za javnost. Šteje se, da je odločitev na seji veljavna, v primeru, da sta prisotni vsaj dve tretjini vseh članov.

Glasovanje na seji Sveta republike je javno. Glasuje vsak član osebno z oddajo glasu »za« ali »proti«. Tajno glasovanje je predvideno zgolj za primere, ko se zadeve nanašajo na pravila, ki zadevajo osebe.

Pravilnik Sveta republike dopušča tudi poimensko glasovanje, pri čemer rezultat takšnega glasovanja postane del dobresednega zapisa in se lahko objavi tudi v množičnih medijih.

Svoje odločitve sprejema v obliki sklepov.

Člani Sveta republike se imajo dolžnost udeleževati sej Sveta republike.

10.10. MEDNARODNE AKTIVNOSTI

Člani parlamenta vzdržujejo mednarodne in medparlamentarne odnose, katerih glavni namen je okrepitev mednarodnega statusa države, vzpostavitev gospodarskih povezav, stabilna in obojestransko pozitivna sodelovanje in aktivnost.

Parlament sodeluje v postopkih ratifikacije mednarodnih pogodb med Belorusijo in drugimi državami z namenom preprečiti dvojno obdavčevanje na področju gospodarskega sodelovanja, izboljšati carinske predpise, zaščititi naložbe itd.

Velika pozornost je namenjena razvoju in vzdrževanju stikov z mednarodnimi parlamentarnimi organizacijami. Preko ad hoc

skupin prijateljstva ohranja sodelovanje s parlamenti 59 držav sveta.

Stalni stiki, ki jih vzdržujejo člani parlamenta pripomorejo k izboljševanju zakonodajnega postopka, nacionalne zakonodaje, približevanju najboljšim vzorcem svetovnih ureditev, bogatitvi prakse v medparlamentarnih odnosih, razvoju skupnih stališč glede mednarodnih problemov.

Razvoj in krepitev medparlamentarnih odnosov se uresničuje prek različnih srečanj in obiskov članov parlamenta v bližnjih in daljnih državah tujine. Tekom teh obiskov razpravljajo o politikah in praksah za razvoj vzajemno koristnega sodelovanja, usklajujejo stališča glede prednostnih nalog zunanje politike in gospodarskih dejavnosti.

10.11. SKUPNO ZASEDANJE OBEH DOMOV

Predsednik republike zapriseže na slavnostni seji, ki se je udeležijo člani Predstavnškega doma, Sveta republike, sodniki Ustavnega, Vrhovnega in sodišč za gospodarske zadeve.

11. REPUBLIKA POLJSKA

11.1. SESTAVA PREDSTAVNIŠKEGA TELESA

Zgromadzenie Narodowe/ Poljski parlament je sestavljen iz dveh domov: spodnjega doma imenovanega Sejm/ The Sejm/ Poslanska zbornica in zgornjega doma, Senat Rzeczypospolitej Polskiej/ Senate of the Republic of Poland/ Senat Republike Poljske¹⁹.

Člani Poslanske zbornice opravljajo svojo funkcijo v času štiriletnega mandata. Njegovi člani opravljajo številne funkcije, med drugim zakonodajno in nadzorno funkcijo.

11.2. SENAT - SENATE - SENAT

Senat je drugi dom parlamenta, sestavljajo ga senatorji, ki so izvoljeni na splošnih in neposrednih volitvah. Senatorji tako kot poslanci predstavljajo državljane in ne posameznih regij oz. provinc.

Glavno funkcijo senatorji izvajajo v okviru zakonodajnega postopka, saj pregledujejo zakone sprejete v Poslanski zbornici. Senat ima tudi zakonodajno iniciativo, poleg tega pa ima Senat še številne druge funkcije. Senat mora podati soglasje k odločitvi Predsednika republike za razpis referendumov v pomembnih zadevah. Ta odločitev je sprejeta z absolutno večino vseh članov Senata. Senat v okviru svojih pristojnosti obravnava tudi peticije, ki jih nanj naslovijo posamezniki. Te so prvotno obravnavane v okviru Komisije za peticije, ki lahko kasneje na predsednika Senata

¹⁹ Senat.fr. (2017). THE POLISH SENATE - Sénat. [online] Available at: <http://www.senat.fr/senatsdumonde/english/pologne.html> [Accessed December 2015].

naslovi prošnje za zakonodajno iniciativo na zadevnem področju. Senat lahko v imenu posameznega volivca posreduje v konkretnih primerih pri organih javne oblasti. Senatorji lahko oblikujejo posebne volilne pisarne, ki jim zagotavljajo stik z volivci.

11.3. SESTAVA

Senat ima 100 članov, ki so voljeni po večinskem sistemu neposredno na splošnih in tajnih volitvah. Mandat Senata je vezan na mandat Poslanske zbornice in traja 4 leta.

11.4. VODSTVO

Senatu predseduje predsednik Senata, ki je izvoljen z absolutno večino na podlagi tajnih volitev. Volitve so izvedene na prvi seji novoizvoljenega Senata, na kateri predstavniki izvolijo tudi pristojne senatorje.

Predsednik Senata predstavlja Senat in skrbi za njegove pravice in ugled. Obenem organizira delo v Senatu in predseduje na zasedanjih omenjenega organa. Predsednik nadzoruje delo senatorskih komisij in jih usmerja k proučitvi posameznih zadev.

Prezidij Senata je sestavljen iz predsednika in 3 podpredsednikov. Njihove naloge so določanje delovnega načrta Senata, razprava o aktualnih zadevah v Senatu, odločanje o zadevah povezanih s statutom, dodeljevanje predlogov zakonov odborom Senata, skrb za povezave z mednarodnimi organizacijami, skupaj s prezidijem Poslanske zbornice odredjanje skupnih zasedanj obeh domov.

Svet starešin je sestavljen iz predsednika, podpredsednikov in senatorjev, ki predstavljajo politične stranke Senata. V kolikor ima

parlamentarna stranka vsaj 7 članov lahko ima svojega predstavnika v svetu starešin.

11.5. NAČIN SESTAVE

Senatorji so izvoljeni vsaka 4 leta, razen če predsednik Poslanske zbornice skrajša svoj mandat. Predsednik republike razpiše volitve senatorjev vsaj 90 dni pred iztekom štiriletnega mandata. Senatorji so voljeni na splošnih in neposrednih volitvah.

Aktivno volilno pravico ima vsak polnoleten (18 let) poljski državljan, pasivno volilno pravico pa vsak 30-leten državljan z aktivno volilno pravico.

11.6. MANDAT

Ker so člani Senata izvoljeni na splošnih in neposrednih volitvah pri svojem delu niso vezani na nobena navodila. Senatorji se morajo aktivno udeleževati zasedanj Senata in njegovih delovnih teles, v primeru ko se teh iz neutemeljenih razlogov ne udeležijo se njihovo plačilo za delo ustrezno zniža. Vsak član Senata mora biti član vsaj ene komisije.

Za čas opravljanja funkcije senatorja lahko senator zaprosi za neplačan dopust pri trenutnem delodajalcu ali lahko nadaljuje z opravljanjem trenutnega dela, pri čemer mu mora delodajalec zagotoviti zadosten čas za opravljanje nalog senatorja. V primeru, ko senator koristi neplačan dopust je po preteku mandata upravičen do vrnitve na preteklo delovno mesto. Poljska zakonodaja vsebuje številne omejitve glede višine doseženih prihodkov senatorjev in nezdržljivosti nekaterih javnih funkcij s funkcijo senatorja.

11.6.1. Imuniteta

Imuniteta je pomemben institut, ki zagotavlja neodvisnost senatorja pri izvajanju njegovega mandata. V primeru, ko se kazenski postopek začne zoper kandidata pred njegovo izvolitvijo v Senat se postopek lahko suspendira od dneva izvolitve do dneva poteka mandata. Senator ne more biti priprt ali pridržan brez dovoljenja Senata, razen v primeru, ko je zaloten pri kaznivem dejanju in sta ta ukrepa nujna za potek kazenskega postopka.

11.7. PRISTOJNOSTI SENATA

11.7.1. V okviru zakonodajnega postopka

Zakonodajna iniciativa

Zakonodajno iniciativo na Poljskem imajo poslanci, Senat, Svet ministrov, Predsednik republike in 100.000 volivcev, ki imajo aktivno volilno pravico za volitve v Poslansko zbornico.

Vsak zakonodajni predlog je v skladu s pripadajočo dokumentacijo najprej predložen Poslanski zbornici, ki ugotavlja skladnost zakonskega predloga z evropsko zakonodajo in nacionalnim pravnim redom. Predsednik Poslanske zbornice sprejme končno odločitev v obravnavi zakonodajnega predloga. V primeru, ko je zakonodajni predlog primeren za nadaljnjo obravnavo se začne trifazni zakonodajni postopek v spodnjem domu parlamenta. Ko je zakon v Poslanski zbornici sprejet, ga ta posreduje Senatu. Predsednik Senata omenjeni akt posreduje pristojni komisiji, ki poda mnenje glede omenjenega zakona. Sledi plenarno zasedanje Senata na katerem senatorji glasujejo o zakonu tako, da ga sprejmejo, zavrnejo ali sprejmejo amandmaje k zakonu. Poslanska zbornica mora v 30 dneh podati mnenje k vetu Senata, pri čemer lahko z absolutno večino zavrne amandmaje ali zahtevo Senata

po zavrnitvi zakona. Kljub temu brez soglasja Senata ni možno spremeniti ustave ali sprejeti zakonov, ki ratificirajo mednarodne pogodbe. Po sprejemu akta ima Predsednik države 21 dni časa za njegovo razglasitev, v tem času lahko ta poda tudi zahtevo na Ustavno sodišče za ustavno presojo aktov. Predsednik lahko poda tudi veto, tako da mora pristojna komisija v Poslanski zbornici zakon ponovno proučiti. Poslanska zbornica lahko veto preglasuje s tremi petinami glasov vsaj polovice prisotnih članov.

Amandmiranje

V okviru zakonodajnega postopka lahko pri vložitvi suspenzivnega veta Senat predlaga tudi sprejem nekaterih amandmajev k zakonu.

Pravica do veta

V okviru zakonodajnega postopka imata pravico do suspenzivnega veta tako Senat kot Predsednik republike. V obeh primerih lahko Poslanska zbornica pri ponovnem odločanju veto preglasuje.

11.8. POSEBNE PRISTOJNOSTI

Predsednik Senata prevzame funkcijo Predsednika republike, ko je ta in predsednik Poslanske zbornice ne moreta opravljati.

11.8.1. Ustavna presoja

Naknadni potrditveni referendum spremembe ustave lahko zahteva najmanj 92 poslancev, Senat ali Predsednik republike, v kolikor se spreminjajo deli ustave, ki urejajo republiško ureditev,

človekove pravice in temeljne svoboščine in pogoje za spremembo ustave.

Pomembno nalogo ima Senat tudi v okviru uveljavitve odločitve Ustavnega sodišča. Predsednik republike namreč v teh primerih posreduje odločitev Ustavnega sodišča Komiteju za ustavnost in zakonodajo v Senatu, ki preverja ali so bili sproženi postopki za odpravo ugotovljene neustavnosti. V primeru, ko neustavnost še ni bila odpravljena Komisija zaprosi Predsednika Senata da začne z zakonodajno iniciativo.

11.8.2. Mednarodni sporazumi

Senat, prav tako kot Poslanska zbornica, potrjuje mednarodne sporazume z dvotretjinsko večino ob navzočnosti najmanj polovice prisotnih članov.

11.9. SEJE

Na sejah Senata lahko senatorji izrazijo svoje mnenje glede zadev, ki so na dnevnem redu, podajajo zahteve glede določenih aktov (zavrnitev, amandmiranje in sprejem) in glede poteka seje.

11.10. ZADEVE EVROPSKE UNIJE

Svet ministrov skupaj z Poslansko zbornico in Senatom sodeluje pri zadevah glede poljskega članstva v evropski uniji in zadevah povezanih z evropsko zakonodajo. Prav tako sodelujejo pri vložitvi tožb pred Sodiščem EU, pri čemer lahko Senat sproži postopek v primeru, ko zakonodajni akt evropske unije krši načelo subsidiarnosti.

11.11. SKUPNO ZASEDANJE OBEH DOMOV

V posebnih zakonsko določenih pogojih člani Poslanske zbornice in člani Senata zasedajo skupno (tj. ob prisegi Predsednika in ugotavljanju nezmožnosti Predsednika za opravljanje njegove funkcije, ...). Na teh zasedanjih predseduje predsednik Poslanske zbornice, v njegovi odsotnosti pa predsednik Senata.

12. REPUBLIKA SLOVENIJA

12.1. SESTAVA PREDSTAVNIŠKEGA TELESA

Slovenski parlament sestavljata dva domova – Državni zbor/National Assembly in Državni svet/National Council²⁰, ki skupaj predstavljata zakonodajno vejo oblasti.

12.2. DRŽAVNI SVET - THE NATIONAL COUNCIL OF THE REPUBLIC OF SLOVENIA

Državni svet je zastopstvo nosilcev socialnih, gospodarskih, poklicnih in lokalnih interesov, torej funkcionalnih interesov ter iz predstavnikov lokalnih, se pravi teritorialnih interesov.

12.3. SESTAVA

Državni svet sestavlja 40 članov, in sicer:

- 4 predstavniki delodajalcev
- 4 predstavniki delojemalcev
- 4 predstavniki kmetov, obrtnikov in samostojnih poklicev
- 6 predstavnikov negospodarskih dejavnosti
- 22 predstavnikov lokalnih interesov

²⁰ Državni svet Republike Slovenije. (2017). O državnem svetu. [online] Available at: <http://www.ds-rs.si/?q=o-drzavnem-svetu> [Accessed December 2015].

12.4. VODSTVO

Državni svet ima predsednika in podpredsednika, ki ju izvoli z večino glasov vseh članov. Zakon o državnem svetu ne določa njune mandatne dobe, pač pa Poslovnik državnega sveta določa, da se predsednik in podpredsednik izvolita za dobo dveh let in pol (kar pomeni polovico mandatne dobe Državnega sveta) in sta lahko na to funkcijo tudi ponovno izvoljena.

Naloge predsednika so, da predstavlja Državni svet, da pripravlja, sklicuje in vodi seje, usklajuje delo Državnega sveta z drugimi državnimi organi ter skrbi za varovanje časti in ugleda Državnega sveta. Podpredsednik pomaga predsedniku pri pripravi in vodenju sej ter ga nadomešča v primeru zadržanosti.

Kolegij Državnega sveta sestavljajo predsednik, podpredsednik Državnega sveta in vodje interesnih skupin. Kolegij je posvetovalno telo, ki pomaga predsedniku pri opravljanju njegovih nalog, predvsem pri določanju predlogov dnevnih redov za seje Državnega sveta in pri dodeljevanju zadev v obravnavo pristojnim komisijam. Pri delu kolegija Državnega sveta sodeluje tudi sekretar Državnega sveta.

12.5. NAČIN SESTAVE

Volitve v Državni svet ureja zakon, ki ga sprejme Državni zbor z dvotretjinsko večino glasov vseh poslancev. Pravico voliti in biti voljen za člana Državnega sveta ima državljan Slovenije, ki je na dan glasovanja dopolnil 18 let starosti in mu ni odvzeta poslovna sposobnost. Za člane Državnega sveta smejo voliti oziroma smejo biti voljene osebe, ki v Sloveniji opravljajo ustrezno dejavnost oziroma so v delovnem razmerju (velja za predstavnike delodajalcev, delojemalcev, predstavnike kmetov, obrtnikov in samostojnih poklicev in predstavnike negospodarskih dejavnosti) oziroma imajo stalno prebivališče v volilni enoti, če kandidirajo za

predstavnik lokalnih interesov. Predstavnike vseh interesov razen lokalnih imajo pravico voliti tudi tujci, ki v Sloveniji opravljajo ustrezno dejavnost oziroma so v delovnem razmerju. Splošne volitve se opravijo najprej 2 meseca in najkasneje 15 dni pred iztekom petletne mandatne dobe Državnega sveta, ki se računa od dneva njegove prve seje. Razpiše jih predsednik Državnega sveta.

Člane Državnega sveta se voli posredno preko volilnih teles (volilnih zborov) v vsaki interesni skupini posebej. Izvoljeni so člani, ki prejmejo največ glasov – to pomeni, da je za izvolitev uporabljena relativna večina. Če dvoje ali več kandidatov dobijo enako število glasov, odloči o izvolitvi med njimi žreb, ki ga opravi volilni odbor (to je organ volilnega zbora, ki vodi njegove volitve).

Nadomestne volitve se opravijo, če svetniku preneha mandat pred iztekom mandatne dobe Državnega sveta, razen če je do izteka mandatne dobe Državnega sveta preostalo manj kot 6 mesecev. Nadomestne volitve se opravijo najkasneje 75 dni po prenehanju mandata člana Državnega sveta.

12.6. MANDAT

Člani Državnega sveta se za razliko od poslancev volijo za dobo 5 let, kar naj bi zagotavljalo določeno kontinuiteto skupnega delovanja Državnega zbora in Državnega sveta, ker se mandatna doba obeh organov ne prekriva. V primeru vojnega ali izrednega stanja se sme podaljšati za čas trajanja vojnega ali izrednega stanja čas in najdlje še za 6 mesecev po preteku tega stanja. Mandat prejšnjega Državnega sveta preneha s prvo sejo novega Državnega sveta. Nadomestne volitve se opravijo, če članu Državnega sveta preneha mandat pred iztekom mandatne dobe Državnega sveta, razen če je do izteka mandatne dobe Državnega sveta preostalo manj kot 6 mesecev.

Prenehanje mandata člana Državnega sveta:

- če izgubi volilno pravico
- če postane trajno nezmožen za opravljanje funkcije
- če je s pravnomočno sodbo obsojen na nepogojno zaporno kazen, daljšo od 6 mesecev
- če nastopi funkcijo, ki je nezdružljiva s funkcijo člana Državnega sveta
- če odstopi.

12.6.1. Imuniteta

Tako kot poslanec Državnega zbora ima tudi državni svetnik imuniteto, ki je popolnoma enaka kot poslanska imuniteta. Obsega profesionalno in neprofesionalno imuniteto. Prva izključuje kazensko odgovornost. Svetniku omogoča, da brez strahu pred kazensko odgovornostjo izraža svoja mnenja, poglede in stališča, da lahko svobodno in neovirano nastopa v svetu. Poklicna imuniteta ne vključuje vseh kaznivih dejanj, temveč samo tista, ki jih lahko izvrši svetnik z izražanjem svojega mnenja ali glasu. Poleg tega je svetnik te imunitete deležen samo, če stori kaznivo dejanje na seji Državnega sveta ali njegovih delovnih teles (sicer bi kazensko odgovarjal kot vsak drug državljan).

Nepoklicna imuniteta varuje svetnika pred odvzemom svobode in kazenskim postopkom za storjena kazniva dejanja, ki niso povezana z opravljanjem poslanske funkcije. Ta imuniteta pomeni jamstvo za svetnika, da mu brez dovoljenja predstavniškega telesa, katerega član je, praviloma ne more biti odvzeta prostost, niti zoper njega sprožen kazenski postopek. Svetnik se lahko sklicuje na imuniteto, vendar se kljub temu zoper njega lahko začne kazenski postopek, če je bil zaloten pri kaznivem dejanju, za katero je predpisana kazen zapora nad 5 let. Neprofesionalna imuniteta se razlikuje od profesionalne tudi po tem, da ni

absolutna, kar pomeni, da svetnike ne ščiti tudi po izteku njihovega mandata. Pomembna je tudi pravica državnega sveta, da sam odloča o imuniteti svojega člana.

12.7. PRISTOJNOSTI DRŽAVNEGA SVETA

12.7.1. V okviru zakonodajnega postopka

Zakonodajna iniciativa

Državni svet ima skladno s 97. členom ustave pravico predlagati Državnemu zboru sprejem zakonov.

Mnenja zveznega sveta

Državni svet lahko daje mnenja na vse zadeve iz pristojnosti Državnega zbora, torej ne samo na zakone, ampak tudi na spremembe Ustave, deklaracije, zadeve Evropske unije, imenovanja ipd. Z mnenji, ki jih Državni svet sprejema in daje Državnemu zboru o vseh zadevah iz njegove pristojnosti, Državni svet posreduje in uveljavlja v Državnem zboru interese vseh interesnih skupin, ki so zastopane v Državnem svetu.

Amandmiranje

Državni svet nima pravice amandmiranja.

Pravica do veta

Državni svet lahko v skladu z 91. členom ustave v 7 dneh od sprejetja zakona in še pred njegovo razglasitvijo zahteva, da Državni zbor o njem še enkrat odloča. Po izglasovanju veta v Državnem svetu se zakonodajni postopek vrne v Državni zbor, ki ponovno glasuje o zakonu. Pri ponovnem odločanju mora za

sprejem zakona glasovati večina vseh poslancev, razen če Ustava za sprejem obravnavnega zakona predvideva večje število glasov. Ponovna odločitev Državnega zbora je dokončna. Zakonodajni postopek ni končan, dokler ne poteče sedemdnevni rok za vložitev veta.

12.8. POSEBNE PRISTOJNOSTI

12.8.1. Zahteva za uvedbo parlamentarne preiskave

Državni svet ima pravico, da zahteva uvedbo preiskave o zadevah javnega pomena (t.i. parlamentarna preiskava). Državni svet preiskovalne komisije ne more oblikovati, lahko pa zahteva od Državnega zbora preiskavo o zadevah javnega pomena. Državni svet lahko določi predmet preiskave, ne more pa odločati o sestavi preiskovalne komisije, oblikovati preiskovalne komisije, izvajati dokazov na njej in sprejeti končnega poročila. Vse to je v pristojnosti Državnega zbora. Vendar pa Državni zbor na drugi strani nima sredstva, s katerim bi lahko zavrnil preiskavo o zadevah javnega pomena, ki jo je zahteval Državni svet.

12.8.2. Zahteva za oceno ustavnosti in zakonitosti

Pristojnost, da lahko Državni svet vloži Ustavnemu sodišču zahtevo za začetek postopka za oceno ustavnosti in zakonitosti predpisov in splošnih aktov, določa Zakon o ustavnem sodišču. Zahtevo za začetek postopka za oceno ustavnosti in zakonitosti predpisov in splošnih aktov lahko Državni svet poda potem, ko je predpis oziroma splošni akt že sprejet in začne veljati v slovenskem pravnem sistemu.

12.9. SEJE

Državni svet zaseda na rednih in izrednih sejah, ki jih sklicuje predsednik Državnega sveta na lastno pobudo, po sklepu Državnega sveta, na zahtevo komisije, na zahtevo interesne skupine ali na zahtevo 8 državnih svetnikov

12.10. ZADEVE EVROPSKE UNIJE

Državni svet se na evropskem področju vključuje v številne povezave. Je ustanovni član Združenja evropskih domov, ki povezuje druge domove evropskih parlamentov.

Državni sveta skupaj z Državnim zborom sestavlja delegacijo, ki se redno udeležuje srečanj COSAC in aktivno sodeluje v razpravah. Konferenca odborov za evropske zadeve COSAC združuje odbore za evropske zadeve nacionalnih parlamentov ter predstavnike Evropskega parlamenta. Konferenca je izrecno omenjena v protokolu št. 1, priloženemu Lizbonski pogodbi, ki obravnava vlogo nacionalnih parlamentov.

Predsednik Državnega sveta se poleg tega udeležuje tudi srečanj predsednikov parlamentov Avstrije, Češke, Madžarske, Poljske, Slovaške in Slovenije v okviru regionalnega partnerstva ter konferenc predsednikov evropskih parlamentov.

Državni svet se povezuje z drugimi zgornjimi domovi tudi prek različnih bilateralnih stikov v okviru neformalnih srečanj in uradnih obiskov. Namen teh srečanj je utrjevanje in nadgrajevanje odnosov Slovenije z drugimi državami, izmenjava izkušenj in krepitev vloge drugih domov ter njihova promocija.

13. ROMUNIJA

13.1. SESTAVA PREDSTAVNIŠKEGA TELESA

Romunski parlament sestavljata dva domova in sicer Camera Deputatilor/ Poslanska zbornica in Senatul/ Senat²¹, ki izhajata iz romunske ustavne tradicije.

Člani Poslanske zbornice in Senata opravljajo svojo funkcijo v času štiriletnega mandata, pri čemer se nove volitve izvedejo najkasneje 3 mesece pred potekom mandata poslancev in senatorjev.

13.2. SENATUL – SENATE - SENAT

Senat je dom, ki zastopa vse državljane Romunije. Čeprav je njegova funkcija podobna funkciji Poslanske zbornice je bil ta uveden, da bi preprečeval avtoritarno oziroma ekstremistično delovanje druge zbornice.

13.3. SESTAVA

Senat ima 176 članov, ki prav tako kot člani poslanske zbornice predstavljajo vse romunske državljane.

13.4. VODSTVO

Stalni urad Senata sestavljajo predsednik Senata, ki je tudi predsednik Stalnega urada, 4 podpredsedniki, 4 sekretarji in 4

²¹ Union, I. (2017). IPU PARLINE database: ROUMANIE (Senatul), Informations générales. [online] Ipu.org. Available at: http://www.ipu.org/parline-f/reports/1262_A.htm [Accessed December 2015].

kvestorji, ki skupaj odražajo politično sestavo Senata. Predsednik je izvoljen za celotno trajanje mandata Senata, drugi člani stalnega urada so izvoljeni na začetku vsake redne seje. Stalni urad skliče predsednik Senata po uradni dolžnosti ali na zahtevo najmanj 5 članov, Poslanske skupine ali najmanj 7 neodvisnih senatorjev.

Predsednik Senata sklicuje seje Senata, vodi delo Senata ob pomoči 2 sekretarjev, vzdržuje javni red in mir na sejah, razglašá rezultate glasovanj in usmerja delo stalnega urada. Njegova funkcija preneha v primeru odpovedi mandatu, nekompatibilnosti, smrti in hujše kršitve ustave.

13.5. MANDAT

Senatorju mandat poteče po poteku mandata Senata, v primeru odstopa, odvzema volilne pravice in nekompatibilnosti funkcije ter v primeru smrti. Nihče ne more hkrati opravljati funkcije poslanca in senatorja ter funkcije v drugih javnih organih. Senatorji uživajo poslansko imuniteto in ne smejo biti preiskani, pridržani ali pripti brez soglasja Senata.

Nekompatibilnost funkcije velja za poslance, nosilce javnih funkcij, vodje lokalnih skupnosti, manegerje podjetij, bank ali javnih in državnih podjetij, sodnike Ustavnega sodišča, vojake, policiste, itd..

13.6. NAČIN SESTAVE

Senatorje se voli po mešanem volilnem sistemu. Vsak volivec voli posameznega kandidata. Na podlagi večinskega sistema je parlamentarni prag za volitve 160.000 glasov. Na podlagi proporcionalnega sistema so sedeži najprej razdeljeni na nivoju regij in kasneje na nacionalnem nivoju. V primeru, da posamezni stranki pripada več sedežev, kot jih je na voljo dobi ta dodatne

sedeže t.i. »overhang seats«. V primeru izpraznitve sedeža se nov kandidat določi izmed neuspešnih kandidatov, ki so dodeljeni na rezervni seznam.

Senatorje lahko volijo vsi polnoletni (18 let) romunski državljani, ki nimajo prepovedi zaradi psiholoških težav ali drugih okoliščin ugotovljenih z dokončno sodno odločbo.

Kandidati za senatorje morajo biti stari vsaj 33 let, imeti romunsko državljanstvo in stalno prebivališče v Romuniji.

13.7. PRISTOJNOSTI ZVEZNEGA SVETA

13.7.1. V okviru zakonodajnega postopka

Zakonodajna iniciativa

Zakonodajno iniciativo imajo Vlada, poslanci, senatorji, ali 100.000 državljanov, ki imajo aktivno volilno pravico. Senatorji lahko podajo predlog v obliki zakonodajnega akta.

Poslanska zbornica je pristojna za obravnavo in sprejem katerekoli zakona ali predloga za ratifikacijo mednarodnih pogodb ter drugih aktov, ki morajo biti sprejeti zaradi implementacije omenjenih sporazumov. Obenem pa je zakonodajna pristojnost omejena na Poslansko zbornico tudi v posebnih konkretnih primerih. Vsi ostali zakonodajni predlogi morajo biti v primarno obravnavo najprej predloženi Senatu. Pristojen organ za primarno obravnavo zakonodajnega predloga mora v 45 dneh (v posebnih primerih v 60 dneh) podati odločitev o zakonodajnem predlogu, ki je kasneje posredovana še drugi zbornici. V primeru amandmiranja katerekoli določbe prvotnega zakona mora to potrditi tudi druga zbornica. Predsednika obeh domov v tem primeru sprožita posredovalni postopek s pomočjo paritetnega odbora. Ta pripravi nov predlog, ki ga morata sprejeti

oba domova, če tega ne storita se odločanje preseli na skupno zasedanje obeh zbornic.

Pred razglasitvijo zakona lahko Predsednik države zakon vrne v ponovno odločanje parlamentu. V primeru če je tak zakon kasneje sprejet ali je sprejeta ustavna odločba glede njegove ustavnosti mora Predsednik poskrbeti za razglasitev v 10 dneh.

Amandmiranje

Pravico amandmiranja predloga zakona imata oba domova parlamenta, pri čemer mora biti vsebinsko ista različica zakonodajnega predloga potrjena v obeh domovih parlamenta.

13.8. POSEBNE PRISTOJNOSTI

13.8.1. Nadzorna funkcija nad vlado

Parlament podeli Vladi investituro, zaradi česar je sestava Vlade odvisna od sestave parlamenta. Vlada je politično odgovorna obema domovoma parlamenta, ki ji lahko na skupnem zasedanju z absolutno večino v obeh domovih podelita nezaupnico. Vlada mora na zahtevo Senata odgovarjati na zastavljena vprašanja in zagovarjati svoje dokumente. Senat lahko sproži tudi kazenski postopek zoper člane Vlade, zaradi dejanj, ki so jih storili pri opravljanju svojih nalog.

13.8.2. Zahteva za presojo ustavnosti

Ustavno revizijo lahko sproži Predsednik republike na predlog Vlade, najmanj četrtina članov Poslanske zbornice, najmanj

četrtnina senatorjev ali najmanj 500.000 državljanov. Ustavna sprememba je izglasovana če zanjo glasujejo najmanj tri četrtine skupnega števila poslancev in senatorjev.

13.9. SEJE

Senat se sestaja na rednih in izrednih sejah. Na rednih sejah se sestaja dvakrat letno in sicer od februarja do junija in od septembra do decembra. Na izrednih sejah se Senat sestaja na zahtevo Predsednika države, Stalnega urada kateregakoli doma parlamenta in ene tretjine poslancev ali senatorjev. Izredno zasedanje je upravičeno v primeru vojnega napada, obleganja ali izrednih razmer.

13.10. ZADEVE EVROPSKE UNIJE

Senat preverja zakonodajo Evropske unije enako kot Poslanska zbornica. Stalni odbor v Senatu dodeli predloge evropske zakonodaje pristojnemu komiteju, ki opravi preizkus subsidiarnosti. O predlogih zakonov Senat glasuje na plenarnem zasedanju. Potrjena in obrazložena mnenja so kasneje s strani predsednika Senata posredovana Evropski komisiji, Svetu in Evropskemu parlamentu.

13.11. SKUPNO ZASEDANJE OBEH DOMOV

Člani Poslanske zbornice in Senata zasedajo na skupnih zasedanjih, ko prejmejo sporočilo Predsednika, potrjujejo državni proračun in državni proračun za socialno varstvo, razglasijo delno ali celotno mobilizacijo prebivalstva, ob razglasitvi vojnega stanja, ob koncu vojnega nasilja, ko potrjujejo strategijo nacionalne

varnosti, pregledujejo poročila Vrhovnega sveta za Nacionalno varnost, imenujejo direktorje tajne službe, imenujejo Generalnega pravobranilca in ugotavljajo pravni status poslancev in senatorjev.

13.12. UKINITEV SENATA

Na referendumu leta 2009 so romunski državljani izglasovali ukinitve Senata in posledično uvedbo enodomnosti v Romuniji. Kljub temu, da je bil referendumski predlog sprejet z 78% do danes še niso bile izvedene ustavne reforme, ki bi omogočile ukinitve Senata.

14. RUSKA FEDERACIJA

14.1. SESTAVA PREDSTAVNIŠKEGA TELES

Zvezna skupščina je predstavniško in zakonodajno telo. Sestavljena je iz Soviet Federatsii/ Sveta federacije²² in Gossoudarstvennaya Duma/ Državne dume. Njene pristojnosti so omejene na sprejem zvezne ustave in zveznih zakonov, ki urejajo razmere v Ruski federaciji in razmerja med federacijo in regijami.

14.2. SOVIET FEDERATSII – COUNCIL OF THE FEDERATION - SVET FEDERACIJE

Svet federacije je dom, ki zastopa interese posameznih teritorijev Ruske federacije. Vsak teritorij predstavlja 2 člana. Glavna naloga članov Sveta federacije je zastopstvo teritorialnih interesov v okviru zakonodajnega postopka.

Zanimivo je, da so lahko nekateri člani federacije hkrati predstavniki izvršne oblasti regij in sodelujejo v zveznem zakonodajnem organu, pri čemer gre za kombinacijo zakonodajne in izvršilne oblasti v eni osebi. Med izključno pristojnost Sveta federacije sodijo potrditev sprememb meja med članicami Ruske federacije, potrditev dekretov s strani Predsednika glede izrednega stanja, odločitev o napotitvi vojske Ruske federacije izven teritorija federacije in razpis volitev Predsednika Ruske federacije.

²² Of The Federal Assembly Of The Russian Federation. (2017). History. [online] Available at: <http://www.council.gov.ru/en/history/> [Accessed December 2015].

14.3. SESTAVA

Svet federacije ima 178 članov in sicer po 2 predstavnika iz 89 teritorijev Ruske federacije. Na to mesto so imenovani vodje regionalnih izvršilnih organov in predsednik regionalnega zakonodajnega telesa.

14.4. VODSTVO

Svet federacije predstavljajo predsednik in 4 podpredsedniki. Njihova naloga je predsedovati zasedanjem Sveta federacije in zagotavljanje spoštovanja internih pravil omenjenega organa.

14.5. NAČIN SESTAVE

Člani Sveta federacije so imenovani na lokalni ravni in sicer tako, da vsak izmed 89 teritorijev Ruske federacije imenuje vodjo regionalnih izvršilnih organov in predsednika regionalnega zakonodajnega telesa. Člani Sveta federacije morajo biti stari vsaj 30 let.

14.6. MANDAT

Ruska ustava določa, da je Svet federacije stalni organ, zaradi česar ne predvideva periodičnega prenehanja njenega delovanja. Kljub temu, da po 4 letih Državni dumi poteče mandat Svet federacije ohranja kontinuiteto in v nespremenjeni sestavi nadaljuje z delom.

Na mandat članov Sveta federacije vplivajo pogoji, ki določajo dolžino mandata predstavnikov izvršilne oziroma zakonodajne regionalne oblasti, kar pomeni, da je dolžina mandata članov

Sveta federacije različna. Obenem lahko regionalni organi svojega predstavnika v Svetu federacije odpokličejo z dvotretjinsko večino glasov vseh članov regionalnih odborov.

14.7. PRISTOJNOSTI ZVEZNEGA SVETA

14.7.1. V okviru zakonodajnega postopka

Zakonodajna iniciativa

Svet federacije ima zakonodajno iniciativo, tako kot vsak član Državne dume, Predsednik Ruske federacije, Vlada ter zakonodajna telesa federalnih enot. Kljub temu to iniciativo Svet federacije izkorišča redko, najaktivnejši organ v okviru oblikovanja zakonodajnih predlogov je Državna дума.

Amandmiranje

Svet federacije ima pravico do amandmiranja vseh zakonodajnih predlogov, ki jih je proučila Državna дума po prvem branju.

Veto

V primeru, ko Svet federacije vloži veto na zakon sprejet v Državni dumi, oba domova parlamenta oblikujeta skupno pravno komisijo, ki oblikuje kompromisni predlog zakona. Ta predlog zakona mora biti v enaki obliki sprejet v obeh domovih

parlamenta. Kljub temu je lahko veto Sveta federacije preglasovan s strani Državne dume z dvotretjinsko večino.

14.8. POSEBNE PRISTOJNOSTI

14.8.1. Zahteva za presojo ustavnosti

Na zahtevo Sveta federacije oziroma petine njenih članov mora Ustavno sodišče odločati o skladnosti določenih aktov (zveznih zakonov, ustavnih zakonov, sporazumov med ruskimi federalnimi enotami in mednarodnih sporazumov) z ustavo. Svet federacije lahko od Ustavnega sodišča zahteva tudi interpretacijo ustave.

14.9. SEJE

Svet federacije zaseda v obdobju od 16. septembra do 15. julija en teden v vsakem mesecu. Izredne seje se lahko skliče na predlog Predsednika Ruske federacije, predsednika Sveta federacije, Zvezne vlade, zakonodajnega organa posamezne regije, odborov sveta federacije ali na zahtevo petine članov Sveta federacije.

14.10. SKUPNO ZASEDANJE OBEH DOMOV (FEDERAL ASSEMBLY/ ZVEZNA SKUPŠČINA)

Obe zbornici zasedata na skupnih srečanjih pri poslušanju nagovorov predsednika Ustavnega sodišča ali govorov predsednikov drugih držav, pri prenosu zveznih zakonov v Svet federacije, ki jih je Državna дума že proučila, ustanovitvi spravniških komisij glede predlogov zakonov, ki jih je Svet federacije zavrnil, preglasitvi veta Sveta federacije in vzpostavitvi Računske zbornice za nadzor nad porabo zveznega proračuna.

15. ŠVICARSKA KONFEDERACIJA

15.1. SESTAVA PREDSTAVNIŠKEGA TELESA

Zvezno skupščino sestavljata dva domova in sicer Nacionalni svet in Stanovski svet²³, ki imata oba iste pristojnosti.

Nacionalni svet sestavlja 200 članov, ki so izvoljeni v 26 kantonih. Število sedežev je dodeljeno glede na število prebivalcev posameznega kantona. Stanovski svet sestavlja 46 članov, ki predstavljajo posamezne švicarske kantone in jih te tudi imenujejo na omenjeni položaj.

15.2. STÄNDERAT – CONSEIL DES ETATS – CONSIGLIO DEGLI STATI – COUNCIL OF STATES - STANOVSKI SVET

Stanovski svet je organ, ki v parlamentu predstavlja in zastopa interese švicarskih kantonov. Posamezen kanton izvoli 2 člana, z izjemo šestih kantonov, kjer izvolijo 1 predstavnika.

Glavna naloga članov Stanovskega sveta je zastopanje interesov kantonov v zakonodajnem postopku.

15.3. SESTAVA

Stanovski svet je sestavljen iz 46 članov, ki predstavljajo švicarske kantone. V vsakem kantonu se izvolita 2 senatorja, z izjemo 6 kantonov, ki izvolijo 1 senatorja.

²³ Senat.fr. (2017). SWITZERLAND : COUNCIL OF STATES - Sénat. [online]

Available at:

<http://www.senat.fr/senatsdumonde/switzerlandenglish/switzerlandenglish.html> [Accessed December 2015].

15.4. VODSTVO

Vodstvo Stanovskega sveta je sestavljeno iz predsednika, podpredsednika, dveh stalnih in enega nadomestnega števca glasov. Vsi so izvoljeni za dobo 1 leta. Izvoljeni so pred začetkom zimskega zasedanja Stanovskega sveta. Vodstvo zaseda pred vsakim zasedanjem Stanovskega sveta.

Predsednik predstavlja Stanovski svet in vodi njegova zasedanja. Obenem odloča v primeru, ko so glasovi enakomerno razporejeni. Števci glasov štejejo glasove in razglašajo rezultate glasovanj.

15.5. NAČIN SESTAVE

Vsi kantoni z izjemo Jure volijo kandidate po direktnem večinskem sistemu. Zakonodaja posameznih kantonov ureja dolžino mandatov, datume volitev in datum nastopa funkcije izvoljenih kandidatov. V praksi vsi mandati kantonskih predstavnikov trajajo 4 leta, tako kot mandati poslancev spodnjega doma parlamenta.

Člani Stanovskega sveta ne morejo biti člani Nacionalnega sveta, zvezni sodniki, zvezni javni uslužbenci in verski dostojanstveniki.

15.6. MANDAT

Člane Stanovskega sveta izvolijo državljani na lokalni ravni in sicer večinoma po večinskem sistemu, v nekaterih kantonih pa se volijo predstavniki po proporcionalnem sistemu.

Članstvo v Stanovskem svetu se prične z njihovo izvolitvijo v kantonih. Mandat se konča po preteku 4 let ali ob razpustitvi enega ali obeh domov parlamenta.

15.7. PRISTOJNOSTI ZVEZNEGA SVETA

15.7.1. V okviru zakonodajnega postopka

Zakonodajna iniciativa

Skladno s Švicarsko ustavo imajo zakonodajno iniciativo člani Švicarske zvezne skupščine, parlamentarna skupina, parlamentarni komite ali katerikoli kanton. Ti lahko svojo zakonodajno iniciativo vložijo pri Zvezni skupščini. Švicarska zakonodaja predvideva tri oblike zakonodajne iniciative in sicer zasebni zakon, pobuda (motion) in postulat. Zasebni zakon lahko vložijo posameznem poslanec ali skupina poslancev pri čemer je ta postopek uporabljen zelo redko. Druga možnost je vložitev pobude z zahtevo, da Zvezna skupščina oblikuje predlog zakona, kar se zgodi v primeru doseženega soglasja s strani obeh domov parlamentov. Postulat pa je oblika pri kateri Zvezna skupščina presoja ali mora biti oblikovan predlog zakon ali dekret. Pri tem je treba pridobiti tudi soglasje druge zbornice pred pošiljanjem postulata Vladi.

Vsi predlogi zakonov morajo biti proučeni v obeh domovih predstavniškega telesa, pri čemer lahko v Stanovskem svetu vsak predstavnik vlaga tudi amandmaje. V primeru, ko zakonodajni predlog ni sprejet v enem izmed obeh domov lahko Zvezna skupščina uporabi tudi t.i. posredovalni postopek.

Amandmiranje

Stanovski svet ima pravico do amandmiranja tako kot Nacionalni svet.

15.8. SEJE

Člani Stanovskega sveta imajo 4 redne seje na leto, pri čemer vsaka traja 3 tedne. Izredne seje so lahko sklicane, če določene materije zaradi obsega ni mogoče obravnavati na redi seji.

15.9. SKUPNO ZASEDANJE OBEH DOMOV

Zvezna skupščina je skupno zasedanje obeh domov parlamenta, ki je predpisana v primeru volitev, pomilostitev in sodnega nadzora v primeru konfliktov med zveznimi organi. Sejam zvezne skupščine predseduje predsednik Nacionalnega sveta.

16. ZDRUŽENO KRALJESTVO VELIKA BRITANIJA IN SEVERNA IRSKA

16.1. SESTAVA PREDSTAVIŠKEGA TELESA

Parlament je sestavljen iz treh centralnih elementov: House of Commons/ Doma komun in House of Lords/ Lordske zbornice²⁴ in monarhije. Glavne naloge parlamenta se vršijo znotraj dveh domov. V večini primerov morajo biti odločitve enega doma potrjene v drugem domu.

Glavne naloge parlamenta so:

- Nadzor nad Vlado,
- Ustvarjanje in spreminjanje zakonodaje,
- Razprava o relevantnih zadevah,
- Preverjanje in potrjevanje vladne porabe sredstev.

16.2. HOUSE OF LORDS - LORDSKA ZBORNICA

Lordska zbornica je drugi dom britanskega parlamenta. Je samostojna in dopolnjuje delo izvoljenega prvega doma – Doma komun. Lordi si s člani Doma komun delijo pristojnosti oblikovanja zakonodaje in nadzora nad delom Vlade.

Lordi opravljajo tri glavne funkcije:

- Ustvarjajo zakonodajo;
- Natančno obravnavajo javno politiko;
- Nadzirajo delovanje Vlade.

²⁴ Senat.fr. (2017). THE UNITED KINGDOM HOUSE OF LORDS - Sénat. [online] Available at: <http://www.senat.fr/senatsdumonde/english/royaume-uni.html> [Accessed December 2015].

Člani Lordske zbornice prinašajo v parlament izkušnje iz številnih področji. Veliko članov ostaja aktivna na strokovnih področjih, iz katerih prihajajo in imajo uspešne kariere na področju podjetništva, kulture, znanosti, športa, prava, izobraževanja, zdravstva, umetnosti, vojske, diplomacije in javnih storitev. Svoje znanje uporabljajo pri proučevanju zadev javnega pomena, ki zadevajo vse državljane Velike Britanije.

16.3. SESTAVA

Trenutno ima Lordska zbornica približno 825 članov. Večina jih ima dosmrtno članstvo, druge predstavlja 26 nadškofov in škofov in 92 dednih članov. Zgornje število članov Lordske zbornice ni omejeno.

Za Lordsko zbornico je značilna svoboda misli, to je predvsem posledica tega, da dovršen del članov ne pripada nobeni politični stranki.

Večina članov jih je imenovana zaradi njihovih izkušenj, ki so jih pridobili izven parlamenta. Sodelovanje omogoča, da se v proces vključujejo tudi osebe, ki drugače ne bi imele možnosti sodelovati v političnem procesu in prispevati k razpravi o predlogih zakonov in poglobljeni razpravi o vladni politiki.

Člane Lordske zbornice je mogoče razdeliti v sledeče skupine:

- Dosmrtni člani: Predstavljajo večino (približno 700 članov). Imenuje jih kraljica na predlog predsednika Vlade. Vsak britanski, irski ali državljani Britanske skupnosti narodov (Commonwealth), ki je prebivalec Združenega kraljestva Velika Britanija in Severne Irska, plačuje davke in je star več kot 21 let, je lahko izvoljen oziroma se lahko prijavi, da bi postal član prek

neodvisne komisije za imenovanje članov Lordske zbornice.

- Nadškofi in škofi: 26 članov Lordske zbornice predstavljajo nadškofi in škofi anglikanske cerkve (nadškof Canterbury-a, Yorka, škofi Londona, Durhama in Winchesterja in 21 drugih škofov anglikanske cerkve). Imenovani so na podlagi senioritete. Ko prenehajo biti nadškofi oziroma škofi, jim preneha tudi članstvo v Lordski zbornici in jih nasledi naslednji najstarejši škof. Nadškofu Canterbury –ja je navadno podeljeno dosmrtno članstvo.
- Izvoljeni dedni člani: Leta 1999 je Zakon o Lordski zbornici odvzel pravico zasedanja in glasovanja večini dednih članov. Dvaindevetdeset jih ostaja.

Člani v Lordski zbornici sedijo glede na članstvo v stranki oziroma skupini, ki ji pripadajo. Vlada in glavna opozicijska stranka ali stranke imajo vsaka svojega vodjo, menedžerje (člane stranke, ki sklicujejo druge člane na glasovanje), ki organizirajo delo Lordske zbornice in uradne govornike, ki sedijo v prvih vrstah. Tudi člani, ki ne pripadajo političnim strankam, imajo osebe, ki jih sklicujejo na glasovanje.

Za člane Lordske zbornice ne morejo biti imenovane osebe, ki so v postopku stečaja in lordi obsojeni izdaje.

16.4. VODSTVO

Vodja Lordske zbornice je predsednik lordov (Lord Speaker). Izvolijo ga člani Lordske zbornice za dobo 5 let.

Poleg nadzora nad postopki, ki potekajo v Lordski zbornici, je njegova funkcija tudi da zastopa Lordsko zbornico doma in v

tujini. V njegovi pristojnosti je tudi razlaga dela Lordske zbornice in njenih prispevkov k parlamentarnem delu.

Glavne naloge predsednika predstavljajo:

- Nadzor nad delom Lordske zbornice z žaklja voljne (Woolsack);
- Udeležba in govorjenje v imenu lordov na slavnostnih prireditvah in sestajanje z gostujočimi dostojanstveniki in vodjami držav;
- Predstavljanje lordov in razvijanje parlamentarnih odnosov v državah Britanske skupnosti narodov in razvijajočih se demokracijah;
- Udeležba na mednarodnih parlamentarnih srečanjih z drugimi predsedniki parlamentov;
- Predsedovanje odboru Lordske zbornice (House Committee) glavnemu nadzornemu upravnemu telesu Lordske zbornice, s pristojnostjo za finančne zadeve;
- Prevzemanje odgovornosti za nadzor nad parlamentarnim posestvom Lordske zbornice;
- Promocija programa dosegljivosti, z namenom vključevanja javnosti v delo lordov, kar zaobjema tudi vključevanje članov Lordske zbornice v šolske programe, ki so namenjeni predvsem mladini.

Na začetku vsakega zasedanja predsednik pride v dvorano, kjer predseduje z žaklja voljne.

Glede na to, da si Lordska zbornica sama določa pravila, predsednik nima disciplinskih pooblastil, ne zagotavlja reda, to pristojnost ima zbornica kot celota, ne določa vrstnega reda govorcev ali izbira amandmajev, ima pa pristojnost sprejemati glasove in zahteva delitev glasov, ko je to potrebno.

Podpredsedniki pomagajo predsedniku in v primeru predsednikove odsotnosti prav tako sedijo na žaklju volne. Vsi so

lordi in lahko nadaljujejo delo kot člani strank tudi v času, ko opravljajo funkcijo podpredsednikov.

Predsednika Lordske zbornice izvolijo člani Lordske zbornice za dobo 5 let, z možnostjo enkratnega podaljšanja. Po izvolitvi predsednik Lordske zbornice postane strankarsko neodvisen in nima pravice glasovanja, tudi v primeru neodločenega glasovanja.

16.5. NAČIN SESTAVE

Člane Lordske zbornice imenuje kraljica na predlog predsednika Vlade. Nekateri člane, ki nimajo strankarske pripadnosti, priporoči samostojno telo – Komisija za imenovanje Lordske zbornice.

Komisija za imenovanje predlaga posameznike za položaje nestranskih dosmrtnih članov. Poleg tega preverja kandidate za dosmrtni člane, vključno tiste, ki jih predlagajo politične stranke, z namenom zagotoviti najvišje standarde primernosti. Člane lahko predlaga javnost ali politične stranke. Ko njihove kandidature odobri predsednik Vlade, formalni postopek imenovanja izvede kraljica.

Navadno celoten postopek od naznanitve potencialnega člana Lordske zbornice s strani Vlade ali Komisije za imenovanje Lordske zbornice do dejanskega imenovanja traja nekaj tednov.

Preden kdorkoli postane član Lordske zbornice, se mora odobriti naziv in se pripraviti potrebna dokumentacija. Patentna pisma (Letters Patent) izda kraljica in določajo dosmrtno članstvo. Prejemniki postanejo člani, ko se patentna pisma zapečatijo. Od tega trenutka naprej lahko uporabljajo svoj naziv lord ali baronica, ne morejo pa še zasedati ali glasovati v Lordski zbornici, preden niso predstavljeni. Z vabilom (the Writ of Summons), ki služi kot vstopnica, se pozove člana v Lordsko zbornico. Novo vabilo se

sestavi za vsakega člana po splošnih volitvah v parlament. Vabilu se priloži patentno pismo.

Predstavitve lordov je kratka, pet minut trajajoča svečanost, ki jo je treba opraviti pred začetkom dela. Navadno dnevno v Lordski zbornici ne potekata več kot dve predstavitvi. Vsak nov član ima navadno dva podpornika (včasih iz politične stranke ali skupine). Po predstavitvi mora član zapriseči monarhu in ga mora monarh potrditi preden lahko začne zasedati in ima pravico glasovati v Lordski zbornici. Člani morajo zapriseči pri predstavitvi, v vsakem novo izvoljenem parlamentu in ob smrti monarha.

Prvi govor novega člana se opravi med razpravo in z njim si nov član prisluži spoštovanje ostalih članov. Po opravljenem govoru mu predsedujoči čestita in ga sprejme med člane.

Člani so lahko imenovani na podlagi strankarske pripadnosti, z namenom, da bodo še okrepili položaj ene izmed treh najmočnejših strank v Lordski zbornici. Navadno jih predlagajo z željo, da se bodo redno udeleževali zasedanj in kandidirali za enega izmed pomembnih položajev v njem – za člana stranke, ki je zadolžen za sklicevanje drugih članov na glasovanje ali za uradnega govornika.

Tipi posebnega članstva:

- Dosmrtno članstvo lahko pridobijo člani Doma komun, kot pripadniki katerekoli stranke po prenehanju mandata.
- Po odstopu se lahko predsedniku Vlade priporoči »odstopne časti« za politike, njihove politične svetovalce in druge njihove podpornike.
- Tradicionalno so bivši predsedniki Doma komun imenovani za člane Lordske zbornice na zahtevo Doma komun.

Eno izmed imenovanj gre lahko tudi članu, ki ima ministrsko mesto, pa ni član parlamenta.

16.6. MANDAT

Član pridobi svoj mandat z zapečatenjem patentnih pisem oziroma v primerih dednih članov, ko sporočijo pridobitev svojega dednega naslova.

Člani Lordske zbornice imajo dosmrten mandat, z izjemo škofov, katerim članstvo preneha z njihovo upokojitvijo, ko dopolnijo 70 let. Razen nadškofu Canterbury –ja je navadno podeljeno dosmrtno članstvo.

16.6.1. Imuniteta

Imuniteta članov je omejena na izrečene in pisane besede in glasove oddane znotraj parlamenta. Izjeme veljajo v primerih: obrekovanja, klevetanja, prekrškov ali žaljenja. Imuniteto člani dobijo s pridobitvijo mandata.

Parlamentarna nedotakljivost – koncept obstaja v obliki parlamentarnega privilegija oziroma privilegija za člane in se nanaša na javne zadeve. Imuniteta se nanaša se samo na civilne postopke in zaobjema vse prekrške, vendar varuje člane zgolj pred aretacijo in zaporno kaznijo. Izjeme veljajo v primerih: ko član noče dati varščine za mir, kadar je kaznovan zaradi preziranja sodišča oziroma kadar je pridržan na podlagi Zakona o duševnem zdravju.

Imuniteta ne onemogoča, da član Lordske zbornice ne bi bil klican pred sodišče kot priča.

Imuniteta se ne nanaša na postopke, ki so se začeli proti članu Lordske zbornice preden je postal član. Obstaja možnost, da se članu odvzame imuniteta. Do tega pride v primeru obrekovanja in klevetanja.

V primeru preventivnega pripora ali izrečene zaporne kazni, se lordi ne morejo udeleževati sej Lordske zbornice.

16.7. PRISTOJNOSTI

Člani Lordske zbornice skoraj polovico časa namenijo obravnavi predlogov zakonov. Predlog zakona morata obravnavati oba domova parlamenta, preden lahko postane zakon. Preko posameznih faz člani obravnavajo predlog zakona člen za členom, preden lahko postane uradni akt parlamenta.

Člani uporabljajo svoje široke delovne izkušnje pri obravnavi javne politike. Večina dela poteka v pristojnih odborih. Veliko odborov na svojih sejah zaslišuje strokovnjake zadevnega področja. Seje teh odborov so odprte za javnost.

Člani nadzirajo delo Vlade med izpraševanjem in razpravami v zbornici, kjer so vladni ministri dolžni odgovarjati na zastavljena vprašanja. Seje so odprte za javnost, ki potek seje lahko spremlja iz galerijskega balkona nad sejno dvorano.

16.7.1. V okviru zakonodajnega postopka

Lordska zbornica igra odločilno vlogo pri izboljševanju zakonov, osvetljevanju problemov in prispeva k njihovi učinkovitosti.

Zakonodajna iniciativa

Predlog zakona se lahko vloži v Lordski zbornici ali Domu komun, razen finančni zakoni – zakonodajni postopek se vedno začne v Domu komun. Predlog zakona lahko vloži Vlada, posamezen član Lordske zbornice ali Doma komun, posameznik ali organizacija. V zakonodajnem postopku gredo predlogi zakonov preko številnih faz, kjer jih morata potrditi oba domova parlamenta, preden jih lahko podpiše kraljica in postanejo veljavni zakoni.

Člani oddajo svoje glasove o predlogih zakonov tako, da se razvrstijo v dva kuloarja v dvorani – kjer se v enem zberejo tisti, ki so s predlogom zakona zadovoljni in v drugem tisti, ki niso. Tam člane preštejejo števci glasov in referenti.

Zakonodajni postopek

Da predlog zakona postane veljaven zakon, mora iti čez sledeče faze zakonodajnega postopka:

- Prvo branje: Zakon je vložen/ prispe v parlament in je objavljen. Ta faza ne vsebuje nobene razprave ali odločanja.
- Drugo branje: glavna razprava o namenu in ključnih področjih zakona. Člani podajo svoje mnenje o vidikih zakona in o tem kakšne spremembe želijo. V tej fazi redko pride do glasovanja.
- Faza na odboru: Skrben pregled besedila predloga zakona vrstico za vrstico, skupaj s predlaganimi amandmaji. Glasovanje o tem ali naj se sprejmejo predlagane spremembe ali ne. Gre za fazo najbolj natančnega pregleda zakona. Vsak izmed članov se lahko udeleži seje in vloži amandmaje v pisni obliki, ki

se nato objavijo. Sledi obravnava o vseh amandmajih. Ni časovne omejitve glede trajanja razprave o amandmajih. Člani se lahko prijavijo k besedi kolikokrat se želijo.

- Faza poročila: Nadaljnja obravnava besedila predloga zakona. Razpravlja se še o več amandmajih in ponovno glasuje o tem ali naj se spremembe sprejmejo ali ne. Razprava je navadno krajša in hitrejša kot na odboru.
- Tretje branje: »Faza pospravljanja«: možnost za amandmiranje in glasovanje (vendar ne o zadevah, ki so bile obravnavane že v predhodnih fazah zakonodajnega postopka). Faza je osredotočena na to, da se zakon pripravi tako, da bo kar najbolj učinkovit.
- Obravnava amandmajev drugega doma : vsak dom obravnava amandmaje drugega doma in glasuje o tem ali amandmaje sprejme ali ne ali pa sprejme kompromis. Večina zakonov je sprejetih na podlagi dogovorov, ki se zagotovijo s pošiljanjem predloga zakona iz enega doma v drugi dom – znano tudi kot »pingpong«.
- Uradna kraljeva potrditev novega zakona: Ko se oba domova sporazumeta o končni vsebini, predlog zakona odobri tudi kraljica in predlog zakona postane zakon.

Amandmiranje

Amandma lahko vloži vsak član Lordske zbornice. Člani vložijo seznam amandmajev, ki se nato v podrobnosti obravnavajo na odboru, v fazi poročila in v fazi tretjega branja. Na seznamu so amandmaji navedeni v vrstnem redu, v katerem vplivajo na tekst

predloga zakona. Amandmaje se navadno združuje v skupine pred vsako razpravo.

Po tem, ko se opravi razprava o posameznem amandmaju, Vlada nakaže ali bo predlog sprejela ali zavrnila. V primeru, da Vlada nima namena sprejeti amandmaja, ima član, ki ga je vložil možnost, da ga umakne ali zahteva glasovanje.

Veto

Lordska zbornica nima prisojnost vlagati vlaganja veta na zakone, ki jih potrdi Dom komun, razen na zakone, ki bi podaljšali mandat parlamenta na več kot pet let.

16.8. NADZORNA FUNKCIJA NAD VLADO

Člani Lordske zbornice igrajo pomembno vlogo pri preverjanju in izpodbijanju odločitev in dejanj Vlade preko zastavljanja vprašanj in razprav.

16.8.1. Vprašanja lordov

Člani zastavljajo vprašanja ministrom ali tekom sej ali pisno ali pa jih pozivajo, da se izjavijo o razpravah na posamezno relevantno temo. Vsakdo lahko spremlja zasedanje Lordske zbornice, ko se zastavljajo vprašanja ministrom, vstop v zbornico je takrat prost, omogočen pa je tudi prenos preko spleta.

Polurni termin za zastavljanje vprašanj je predviden na začetku dela od ponedeljka do četrтка. Člani lahko zastavijo ministrom maksimalno 4 vprašanja. Ko vladni govornik odgovori na prvotna

vprašanja, obstaja možnost za kratko zastavitev dodatnih vprašanj, na katera mora vladni govornik odgovoriti.

Na pisno zastavljena vprašanja je treba odgovoriti v roku 2 tednov in se objavljajo v poročilu o razpravah lordov.

Vladni ministri prav tako prek svojih izjav napovedujejo pomembne politične iniciative in poročila o nacionalnih in mednarodnih zadevah v Lordski zbornici. Stališča so navadno predstavljena v obeh domovih in jim sledi zastavljanje kratkih vprašanj in podajanje ugotovitev v Lordski zbornici.

Vprašanja, ki jih ministrom zastavljajo člani Lordske zbornice so predhodno natisnjena in predložena dotičnemu ministru v odgovor.

16.8.2. Razprave

Veliko članov ima relevantne izkušnje iz industrije, poklicev in organizacij, in imajo zato možnost te izkušnje do dobra izkoristiti tekom razprav v Lordski zbornici, ki se jih lahko udeležuje tudi zainteresirana javnost.

Obstajajo tri vrste razprav:

- Splošne razprave (večinoma potekajo ob četrtek): ena ali dve krajši razpravi, ki navadno trajajo okoli pet ur. Vsaka stranka ima možnost tekom leta predlagati takšne razprave, prav tako imajo člani brez funkcij možnost dati na glasovanje predlog za splošno razpravo.
- Kratke razprave: Te potekajo konec dela ali med večerjo in lahko trajajo med 60 in 90 minut. Tedensko (ob četrtek) je predviden enourni časovni termin za zastavljanje vprašanj na določeno temo. Člani brez

funkcij imajo možnost dati na glasovanje predlog za kratko razpravo.

- Razprave glede poročil odborov o splošnih zadevah dneva: te nimajo časovne omejitve.

16.9. SEJE

Lordska zbornica ima eno letno zasedanje, ki se uradno začne novembra z nagovorom monarha, ki je edini pristojen za sklic nove seje in zaključek pretekle.

V praksi se Lordska zbornica sestaja večkrat.

Delovni dnevi Lordske zbornice so ponedeljki in točki od 14.30, srede od 15.00, četrčki od 11.00 in nekateri petki od 10.00. Lordske zbornica večinoma zaseda so 22.00 ali 23.00, včasih tudi celo noč.

16.10. ZADEVE EVROPSKE UNIJE

Odbor za zadeve evropske unije je odbor, ki proučuje zakonodajo Evropske unije in posledice, ki jih bo imela na Združeno kraljestvo. Prav tako proučuje druge zadeve Evropske unije preden se glede njih sprejemajo dokončne odločitve in nadzira dejanja Vlade na ravni Evropske unije. Odbor proučuje predloge Evropske zakonodaje in dela povzetke in poročila o bistvenih informacijah ter jih posreduje javnosti in članom parlamenta v vednost. Lordski zbornici, Vladi in evropskim institucijam osvetljuje probleme, na katere naleti. Z drugimi parlamenti držav članic in evropskim parlamentom sodeluje glede evropskih zadev. Proučuje vladne odločitve in jim nalaga, da naj premisli kaj dela in zakaj. Preko odločitev o proučitvenem pridržku (Scrutiny Reserve Resolution) člani odbora vplivajo na vladna pogajanja z drugimi državami

članicami – ministri ne podpisujejo predlogov Evropske unije dokler ne dobijo odobritve s strani odbora.

Odbor ima 6 pododborov, ki se osredotočajo na posamične zadeve (energija in okolje, zunanji odnosi, finančne zadeve, notranje zadeve, notranji trg in pravosodje).

17. ZVEZNA REPUBLIKA NEMČIJA

17.1. SESTAVA PREDSTAVNIŠKEGA TELESA

Nemški parlament je sestavljen iz dveh domov in sicer Bundestag/Zvezni zbor in Bundesrat/Zvezni svet²⁵, ki skupaj predstavljata predstavniško telo. Nemčija je federalna država vendar kljub temu oba domova nista enakopravna, Zvezni zbor ima namreč širše pristojnosti.

17.2. BUNDESRAT – FEDERAL COUNCIL - ZVEZNI SVET

Bundesrat/Zvezni svet predstavlja posamezne zvezne dežele in v tem okviru ščiti interese dežel napram Zvezi in posredno Evropski Uniji. Skrbi za to, da so politične in administrativne izkušnje dežel vključene v Zvezno administracijo in zakonodajo Evropske unije. Kot ustavni organ nosi odgovornost Zvezne republike Nemčije. Deluje kot protiutež Bundestagu/Zveznemu zboru in Zvezni vladi, ter je vez med deželami in zvezno državo. Prek njega dežele direktno izvršujejo oblast.

17.3. SESTAVA

Predstavniki Zveznega sveta niso izvoljeni neposredno temveč posredno prek volitev v parlamente posameznih Zveznih dežel. Zvezni svet je stalno telo, čigar sestava je odvisna od vsakokratne sestave parlamenta Zveznih dežel. Volivci prek neposrednih volitev v deželne parlamente določijo posameznike, ki jih lahko le-

²⁵ Union, I. (2017). IPU PARLINE database: GERMANY (Bundesrat), Mandate. [online] Ipu.org. Available at: http://www.ipu.org/parline-reports/2122_D.htm [Accessed December 2015].

ti imenujejo v Zvezni svet. Člani Zveznega sveta so izvoljeni izmed članov deželnih vlad.

17.4. VODSTVO

Vsako leto 1. novembra člani Zveznega sveta izvolijo novo predsedstvo, ki je sestavljeno iz predsednika Zveznega sveta in 2 podpredsednikov. Vrstni red predsedstva Zveznemu svetu je določen na podlagi rotacijskega sistema pri katerem se upošteva število prebivalcev posameznih zveznih dežel, kar omogoča spoštovanje načela enakosti vseh zveznih dežel pri predsedovanju zveznemu svetu. Podpredsednika sta bivši in prihodnji predsednik Zveznega sveta.

Dolžnosti predsedstva so sestava bilance zveznega sveta in sprejemanje pomembnih odločitev glede dela sveta v primerih, ko ne gre za odločitve, ki se sprejemajo na plenarnih zasedanjih. Predsednikova naloga je predvsem vodenje Zveznega sveta, saj je predstavnik Zvezne republike Nemčije v vseh zadevah, ki sodijo v pristojnosti tega organa.

17.5. NAČIN SESTAVE

V zveznem svetu je 69 članov, ki jih imenujejo posamezne zvezne dežele in imajo skupaj pravico do 69 glasov. Vsaka dežela ima vsaj 3 glasove, dežele z več kot 2.000.000 prebivalcev imajo 4 glasove, dežele z več kot 6.000.000 prebivalcev imajo 5 glasov, dežele z več kot 7.000.000 prebivalcev pa 6 glasov. Za sprejem večine odločitev je potrebna absolutna večina t.j. 35 glasov, za nekatere odločitve pa dvotretjinska večina t.j. 46 glasov.

17.6. MANDAT

Člani Zveznega sveta imajo dvojno vlogo, tj. hkrati so člani federalne dežele, ki jo predstavljajo in člani Zveznega sveta. Predstavniki so vezani na delo federalnih enot in nimajo »svobodnega mandata«.

Trajanje mandata člana Zveznega sveta ni poenoteno, temveč ga vsaka dežela ureja skladno s pravili o trajanju mandata v deželni vladi, ki jo predstavlja. Če posameznik zapusti predstavništvo Zvezne dežele ali mu ta odvzame članstvo, mu avtomatično preneha tudi mandat v Zveznem svetu.

17.7. PRISTOJNOSTI ZVEZNEGA SVETA

17.7.1. V okviru zakonodajnega postopka

Zakonodajna iniciativa

Zvezni svet lahko predloži predlog zakona Zveznemu zboru, ki omenjene predloge zakona obravnava isto kot tiste, ki jih v zakonodajni postopek predložijo člani Zveznega zbora ali Zvezna vlada. Vlada mora v 6 tednih, v posebnih primerih pa v 3 ali 9 tednih komentirati predlog zakona. Zvezni zbor lahko zakonodajni predlog zavrne, pri čemer v teh primerih soglasja ni moč doseči v posredovalnem odboru. Zaradi ozkih pristojnosti, ki jih ima Zvezni svet v okviru tega postopka Zvezni svet vlaga malo zakonodajnih predlogov.

Zakonodajni postopek

V primeru sprejema »executive bills« ima Zvezni svet prvo besedo (first say), kar pomeni, da lahko v roku 6 tednov poda mnenje glede zakonodajnega predloga, v posebnih primerih pa ima za to na voljo 3 ali 9 tednov. V tem primeru v okviru komisij Zvezni svet presoja zakonodajo (ustavnost, tehnično ustreznost, finančne in politične faktorje) in predlaga amandmaje, podaja komentarje in alternative sprejetim rešitvam. V prvem branju mnenje Zveznega sveta ni zavezujoče, vendar lahko nakazuje na končno odločitev Zveznega sveta v drugem branju. Pred drugim branjem sta Zveznemu zboru posredovani mnenji Zveznega sveta in mnenje Vlade.

V drugem branju Zvezni svet preveri ali je bilo pri sprejemu zakona upoštevano mnenje sveta. V primeru, da zakon vključuje predloge sveta se zakonodajni postopek konča v tej fazi. Če Zvezni svet ni zadovoljen s sprejetim zakonskim predlogom lahko v 3 tednih skliče mediacijski odbor. Zvezni svet mora na seji z absolutno večino podati predloge amandmajev skupaj z utemeljitvijo.

Zakoni, ki zahtevajo soglasje zveznega sveta (consent bills)

To so zakoni, ki tako močno vplivajo na položaj in pristojnosti dežel, da ne morejo biti sprejeti brez izrecnega soglasja Zveznega sveta. V primeru, ko Zvezni svet dokončno glasuje proti omenjenemu zakonu ta ne more biti sprejet. V tem primeru lahko Zvezni zbor in Zvezni svet oblikujeta mediacijski odbor z željo po dosegu kompromisa glede omenjenega zakonodajnega predloga. V tem primeru govorimo tudi o veto funkciji Zveznega sveta, ki je izredno močna, saj je polovica zakonov tega tipa.

Kategorije zakonov, ki potrebujejo soglasje Zveznega sveta so:

- Ustavni zakoni za katerih sprejem Zvezni svet potrebuje dvotretjinsko večino,
- Zakoni, ki vplivajo na proračune dežel (predvsem tisti, ki urejajo davke),
- Zakoni, ki vplivajo na administrativno jurisdikcijo dežel (tudi če zakon vsebuje zgolj en člen glede administrativne jurisdikcije dežel je potrebno soglasje k celotnemu zakonu s strani Zveznega sveta).

Zakoni, ki ne zahtevajo soglasja zveznega sveta (objection bills)

Zvezni svet sodeluje tudi pri sprejemu zakonov za katere ni nujno potrebno njegovo soglasje. Če svet z dvotretjinsko večino poda komentar na zakonodajni predlog v 2 tednih po koncu zasedanja mediacijskega odbora, mora zbor zakon podvreči še enemu branju. Zvezni zbor lahko preglasuje omenjeni komentar z dvotretjinsko večino. V primeru, ko je odločitev Zveznega sveta preglasovana je tak zakon sprejet in promulgiran. Če Zvezni zbor komentarja ne preglasuje se šteje, da zakon ni sprejet.

Uredbe

To so zavezujoča pravila za implementacijo zakonodaje. Soglasje Zveznega sveta je predpisano za nekatere vladne uredbe in akte posameznih ministrstev. Večina nadzora nad omenjenimi akti je opravljenega v odborih Zveznega sveta. Na plenarnih zasedanjih je manj pozornosti namenjene tem temam. Vloga sveta je pomembna, saj lahko na enak način kot drugi udeleženci vpliva na sprejem uredbe. Večkrat je soglasje podano hkrati s predlogom za

amandmiranje določenih členov. Glede teh zadev ni mogoče uporabiti mediacijskega odbora.

17.7.2. Nadzorna funkcija nad vlado

Vlada mora informirati Zvezni svet o vseh svojih ukrepih in delu ne zgolj o zakonodajnih postopkih. Te informacije mora Vlada ažurno pošiljati v čim krajšem času. Zvezni svet lahko pozove Vlado ali kateregakoli predstavnika Vlade na seje odbora ali plenarna zasedanja, kjer mu lahko postavlja vprašanja. Člani Vlade se lahko udeležujejo sej odborov in plenarnih zasedanj Zveznega sveta in na njih kadarkoli spregovorijo, česar pa predstavniki Vlade ne počnejo pogosto.

17.8. POSEBNE PRISTOJNOSTI

Zvezni svet z dvotretjinsko večino izvoli polovico članov Zveznega ustavnega sodišča, obenem pa lahko vlaga ustavne pritožbe in priča v postopkih pred Zveznim ustavnim sodiščem. Imenuje tudi člane Zvezne zaposlitvene agencije in drugih javnih organov. Lahko predlaga kandidate za številne funkcije, pri čemer je za določene funkcije kot poseben pogoj določeno soglasje Zveznega sveta. V primeru razglasitev izrednih razmer (vojnega stanja, ipd) je nujno potrebno soglasje Zveznega sveta.

V primeru nezmožnosti opravljanja funkcije s strani Predsednika Zvezne republike Nemčije to funkcijo opravlja predsednik Zveznega sveta.

17.9. SEJE

Zvezni svet zaseda na plenarnih zasedanjih vsake 3-4 tedne in obravnava do 80 točk (po navadi 50-60), pri čemer so izpostavljene in natančneje obravnavane zgolj 2-3 zadeve. Glede drugih točk dnevnega reda predstavniki zveznih dežel podajo svoje stališče v pisni obliki, po navadi brez ustne obrazložitve. Ko je le možno se glasuje o zadevah skupaj tako, da se čas zasedanja skrajša na približno 3 do 4 ure. Odločitve o vseh zakonodajnih predlogih se sprejema na plenarnih sejah.

17.10. ZADEVE EVROPSKE UNIJE

Vlada mora v najkrajšem možnem času posredovati Zveznemu svetu in Zveznemu zboru informacije o vseh aktivnostih Evropske Unije. Zvezni svet, ki ga pri nujnih zadevah glede Evropske unije predstavlja Odbor za Evropske zadeve podaja mnenja na predloge uredb in direktiv. Če zadeva, ki jo obravnava uredba/direktiva spada v pristojnost zveze mora odbor mnenje Zveznega sveta natančno proučiti («due consideration»). Če zakonodaja primarno zadeva jurisdikcijo, strukturo in administrativne postopke dežel je mnenje Zveznega sveta ključno. To velja predvsem na področju integracije, zunanjih zadev in varnosti. V primeru nesoglasja med Vlado in Zveznim svetom se upošteva odločitev Zveznega sveta, ki je sprejeta z dvotretjinsko večino. Zvezni svet ima omejeno vlogo pri sprejemanju aktov o zadolževanju, saj je tu potrebno soglasje Vlade.

II.

PRIMERJAVA PRISTOJNOSTI ZAKONODAJNE INICIATIVE IN VLAGANJA AMANDMAJEV EVROPSKIH DRUGIH DOMOV

1. UVOD

Predstavniki Združenja evropskih senatov (Association des sénats d'Europe) na vsakoletnih srečanjih poudarjajo pomen opravljanja raziskav s področja dvodomnosti. V prispevku smo predstavili vlogo evropskih drugih domov v zakonodajnem postopku. Želeli smo pridobiti boljši in širši vpogled v proučevani pojav, zato smo ga proučili po različnih državah. Izpostavili smo glavne pristojnosti drugih domov v okviru postopka sprejemanja zakonov: možnost vložiti predlog zakona (zakonodajna iniciativa), začeti zakonodajni postopek in vlagati amandmaje na zakone v zakonodajnem postopku. Ustavna ureditev omenjenih pristojnosti je odvisna predvsem od vloge in pomena, ki ga ima drugi dom v posamezni državi (npr. drugi dom je lahko predstavnik vseh državljanov, predstavnik teritorialnih enot, posvetovalno telo ipd). Teorija in praksa tujih držav z dvodomno ureditvijo kaže, da je pristojnost amandmiranja zakonov drugega doma v zakonodajnem postopku smiselna in upravičena. Predlagamo, da bi tudi v slovenskem ustavnem sistemu državnemu svetu dodelili pristojnost vlagati amandmaje k zakonom v postopku njihovega sprejemanja.

Države različno urejajo pristojnosti, načine vlaganja predlogov zakonov, načine začetka zakonodajnega postopka in načina vlaganje amandmajev. Razlikujejo se torej načini pričetkov

zakonodajnih postopkov in načini vlaganja amandmajev k posameznim določbam predlaganih zakonov.

Raziskavo bomo torej pričeli z analizo in medsebojno primerjavo pristojnosti vlaganja zakonskih predlogov in amandmajev k posameznim zakonskim predlogom. V primerjavo smo vključili ureditve v vseh evropskih državah in tudi v državah članicah Evropske unije.

Ustavna ureditev, ki ureja obravnavano tematiko, se razlikuje v posameznih državah kot se razlikuje tudi poimenovanje predstavniških teles. Drugi domovi se razlikujejo zelo različno: senat, državni svet, svet republike, dom lordov, zvezni svet ipd.²⁶

Primerjali bomo ureditve v drugih domovih evropskih držav (glej prilogo): avstrijski zvezni svet²⁷, belgijski senat²⁸, beloruski svet republike²⁹, dom narodov Bosne in Hercegovine³⁰, češki senat³¹,

²⁶ Več o posameznih ureditvah dvodomnosti gl. Maučec M.: Dvodomnost v Evropi : primerjava ureditve drugih domov, Marjan Maučec, samozaložba, Ljubljana, 2016.

²⁷ Predstavniško telo Republike Avstrije (v nadaljevanju Avstrija), zvezna skupščina (Bundesversammlung), je sestavljeno iz nacionalnega sveta (Nationalrat) in zveznega sveta (Bundesrat).

²⁸ Predstavniško telo (Federale Kamers, Chambres Federales) Kraljevine Belgije (v nadaljevanju Belgija) je sestavljeno iz predstavniškega doma (Kamer van Volksvertegenwoordigers, Chambre des Représentants) in senata (Senaat, Senat).

²⁹ Beloruska narodna skupščina (Natsionalnoye Sobranie) je sestavljena iz zgornjega doma, sveta republike, (Soviet Respubliki) in spodnjega doma, predstavniškega doma (Palata Predstaviteley).

³⁰ Parlamentarna skupščina (Parlamentarna skupština) Bosne in Hercegovine (v nadaljevanju BiH) ima dva doma: dom narodov (Dom narodov), ki predstavlja zgornji dom, in zastopniški dom (Zastupnički dom) kot spodnjo zbornico.

³¹ Zakonodajna oblast je v Češki republiki (v nadaljevanju Češka) v rokah parlamenta (Parlament České Republiky), ki je sestavljen iz dveh zbornic: poslanske zbornice (Poslanecka Snemovna), ki predstavlja spodnji dom, in senata (Senat), zgornjega doma.

francoski senat³², irski senat³³, italijanski senat³⁴, nemški zvezni svet³⁵, nizozemska prva zbornica³⁶, poljski senat³⁷, romunski senat³⁸, ruski svet federacije³⁹, španski senat⁴⁰, švicarski stanovski svet⁴¹ in britanski dom lordov⁴².

³² Parlament (Parlement) Republike Francije (v nadaljevanju Francija) je sestavljen iz dveh zbornic: narodne skupščine (Assemblée nationale) in senata (Senate).

³³ Dva domova irskega parlamenta (Oireachtas) sta: predstavniški dom (Dail Eireann) in senat (Seanad Eireann).

³⁴ Predstavniško telo Italije je sestavljeno iz dveh domov. To sta poslanska zbornica (Camera dei deputati) kot spodnji in senat (Senato della Repubblica) kot zgornji dom.

³⁵ Ustava (oziroma takoimenovani temeljni zakon) Zvezne republike Nemčije (v nadaljevanju Nemčija) ureja pristojnosti dveh domov, ki delujeta na področju zakonodajne oblasti. Spodnji dom, zvezni zbor (Bundestag) na zvezni ravni predstavlja vse državljane, zgornji dom, zvezni svet (Bundesrat) pa je predstavnik dežel (Länder).

³⁶ Predstavniški dom Kraljevine Nizozemske (v nadaljevanju Nizozemska) je parlament (Staten-generaal), ki ga sestavljata druga zbornica (Tweede Kamer der Staten-generaal), ki je sorodna institucija prvim domovom evropskih parlamentov, in prva zbornica (Eerste Kamer der Staten-generaal). Zaradi poenostavitve izrazov in da bi se izognili zmedi, ki bi jo lahko povzročili izrazi prvega in drugega doma Nizozemske, bomo prvo zbornico v nadaljevanju imenovali senat, drugo pa poslanska zbornica.

³⁷ Parlament (Zgromadzenie Narodowe) Republike Poljske (v nadaljevanju Poljska) je sestavljen iz dveh domov: spodnjega doma, imenovanega poslanska zbornica (Sejm), in zgornjega doma, senata.

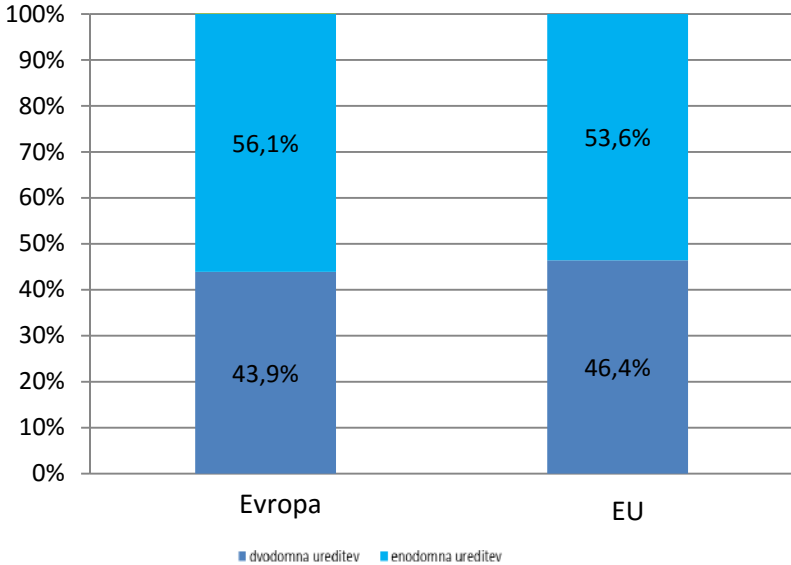
³⁸ Romunski parlament (Parlamentul) ima dvodomno sestavo in ga oblikujeta poslanska zbornica (Camera Deputatilor) in senat (Senatul).

³⁹ Zvezna skupščina (Federalnoye Sobraniye) je predstavniško in zakonodajno telo Ruske federacije (v nadaljevanju Rusija). Sestavljena je iz zgornjega doma, imenovanega svet federacije (Soviet Federatsii) in spodnjega doma državne dume (Gossoudarstvennaya Duma).

⁴⁰ Parlament (las Cortes Generales) Kraljevine Španije (v nadaljevanju Španija) predstavlja špansko ljudstvo in je sestavljen iz kongresa (Congreso de los Diputados) in senata (Senado).

⁴¹ Švicarska zvezna skupščina (Bundesversammlung; Assemblée federale) je sestavljena iz dveh domov: nacionalnega sveta (Nationalrat; Conseil national) kot predstavnika ljudstva vse zveze in stanovskega sveta (Ständerat, Conseil d'Etats), ki je predstavnik kantonov.

Ureditev:

V Evropi ima dvodomno parlamentarno ureditev 17 držav, kar predstavlja 43,9 % vseh držav. Večina teh držav je v EU (13) in predstavljajo 46,4 % vseh držav znotraj te povezave.

2. RAZISKOVALNA VPRAŠANJA IN METODOLOGIJA

V središču raziskave bo primerjalni pregled zakonodajnega postopka drugih domov v različnih evropskih državah.

Zastavili smo si naslednja raziskovalna vprašanja:

I. Katere so zakonodajne pristojnosti drugih domov v zakonodajnem postopku v EU in Evropi?

⁴² Britanski parlament (United Kingdom Parliament) je sestavljen iz dveh domov: zgornjega doma lordov (House of Lords; tudi lordska zbornica) in spodnjega doma komun (House of Commons).

- II. Katere države, ki imajo druge domove, imajo možnost začeti zakonodajni postopek?
- III. Zakaj je pomembno, da ima drugi dom (državni svet) v Sloveniji možnost vlaganja amandmajev?
- IV. Katere države s svojo dvodomno ureditvijo so si najbolj podobne?

Raziskava bo kvalitativne narave z uporabo triangulacije virov podatkov. Naš proučevani pojav je zakonodajni postopek drugega doma, katerega pristojnosti v zvezi z zakonodajnim postopkom bomo proučili v različnih državah. Pri proučevanju zakonodajne vloge drugega doma po različnih državah bomo uporabili pravne vire teh držav. Želimo namreč dobiti širši vpogled v proučevani pojav. »Kombinacija več metod, virov podatkov, teoretičnih predpostavk in raziskovalcev v eni raziskavi zagotavlja boljše razumevanje proučevanega problema, gre torej za strategijo, ki poveča širino, globino, kompleksnost /.../ spoznanj vsake raziskave.« (Flick 1998, str. 230; Denzin in Lincoln 2005, str. 5 v Vogrinc, 2008, 114).

Uporabili smo metodo triangulacije virov podatkov, saj »o triangulaciji virov podatkov govorimo takrat, ko raziskovalci uporabijo pri proučevanju nekega raziskovalnega problema čim več različnih virov podatkov.« (Vogrinc, 2008, 114)

Družboslovci in družboslovni metodologi radi uporabljajo tako imenovano metaforo triangulacije za označevanje kombinacije različnih metod; nekateri s triangulacijo označujejo poskus povečanja skupne veljavnosti (ang. mutual validation), drugi triangulacijo razumejo kot kombinacijo različnih teoretskih vidikov o proučevanem pojavu (Erzberger in Kelle 2003, 458 v Lobe, 2006, 62). Pri triangulaciji virov podatkov lahko raziskovalci uporabijo isto tehniko v različnih okoliščinah in tako dobijo celovitejši vpogled v proučevani problem (Vogrinc, 2008, 114).

V raziskavi zakonodajne vloge drugih domov v različnih državah nam bo v pomoč tehnika analize sekundarnih pisnih dokumentov, to je pravnih virov. Pravni viri so najbolj verodostojni za raziskavo zakonodajnega postopka drugega doma po različnih državah in omogočajo možnosti za primerjanje pravnih dejstev. Z metodo deskripcije opisujemo zahteve predpisov ter z metodo komparacije primerjamo različne zakonodajne vloge drugih domov po državah v Sloveniji in Evropi.

Z izvedbo hierarhične klusterske analize (hierarchical cluster analysis) bomo ugotovili katere države so si najbolj blizu po pristojnostih (prikazani bodo v obliki dendrograma).

3. RAZISKAVA IN DISKUSIJA

3.1. ZAKONODAJNA INICIATIVA

Ena izmed pomembnih pristojnosti drugih domov je možnost predlaganja zakonov. S predlogom zakona se sproži zakonodajni postopek, ki je zelo pomemben za nastajanje splošnih pravil določene države. Udeleženost drugega doma v zakonodajnem postopku je ena glavnih pristojnosti drugih domov, po kateri se določa, ali je dvodomnost v državi popolna ali nepopolna⁴³, ravno zato tudi možnost predlagati začetek omenjenega postopka pomeni močno vlogo drugega doma v ustavnem sistemu neke države. Drugi domovi so odgovorni vsem zaupnikom in interesnim skupinam, delojemalcem, strankam, dobaviteljem, poslovnim partnerjem, konkurentom, lokalnim skupnostim, ne-vladnim

⁴³ Država ima vzpostavljen popoln dvodomni sistem, če imata oba domova popolnoma enake pristojnosti v zakonodajnem postopku. Za nepopolne dvodomne sisteme pa opredelimo vse tiste primere, ko oba domova parlamenta nista enakopravna v zakonodajnem postopku. Tako Kristan I.: Državni svet ali zbor regij, zbornik Regionalizem v Sloveniji, ČZ Uradni list RS, Ljubljana, 1998, str. 175.

organizacijam, javnemu sektorju in tudi širši družb (Horvat, 2015, 229).

V sodobnih parlamentih imata pravico predlagati zakone oba domova predstavniškega telesa oziroma njuni člani, poleg njih pa še izvršilni organ. Ponekod ima pravico predlagati zakon tudi določeno število volivcev (t. i. ljudsko iniciativo imajo npr. v Belorusiji⁴⁴, Italiji⁴⁵, Romuniji⁴⁶, Sloveniji⁴⁷, Španiji⁴⁸), predsednik republike (npr. Rusija⁴⁹) ali pa še kakšen drug državni organ (npr. v

⁴⁴ Constitute project: Belarus's Constitution of 1994 with Amendments through 2004, čl. 99. URL:

https://www.constituteproject.org/constitution/Belarus_2004.pdf?lang=en (uporabljeno 14. 1. 2017). Ljudsko iniciativo ima petdeset tisoč volilno sposobnih državljanov.

⁴⁵ Constitute project: Italy's Constitution of 1947 with Amendments through 2012, čl. 71. URL:

https://www.constituteproject.org/constitution/Italy_2012.pdf?lang=en (uporabljeno 14. 1. 2017). Ljudstvo lahko sproži pobudo za zakon s predložitvijo predloga, ki ga podpira vsaj petdeset tisoč volivcev.

⁴⁶ Constitute project: Romania's Constitution of 1991 with Amendments through 2003, čl. 74. URL:

https://www.constituteproject.org/constitution/Romania_2003?lang=en (uporabljeno 14. 1. 2017). Zakonodajno iniciativo mora podpreti najmanj 100.000 volivcev, ki morajo pripadati vsaj četrtini državnih provinc in morajo v vsaki od provinc ali v Bukarešti zbrati najmanj pet tisoč podpisov.

⁴⁷ Ustava Republike Slovenije, Ur. l. RS, št. 33/91, čl. 88. Zakon lahko predloži najmanj pet tisoč volivcev.

⁴⁸ Constitute project: Spain's Constitution of 1978 with Amendments through 2011, čl. 87. URL:

https://www.constituteproject.org/constitution/Spain_2011.pdf?lang=en (uporabljeno 14. 1. 2017) Ljudsko iniciativo lahko sproži petsto tisoč podpisnikov, vendar ne za zakonodajo s področja davkov, organskih zakonov, mednarodnih zadev in pomilostitev.

⁴⁹ Constitute project: Russian Federation's Constitution of 1993 with Amendments through 2014, čl. 104. URL:

https://www.constituteproject.org/constitution/Russia_2014.pdf?lang=en (uporabljeno 14. 1. 2017)

Rusiji lahko zakon predlagajo zakonodajna telesa federalnih enot⁵⁰).

Zakonodajna iniciativa je prisotna pri skoraj vseh zgornjih domovih⁵¹ Evrope (izjema je le nizozemski senat). Vendar se tudi drugi domovi, ki imajo pravico predlaganja zakonov, med seboj razlikujejo v izvajanju te pristojnosti. Pomembno je, komu natančno je zakonodajna iniciativa poverjena: senatu kot celoti, vsakemu senatorju posebej ali morda skupinam senatorjev (oziroma kombinaciji omenjenih subjektov). Pristojnost predlaganja zakonov je tako močnejša pri drugih domovih, kjer je podeljena vsakemu članu zgornjega doma, kot pri zbornicah, kjer je zakonodajna iniciativa določena v prid senatu kot instituciji.

3.2. VEČ NAČINOV ZAKONODAJNE INICIATIVE

Zakonodajno iniciativo lahko podajo drugi dom kot institucija, vsak član drugega doma ali pa skupine članov drugega doma. Drugi dom ima močnejšo pristojnost pri predlaganju zakonov, če lahko predlog zakona poda v zakonodajni postopek vsak član drugega doma. Šibkejša je, če je za vložitev potrebna določena skupina članov, najšibkejša pa, če lahko zakonodajno iniciativo poda le drugi dom kot institucija. Ko zakonodajno iniciativo poda drugi dom kot institucija pomeni, da morajo člani drugega doma o zakonodajni iniciativi glasovati.

Nekateri drugi domovi imajo omogočenih več načinov podaje zakonodajne iniciative. Kombinacijo večih predlagateljev za vložitev zakonodajne iniciative imajo v ustavnem sistemu zapisani

⁵⁰ Ibidem.

⁵¹ Drugi dom (Second Chamber, seconde chambre) in zgornji dom (Upper House) sta identična izraza.

štirje drugi domovi: švicarski stanovski svet, ruski svet federacije, dom narodov BiH in avstrijski zvezni svet.

Najbolj široka pooblastila na področju zakonodajne iniciative ima švicarski stanovski svet. V okviru švicarskega zgornjega doma imajo pristojnost predlaganja zakonov vsak član stanovskega doma, skupine in odbori stanovskega sveta (ker je v Švici uvedena popolna dvodomnost, ima enake pristojnosti tudi prvi dom) ter vsak kanton.⁵² Zanimiv način urejanja zakonodajne iniciative ima tudi ruski svet federacije. Možnost predlaganja zakonov ima tako svet federacije kot tudi vsak član drugega doma.⁵³ Svet federacije zakone v praksi predlaga bolj poredko (do leta 1998 je le pet odstotkov predlogov vseh zakonov podal svet). Zanimivost ruskega parlamentarnega sistema je, da najpogostejši predlagatelj ni vlada, ampak spodnji dom, državna дума, in to kar v osemindesetih odstotkih.⁵⁴ V domu narodov BiH pripada pravica zakonodajne iniciative članom obeh parlamentarnih domov, obema domovoma kot celoti, tako domu narodov kot tudi zastopniškemu domu, in njunim komisijam.⁵⁵

Več naslovljencev drugega doma, ki lahko predlagajo zakon, pa določa tudi avstrijska zvezna ustava.⁵⁶ V prvem odstavku 41. člena

⁵² Constitute project: Switzerland's Constitution of 1999 with Amendments through 2002, URL:

https://www.constituteproject.org/constitution/Switzerland_2002.pdf, čl. 160.

⁵³ Russian Federation's Constitution of 1993 with Amendments through 2014, o. c., čl. 104.

⁵⁴ Tako Nikitov, V.: The Parliamentary System of the Russian Federation, Constitutional and Parliamentary Information, št. 175, 1998, str. 156.

⁵⁵ International relations unit of the French Senate: Dom naroda The House Peoples of Bosnia-Herzegovina . V: Bicameral System in the World System, Meeting of the Senates of the World, Paris, 2000, str. 73; Poslovnik Doma narodov Parlamentarne skupščine Bosne in Hercegovine, poslal po spletni elektronski pošti generalni sekretar doma narodov, Tomič J., čl. 76.

⁵⁶ Avstrija ima za zvezno ustavo uveljavljen zvezni ustavni zakon Bundes-Verfassungsgesetz (B-VG), ki ima svoje korenine že v letu 1920. Ustava je bila

avstrijske zvezne ustave je določeno, da zakonodajna iniciativa (Gesetzesvorschläge) pripada zveznemu svetu in eni tretjini članov zveznega sveta. Dejstvo, da v Avstriji ni uvedena popolna dvodomnost, se kaže že v razliki med pristojnostjo zakonodajne iniciative obeh domov avstrijskega parlamenta. Ustava določa pristojnost zakonodajne iniciative vsakemu članu prvega doma avstrijskega parlamenta, nacionalnega sveta, ne pa tudi vsakemu članu drugega doma, zveznega sveta.⁵⁷

3.3. ZAKONODAJNA INICIATIVA POVERJENA VSAKEMU ČLANU DRUGEGA DOMA

Nekatere ustave zakonodajno iniciativo poverjajo članom zgornjega doma. Kot že navedeno, imajo takšno ureditev v švicarskem stanovskem svetu, ruskem svetu federacije in domu narodov BiH. Pravico predlaganja zakona ima vsak član drugega doma še v italijanskem⁵⁸, francoskem⁵⁹ in romunskem senatu⁶⁰ in lordski zbornici Velike Britanije. V italijanskem parlamentu imajo člani obeh zbornic pravico do vložitve predloga zakona, kar izhaja iz principa popolne dvodomnosti, ki določa, da imata oba domova enake pristojnosti. Francoski senatorji imajo določeno tudi ustavno omejitev pri vložitvi zakonodajne iniciative, ki pa bo omenjena v nadaljevanju. Podobno je omejitev določena tudi za

mnogokrat novelirana, naslov in okrajšava sta skladna s 1. alinejo 1. člena novele zvezne ustave (B-VGN) iz leta 1994.

⁵⁷ Constitute project: Austria's Constitution of 1920, Reinstated in 1945, with Amendments through 2013, čl. 41. URL:

https://www.constituteproject.org/constitution/Austria_2013.pdf?lang=en (uporabljeno 14. 1. 2017).

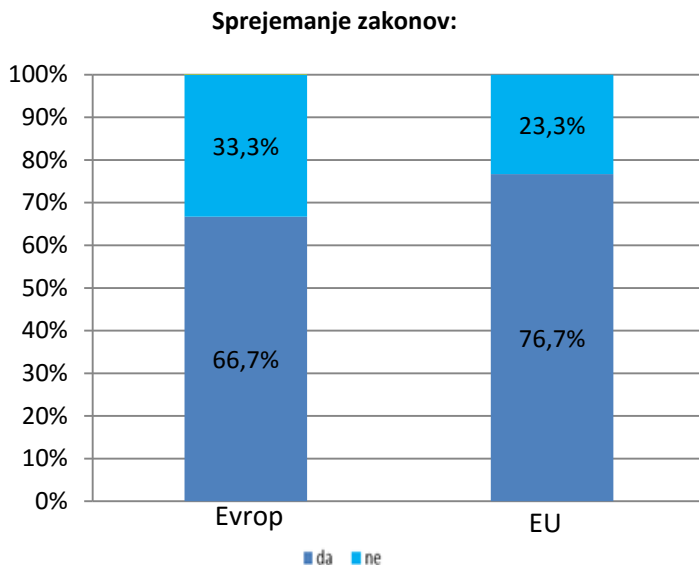
⁵⁸ Italy's Constitution of 1947 with Amendments through 2012, o. c., čl. 71.

⁵⁹ Constitute project: France's Constitution of 1958 with Amendments through 2008, čl. 39. URL:

https://www.constituteproject.org/constitution/France_2008.pdf?lang=en (uporabljeno 14. 1. 2017)

⁶⁰ Romania's Constitution of 1991 with Amendments through 2003, o. c., čl. 73.

zakonodajno iniciativo britanskega doma lordov. Za predlog zakona doma lordov je značilno, da ga v imenu lorda lahko vloži tudi drug lord. Branje predloga zakona je hkrati tudi prvo branje zakona.⁶¹

V Evropi ima možnost sodelovanja pri sprejemanju zakonov 12 drugih domov, kar predstavlja 66,7 % vseh drugih domov. V EU je takšnih 10 in predstavljajo 76,7 % vseh drugih domov znotraj te povezave.

3.4. ZAKONODAJNA INICIATIVA POVERJENA DOLOČENEMU ŠTEVILU ČLANOV

⁶¹ United Kingdom Parliament (uradna spletna stran britanskega parlamenta): Companion to the Standing Orders and guide to the Proceedings of the House of Lords, URL: <http://www.publications.parliament.uk/pa/ld/ldcomp/comps02015/2015co10.htm#a97> (uporabljeno 14. 1. 2017).

Zakonodajna iniciativa je lahko poverjena tudi določenemu številu članov drugega doma. Kot že navedeno, je takšna ureditev uvedena v Švici in Avstriji. V okviru švicarskega zgornjega doma imajo namreč pristojnost predlaganja zakonov skupine in odbori stanovskega sveta.⁶² Avstrijska zvezna ustava pa določa, da zakonodajna iniciativa pripada eni tretjini članov zveznega sveta.⁶³

3.5. ZAKONODAJNA INICIATIVA POVERJENA DRUGEMU DOMU KOT INSTITUCIJI

Pri skoraj vseh preostalih drugih domovih evropskih držav ima pravico predlagati zakone drugi dom kot institucija. Iniciativa je poverjena samo drugemu domu in ne članom drugega doma, kar pomeni, da mora drugi dom o iniciativi glasovati in jo seveda sprejeti. Tako je urejeno v beloruskem svetu republike⁶⁴, slovenskem državnem svetu⁶⁵, poljskem⁶⁶ in španskem senatu⁶⁷

⁶² Switzerland's Constitution of 1999 with Amendments through 2002, o. c., čl.160.

⁶³ Austria's Constitution of 1920, Reinstated in 1945, with Amendments through 2013, o. c., čl. 41.

⁶⁴ Constitute project: Constitution of the Italian Republic, URL: čl. 99; Odgovor generalnega sekretarja beloruskega sveta republike, Shila D., na vprašanja, ki jih je za srečanje Združenja drugih domov v Ljubljani pripravil slovenski državni svet, junij 2002.

⁶⁵ Ustava Republike Slovenije, o.c., čl. 97.

⁶⁶ Belarus's Constitution of 1994 with Amendments through 2004, o. c., čl. 118, (uporabljeno 15. 1. 2017). Senat ima v svojem poslovniku natančno razdelan postopek za izglasovanje zakonodajne iniciative, ki omogoča predlog za zakonodajno iniciativo odboru ali desetim senatorjem in določa tri faze.

⁶⁷ Spain's Constitution of 1978 with Amendments through 2011, o. c., čl. 87, (uporabljeno 15. 1. 2017). Senat ima v poslovniku (Reglamento del Senado) določen postopek za sprejem zakonodajne iniciative, ki jo lahko predloži najmanj petindvajset senatorjev ali parlamentarna skupina (Grupo parlamentario). Tako določa poslovnik španskega senata, El senado del España (uradna spletna stran španskega senata): Standing orders of the Senate, URL: <http://www.senado.es/web/conocersenado/normas/reglamentootrasnormas>

ter nemškem zveznem svetu.⁶⁸ Slednji se kot predlagatelj zakonov pojavlja v osmih odstotkih vseh zakonskih predlogov (večji del predlogov podajo zvezna vlada in člani zveznega zbora, prvi triinsedemdeset odstotkov in drugi šestnajst odstotkov vseh predlogov).⁶⁹ Do ukinitve dvodomnosti na Hrvaškem v letu 2001 je imel tudi županijski dom, bivši hrvaški drugi dom, zakonodajno iniciativo kot institucija.⁷⁰

3.6. Z USTAVO OMEJENA ZAKONODAJNA INICIATIVA

V ustavah določenih držav pa je zakonodajna iniciativa drugega doma omejena samo na določene vrste zakonov oziroma samo na določene akte. Drugi domovi so omejeni predvsem pri predlaganju zakonov finančne narave. Takšne značilnosti smo opazili pri drugih domovih Češke, Belgije, Francije, Irske, Rusije in Velike Britanije. Podobnost teh omejitev je, da so določene že v ustavi države.

Z 41. členom češke ustave je senatu kot instituciji podeljena pristojnost zakonodajne iniciative. Močnejša pristojnost češke poslanske zbornice je razvidna že iz zakonodajne iniciative, ki je

enado/detallesreglamentosenado/index.html#t4c1s2 (uporabljeno 15. 1. 2017).

⁶⁸ Vsi podatki so dosegljivi tudi na spletni strani: Bienvenue au Sénat (uradna spletna stran francoskega senata): Les Sénats du Monde, List du pays, URL: <http://www.senat.fr/senatsdumonde/pays.html> (uporabljeno 15.1.2017).

⁶⁹ Bundesrat (uradna spletna stran nemškega zveznega sveta): Statistik, Mitwirkung bei der Gesetzgebung (Gesetzentwürfe), URL: <http://www.bundesrat.de/DE/dokumente/statistik/statistik-node.html>, (uporabljeno 15. 1. 2017).

⁷⁰ Ustavni sud Republike Hrvatske (uradna spletna stran hrvaškega ustavnega sodišča): Ustav Republike Hrvatske od 22. prosinca 1990, URL: https://www.usud.hr/sites/default/files/dokumenti/USTAV_REPUBLIKE_HRVA_TSKE_od_22._12._1990._NN_br._56_1990.pdf (uporabljeno 15. 1. 2017), čl. 85. Danes je ta člen spremenjen in ima povsem drugo vsebino, saj določa odgovornost vlade enodomnemu predstavniškemu telesu, saboru.

poverjena vsakemu članu in skupinam poslanske zbornice. V naslednjem členu ustave pa je določeno, da sme državni proračun in državni letni račun predlagati le vlada, kar pomeni, da senat (kakor tudi poslanska zbornica) te pristojnosti nima.⁷¹ Enaka ureditev velja tudi za slovenski državni svet. To v slovenski ustavi ni izrecno navedeno, pač pa je ustavno sodišče v svoji odločbi z dne 3. aprila 1997⁷² odločilo, da proračun nima narave zakona, ker ne določa pravic in obveznosti državljanov in drugih pravnih oseb, ampak ureja prihodke in izdatke države.

Kot že omenjeno, imajo senatorji francoskega senata pravico vložiti predlog zakona v zakonodajno proceduro, vendar pa francoska ustava v 40. členu določa omejitve pri izvajanju zakonodajne iniciative. Člani parlamenta (tako senatorji kot člani narodne skupščine) ne smejo predlagati zakona oziroma amandmaja, ki bi povzročil zmanjšanje javnih virov ali ustanovitev oziroma povečanje javne porabe.⁷³

Ruska ustava neposredno ne določa omejitve zakonodajne iniciative ruskemu svetu federacije. Jih pa določa na posreden način, saj v 104. členu določa, da lahko predloge zakonov, povezane s proračunom, obdavčevanjem in zadolževanjem države, predloži samo vlada.⁷⁴

⁷¹ Constitute project: Czech Republic's Constitution of 1993 with Amendments through 2013, čl. 41-42. URL:

https://www.constituteproject.org/constitution/Czech_Republic_2013.pdf?lang=en (uporabljeno 15. 1. 2017) in Žibert, B.: Enodmnost in dvodmnost, diplomsko delo, Kavčič I. (mentor), Ljubljana, 1997, str. 26.

⁷² Odl. št. U-I-40/96.

⁷³ France's Constitution of 1958 with Amendments through 2008, o. c., čl. 40, (uporabljeno 15. 1. 2017). Les propositions et amendements formulés par les membres du Parlement ne sont pas recevables lorsque leur adoption aurait pour conséquence soit une diminution des ressources publiques, soit la création ou l'aggravation d'une charge publique.

⁷⁴ Russian Federation's Constitution of 1993 with Amendments through 2014, o. c., čl. 104, (uporabljeno 15. 1. 2017).

Zakonodajno iniciativo ima tudi irski senat kot institucija. Ustava Irske senatu prepoveduje, da bi predlagal zakonodajo finančne narave.⁷⁵ Pravico do zakonodajne iniciative ima tudi vsak član britanskega doma lordov, vendar ne za zakone, ki zadevajo proračun.⁷⁶

Posebnost je ureditev zakonodajne iniciative v belgijski ustavi. Čeprav ustava v prvem odstavku 75. člena določa, da imata zakonodajno iniciativo oba domova zvezne zakonodajne oblasti⁷⁷, senat nima možnosti predlagati zakonov na področju, kjer imata zakonodajno oblast le predstavniški dom in kralj (74. člen ustave).⁷⁸ Zakonodajni postopek za sprejem odločitve na slednjem področju je torej enodomen, saj drugi dom pri sprejemu zakonodaje s tega področja nima nobenih pristojnosti. Belgijska ureditev sicer pozna tudi področje popolne dvodomnosti (domova sta enakopravna pri sprejemanju odločitev v točno določenih primerih, ki jih ureja 77. člen ustave), za vse ostale zadeve pa je urejena nepopolna dvodomnost, ko dokončno odloča predstavniški dom.

⁷⁵ Constitute project: Ireland's Constitution of 1937 with Amendments through 2015, čl. 20. URL:

https://www.constituteproject.org/constitution/Ireland_2015.pdf?lang=en (uporabljeno 15. 1. 2017).

⁷⁶ United Kingdom Parliament (uradna spletna stran britanskega parlamenta): Companion to the Standing Orders and guide to the Proceedings of the House of Lords, URL:

<http://www.publications.parliament.uk/pa/ld/ldcomp/compso2015/2015co10.htm#a180> (uporabljeno 15. 1. 2017).; International relations unit of the French Senate: The United Kingdom House of Lords. V: Bicameral System in the World System, Meeting of the Senates of the World, Paris, 2000, str. 302.

⁷⁷ Le droit d'initiative appartient à chacune des branches du pouvoir législatif fédéral.

⁷⁸ Tako odgovor ECPRD korespondenta belgijskega senata, François J. L., na vprašanja, ki jih je za srečanje Združenja evropskih senatov v Ljubljani pripravil državni svet, junij 2002.

3.7. BREZ PRISTOJNOSTI ZAKONODAJNE INICIATIVE

Edina izjema med vsemi drugimi domovi evropskih držav, ki nima pristojnosti zakonodajne iniciative, je senat Nizozemske.⁷⁹ Zakonodajno iniciativo na Nizozemskem imata le kralj in poslanska zbornica. Kljub temu ima senat možnost, da vpliva na predloge manjšega dela zakonodaje. Če je za sprejem zakona pristojen parlament na skupnem zasedanju obeh zbornic, ima pravico predlagati zakon parlament na skupnem zasedanju obeh zbornic (torej tudi senat kot del parlamenta).⁸⁰ Vendar obe zbornici le redko zasedata skupaj.⁸¹

Ne glede na to, da nizozemski drugi dom nima pristojnosti zakonodajne iniciative, pa to ne pomeni, da je nizozemski senat najšibkejši drugi dom v Evropi. Gre za unikatno ureditev dvodomnosti, pri kateri se postopek začne izključno v spodnjem domu, konča pa izključno v zgornjem domu. Tako nizozemski senat po eni strani nima možnosti vložiti predloga zakona v zakonodajni postopek, po drugi strani pa dokončno odloči o usodi zakona, ki ga predlaga poslanska zbornica.⁸²

⁷⁹ Tako odgovor ECPRD korespondenta nizozemskega senata, Waasbergna L., po elektronski pošti iz nizozemskega drugega doma, februar 2000.

⁸⁰ Constitute project: Netherlands's Constitution of 1815 with Amendments through 2008, čl. 82. URL: https://www.constituteproject.org/constitution/Netherlands_2008.pdf?lang=en (uporabljeno 15. 1. 2017).

⁸¹ Tako odgovor ECPRD korespondenta nizozemskega senata, Waasbergna L., na vprašanja, ki jih je za srečanje Združenja evropskih senatov v Ljubljani pripravil državni svet, junij 2002.

⁸² Ibidem.

4. MOŽNOST DRUGEGA DOMA ZAČETI ZAKONODAJNI POSTOPEK

Ena izmed zanimivih primerjav med evropskimi drugimi domovi in drugimi domovi nasploh je, ali imajo drugi domovi možnost začeti zakonodajni postopek. Navedli smo že, kateri drugi domovi imajo možnost podati zakonodajno iniciativo in na kakšen način. Pristojnost zgornjih domov, da lahko sami začnejo zakonodajni postopek, jim daje možnost sprožitve zakonodajnega postopka glede tistih zakonov, za katere so najbolj zainteresirani. Če drugi dom nima možnosti začeti zakonodajnega postopka, obstaja nevarnost, da prvi dom z začetkom postopka zavlačuje.

4.1. DRUGI DOM LAHKO ZAČNE ZAKONODAJNI POSTOPEK

Zakonodajni postopek lahko začnejo vsi drugi domovi v državnih ureditvah s popolno dvodomnostjo. To je v skladu s teorijo⁸³ o razdelitvi na popolno in nepopolno dvodomnost, kjer je kriterij za razdelitev dvodomnih parlamentov v skupino popolne dvodomnosti in v skupino nepopolne dvodomnosti zakonodajni postopek. V sistemu popolne dvodomnosti se zakone sprejema v skladu s klasičnim načelom dvodomnosti, to je z enakopravno delovno pristojnostjo obeh domov. V Evropi imajo klasični dvodomni sistem in s tem tudi možnost drugega doma, da začne z zakonodajnim postopkom v BiH, Švici⁸⁴, Italiji in Romuniji.

Značilnost ureditev popolne dvodomnosti je, da ustave teh držav izrecno ne urejajo možnosti drugega doma, da začne zakonodajni postopek (izjema je romunska ustava). To je namreč samo po sebi

⁸³ Podrobneje gl. Kristan I.: Državni svet ali zbor regij, o.c., str. 175.

⁸⁴ Več o tem gl. Federal Assembly (uradna spletna stran švicarske zvezne skupščine): Parliamentary procedure, URL: <https://www.admin.ch/opc/en/classified-compilation/20010664/index.html>, (uporabljeno 15. 1. 2017).

umevno, če imata oba domova predstavniškega telesa enakopravne pristojnosti na področju sprejemanja zakonov. V ustavah je ta pristojnost razvidna posredno. Iz švicarske ustave je to najbolj razvidno iz 156. člena, kjer je navedeno, da domova razpravljata ločeno, odločitve zveznega parlamenta pa potrebujejo potrditev obeh domov. V italijanski ustavi je možnost senata, da začne zakonodajni postopek, določena v 72. členu ustave, v skladu s katerim lahko vsak osnutek zakona, ki je predložen kateri od zbornic, obravnava komisija in šele nato sama zbornica.

V romunski ustavi pa je možnost senata, da začne zakonodajni postopek, določena predvsem v tretjem in petem odstavku 74. člena romunske ustave. Tretji odstavek daje možnost vladi, da zakonodajno iniciativo vloži v prvi ali drugi dom. Peti pa določa, da o predlogu zakona prvi odloča tisti dom, v katerem je bil zakon predložen.

4.2. USTAVNE OMEJITVE MOŽNOSTI DRUGEGA DOMA ZA ZAČETEK ZAKONODAJNEGA POSTOPKA

Nekatere ustave evropskih držav določajo, da ima drugi dom možnost začeti zakonodajni postopek, vendar pa ob tem navajajo omejitve. Omejitve se nanašajo predvsem na začetek zakonodajnega postopka za zakone finančne narave. Takšna ureditev je značilna za Francijo in Irsko. Poleg tega pa lahko v ustavno določenih primerih zakonodajni postopek začneta tudi belgijski in španski senat.

V Franciji lahko zakonodajni postopek sproži bodisi senat bodisi narodna skupščina, odvisno od tega, kdo predlaga zakon oziroma kateremu domu ga da vlada najprej v proučitev. Izjema so finančni zakoni (projets de loi de finances) in zakoni, ki zadevajo financiranje socialne varnosti (projets de loi de financement de la

sécurité sociale examinés), ki jih mora najprej obravnavati narodna skupščina.⁸⁵

Podobna je ureditev na Irskem. Senat ne sme niti predlagati niti začeti postopka sprejemanja ali spreminjanja zakona finančne narave. To ustavno določilo kaže na dejstvo, da ima predstavniški dom Irske tudi na področju zakonodajne iniciative večje pristojnosti od senata. Dodatno pa se slednja značilnost odraža v dejstvu, da se zakon, ki ga predlaga senat, in mu je predstavniški dom dodal amandmaje, šteje za zakon, ki ga je predlagal predstavniški dom.⁸⁶

Kot že navedeno, obstajajo posebnosti glede ureditve zakonodajne iniciative v belgijski ureditvi. Ustava v 75. členu določa, da kralj v vseh zadevah, z izjemo zadev, urejenih v 77. členu ustave, zakonodajni postopek začne v predstavniškem domu (kadar gre za nepopolno dvodomnost oziroma enodomnost). V ustavno naštetih primerih 77. člena pa kralj vloží zakon v senat.⁸⁷ V skladu z logiko popolne in nepopolne dvodomnosti ter enodomnosti lahko belgijski senat sam začne zakonodajni postopek v zadevah, ki določajo popolno dvodomnost v 77. členu ustave.

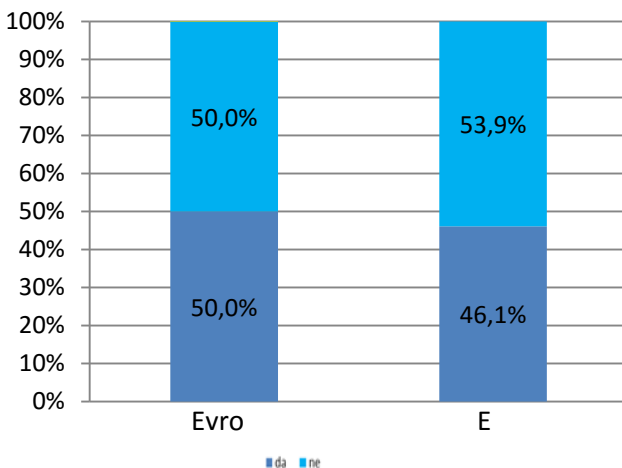
⁸⁵ Več o tem gl. International relations unit of the French Senate, 2000: The French Senate. V: Bicameral System in the World System, Meeting of the Senates of the World, Paris, str. 132; France's Constitution of 1958 with Amendments through 2008, o. c., čl. 39-40, (uporabljeno 15. 1. 2017).

⁸⁶ Ireland's Constitution of 1937 with Amendments through 2015, o. c., čl. 20.

⁸⁷ Constitute project: Belgium's Constitution of 1831 with Amendments through 2014, čl. 75. URL: https://www.constituteproject.org/constitution/Belgium_2014.pdf?lang=en (uporabljeno 15. 1. 2017).

Tudi za špansko ustavno ureditev na splošno velja, da mora zakonski predlog najprej proučiti kongres.⁸⁸ Vendar pa v dveh primerih postopek za sprejem odločitve začne senat. Gre za sprejemanje sporazumov o sodelovanju med avtonomnimi skupnostmi (cooperación entre las Comunidades Autónomas; drugi odst. 145. čl.) in obravnavo predloga zakona o skladu za odpravljanje gospodarske neuravnoteženosti in za uveljavljanje načela solidarnosti (Fondo de Compensación; drugi odst. 158. čl.). V teh dveh primerih je predviden tudi poseben postopek sprejemanja odločitve.⁸⁹

Sodelovanje pri sprejemanju proračuna:

V Evropi ima možnost sodelovanja pri sprejemanju proračuna 9 drugih domov, kar predstavlja 50 % vseh drugih domov. V EU je takšnih 6 in predstavljajo 46,1 % vseh drugih domov znotraj te povezave.

⁸⁸ Juberías, C., F.: A House in Search of a Role: The Senado of Spain. V: *Senates. Bicameralism in the Contemporary World*, Patterson, S., C. (ur.), Mughan, A. (ur.), Columbus, Ohio State University Press 1999, str. 284.

⁸⁹ Gl. Grad F.. Nekateri vidiki položaja drugega doma predstavniškega telesa, Zbornik znanstvenih razprav, letnik 50, Ljubljana, 1991, str. 37. Spain's Constitution of 1978 with Amendments through 2011, o. c., čl. 74, (uporabljeno 15. 1. 2017).

4.3. DRUGI DOMOVI, KI NIMAJO MOŽNOSTI ZAČETI ZAKONODAJNEGA POSTOPKA

Za večino drugih domov v nepopolnih dvodomnih ureditvah velja, da nimajo možnosti začeti zakonodajnega postopka. To je v skladu z že omenjeno teorijo o popolni in nepopolni dvodomnosti. V ureditvah nepopolne dvodomnosti zakone po navadi sprejema prvi dom, drugi dom pa v zakonodajnem postopku sodeluje z omejeno pristojnostjo. Drugi dom nastopa le kot revizor in opravlja nadzor nad sprejemanjem zakonodaje prvega doma.

V nasprotju z ureditvami s popolno dvodomnostjo ustave z nepopolno dvodomnostjo večinoma izrecno navajajo, da morajo upravičenci zakonodajne iniciative zakon vložiti v prvi dom. Takšna ureditev obstaja v Avstriji⁹⁰, Belorusiji⁹¹, Rusiji⁹², Sloveniji⁹³, Luksemburgu in na Češkem⁹⁴.

Na Poljskem⁹⁵ ustava ureja le, da se zakonodajni postopek začne v sejmju, kar pomeni, da ima senat le vlogo nadzora nad

⁹⁰ Austria's Constitution of 1920, Reinstated in 1945, o. c., čl. 41, (uporabljeno 15. 1. 2017).

⁹¹ Belarus's Constitution of 1994 with Amendments through 2004, o. c., čl. 99, (uporabljeno 15. 1. 2017); The right of legislative initiative shall belong to the President, members of the House of Representatives, Council of the Republic, Government, as well as to citizens who are eligible to vote, in a number of no less than 50,000, and is implemented in the House of Representatives.

⁹² Russian Federation's Constitution of 1993 with Amendments through 2014, o. c., čl. 104, (uporabljeno 15. 1. 2017).

⁹³ Ustava Republike Slovenije, o. c., čl. 97. Državni svet lahko predlaga državnemu zboru sprejem zakonov.

⁹⁴ Czech Republic's Constitution of 1993 with Amendments through 2013, o. c., čl. 41.

⁹⁵ Constituteproject: Poland's Constitution of 1997 with Amendments through 2009, čl. 118-124. URL: https://www.constituteproject.org/constitution/Poland_2009.pdf?lang=en (uporabljeno 15. 1. 2017).

sprejemanjem zakonov v sejmju. Celoten postopek za izglasovanje zakonodajne iniciative določa poslovnik senata.

Značilnost nizozemske dvodomne ureditve smo že navedli (glej poglavje 3.7), zato ni treba dodatno obrazložiti, da nizozemski senat nima pristojnosti zakonodajne iniciative in ne more začeti zakonodajnega postopka.⁹⁶

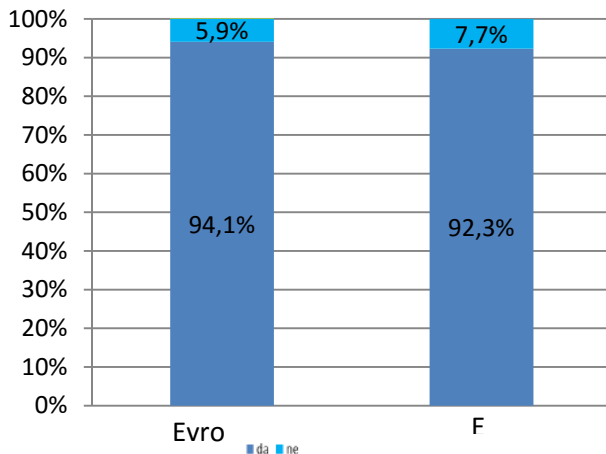
Tudi v Nemčiji velja, da se morajo predlogi zakonov vedno vložiti v zvezni zbor. Vendar pa za Nemčijo velja posebnost. Vlada, ki izrablja zakonodajno iniciativo v največji meri, mora svoj predlog najprej posredovati drugemu domu. Zvezni svet ima o predlogu zakona pravico do prvega komentarja in oblikovanja svojega stališča, preden je ta vložen v zakonodajni postopek zveznemu zboru. Za oblikovanje prvega komentarja ima zvezni svet na voljo šest tednov, razen če je to z ustavo določeno drugače (devet tednov za ustavno-revizijski postopek in tri tedne za nujne zadeve).⁹⁷

⁹⁶ Netherlands's Constitution of 1815 with Amendments through 2008, o. c., čl. 82, 83.

⁹⁷ Constitute project: Germany's Constitution of 1949 with Amendments through 2012, URL:

https://www.constituteproject.org/constitution/German_Federal_Republic_2012.pdf?lang=en (uporabljeno 15. 1. 2017) Basic Law of the Federal Republic of Germany. čl. 76; Hasselberg, D.: Das Grundgesetz, Kommentar für die politische Bildung, Bundeszentrale für die politische Bildung, Bonn, str. 248-250, čl. 76.

Zakonodajna iniciativa:

V Evropi ima pristojnost zakonodajne iniciative 16 drugih domov, kar predstavlja 94,1 % vseh drugih domov. V EU je takšnih 12 in predstavljajo 92,3 % vseh drugih domov znotraj te povezave.

5. PRAVICA DO VLAGANJA AMANDMAJEV

Pravica do vlaganja amandmajev je pomembna pravica drugih domov, s katero se drugi domovi udeležujejo v zakonodajnem postopku. V nasprotju z zakonodajno iniciativo, ki sproži zakonodajni postopek, je pravica do spreminjanja zakona že ena izmed faz v okviru zakonodajnega postopka. Drugi dom ima z omenjeno pravico vpliv na vsebino sprejemajočih zakonov, vendar pa je pomembno, kakšno vlogo ima drugi dom v postopku usklajevanja besedila zakona s prvim domom. Ker ima v sistemih nepopolne dvodomnosti zadnjo oziroma odločilno besedo vedno prvi dom, pravica do vlaganja amandmajev drugega doma izgubi na svojem pomenu. Precej močnejša je ta pravica v sistemih popolne dvodomnosti, kjer sta oba domova enakopravna in morata doseči soglasje, če želita sprejeti zakonsko besedilo.

5.1. DRUGI DOM IMA PRISTOJNOST VLAGATI AMANDMAJE

Večina drugih domov Evrope lahko v zakonodajnem postopku vlaga amandmaje na zakone. Ni treba posebej poudariti, da lahko amandmaje k zakonom v zakonodajnem postopku sprejemajo vsi drugi domovi v ureditvah s popolno dvodomnostjo (BiH, Švica, Italija in Romunija), čeprav ustave dobesedno tega ne urejajo. Ti drugi domovi ne samo, da lahko sprejemajo amandmaje, ampak lahko prvi začnejo z zakonodajnim postopkom, tako da amandmaje kasneje vloži prvi dom.

V sistemih nepopolne dvodomnosti pa lahko drugi dom zakone amandmira v Belgiji⁹⁸, na Češkem⁹⁹, v Nemčiji¹⁰⁰, na Poljskem¹⁰¹ in v Rusiji¹⁰².

⁹⁸ Belgium's Constitution of 1831 with Amendments through 2014, čl. 78; International relations unit of the French Senate, 2000: The Belgian Senate. V: Bicameral System in the World System, Meeting of the Senates of the World, Paris, str. 62.

⁹⁹ Czech Republic's Constitution of 1993 with Amendments through 2013, o.c., čl. 47.

¹⁰⁰ Gl. International relations unit of the French Senate, 2000: The Bundesrat The Federal Council of Germany. V: Bicameral System in the World System, Meeting of the Senates of the World, Paris, str. 148. V ustavi te pristojnosti zveznega sveta nismo zasledili. Brez dvoma lahko amandmaje predlaga posredovalna komisija, katere namen je odprava nesoglasja med obema domovoma.

¹⁰¹ Poland's Constitution of 1997 with Amendments through 2009, o. c., čl. 121.

¹⁰² Gl. International relations unit of the French Senate: The Council of the Federation of the Russian Federation. V: Bicameral System in the World System, Meeting of the Senates of the World, Paris, 2000, str. 260. V ruski ustavi ta pristojnost ni navedena. Ustava v 105. členu govori le o proučevanju zakona, ki ga sprejme državna дума, v svetu federacije. Končno odločitev sprejme državna дума z dvotretjinsko večino.

5.2. USTAVNE OMEJITVE PRI VLAGANJU AMANDMAJEV

Podobno kot pri zakonodajni iniciativi in pristojnosti začeti zakonodajni postopek tudi pri možnosti vlaganja amandmajev v nekaterih drugih domovih obstajajo omejitve te pristojnosti. Ustavne omejitve se nanašajo predvsem na amandmiranje zakonodaje finančne narave ali državnega proračuna. Omenjene ustavne omejitve je zaslediti pri irskem, francoskem in španskem senatu ter domu lordov Velike Britanije.

Irski senat ne sme spreminjati zakonov finančne narave. Senat ima namesto amandmajev pravico oblikovati priporočila (recommendations) na tak zakon v roku 21 dni, o katerem dokončno odloči predstavniški dom.¹⁰³

Francoski senatorji imajo pravico vlagati amandmaje (kot tudi vlada in člani narodne skupščine), saj imajo v skladu s 44. členom ustave pravico do amandmiranja zakonov vsi člani parlamenta in vlade.¹⁰⁴ Člani parlamenta (tako senatorji kot člani narodne skupščine) pa ne smejo predlagati zakona oziroma amandmaja, ki bi povzročil zmanjšanje javnih virov ali povečanje javne porabe.¹⁰⁵

Drugačno vrsto omejitev vlaganja amandmajev je zaslediti v Španiji. Amandmaji, povezani s proračunom, ki bi utegnili povečati posojila in zmanjšati proračunske prihodke, morajo pridobiti

¹⁰³ Ireland's Constitution of 1937 with Amendments through 2015, o. c., čl. 21. International relations unit of the French Senate: Seanad Éireann, Le Sénat d'Irlande. V: Bicameral System in the World System, Meeting of the Senates of the World, Paris, 2000, str. 166.

¹⁰⁴ Les membres du Parlement et le Gouvernement ont le droit d'amendement.

¹⁰⁵ France's Constitution of 1958 with Amendments through 2008, o.c., čl. 40, (uporabljeno 15. 1. 2017); International relations unit of the French Senate, 2000: The French Senate. o.c., str. 132.

soglasje vlade, preden so vloženi v zakonodajni postopek.¹⁰⁶ Sicer ima senat za obravnavo predloga dva meseca, v katerih lahko predlaga amandmaje k zakonskemu predlogu. Dvomesečno obdobje, v katerem lahko senat amandmira zakonske predloge, se skrajša na dvajset dni, če vlada ali poslanska zbornica kot predlagatelj predloga označi, da je predlog treba sprejeti po hitrem postopku.¹⁰⁷ Člani lordske zbornice Velike Britanije pa so pri izvajanju pristojnosti amandmiranja omejeni, ko spreminjajo državni proračun.¹⁰⁸

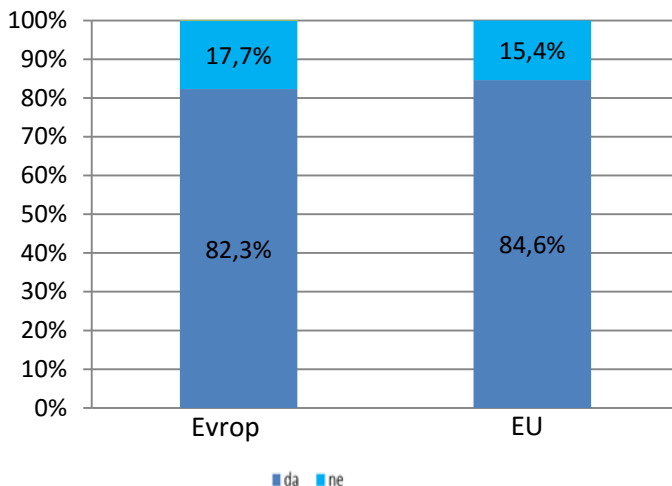
Tudi v primeru raziskave pravice do vlaganja amandmajev je članek omejen le na podatke o drugih domovih, ki imajo omejitev zapisano že v ustavi ali je bilo moč omejitev spoznati v literaturi oziroma drugih spoznavnih virih.

¹⁰⁶ Spain's Constitution of 1978 with Amendments through 2011, o. c., čl. 134, (uporabljeno 15. 1. 2017). International relations unit of the French Senate, 2000: The Spanish Senate. V: Bicameral System in the World System, Meeting of the Senates of the World, Paris, str. 282.

¹⁰⁷ Spain's Constitution of 1978 with Amendments through 2011, o. c., čl. 90, (uporabljeno 15. 1. 2017)..

¹⁰⁸ Več o tem gl. United Kingdom Parliament (uradna spletna stran britanskega parlamenta): Companion to the Standing Orders and guide to the Proceedings of the House of Lords, o. c. (uporabljeno 15.1.2017); International relations unit of the French Senate, o. c.: The United Kingdom House of Lords. V: Bicameral System in the World System, Meeting of the Senates of the World, Paris, str. 302.

Spreminjanje ustave:

V Evropi ima možnost sodelovanja pri spreminjanju ustave 14 drugih domov, kar predstavlja 82,3 % vseh drugih domov. V EU je takšnih 11 in predstavljajo 84,6 % vseh drugih domov znotraj te povezave.

5.3. BREZ PRISTOJNOSTI VLAGANJA AMANDMAJEV NA ZAKON

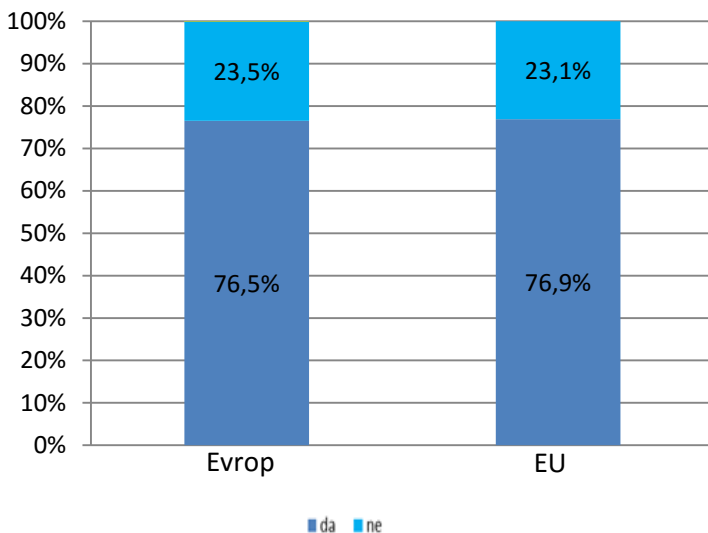
Določeni drugi domovi nimajo pravice vlaganja amandmajev na zakon v času zakonodajnega postopka. Takšni drugi domovi v Evropi so štirje: avstrijski zvezni svet, beloruski svet republike, nizozemski senat in slovenski državni svet.

Avstrijski zvezni svet v nasprotju z nacionalnim svetom Avstrije ne more vlagati amandmajev na zakon.¹⁰⁹ Za beloruski svet republike velja, da sme sprejeti ali zavrniti zakone, ki jih je predstavniški

¹⁰⁹ Gl. International relations unit of the French Senate: Bundesrat, The Federal Council of Austria. V: Bicameral System in the World System, Meeting of the Senates of the World, Paris, 2000, str. 47; Odgovor administracije avstrijskega zveznega sveta na vprašanja, ki jih je za srečanje Združenja evropskih senatov v Ljubljani pripravil državni svet, junij 2002.

dom že potrdil.¹¹⁰ Lahko tudi sprejme zakonodajno iniciativo, s katero želi spremeniti že veljavno zakonodajo.¹¹¹ Značilnost nizozemske dvodomne ureditve smo že navedli (glej poglavje 3.7), zato ni treba dodatno obrazložiti, da nizozemski senat nima pristojnosti vlaganja amandmajev. Prva zbornica mora zakon proučevati v obliki, kot ga je sprejela druga zbornica.¹¹²

Možnost vlaganja amandmajev:

V Evropi ima možnost vlaganja amandmajev na zakone 13 drugih domov, kar predstavlja 76,5 % vseh drugih domov. V EU je takšnih 10 in predstavljajo 76,9 % vseh drugih domov znotraj te povezave.

¹¹⁰ Belarus's Constitution of 1994 with Amendments through 2004, o. c., čl. 98, (uporabljeno 15. 1. 2017).

¹¹¹ Tako odgovor generalnega sekretarja beloruskega sveta republike, Shila D., na vprašanja, ki jih je za srečanje Združenja drugih domov v Ljubljani pripravil slovenski državni svet, junij 2002.

¹¹² Netherlands's Constitution of 1815 with Amendments through 2008, o.c., čl. 85.

5.4. MOŽNOST SLOVENSKEGA DRŽAVNEGA SVETA VLAGATI AMANDMAJE

Tudi slovenski državni svet nima neposredne pravice vlaganja amandmajev v postopku sprejemanja zakonov. Kljub temu pa ima možnost sodelovati z delovnimi telesi državnega zbora. Sprejem amandmaja lahko državni svet predlaga delovnemu telesu državnega zbora.

Državni svet vseskozi zagovarja stališče, da bi uvedba možnosti spreminjanja zakona z amandmaji zmanjšala število vloženih vetov s strani državnega sveta. Že danes je uveljavljena praksa, da večja aktivnost državnega sveta v celotnem zakonodajnem postopku in večja dojemljivost državnega zbora za njegove pripombe in sugestije pripomoreta k zmanjšanju možnosti po sprejetju veta.¹¹³ Zaradi pomanjkanja pristojnosti spreminjanja zakonov in arogance državnega zbora neustavne določbe prenekaterih zakonov padejo šele z ustavnim sporom pred ustavnim sodiščem.¹¹⁴

Zaradi suma protiustavnosti, ker možnost vlaganja amandmajev ni zagotovljena v poslovníku državnega zbora, je državni svet sprožil tudi ustavni spor. Menil je, da je po načelu "a maiori ad minus" v pravici predlagati zakone vključena tudi pravica vlagati amandmaje na zakone. Zakonodajna pravica naj bi bila močnejša pravica in naj bi vključevala tudi šibkejšo pravico, ki jo predstavlja možnost spreminjanja zakonov. Ustavni spor je ustavno sodišče

¹¹³ O tem Ribičič, C.: Podoba parlamentarnega desetletja, Samozaložba, Ljubljana, 2000, str. 62.

¹¹⁴ Na omenjeno izgubo časa in energije kaže usoda 350a. člena Zakona o bančništvu - 1: državni zbor ni upošteval mnenja državnega sveta med zakonodajnim postopkom in je zakon sprejel, zato je državni svet nanj vložil veto. Državni zbor je zavrnil odložitni veto na ta zakon. 350a. člen pa je bil razveljavljen šele potem, ko je državni svet skupaj še z drugimi pobudniki sprožil ustavni spor.

razrešilo z odločbo U-I-84/96, v kateri je navedlo, da ustava ne določa pravice državnega sveta vlagati amandmaje na zakone. Ustavna pristojnost državnega sveta, da predlaga državnemu zboru sprejem zakonov ne vključuje tudi pristojnosti vlaganja amandmajev. Gre za dve različni dejanji v zakonodajnem postopku. Državni zbor ima pravico, da avtonomno uredi vprašanje, kdo lahko vlaga amandmaje, s katerimi se spreminja zakonski predlog.

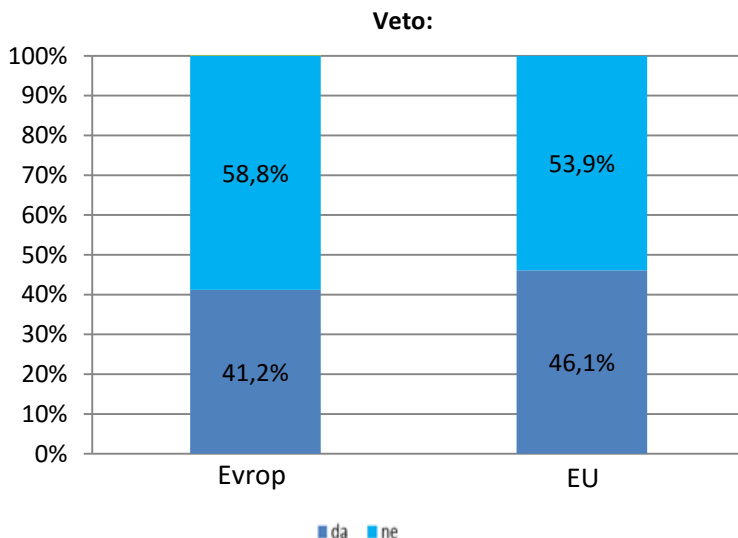
Z ustavnega vidika po mnenju ustavnega sodišča ni ovir, da ne bi poslovnik omogočil državnemu zboru, da v primeru veta tudi spremeni določbo, zaradi katere je veto vložen. Takšni rešitvi je parlamentarna večina doslej nasprotovala z utemeljitvijo, da bi tako uvedli četrto fazo zakonodajnega postopka. Ugovor ima svojo težo, čeprav je takšna faza zakonodajnega postopka lahko zelo racionalizirana. V njej bi se odločalo le o spornem vprašanju, ne pa o celotnem zakonu. Poleg tega bi lahko z enim glasovanjem hkrati odločali o spremembi zakona in zavrnitvi veta oziroma ponovnem sprejemu zakona. Državni svet ne bi mogel ponovno vložiti veta na spremenjen zakon. Takšna sprememba, ki je bila večkrat na dnevnem redu poslovniške komisije in državnega zbora, ni nikoli dobila zadostne podpore poslancev.

Državni svet ima zaradi pomanjkanja pristojnosti vlaganja amandmajev na voljo le, da zakon v celoti sprejme ali pa nanj vloži veto in ga tako zavrne v celoti.¹¹⁵ Vendar državni svet običajno ne nasprotuje celotnemu zakonu, ampak le posameznim rešitvam v njem. Z uveljavitvijo možnosti amandmiranja zakonov bi se število odložitelnih vetov zmanjšalo, saj bi državni svet svoje pomisleke lahko uveljavljal z amandmaji. Žal državni zbor ni naklonjen taki

¹¹⁵ Kljub temu poslovnik državnega zbora določa možnost, da državni svet vlaga amandmaje. Vendar je ta pristojnost v rokah državnega sveta le, ko je državni svet predlagatelj zakona.

rešitvi. Tako mora državni svet skoraj za vsako nesoglasje glede manjšega dela zakona uporabiti orožje, ki uničuje celoten akt.¹¹⁶

Pomanjkanje pristojnosti amandmiranja pa se kaže tudi v praksi. Državni svet v primerjavi z evropskimi drugimi domovi, ki razpolagajo s pristojnostjo veta (npr. avstrijski zvezni svet, češki senat, poljski in španski senat, nemški zvezni svet), sprejme veliko več vetov na leto. Vendar državni svet z vetom ni uspešen, saj je v dosednji praksi le v petnajstih odstotkih primerov dosegel, da državni zbor zakona ob ponovnem odločanju v državnem zboru ni sprejel (državni svet je do konca leta 2015 uspel z dvajsetimi od stoenaintridesetih vetov).¹¹⁷

V Evropi ima možnost vložitve veta 7 drugih domov, kar predstavlja 41,2 % vseh držav. V EU je takšnih 6 in predstavljajo 46,1 % vseh držav znotraj te povezave.

¹¹⁶ Gl. Ribičič, C.: Podoba parlamentarnega desetletja, o.c., str. 63.

¹¹⁷ Več o teoretičnih in praktičnih značilnostih veta glej Štrus, D.: Odložilni veto Državnega sveta Republike Slovenije, Pravniki, Ljubljana, let. 57 (2002), 4-5, str. 293-315.

5.5. RAZVRŠČANJE DRŽAV PO SKUPINAH

Na podlagi razvrščanja v skupine oziroma klastrske analize po metodi Ward smo razvrstili države v skupine glede na njihovo podobnost v pristojnostih drugih domov. Kot mero razdalje smo uporabili kvadrirano evklidsko razdaljo. Razvrščanje smo naredili v statističnem programu SPSS 21.

Kot lahko razberemo iz dendrograma, največja skupina držav bistveno odstopa od ostalih, to so države, ki nimajo spodnjih domov. Ostale države bi lahko razdelili v dve ali tri skupine, da bi dobili podrobnejšo razvrstitev, se odločimo za tri skupine:

1. skupina (6 držav): Kraljevina Španija, Zvezna republika Nemčija, Romunija, Švicarska konfederacija, Bosna in Hercegovina in Republika Belorusija;
2. skupina (4 države): Francoska republika, Kraljevina Belgija, Češka republika in Irska;
3. skupina (24 držav): države, ki nimajo spodnjih domov;
4. skupina: Republika Avstrija, Republika Slovenija, Ruska federacija, Združeno kraljestvo Velike Britanije in Severne Irske, Republika Poljska.

Kot je razvidno iz dendrograma, sta si izmed skupin, ki imajo spodnje domove, prva in druga med seboj bolj podobni oziroma se četrta skupina bolj razlikuje od prvih dveh. Omenimo še, da je Republiki Sloveniji najbolj podobna Republika Avstrija, s katero ima najmanjšo reskalirano razdaljo.

Slika: Dendrogram

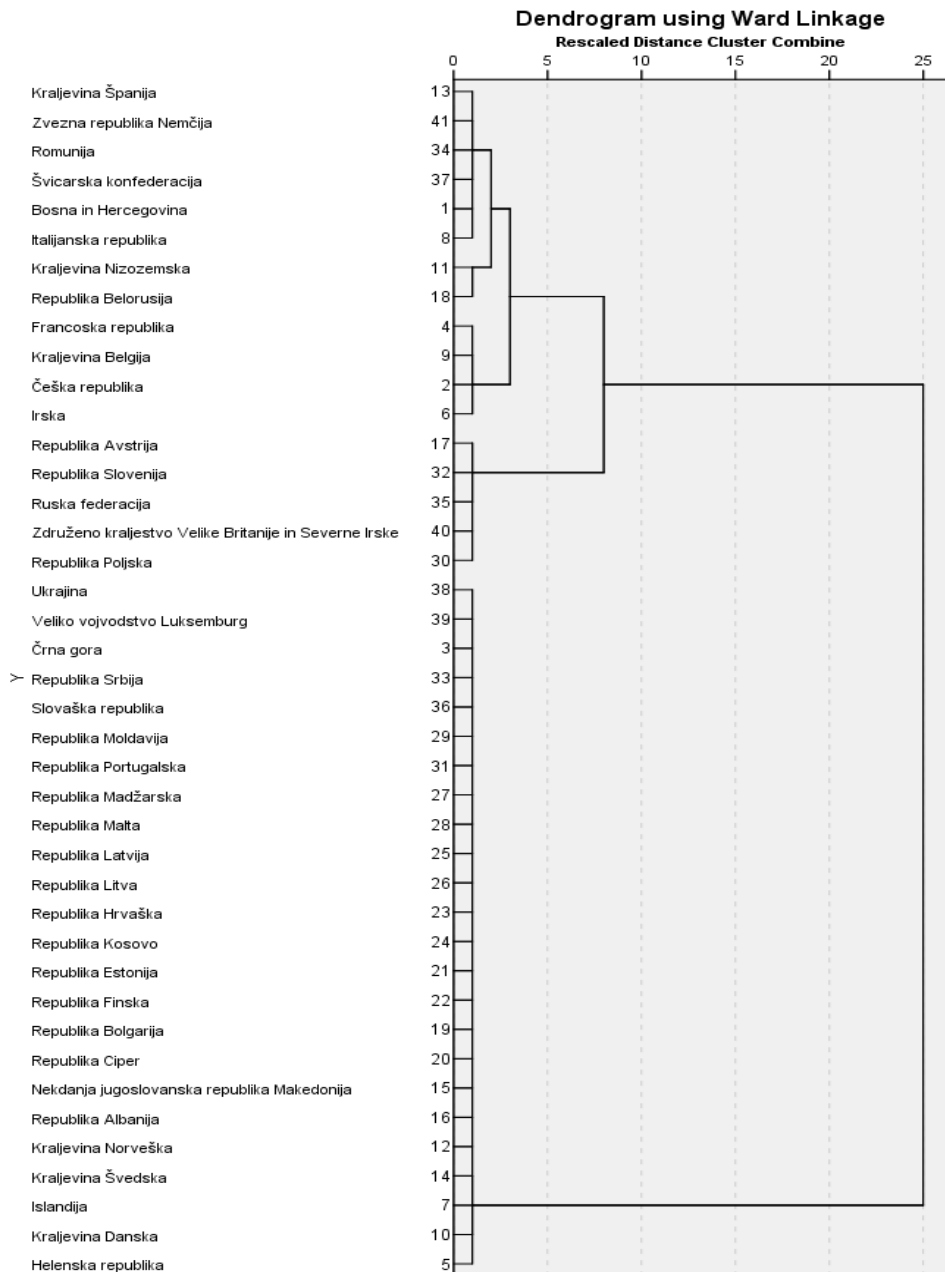

Tabela: Pristojnosti drugih domov po posameznih skupinah držav

	skupina 1	skupina 2	skupina 3	skupina 4	skupa j
Zakonodajna iniciativa	87,5%	100,0%	0,0%	100,0%	39,0 %
Možnost vlaganja amandmajev	75,0%	100,0%	0,0%	60,0%	31,7 %
Sprejemanje zakonov	87,5%	100,0%	0,0%	20,0%	29,3 %
Proračun	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	19,5 %
Imenovanja	100,0%	75,0%	0,0%	0,0%	26,8 %
Veto	25,0%	0,0%	0,0%	100,0%	17,1 %
Ustava	100,0%	100,0%	0,0%	40,0%	34,1 %

6. POVZETEK REZULTATOV RAZISKAVE IN ZAKLJUČEK

V Evropi je 17 držav z dvodomnim parlamentarnim sistemom, od tega 13 v Evropski uniji. V evropskih državah z dvodomnim predstavniškim telesom obstajajo različne ureditve pristojnosti drugega doma. Države različno urejajo tudi pristojnosti zakonodajne iniciative, možnosti začeti zakonodajni postopek in pristojnost dodajanja amandmajev. Ustavna ureditev omenjenih pristojnosti je odvisna predvsem od vloge in pomena, ki ga ima drugi dom v posamezni državi (npr. drugi dom je lahko predstavnik vseh državljanov, predstavnik teritorialnih enot, posvetovalno telo ipd). Bistveno se med seboj razlikujejo drugi domovi v popolnih dvodomnih sistemih, ki razpolagajo z vsemi pristojnostmi v enaki meri kot prvi domovi v okviru zakonodajnega postopka, in nepopolnih dvodomnih sistemih, kjer domova nimata enakovrednih pristojnosti in je drugi dom predvsem korektiv delovanja prvega doma.

Pravico začeti zakonodajni postopek imajo skoraj vsi zgornji domovi Evrope. Izjemo predstavlja le nizozemski senat, saj nima zakonodajne iniciative. Vendar se tudi drugi domovi, ki imajo pravico predlaganja zakonov, med seboj razlikujejo v izvajanju te pristojnosti. Pristojnost predlaganja zakonov je tako močnejša pri drugih domovih, kjer je podeljena vsakemu članu zgornjega doma (npr. italijanski, francoski in romunski senat), kot pri domovih, kjer je zakonodajna iniciativa določena v prid senatu kot instituciji (npr. slovenski državni svet, pojski in španski senat).

Teorija in praksa tujih držav z dvodomno ureditvijo kaže, da je pristojnost amandmiranja zakonov drugega doma v zakonodajnem postopku smiselna in upravičena. Tudi v slovenskem ustavnem sistemu bi bilo smiselno, če bi bila državnemu svetu dodeljena pristojnost vlagati amandmaje k zakonom v postopku njihovega sprejemanja. Na ta način bi državni svet še dodatno prispeval k boljši zakonodaji. Omogočeno bi mu namreč bilo, da bi lahko lažje popravil napako, ki jo je v zakonodajo vnesel državni zbor. Na to kaže tudi praksa državnega sveta.¹¹⁸ Po preglasovanem vetu ostane državnemu svetu le še

¹¹⁸ Na to kaže več primerov. Eden izmed primerov so bile prevoznice, ki jih je DZ vpeljal z novelo Zakona o gozdovih. Državni svet je na slabo ureditev opozarjal že v postopku sprejemanja zakona in ker ni bil upoštevan, je zagrozil z vetom. Kmalu po tem so ureditev spremenili, saj v praksi ni nikoli zaživela. Zakon o vinu je sprejel državni zbor 20. decembra 2005. Tri dni kasneje je državni svet na zakon vložil odločilni veto. Eden izmed pomislekov se je nanašal na število vinorodnih dežel – namesto treh (Primorska, Podravje in Posavje), je bilo sprejeto določilo, da sta vinorodni deželi Primorska in Vzhodna Slovenija. V državnem zboru 11. januarja 2006 pri ponovnem odločanju o zakonu ta ni bil potrjen. Državni svet je 2006 sprejel tudi veto na Zakon o verski svobodi. Državni zbor je 2. januarja 2007 preglasoval veto državnega sveta in ponovno izglasoval zakon. Državni svet je 21. marca 2007 sprejel zahtevo za oceno ustavnosti in zakonitosti tega zakona in ustavno sodišče je ugotovilo, da je del zakona v nasprotju z ustavo. Za popravljanje neustavne določbe je bilo namesto nekaj dni, kolikor bi bilo treba za spremembo zakona v postopku

možnost, da vloži zahtevo za oceno ustavnosti in zakonitosti aktov na ustavno sodišče (t. i. ustavni spor). Skoraj polovica ustavnih sporov je bila od 1992 do začetka 2017 sproženih potem, ko je bil veto v državnem zboru preglasovan (triindvajset od devetinštiridesetih vloženih zahtev). Rezultat je bil, da je ustavno sodišče na primeru enajstih zakonov spoznalo, da so določbe v tistem delu zakona, v katerem je preverjanje zahteval državni svet, v nasprotju z ustavo. To kaže na strokovno utemeljenost vetov in kasnejših zahtev za presojo ustavnosti oziroma zakonitosti. Poleg tega je treba poudariti, da bi z uvedbo možnosti vlaganja amandmajev postala mnenja in drugi prispevki državnega sveta k zakonodaji veliko bolj artikulirani in določni, kar bi dodatno olajšalo delo državnemu zboru. Povečala bi se fleksibilnost delovanja državnega zbora, saj bi lahko prek državnega sveta dosegli spremembo zakonodaje, ki bi jim bila v prid. Na tak način bi npr. lahko preprečili zbiranje podpisov za referendum, če bi državni svet amandmiral sporen del zakonodaje, v katerem vidijo pobudniki razlog za razpis referenduma. Za učinkovit sistem odločanja bi bilo torej dobro uvesti ureditev, v skladu s katero bi lahko državni svet vložil amandmaje neposredno v zakonodajnem postopku.

Za vse države v prvi skupini je značilno, da njihovi spodnji domovi lahko sodelujejo pri sprejemanju proračuna in imenovanjih, večina med njimi ima tudi možnost zakonodajne iniciative in sprejemanja zakonov (87,5 %) ter možnost vlaganja amandmajev (75,0 %). Le četrtnina spodnjih domov ima možnost veta.

Vsi spodnji domovi v drugi skupini držav imajo možnost zakonodajne iniciative, vlaganja amandmajev, sprejemanja zakonov in spreminjanja ustave, večina jih ima možnost tudi

ponovnega odločanja, potrebnih več kot šest let in vrsta postopkov pred državnim svetom, državnim zborom in ustavnim sodiščem.

imenovanj (75,0 %). Nimajo pa pristojnosti sodelovanja pri sprejemanju proračuna in veta.

Tretja skupina nima spodnjih domov.

V četrti skupini so države, katerih spodnji domovi imajo pristojnost zakonodajne iniciative in veta, večina tudi možnost vlaganja amandmaje (60,0 %). Manj kot polovica ima možnost spreminjanja ustave (40,0 %) in sprejemanja zakonov (20,0 %), nimajo pa možnosti sodelovanja pri sprejemanju proračuna in imenovanj.

7. LITERATURA

- Alder, J.: *Constitutional and Administrative Law*. Macmillan, Houndmills, London, 1994.
- Bicameral System in the World System, Meeting of the Senates of the World, Sénat, Paris, 2000.
- Cerar, M.: Status državnega sveta, *Pravna praksa*, št. 279/93, *Gospodarski vestnik*, Ljubljana, 1993, str. 5.
- Debeljak, P.: *Državni svet Republike Slovenije: (so)odločevalec ali lobi(st)?*, diplomsko delo, Fink-Hafner D. (mentor), Fakulteta za družbene vede Univerze v Ljubljani, Ljubljana, 2001.
- Fantini, R.: *Ustavna ureditev Bosne in Hercegovine po »Daytonu«*, diplomatska naloga, Grad, F. (mentor), Ljubljana, 1999.
- Grad, F.: *Parlament in vlada*, *Uradni list Republike Slovenije*, Ljubljana, 2000, str. 251- 278.
- Grad, F., Kaučič, I.: *Ustavna ureditev Slovenije*, *Gospodarski vestnik*, Druga dopolnjena in spremenjena izdaja, Ljubljana, 2001, str. 179-249.
- Grad ,F., Kaučič, I., Ribičič, C., Kristan, I., 1999: *Državna ureditev Slovenije*, *Uradni list Republike Slovenije*, Tretje spremenjena in dopolnjena izdaja, Ljubljana, 1999.
- Grad, F., Kaučič, I.: *Ustavno pravo Slovenije*, Ministrstvo za notranje zadeve, Visoka policijsko-varnostna šola, Ljubljana, 1997, str. 170-197.
- Grad, F.: *Dvodomnost in zastopanost regionalnih interesov*, v zborniku: *Regionalizem v Sloveniji*, *Uradni list Republike Slovenije*, Ljubljana, 1998, str. 160-172.
- Grad, F.: *Nekateri vidiki položaja drugega doma predstavniškega telesa*, v: *Zbornik znanstvenih razprav*, LI. letnik, Ljubljana, 1991, str. 27-41.
- Grad, F.: *Oblikovanje drugega doma predstavniškega telesa*, *Teorija in Praksa*, letnik XXVIII, št. 5-6, Fakulteta za sociologijo, politične vede in novinarstvo Univerze v Ljubljani, Ljubljana, 1991, str. 675-678.
- Gradivo, poslano po elektronski pošti iz francoskega senata, Hoeffel, M., D.: *A European Second Chamber*, *Raport*, Sénat, Paris, 2001.
- Hasselberg, D.: *Das Grundgesetz. Kommentar für die politische Bildung*, Bundeszentrale für die politische Bildung, Bonn, 1990.
- Horvat, T.: *Corporate social responsibility depending on the size of business entity*, v: *Managing sustainable growth : proceedings of the joint international conference organised by University of Primorska, Faculty of Management, Slovenia, Eastern European Economics, USA, and Society for the Study of Emerging Markets, USA*, Koper, 2015, pg. 339-353. Retrieved from <http://www.fm-kp.si/zalozba/ISBN/978-961-266-181-6/121.pdf>.

- Jovičić, M.: Veliki ustavni sistemi, Beograd, 1984.
- Kristan, I.: Državni svet ali zbor regij?, v zborniku: Regionalizem v Sloveniji, Uradni list Republike Slovenije, Ljubljana, 1998, str. 173-185.
- Kristan, I.: Odložni veto Državnega sveta, v: Zbornik referatov s III. strokovnega srečanja pravnikov javnega prava, Inštitut za javno upravo, Portorož, 3. - 5. decembra 1997, str. 107-118.
- Kristan, I.: Dvodomnost slovenskega parlamenta, v: Pravniki, ured. Tone Frantar, Letnik LI, št. 9-10, Ljubljana, 1996, str. 451-466.
- Kristan, I.: Dvodomnost slovenskega parlamenta, v zborniku referatov: Slovenski parlament – izkušnje in perspektive, ured. Brezovšek M., Slovensko politološko društvo, Ljubljana, 1996, str. 1-12.
- Kristan, I.: Državni svet in dvodomnost parlamenta, v zborniku razprav: 2. strokovno srečanje pravnikov s področja javnega prava, Inštitut za javno upravo, Izobraževanje in usposabljanje v javni upravi, Rogaška Slatina, 26. in 27. november 1996, str. 63-77.
- Kušej G.: Primerjalno ustavno pravo, skripta, Ljubljana, 1959.
- Lobe, B.: Združevanje kvalitativnih in kvantitativnih metod – stara praksa v novi preobleki? Družboslovne razprave, XXII (2006), 53: str. 55-73.
- Lukšič, I.: Državni svet Republike Slovenije, v zborniku referatov: Problemi konsolidacije demokracije, Slovensko politološko društvo, Ljubljana, 1993, str. 139-150.
- Nikitov, V.: The Parliamentary System of the Russian Federation, Constitutional and Parliamentary Information, št. 175, 1998.
- Patterson, S., C., Mughan, A.: Senates, Bicameralism in the Contemporary World, Columbus, Ohio State University Press, 1999.
- Ribičič, C.: Podoba parlamentarnega desetletja, Samozaložba, Ljubljana, 2000, str. 52- 73.
- Senates and Representation of local Authorities. Zbirka govorov, Assotiation of European Senates, French Senate, 6. junij 2001, Paris, 2001.
- Štrus, D.: Odložilni veto Državnega sveta Republike Slovenije, Pravniki, Ljubljana, let. 57 (2002), 4-5, str. 293-315.
- Štrus, D.: Predstavitev mnenj slovenskih ustavnih teoretikov o položaju Državnega sveta Republike Slovenije, Pamfil, Ljubljana, 2002, str. 44.
- Štrus, D.: Primerjava pristojnosti evropskih drugih domov, drugega doma Avstralije in Združenih držav Amerike, Drofenik, M. (mentor), Državni svet Republike Slovenije, Ljubljana, 2001.
- Štrus, D.: Drugi domovi evropskih držav, Avstralije in Združenih držav Amerike, Državni svet republike Slovenije, Drofenik, M. (mentor), Ljubljana, 1999.
- The Belgian Federal Parliament, gradivo, ki ga je poslal Zelck F. po elektronski pošti iz belgijskega senata, februar 2000.

The German Federal Council, Bundesrat, Public Relations Office, Bonn – gradivo, poslano po pošti iz nemškega zveznega sveta, januar 2000.

Vogrinc, K.: Pomen triangulacije za zagotavljanje kakovosti znanstvenih spoznanj kvalitativnega raziskovanja. *Sodobna pedagogika* 5/2008, str. 108-122.

Žibert, B.: *Enodomnost in dvodomnost*, diplomsko delo, Kavčič I. (mentor), Ljubljana, 1997.

World Directory of Parliaments, Inter-Parliamentary Union, 1999.

PRAVNI VIRI

Ustava Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91, 42/97, 66/00, 24/03, 69/04, 69/04, 69/04, 68/06, 47/13 in 75/16).

Zakon o ustavnem sodišču (Uradni list RS, št. 64/07 in 109/12).

Poslovnik Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14 in 26/15).

Poslovnik Državnega zbora (Uradni list RS, št. 92/07, 105/10 in 80/13).

MEDMREŽNI VIRI

Uradna spletna stran avstrijskega parlamenta, URL:
<http://www.parlament.gv.at>

Uradna spletna stran belgijskega senata, URL: <http://www.senate.be>

Uradna spletna stran beloruskega predsednika, URL: <http://president.gov.by>

Uradna spletna stran češkega senata, URL: <http://www.senat.cz>

Uradna spletna stran hrvaškega predstavniškega telesa, URL:
<http://www.sabor.hr>

Uradna spletna stran francoskega senata, URL: <http://www.senat.fr>

Uradna spletna stran francoske narodne skupščine, URL:
<http://www.assemblee-nationale.fr>

Uradna spletna stran irskega parlamenta, URL: <http://www.irlgov.ie>

Uradna spletna stran italijanskega senata, URL: <http://english.camera.it>

Uradna spletna stran luksemburškega državnega sveta, URL:
<http://www.etat.lu>

Uradna spletna stran nemškega zveznega sveta, URL:
<http://www.bundesrat.de>

Uradna spletna stran norveškega parlamenta, URL: <http://www.stortinget.no>

Uradna spletna stran poljskega senata, URL: <http://www.senat.gov.pl>

Uradna spletna stran romunske poslanske zbornice, URL: <http://www.cdep.ro>

Uradna spletna stran slovenskega državnega sveta, URL: <http://www.ds-rs.si>

Uradna spletna stran španskega senata, URL: <http://www.senado.es>

Uradna spletna stran švicarske zvezne skupščine, URL:
<http://www.parlament.ch>

Uradna spletna stran parlamenta Velike Britanije, URL:
<http://www.parliament.uk>

Bienvenue au Sénat, Le Forum des Senats du Monde,
URL <http://www.senat.fr/senatsdumonde/index.html>, Les Senats du Monde.

Spletna stran Constitute project, URL:
<https://www.constituteproject.org/search?lang=en>

PRILOGA: SEZNAM DRŽAV EVROPE IN PRISTOJNOSTI DRUGEGA DOMA

Države po abecedi	Zakondajna iniciativa	Možnost vlaganja amandmajev	Sprejemanje zakonov	Proračun	Imenovanja	Veto	Ustava
<u>Bosna in Hercegovina</u>	Da	Da	Da	Da	Da	Ne	Da
<u>Češka republika</u>	Da	Da	Da	Ne	Da	Ne	Da
Črna gora							
<u>Francoska republika</u>	Da	Da	Da	Ne	Da	Ne	Da
Helenska republika							
<u>Irska</u>	Da	Da	Da	Ne	Ne	Ne	Da
Islandija							
<u>Italijanska republika</u>	Da	Da	Da	Da	Da	Ne	Da

<u>Kraljevina Belgija</u>	Da	Da	Da	Ne	Da	Ne	Da
Kraljevina Danska							
<u>Kraljevina Nizozemska</u>	Ne	Ne	Da	Da	Da	Ne	Da
Kraljevina Norveška							
<u>Kraljevina Španija</u>	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da
Kraljevina Švedska							
Nekdanja jugoslovska republika Makedonija							
Republika Albanija							
<u>Republika Avstrija</u>	Da	Ne	Ne	Ne	Ne	Da	Da
<u>Republika Belorusija</u>	Da	Ne	Ne	Da	Da	Ne	Da

Republika Bolgarija							
Republika Ciper							
Republika Estonija							
Republika Finska							
Republika Hrvaška							
Republika Kosovo							
Republika Latvija							
Republika Litva							
Republika Madžar-ska							
Republika Malta							
Republika Moldavija							

<u>Republika Poljska</u>	Da	Da	Ne	Ne	Ne	Da	Da
Republika Portugal-ska							
<u>Republika Slovenija</u>	Da	Ne	Ne	Ne	Ne	Da	Ne
Republika Srbija							
<u>Romunija</u>	Da	Da	Da	Da	Da	Ne	Da
<u>Ruska federacija</u>	Da	Da	Ne	Ne	Ne	Da	Ne
Slovaška republika							
<u>Švicarska konfederacija</u>	Da	Da	Da	Da	Da	Ne	Da
Ukrajina							
<u>Veliko vojvodstvo Luksemburg</u>							
<u>Združeno kraljestvo Velike Britanije in Severne</u>	Da	Da	Da	Ne	Ne	Da	Ne

<u>Irske</u>							
<u>Zvezna republika Nemčija</u>	Da	Da	Da	Da	Da	Da	Da

Legenda:

- države EU – označene z rdečo barvo
- ostale evropske države – označene s črno barvo
- države, ki imajo dvodomnost – podčrtane

COMPARISON OF LEGISLATIVE JURISDICTION INITIATIVES AND SUBMITTING AMENDMENTS OF EUROPEAN NATIONAL COUNCILS

1. INTRODUCTION

On annual meetings of the Association of European Senates (Association des Sénats d'Europe) the representatives of the senates emphasise the meaning of the research in the field of bicameralism. The article introduces the role of the European second chambers in the legislative procedure. We wanted to gain a better and broader insight into research matter that is why different countries were included into research. Consequent main competences of second chambers in the legislative process have been highlighted: an ability to propose the adoption of laws (legislative initiative), to initiate a legislative procedure and amend laws during legislative procedure. Constitutional order of the stated competences depends mostly on the role and the importance of the second chamber in each state (for example the second chamber can act as a representative of all the citizens, as a representative of territorial units, as an advisory body etc.). Theory and practice of other states with bicameral systems show that the competence of the second chamber to amend laws during legislative process is reasonable and justified. We suggest that within the Slovenian constitutional system the National Council of the Republic of Slovenia is conferred a competence of submitting amendments to laws during the legislative process.

Countries organize jurisdictions, ways of submitting proposals for laws, ways of initiating legislative procedures and ways of submitting amendments in various manners. Hence, ways of

initiating legislative procedures and submitting amendments to particular provisions of proposed laws vary as well.

The research will first focus on the analysis and comparison of jurisdictions regarding submitting legislative proposals and amendments to particular legislative proposals. The comparison includes arrangement of all European countries, as well as of member states of the European Union.

The constitutional arrangement that organizes the discussed topic differs in individual states, as does the identification of particular representation bodies. Upper Chambers vary to a great extent: a senate, National Council, Council of the Republic, House of Lords, Federal Council, etc.¹¹⁹

We shall compare organization of Upper Chambers of European countries (refer to appendix): Austrian Federal Council¹²⁰, Belgian Senate¹²¹, Belorussian Council of the Republic¹²², House of Peoples of Bosnia and Herzegovina¹²³, Czech Senate¹²⁴, the

¹¹⁹ More on individual arrangements of bicameralism refer to Maučec M.: Bicameralism in Europe: Comparison of organization of Upper Chambers, Marjan Maučec, Ljubljana, 2016.

¹²⁰ Representative body of Austrian Republic (in continuation Austria), Federal Council (Bundersversammlung), consists of the National Council (Nationalrat) and Federal Council (Bundesrat).

¹²¹ Representative body (Federale Kamers, Chambres Federales) of the Kingdom of Belgium (in continuation Belgium) consists of the House of Representatives (Kamer van Volksvertegenwoordigers, Chambre des Representants) and the Senate (Senaat, Senat).

¹²² Belorussian National Assembly (Natsionalnoye Sobranie) consists of the Upper Chamber, Council of the Republic (Soviet Respubliki) and the Lower Chamber, House of Representatives (Palata Predstaviteley).

¹²³ Parliamentary Assembly (Parlamentarna skupština) of Bosnia and Herzegovina (in continuation BiH) has two chambers: House of Peoples (Dom narodov) which represents the Upper Chamber, and House of Representatives (Zastupnički dom) as the Lower Chamber).

French Senate¹²⁵, the Irish Senate¹²⁶, the Italian Senate¹²⁷, the German Federal Council¹²⁸, the Dutch Senate¹²⁹, Polish Senate¹³⁰, Romanian Senate¹³¹, Russian Council of Federation¹³², Spanish Senate¹³³, Swiss Council of States¹³⁴ and British House of Lords¹³⁵.

¹²⁴ The legislative jurisdiction in the Czech Republic lies in the hands of the Parliament (Parlament České Republiky), which consist of two chambers: Chamber of Deputies (Poslanecka Snemovna) which represents the Lower Chamber, and the senate (Senat) as the Upper Chamber.

¹²⁵ The Parliament (Parlement) of the Republic of France (in continuation France) consists of two assemblies: the National Assembly (Assemblée nationale) and the Senate (Senate).

¹²⁶ Two Chambers of the Irish Parliament (Oireachtas) are: House of Representatives (Dail Eireann) and the Senate (Seanade Eireann).

¹²⁷ The representative body in Italy consists of two chambers. These are the Chamber of Deputies (Camera dei deputati) as the Lower Chamber and the Senate (Senato della Repubblica) as the Upper Chamber.

¹²⁸ The Constitution (or the fundamental law) of the Federal Republic of Germany (in continuation Germany) arranges the jurisdictions of two chambers that function in the legislative branch. The Lower Chamber – the Federal Council (Bundesrat) and the Representative of Lands (Länder).

¹²⁹ The representative body of the Kingdom of Netherlands (in continuation Netherlands) is the parliament (Staten-generaal) which consists of the Second Assembly (Tweede Kamer der Staten-generaal), similar institution to European parliaments' lower chambers, and the First Assembly (Eerste Kamer der Staten-generaal). To simplify the terminology and to avoid confusion that the terms for the upper and lower chambers of the Netherlands could cause, we will refer to the First Assembly as the Senate, and to the Second Assembly as the Chamber of Deputies.

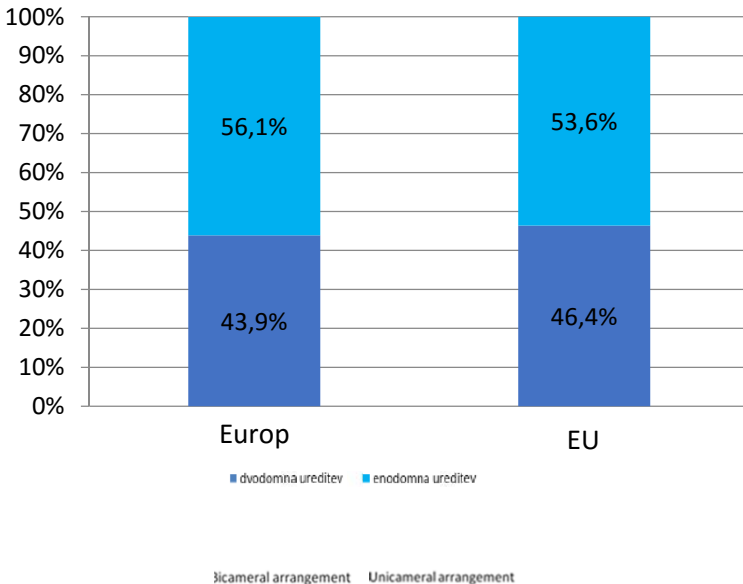
¹³⁰ The Parliament (Zgromadzenie Narodowe) of the Republic of Poland (in continuation Poland) consists of two chambers: the Lower Chamber named Chamber of Deputies (Sejm) and the Upper Chamber – the Senate.

¹³¹ Romanian Parliament (Parlamentul) has a bicameral structure and consists of the Chamber of Deputies (Camera Deputatilor) and the Senate (Senatul).

¹³² The Federal ssembly is the representative and legislative body of the Russian Federation (in continuation Russia). It consists of the Upper Chamber named the Council of Federation (Soviet Federatsii) and the Lower Chamber the State Duma (Gossoudarstvennaya Duma).

¹³³ Parliament (las Cortes Generales) of the Kingdom of Spain (in continuation Spain) represents the Spanish people nd consists of the Congress (Congreso de los Diputados) and the Senate (Senado).

Arrangement:

In Europe, 17 countries which accounts to 43.9% of all countries, have a bicameral parliamentary arrangement. Most of these countries are members of the EU (13) and represent 46.4% of all countries within this group.

2. RESEARCH QUESTIONS AND METHODOLOGY

¹³⁴ The Swiss Federal Assembly (Bundesversammlung; Assemblée federale) consists of two chambers: the National Council (Nationalrat; Conseil national) as representative of the people of all federation, and the Council of States (Ständerat, Conseil d' Etats) as representative of the cantons.

¹³⁵ The British Parliament (United Kingdom Parliament) consists of two chambers: the Upper Chamber (House of Lords, also Lords' Assembly) and the Lower Chamber (House of Commons).

The focus of this research is the comparative view on the legislative procedure of the Upper Chambers of different European countries.

We will inquire about the following:

- I. What are the legislative jurisdictions of the Upper Chambers in the legislative procedure in the EU and in Europe?
- II. What countries with Upper Chambers have the opportunity to initiate the legislative procedure?
- III. Why is it important that the Upper Chamber (the National Council) in Slovenia has the opportunity for submission of amendments?
- IV. What countries with own bicameral arrangement are most similar?

The research will be of qualitative nature with the usage of triangulation of data sources. Our subject of analysis is the legislative procedure of the Upper Chamber, whose jurisdiction regarding the legislative procedure will be studied in numerous countries. When analyzing the legislative role of the Upper Chamber in various countries, we will use the legal sources of those countries. We wish to gain a broader understanding of the subject of research. "Combination of multiple methods, data sources, theoretical hypothesis and researches within one research ensures a better understanding of the subject of analysis, creating a strategy that improves the depth, width, complexity /.../ of findings of any research." (Flick 1998, page 230, Denzin and Lincoln 2005, page 5 in Vogrinc, 2008, 114)).

We have used the method of triangulation of data sources, as "we refer to the triangulation of data sources when researches use many different data sources in the analysis of a specific research problem (Vogrinc, 2008, 114)."

Humanities' researchers and methodologists of the humanities like to use the metaphor of triangulation to mark the combination of varying methods; some use triangulation to signify the effort of increasing the mutual validity, while others understand triangulation as the combination of different theoretical perspectives on the researched topic (Erzberger and Kelle 2003, 458 in Lobe, 2006, 62). With the triangulation of data sources, researchers can use the same technique in varying circumstances and consequently gain a fuller view into the researched problem (Vogrinc, 2008, 114).

In the research of the legislative role of the Upper Chambers in different countries, the technique of analyzing secondary written documents, e.g. legal sources, will be helpful. Legal sources are most credible for researching legislative procedures of the Upper Chambers of different countries, and enable opportunities for comparison of legal facts. Through the method of description, we portray the requirements of provisions, and through the method of comparison, we contrast different legislative roles of Upper Chambers in Slovenia and European countries.

By conducting hierarchical cluster analysis, we shall discover what countries are most similar regarding their jurisdictions (represented in a dendrogram).

3. RESEARCH AND DISCUSSION

3.1. LEGISLATIVE INITIATIVE

One of the important jurisdictions of the Upper Chambers is the ability to propose laws. By proposing a law, the legislative procedure is initiated, which is very important for creation of

general rules of a specific country. The participation of the Upper Chamber in the legislative procedure is one of the main jurisdictions of Upper Chambers which determines whether the bicameralism of a country is symmetric or asymmetric¹³⁶, therefore, the opportunity to propose the initiation of the mentioned process signifies a powerful role of the Upper Chamber in the constitutional system of any country. They are responsible to all of its stakeholders or interest groups, to employees, customers, suppliers, business partners, competitors, local communities, NGOs, public sector and wider society (Horvat, 2015, 229).

In modern parliaments, both chambers of the representative body, or their members, as well as the executive body, have the right to propose laws. In some countries, a certain number of voters (so called public initiative is present in Belarus¹³⁷, Italy¹³⁸, Romania¹³⁹, Slovenia¹⁴⁰, Spain¹⁴¹), the president of the republic

¹³⁶ A country has a symmetric (perfect) bicameral system if both chambers share equal jurisdiction in the legislative procedure. Assymetric (imperfect) bicameral systems are all cases in which both chambers of the parliament are not equals in the legislative proces. Tako Kristan I.: Državni svet ali zbor regij, zbornik Regionalizem v Sloveniji, ČZ Uradni list RS, Ljubljana, 1998, pg. 175.

¹³⁷ Constitute project: Belarus's Constitution of 1994 with Amendments through 2004, čl. 99. URL: https://www.constituteproject.org/constitution/Belarus_2004.pdf?lang=en (accessed 14. 1. .2017). Public initiative has fifty thousand of citizens with the right to vote.

¹³⁸ Constitute project: Italy's Constitution of 1947 with Amendments through 2012, čl. 71. URL: https://www.constituteproject.org/constitution/Italy_2012.pdf?lang=en (accessed 14. 1. 2017). The public can initiate the proposal for a law by submitting a proposal with the support of at least fifty thousand voters.

¹³⁹ Constitute project: Romania's Constitution of 1991 with Amendments through 2003, čl. 74. URL: https://www.constituteproject.org/constitution/Romania_2003?lang=en (accessed 14. 1. 2017). The legislative initiative must be supported by at least a hundred thousand voters which must belong to at least one quarter of the

(e.g. Russia¹⁴²) or some other state body (e.g. in Russia a law can be proposed by legislative bodies of the federal units¹⁴³), also have the right to propose laws.

Legislative initiative is present in almost all Second Chambers¹⁴⁴ in Europe (an exception is only the Dutch Senate). However, Upper Chambers with the right to propose laws differ among each other regarding the execution of this jurisdiction. It is important to know who precisely is granted the legislative initiative; the senate as whole, each senator individually, or perhaps groups of senators (or a combination of mentioned subjects). The jurisdiction of proposing laws is hence stronger in Upper Chambers where it is granted to each member of the Upper Chamber, than in Assemblies where the legislative initiative is determined to benefit the Senate as an institution.

3.2. MULTIPLE TYPES OF LEGISLATIVE INITIATIVE

countries provinces and must in each of the provinces or in Bucharest collect at least five thousand signatures.

¹⁴⁰ The Constitution of the republic of Slovenia, Ur. l. RS, št. 33/91, čl. 88. The law can be submitted by at least five thousand voters.

¹⁴¹ Constitute project: Spain's Constitution of 1978 with Amendments through 2011, čl. 87. URL:

https://www.constituteproject.org/constitution/Spain_2011.pdf?lang=en (accessed 14. 1. 2017) The public initiative can be initiated by five hundred thousand signatures, but not legislative regarding taxation, organic laws, international matters, and clemencies.

¹⁴² Constitute project: Russian Federation's Constitution of 1993 with Amendments through 2014, čl. 104. URL:

https://www.constituteproject.org/constitution/Russia_2014.pdf?lang=en (accessed 14. 1. 2017)

¹⁴³ Ibidem.

¹⁴⁴ The Second Chamber (seconde chambre) in Upper House are identical terms.

Legislative initiative can be submitted by Upper Chambers as institutions, each member of the Upper Chamber, or groups of members of the Upper Chamber. The Upper Chamber has a stronger jurisdiction in proposing law if every members of the Upper House may submit the proposal of a law into the legislative process. However, it is weaker if for the submission only a specific group of members is required, and the weakest if the legislative initiative can only be submitted by the Upper Chamber as an institution. When the legislative initiative is submitted by the Upper Chamber as an institution, members of the Upper Chamber must vote on the legislative initiative.

Some Upper Chambers are equipped with multiple ways of submitting legislative initiatives. A combination of proposers for submission of legislative initiative is present in the constitutional systems of four Upper Chambers: the Swiss Council of States, Russian Council of the Federation, House of peoples of BiH and the Austrian Federal Council.

The Swiss Council of States has the broadest set of jurisdictions in the scope of legislative initiative. In the Swiss Upper Chamber, the jurisdiction to propose laws is awarded to every member of the Council of States, groups and boards of the Council of States (because Switzerland has a perfect (symmetric) bicameral arrangement, the Lower Chamber has the same jurisdictions), and each canton¹⁴⁵. The Russian Council of the Federation also has an interesting manner of arranging legislative initiatives. The opportunity to propose laws have both the Council of Federation and every member of the Upper Chamber¹⁴⁶. The Council of Federation in practice only proposes laws rarely (until 1988 only

¹⁴⁵ Constituteproject: Switzerland's Constitution of 1999 with Amendments through 2002, URL:

https://www.constituteproject.org/constitution/Switzerland_2002.pdf, čl. 160.

¹⁴⁶ Russian Federation's Constitution of 1993 with Amendments through 2014, o. c., čl. 104.

5% of proposals of all laws were submitted by the Council). The intriguing aspect of the Russian parliamentary system is that the most common proposer is not the government, but the Lower Chamber, the State Duma, in even 58%¹⁴⁷ of cases. In the House of Peoples of BiH, the right to legislative initiative is awarded to members of both parliamentary chambers, both Chambers in full, the House of Peoples as the representative body, and its commissions.¹⁴⁸

Multiple members of the Upper Chamber who can propose a law are also determined by the Austrian Federal Constitution¹⁴⁹. In the first article of Article 41 of the Austrian Federal Constitution is stipulated that the legislative initiative (Gesetzvorschläge) belongs to the Federal Council and one third of the members of the Federal Council. The fact that in Austria symmetrical bicameralism is not arranged is revealed in the difference between the jurisdictions of legislative initiative of both chambers of the Austrian parliament. The constitution stipulates that the jurisdiction of legislative initiative belongs to each member of the Lower Chamber of the Austrian parliament, the National Council, but not also to each member of the Upper Chamber of the federal Council¹⁵⁰.

¹⁴⁷ Tako Nikitov, V.: The Parliamentary System of the Russian Federation, Constitutional and Parliamentary Information, št. 175, 1998, page 156.

¹⁴⁸ International relations unit of the French Senate: Dom naroda The House Peoples of Bosnia-Herzegovina . V: Bicameral System in the World System, Meeting of the Senates of the World, Paris, 2000, str. 73; Rules of Procedure of House of Peoples of the parliamentary assembly of Bosnia and Herzegovina, submitted via e-mail by the general secretary of the House of, Tomič J., čl. 76.

¹⁴⁹ Austria has for the Federal Constitution valid the federal constitutional Bundes-Verfassungsgesetz (B-VG), with its roots as early from 1920. The constitution was amended on multiple occasions, the name and abbreviation are proportionate to first bullet point of the first article of the amendment of the federal constitution (B-VGN) from 1994.

¹⁵⁰ Constitute project: Austria's Constitution of 1920, Reinstated in 1945, with Amendments through 2013, čl. 41. URL:

3.3. LEGISLATIVE INITIATIVE TRUSTED INTO EACH MEMBER OF THE UPPER CHAMBER

Some constitutions trust the legislative initiative into members of the Upper Chamber. As previously mentioned, such an arrangement exists in the Swiss Council of States, the Russian Council of the Federation, and the House of people of BiH. The right to propose laws belongs to each member of the upper Chamber also in the Italian¹⁵¹, French¹⁵², and Romanian Senate¹⁵³, and House of Lords of the United Kingdom. In the Italian parliament, members of both assemblies have the right to submit a proposal for a law, which stems from the principle of perfect bicameralism which stipulates that both chambers have the same jurisdictions. French senators also have a constitutionally determined limitation for the submission of legislative initiative which will be further discussed later. Similarly, a limitation is determined also for the legislative initiative of the British House of Lords. For the proposal of a law by the House of Lords, it is typical that in the name of a Lord, another Lord can submit it. The reading of the proposal of a law is simultaneously also the first reading of a law¹⁵⁴.

https://www.constituteproject.org/constitution/Austria_2013.pdf?lang=en (accessed 14. 1. 2017).

¹⁵¹ Italy's Constitution of 1947 with Amendments through 2012, o.c., čl. 71.

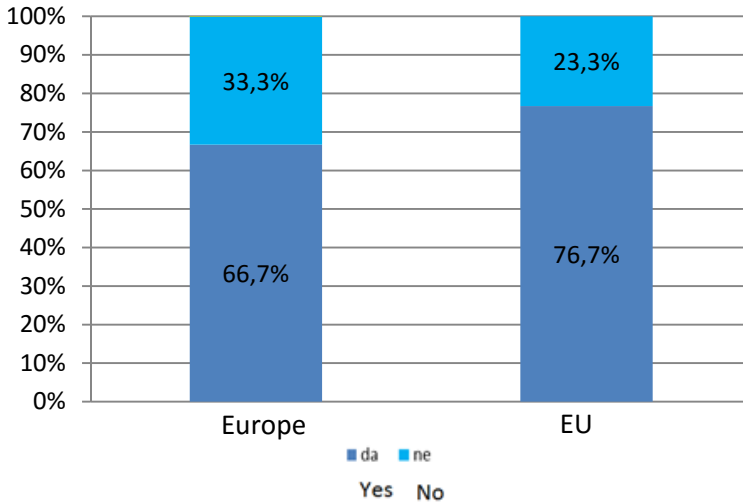
¹⁵² Constitute project: France's Constitution of 1958 with Amendments through 2008, čl. 39. URL:

https://www.constituteproject.org/constitution/France_2008.pdf?lang=en (accessed 14. 1. 2017)

¹⁵³ Romania's Constitution of 1991 with Amendments through 2003, o. c., čl. 73.

¹⁵⁴ United Kingdom Parliament (official website of the British parliament): Companion to the Standing Orders and guide to the Proceedings of the House of Lords, URL:

Adopting laws:

In Europe, the opportunity to participate in adoption of laws is given to 12 Upper Chambers which represents 66.7% of all Upper Chambers. In EU, those are 10 and represent 76.7% of all Upper Chambers within this connection.

3.4. THE LEGISLATIVE INITIATIVE IS TRUSTED INTO A SPECIFIC NUMBER OF MEMBERS

The legislative initiative can be trusted into the specific number of members of the Upper Chamber. As previously stated, such an arrangement is present in Switzerland and Austria. In the framework of the Swiss Upper Chamber, the jurisdiction to propose laws is awarded to groups and boards of the Council of

<http://www.publications.parliament.uk/pa/ld/ldcomp/composo2015/2015co10.htm#a97> (accessed 14. 1. 2017).

States¹⁵⁵. The Austrian federal constitution stipulates that the legislative initiative belongs to one third of members of the Federal Council¹⁵⁶.

3.5. THE LEGISLATIVE INITIATIVE TRUSTED INTO THE SECOND CHAMBER AS AN INSTITUTION

In almost all remaining Upper Chambers of the European countries the Upper Chamber as an institution has the right to propose laws. The initiative is trusted into the Upper Chamber only, and not into the members of the Upper Chamber, meaning that the Upper Chamber must vote on the initiative and of course accept it. Such an arrangement is present in the Belarus Council of the Republic¹⁵⁷, Slovenian National Council¹⁵⁸, Polish¹⁵⁹ and Spanish¹⁶⁰ Senate and German Federal Council¹⁶¹. The latter as a

¹⁵⁵ Switzerland's Constitution of 1999 with Amendments through 2002, o. c., čl.160.

¹⁵⁶ Austria's Constitution of 1920, Reinstated in 1945, with Amendments through 2013, o. c., čl. 41.

¹⁵⁷ Constitute project: Constitution of the Italian Republic, URL: čl. 99; Answer of the secretary general of the Belorussian Council of the Repibčoc. Shila D. on questions prepared by the Slovenian National Council for the meeting of the Association of European Senates in Ljubljana.

¹⁵⁸ Ustava Republike Slovenije, o.c., čl. 97.

¹⁵⁹ Belarus's Constitution of 1994 with Amendments through 2004, o. c., čl. 118, (accessed 15. 1. 2017). The senate in its Rules of Procedure has a precisely divided procedure for voting legislative initiatives, that enables the suggestions for legislative initiative to a commission or 10 senators, and determines three phases.

¹⁶⁰ Spain's Constitution of 1978 with Amendments through 2011, o. c., čl. 87, (accessed 15. 1. 2017). The Senate has in its Rule of Procedure (Reglamento del Senado) a determined procedure for acceptance of legislative initiative, that can be submitted by at least 25 senators or a parliamentary (Grupo parlamentario). This is stipulated by Rules of procedure of the Spanish SenateEl senado del España (official website of the Spanish Senate): Standing orders of the Senate, URL:

proposed of laws appears in 8% of all legislative proposals (the larger portion of laws is proposed by the federal government, and members of the federal Council, the first 734% and the second 16% of all proposals)¹⁶². Until the termination of bicameralism in Croatia in 2001, the municipal house, formerly Croatian Upper Chamber, had the legislative initiative as an institution¹⁶³.

3.6. CONSTITUTIONALLY LIMITED LEGISLATIVE INITIATIVE

In constitutions of particular countries, the legislative initiative of the Upper Chamber is limited only to specific types of laws, or only to specific acts. Upper Chambers are limited mostly in proposing laws of financial nature. Such characteristics can be traced in Upper Chambers of Czech Republic, Belgium, France, Ireland, Russia, and United Kingdom. The similarity of these limitations lies in their source within the constitution of a country.

With Article 41 of the Constitution of the Czech Republic, the jurisdiction of the legislative initiative is given to the Senate as an institution. The stronger jurisdiction of the Czech Council of

<http://www.senado.es/web/conocersenado/normas/reglamentootrasnormas/enado/detallesreglamentosenado/index.html#t4c1s2> (accessed 15. 1. 2017).

¹⁶¹ All data is also available on the website:: Bienvenue au Sénat (official website of the French Senate): Les Sénats du Monde, List du pays, URL: <http://www.senat.fr/senatsdumonde/pays.html> (accessed 15.1.2017).

¹⁶² Bundesrat (official website of German Federal Council): Statistik, Mitwirkung bei der Gesetzgebung (Gesetzentwürfe), URL: <http://www.bundesrat.de/DE/dokumente/statistik/statistik-node.html>, (accessed 15. 1. 2017).

¹⁶³ Ustavni sud Republike Hrvatske (official website of Croatian Constitutional Court): Ustav Republike Hrvatske od 22. prosinca 1990, URL: https://www.usud.hr/sites/default/files/dokumenti/USTAV_REPUBLIKE_HRVA_TSKE_od_22._12._1990._NN_br._56_1990.pdf (uporabljeno 15. 1. 2017), čl. 85. Today this article is modified and has a completely different subject matter, as it determines the responsibility of the government to the unicameral representative body sabor.

Deputies can be noticed even from the legislative initiative which is awarded to every member and groups of the Council of Deputies. In the next Article of the Constitution it is stipulated that the state budget and state annual invoice can only be proposed by the government, meaning that the Senate (as well as the Council of Deputies) lacks this jurisdiction¹⁶⁴. The same arrangement is present in the Slovenian National Council. In the Slovenian Constitution, it is not directly stated, however, the Constitutional Court has in its provision on 3 April 1997¹⁶⁵ decided that the state budget does not have the characteristics of a law, as it does not determine rights and duties of citizens and other legal subjects, but instead arranges income and spending of the country.

As previously mentioned, senators of the French Senate have the right to submit a proposal for a law in the legislative procedure; however, the French Constitution in its Article 40 stipulates the limitation in conducting the legislative initiative. Members of the parliament (both the senators and members of the national Assembly) are not allowed to propose a law or an amendment that would cause a decrease of public sources or the founding or increase of public spending¹⁶⁶.

The Russian Constitution does not directly stipulate the limitations of the legislative initiatives of the Russian Council of

¹⁶⁴ Constitute project: Czech Republic's Constitution of 1993 with Amendments through 2013, čl. 41-42. URL: https://www.constituteproject.org/constitution/Czech_Republic_2013.pdf?lang=en (accessed 15. 1. 2017) in Žibert, B.: Enodomnost in dvodomnost, diplomsko delo, Kavčič I. (mentor), Ljubljana, 1997, page. 26.

¹⁶⁵ Odl. št. U-I-40/96.

¹⁶⁶ France's Constitution of 1958 with Amendments through 2008, o. c., čl. 40, (uporabljeno 15. 1. 2017). Les propositions et amendements formulés par les membres du Parlement ne sont pas recevables lorsque leur adoption aurait pour conséquence soit une diminution des ressources publiques, soit la création ou l'aggravation d'une charge publique.

the federation. Yet, it stipulates them indirectly, as it in Article 104 stipulates that the proposals of laws connected to the state budget, taxation and state borrowing can only be submitted by the government¹⁶⁷.

The Irish Senate as an institution also has the legislative initiative. The Constitution forbids the Irish Senate to propose legislative of financial nature¹⁶⁸. The right to legislative initiative is awarded also to all members if the British House of Lords, except for laws that concern the state budget¹⁶⁹.

An anomaly is the arrangement of legislative initiative in the Belgian Constitution. Despite that Constitution in first paragraph of Article 75 determines that the legislative initiative belongs to both chambers of the federal legislative power¹⁷⁰, the Senate does not have the opportunity to propose laws in the field where only the king and the House of Representatives have the legislative power (Article 74 of the Constitution¹⁷¹). The legislative process for adopting a decision in the latter field is hence

¹⁶⁷ Russian Federation's Constitution of 1993 with Amendments through 2014, o. c., čl. 104, (accessed 15. 1. 2017).

¹⁶⁸ Constitute project: Ireland's Constitution of 1937 with Amendments through 2015, čl. 20. URL: https://www.constituteproject.org/constitution/Ireland_2015.pdf?lang=en (accessed 15. 1. 2017).

¹⁶⁹ United Kingdom Parliament (official website of British Parliament): Companion to the Standing Orders and guide to the Proceedings of the House of Lords, URL: <http://www.publications.parliament.uk/pa/ld/ldcomp/compso2015/2015co10.htm#a180> (accessed 15. 1. 2017).; International relations unit of the French Senate: The United Kingdom House of Lords. V: Bicameral System in the World System, Meeting of the Senates of the World, Paris, 2000, page 302.

¹⁷⁰ Le droit d'initiative appartient à chacune des branches du pouvoir législatif fédéral.

¹⁷¹ The answer of a correspondednt from ECPRD of the Belgian Senate, François J. L., for questions prepared by the Slovenian National Council for the meeting of Association of European Senates in Ljubljana.

unicameral, as the Upper Chamber lack jurisdiction in adopting legislation in this field. Belgian arrangement also includes the field of symmetric bicameralism (chambers are equal in adopting decisions in specific cases, arranged by Article 77 of the Constitution), while for all other matters asymmetrical bicameralism is arranged in which the final decisions belongs to the House of Representatives.

3.7. LACK OF JURISDICTION REGARDING LEGISLATIVE INITIATIVE

The only exception among all other Upper Chambers of European countries, that does not have jurisdiction for legislative initiative, is the Dutch Senate¹⁷². The legislative initiative in the Netherlands only belongs to the king and the Chamber of Deputies. Nevertheless, the Senate has the opportunity to influence proposals of the smaller portion of the legislation. If the Parliament is responsible for the adoption of a law at the joint session of both assemblies, the Parliament has the right to propose a law at the joint session of bot assemblies (hence the Senate as a part of the Parliament)¹⁷³. However, both assemblies only rarely hold sessions together¹⁷⁴.

Despite that the Dutch Upper Chamber does not have the jurisdiction of legislative initiative this does not mean that the

¹⁷²The answer of a correspondednt from ECPRD of the Dutch Senate,. Waasbergna L, vi e-mail for questions prepared by the Slovenian National Council for the meeting of Association of European Senates in Ljubljana, 2017.

¹⁷³ Constitute project: Netherlands's Constitution of 1815 with Amendments through 2008, čl. 82. URL: https://www.constituteproject.org/constitution/Netherlands_2008.pdf?lang=en (accessed 15. 1. 2017).

¹⁷⁴ The answer of a correspondednt from ECPRD of the Dutch Senate,. Waasbergna L, vi e-mail for questions prepared by the Slovenian National Council for the meeting of Association of European Senates in Ljubljana, 2017.

Dutch Senate is the weakest Upper Chamber in Europe. It is a unique arrangement of bicameralism, in which the procedure is initiated solely in the Lower Chamber, but is concluded solely in the Upper Chamber. In this way, the Dutch Senate on one hand does not have the opportunity to propose a law in the legislative procedure, while on the other hand it reaches the final decision on the fate of a law as proposed by the Assembly of Representatives¹⁷⁵.

4. THE OPPORTUNITY OF THE UPPER CHAMBER TO INITIATE THE LEGISLATIVE PROCEDURE

One of the interesting comparisons of European Upper Chambers and Upper Chambers in general is whether Upper Chambers have the opportunity to initiate the legislative procedure. We have already identified which Upper Chambers have the opportunity to submit a legislative initiative, as well as in what way. Jurisdictions of Upper Chambers of initiating the legislative procedure individually allow them the opportunity to trigger the legislative procedure of laws in which they are most interested. If the Upper Chamber does not have the opportunity to initiate a legislative procedure there exists a danger that the Lower Chamber stalls the initiation legislative procedure.

4.1. THE UPPER CHAMBER CAN INITIATE THE LEGISLATIVE PROCEDURE

The legislative procedure can be initiated by all Upper Chambers in countries with the perfect (symmetrical) bicameralism. This is in accordance with the theory¹⁷⁶ on the separation on symmetric and asymmetric bicameralism, as the criteria for the division of

¹⁷⁵ Ibidem.

¹⁷⁶ For details refer to. Kristan I.: Državni svet ali zbor regij, o.c., page 175.

bicameral parliaments on a group of perfect bicameralism and group of imperfect bicameralism is the legislative procedure. In the system of symmetric bicameralism, laws are adopted in accordance with the classic principle of bicameralism, meaning with the equal work jurisdiction of both chambers. In Europe, classic bicameral systems and with it the opportunity of the Upper Chamber to initiate the legislative procedure is present in BiH, Switzerland¹⁷⁷, Italy and Romania.

The characteristic of arrangements of symmetric bicameralism is that Constitutions of those countries do not specifically arrange the opportunity of the Upper Chamber to initiate the legislative procedure (the exception is the Romanian Constitution). This is rational if both chambers of the representative body have equal jurisdictions in the field of adopting laws. In constitutions this jurisdiction is visible indirectly. From the Swiss Constitution this is most obvious in Article 156 which determines that chambers discuss separately, but that decisions of the Federal parliament require the confirmation of both chambers. In Italian Constitution, the opportunity of the Senate to initiate the legislative procedure is stipulated in Article 72, and accordingly, any draft of a law that is proposed to any of the assemblies is processed by a commission and only afterwards by the assembly itself.

In the Romanian Constitution the opportunity of the Senate to initiate the legislative procedure is stipulated mostly in third and fifth paragraph of Article 74 of the Romanian Constitution. The third particle awards the opportunity to submit the legislative initiative to the Upper of Lower Chamber to the government. The

¹⁷⁷ For more refer to Federal Assembly (official website of Swiss Council of): Parliamentary procedure, URL: <https://www.admin.ch/opc/en/classified-compilation/20010664/index.html>, (accessed 15. 1. 2017).

fifth paragraph stipulates that the proposal of a law first decides the chamber to which the proposal was submitted.

4.2. CONSTITUTIONAL LIMITATIONS TO THE OPPORTUNITY OF THE UPPER CHAMBER TO INITIATE THE LEGISLATIVE PROCEDURE

Some constitutions of European countries stipulate that the Upper Chamber has the opportunity to initiate the legislative procedure; however, they simultaneously state limitations. The limitations concern mostly the initiation of the legislative procedure for laws of financial nature. Such an arrangement is characteristic for France and Ireland. Additionally, in constitutionally determine cases the legislative procedure can be initiated also by the Belgian and Spanish Senate.

In France, the legislative procedure can be initiated by either the national Assembly or the Senate, depending on who proposes the law or to which chamber it is first submitted by the government. Exceptions are financial laws (projets de loi de finances) and laws that concern financing social security (projets de loi de financement de la sécurité sociale examinés) which must first be discussed by the National Assembly¹⁷⁸.

Similar arrangement is present in Ireland. The Senate is not allowed to propose nor initiate the procedure of adopting or amending laws of financial nature. This constitutional stipulation signified that the house of Representatives in Ireland even in the

¹⁷⁸ For more refer to International relations unit of the French Senate, 2000: The French Senate. V: Bicameral System in the World System, Meeting of the Senates of the World, Paris, str. 132; France's Constitution of 1958 with Amendments through 2008, o. c., čl. 39-40, (accessed 15. 1. 2017).

field of legislative initiative holds greater jurisdictions than the Senate. Additionally, the latter characteristic is reflected in the fact that a law proposed by the Senate and was amended by the House of Representatives, is recognized as proposed by the House of Representatives¹⁷⁹.

As previously mentioned, peculiarities exist regarding the arrangement of legislative initiative in the Belgian Constitution. The Constitution in Article 75 stipulates that the king in all matters, except for matters arranged in Article 77 of the Constitution, initiates the legislative procedure in the House of Representatives (in the case of asymmetric bicameralism or unicameralism). In constitutionally listed cases of Article 77, the king submits the law to the Senate¹⁸⁰. In accordance with the logic of perfect and imperfect bicameralism and unicameralism, the Belgian Senate can initiate the legislative procedure on its own in matters that determine symmetric bicameralism in Article 77 of the Constitution.

Even for the Spanish constitutional arrangement, it is generally recognized that the Congress¹⁸¹ must be the first to discuss the legislative proposal. However, in two cases the procedure for reaching a decision is initiated by the Senate. These are the case of adopting agreements on cooperation among autonomous communities (cooperación entre las Comunidades Autónomas; second paragraph of Article 145.), and the case of discussing

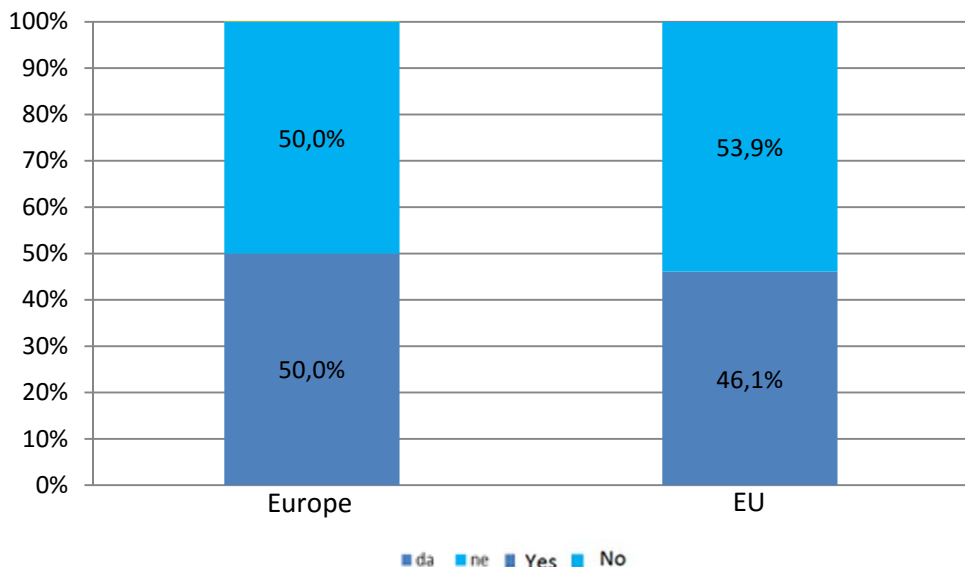
¹⁷⁹ Ireland's Constitution of 1937 with Amendments through 2015, o. c., article 20.

¹⁸⁰ Constitute project: Belgium's Constitution of 1831 with Amendments through 2014, čl. 75. URL: https://www.constituteproject.org/constitution/Belgium_2014.pdf?lang=en (accessed 15. 1. 2017).

¹⁸¹ Juberías, C., F.: A House in Search of a Role: The Senado of Spain. V: Senates. Bicameralism in the Contemporary World, Patterson, S., C. (ur.), Mughan, A. (ur.), Columbus, Ohio State University Press 1999, page 284.

proposals of a law on the fund for eliminating economic imbalance and enforcing the principle of solidarity (Fondo de Compensación; second paragraph of Article 158). In these two cases a special procedure of reaching a decision is also predicted¹⁸².

Cooperation in adopting a state budget:

In Europe, 9 Upper Chambers have the opportunity to cooperate in adopting a state budget, representing 50% of all Upper Chambers. In EU, such are 6 and represent 46.1% of all Upper Chambers within this connection.

¹⁸² Refer to Grad F.. Nekateri vidiki položaja drugega doma predstavniškega telesa, Zbornik znanstvenih razprav, letnik 50, Ljubljana, 1991, str. 37. Spain's Constitution of 1978 with Amendments through 2011, o. c., čl. 74, (accessed 15. 1. 2017).

4.3. UPPER CHAMBERS LACKING THE OPPORTUNITY TO INITIATE THE LEGISLATIVE PROCEDURE

For most of Upper Chambers in asymmetric bicameral arrangements it holds that they lack the opportunity to initiate the legislative procedure. This is in accordance with the mentioned theory on perfect and imperfect bicameralism. In arrangements of imperfect bicameralism, laws are usually adopted by the Lower Chamber, while the Upper Chamber in the legislative procedure acts with limited jurisdiction. The Upper Chamber only acts as a reviewer and conducts regulation over adoption of legislation by the Lower Chamber.

On the contrary to arrangements of perfect bicameralism, constitutions with imperfect bicameralism mostly explicitly state that claimants of legislative initiative must submit laws to the Lower Chamber. Such an arrangement exists in Austria¹⁸³, Belarus¹⁸⁴, Russia¹⁸⁵, Slovenia¹⁸⁶, Luxembourg and Czech Republic¹⁸⁷.

¹⁸³ Austria's Constitution of 1920, Reinstated in 1945, o. c., čl. 41, (accessed 15. 1. 2017).

¹⁸⁴ Belarus's Constitution of 1994 with Amendments through 2004, o. c., čl. 99, (accessed 15. 1. 2017); The right of legislative initiative shall belong to the President, members of the House of Representatives, Council of the Republic, Government, as well as to citizens who are eligible to vote, in a number of no less than 50,000, and is implemented in the House of Representatives.

¹⁸⁵ Russian Federation's Constitution of 1993 with Amendments through 2014, o. c., čl. 104, (accessed 15. 1. 2017).

¹⁸⁶ Constitution of the Republic of Slovenia, o. c., čl. 97. The National Council may propose to the National Assembly adoption of laws.

¹⁸⁷ Czech Republic's Constitution of 1993 with Amendments through 2013, o. c., čl. 41.

In Poland¹⁸⁸, the constitution only determined that the legislative procedure be initiated in the Chamber of Deputies, meaning that the Senate only hold the role of regulation over the adoption of laws in the Chamber of Deputies. The entire procedure for voting on the legislative initiative is determined by Rules of procedure of the Senate.

The characteristics of the Dutch bicameral arrangement were already described (Refer to chapter 3.7.), so it is not necessary to additionally explain that the Dutch Senate lacks the jurisdiction of legislative initiative, and may not initiate the legislative procedure¹⁸⁹.

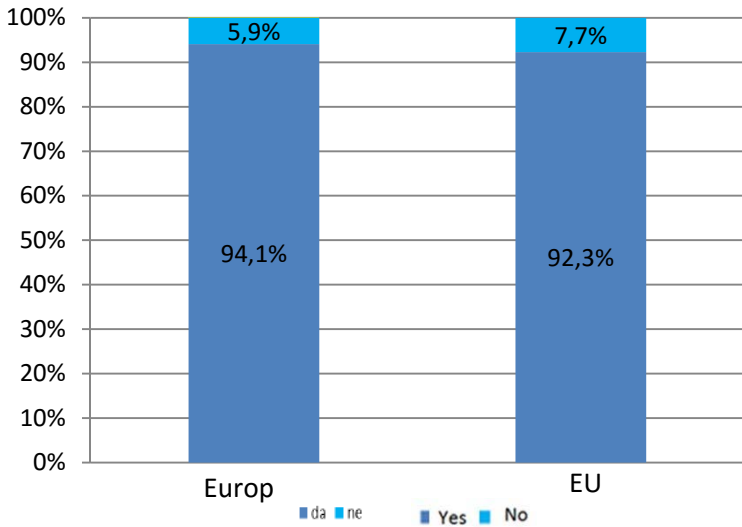
It is also the case in Germany that proposals of laws must always be submitted to the Federal Assembly. However, there is an anomaly in the German case. The government, that takes advantage of the legislative initiative in the largest portion, must first submit its proposals to the Upper Chamber. The Federal Assembly has the right to first critique and forming a position on the proposal of a law, before the latter is submitted to the legislative procedure of the Federal Assembly. For the formation of the first critique, the Federal Council has the period of 6 weeks, except if this is constitutionally determined in some other way (nine weeks for constitutional auditory procedure, and three weeks for urgent matters)¹⁹⁰.

¹⁸⁸ Constitute project: Poland's Constitution of 1997 with Amendments through 2009, čl. 118-124. URL: https://www.constituteproject.org/constitution/Poland_2009.pdf?lang=en (accessed 15. 1. 2017).

¹⁸⁹ Netherlands's Constitution of 1815 with Amendments through 2008, o. c., čl. 82, 83.

¹⁹⁰ Constitute project: Germany's Constitution of 1949 with Amendments through 2012, URL: https://www.constituteproject.org/constitution/German_Federal_Republic_2012.pdf?lang=en (accessed 15. 1. 2017) Basic Law of the Federal Republic of Germany. čl. 76; Hasselberg, D.: Das Grundgesetz, Kommentar für die

Legislative initiative:

In Europe, 16 of Upper Chambers have the jurisdiction of legislative initiative, which represents 94.1% of all upper Chambers. In EU such are 12, representing 92.3% of all Upper Chambers within this connection.

5. THE RIGHT TO SUBMIT AMENDMENTS

The right to submit amendments is an important right of Upper Chambers, through which Upper Chambers participate in the legislative process. Unlike the legislative initiative which initiates

the legislative procedure, the right to modify laws is already a phase within the legislative procedure. The Upper Chamber has through the mentioned right influence on the subject matter of the adopted laws, however, the role of Upper Chambers in the process of coordinating texts of laws with the Lower Chambers, is important. As the final or main decision in systems of imperfect bicameralism always belongs to the Lower Chambers, the right to submit amendments loses on its meaning. This right is much stronger in systems of perfect bicameralism, as both chambers are equal and must reach an agreement if they wish to adopt the law.

5.1. UPPER CHAMBER WITH THE JURISDICTION TO SUBMIT AMENDMENTS

Most Upper Chambers in Europe can with the legislative procedure submit amendments to laws. It does not to be emphasized that amendments to laws in legislative procedure can be submitted to all Upper Chambers in arrangements with perfect bicameralism (Switzerland, BiH, Italy, Romania), despite Constitutions do not stipulate this explicitly. These Upper Chambers can not only adopt amendments, but also be the first to initiate the legislative procedure, causing the Lower Chamber to submit amendments later.

In systems of imperfect bicameralism upper Chambers can amend laws in Belgium¹⁹¹, Czech Republic¹⁹², Germany¹⁹³, Poland¹⁹⁴ and Russia¹⁹⁵.

¹⁹¹ Belgium's Constitution of 1831 with Amendments through 2014, čl. 78; International relations unit of the French Senate, 2000: The Belgian Senate. V: Bicameral System in the World System, Meeting of the Senates of the World, Paris, page 62.

¹⁹² Czech Republic's Constitution of 1993 with Amendments through 2013, o.c., čl. 47.

5.2. CONSTITUTIONAL LIMITATIONS IN SUBMITTING AMENDMENTS

Similarly as in the case of legislative initiative and jurisdiction to initiate the legislative procedure, as in the case of submitting amendments, in some Upper Chambers limitations of this jurisdiction exist. Constitutional limitations mostly refer to the amending of legislation of the financial nature or state budget. Mentioned constitutional limitations can be found in Irish, French, and Spanish Senate, as in House of Lords in United Kingdom.

The Irish Senate is not allowed to amend laws of financial nature. The Senate may instead of amendments submit recommendations to a law within the period of 21 days, about which the final decision belongs to the House of Representatives¹⁹⁶.

The French senators have the right to submit amendments (as does the government and members of the National Assembly),

¹⁹³ Gl. International relations unit of the French Senate, 2000: The Bundesrat The Federal Council of Germany. V: Bicameral System in the World System, Meeting of the Senates of the World, Paris, page148. In the Constitution this jurisdiction of the Federal Council was not found. Without doubt, amendments could be proposed by the mediatory commission, whose intent was removing disputes between both chambers.

¹⁹⁴ Poland's Constitution of 1997 with Amendments through 2009, o. c., čl. 121.

¹⁹⁵ Gl. International relations unit of the French Senate: The Council of the Federation of the Russian Federation. V: Bicameral System in the World System, Meeting of the Senates of the World, Paris, 2000, page 260. In Russian Constitution this jurisdiction is not mentioned. The Constitution in its Article 105 only discusses studying the law that is accepted by the State Duma, in the Council of the Federation. The final decision is accepted by the State Duma with two third majority.

¹⁹⁶ Ireland's Constitution of 1937 with Amendments through 2015, o. c., čl. 21. International relations unit of the French Senate: Seanad Eireann, Le Senat d'Irland. V: Bicameral System in the World System, Meeting of the Senates of the World, Paris, 2000, page 166.

since all members of the Parliament and the government¹⁹⁷ have the right to amend law according to the Article 44 of the Constitution. Members of the Parliament (senators and members of the National Assembly alike) must not propose laws or amendments which would cause a decrease of public sources or increase of public spending.¹⁹⁸

A different type of an arrangement of submitting amendments can be found in Spain. Amendments related to the budget that might increase loans and decrease budgetary income require a permission of the government prior to submission to the legislative procedure¹⁹⁹. Otherwise, the Senate has available a period of two months to discuss the proposal, and is in that time allowed to propose amendments to the legislative proposal. The two month period in which the Senate can amend the legislative proposals, can be reduced to twenty days if the government or Chamber of Deputies as the proposers state that the law needs to be adopted urgently²⁰⁰. Members of House of Lords in the United Kingdom are in conducting the jurisdiction of amending limited when amending the state budget²⁰¹.

¹⁹⁷ Les membres du Parlement et le Gouvernement ont le droit d'amendement.

¹⁹⁸ France's Constitution of 1958 with Amendments through 2008, o.c., čl. 40, (accessed 15. 1. 2017); International relations unit of the French Senate, 2000: The French Senate. o.c., page 132.

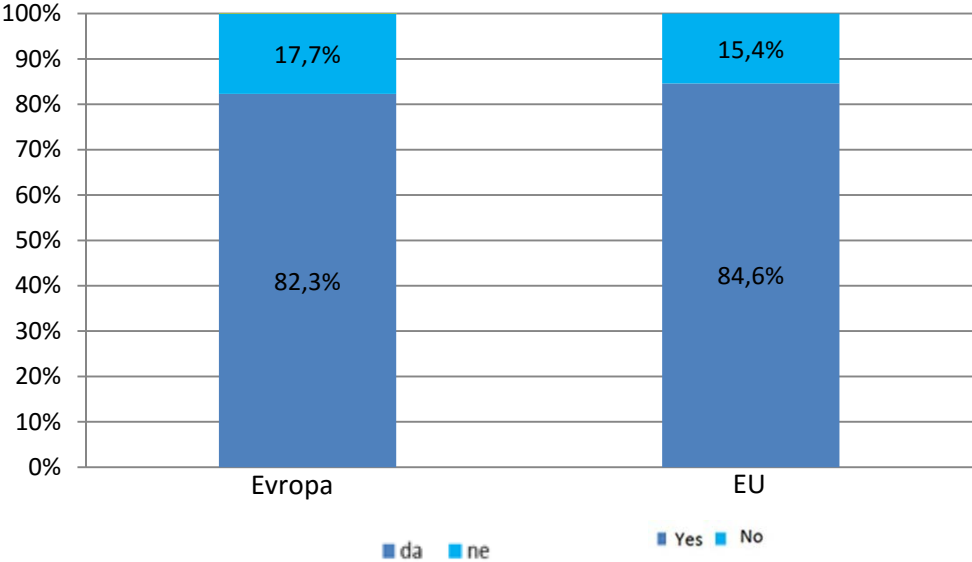
¹⁹⁹ Spain's Constitution of 1978 with Amendments through 2011, o. c., čl. 134, (accessed 15. 1. 2017). International relations unit of the French Senate, 2000: The Spanish Senate. V: Bicameral System in the World System, Meeting of the Senates of the World, Paris, page 282.

²⁰⁰ Spain's Constitution of 1978 with Amendments through 2011, o. c., čl. 90, (accessed 15. 1. 2017).

²⁰¹ More on this refer to United Kingdom Parliament (uradna spletna stran britanskega parlamenta): Companion to the Standing Orders and guide to the Proceedings of the House of Lords, o. c. (accessed 15.1.2017); International relations unit of the French Senate, o. c.: The United Kingdom House of Lords. V: Bicameral System in the World System, Meeting of the Senates of the World, Paris, page 302.

Even in cases of researching the right to submit amendments, the article is limited only on data of the Upper Chambers with the limitation written in the constitution, or the limitation could be recognized in literature or other noticeable sources.

Modifying the constitution:

In Europe, 14 Upper Chambers have the opportunity to participate in amending the constitution, which represents 82.3% of all Upper Chambers. In EU such are 11, representing 84.6% of all Upper Chambers within this connection.

5.3. LACK OF JURISDICTION OF SUBMITTING AMENDMENTS TO A LAW

Specific Upper Chambers do not have the right to submit amendments to laws within the period of legislative procedure. Such Upper Chambers in Europe are four: Austrian federal Council, Belorussian Council of the Republic, Dutch Senate and Slovenian National Council.

Austrian Federal Council²⁰² on the contrary to the National Council of Austria cannot submit amendments to laws. For the Belorussian Council of the Republic it is known that it may accept or reject laws already confirmed by the House of Representatives.²⁰³ It may also adopt a legislative initiative with which it aims to change the existing legislation²⁰⁴. The characteristics of the Dutch bicameral arrangement were already analyzed (refer to chapter 3.7.), so it is not necessary to further explain that the Dutch Senate does not have the jurisdiction to submit amendments. The First Assembly must discuss the law in the form as adopted by the Second Assembly²⁰⁵.

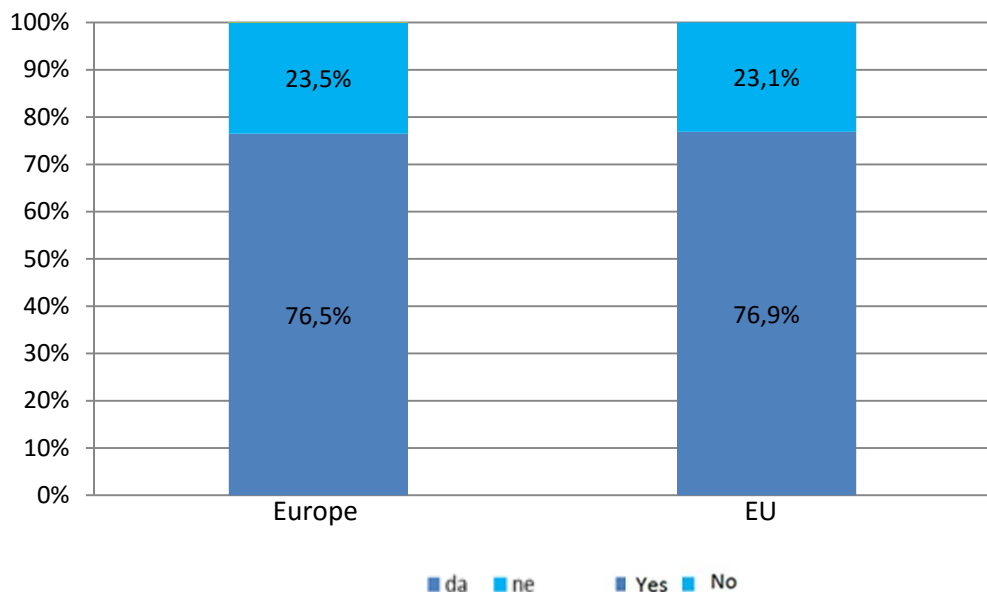
²⁰² GI. International relations unit of the French Senate: Bundesrat, The Federal Council of Austria. V: Bicameral System in the World System, Meeting of the Senates of the World, Paris, 2000, page. 47; Answer of the administration of Austrian federal Council to the question prepared by the National Council for the meeting of Association of European Senates in Ljubljana.

²⁰³ Belarus's Constitution of 1994 with Amendments through 2004, o. c., čl. 98, (accessed 15. 1. 2017).

²⁰⁴ Answer of the general secretary of the Belorussian Council of the Republic, Shila D., to the questions prepared by the National Council for the meeting of the Association of European Senates, June 2002.

²⁰⁵ Netherlands's Constitution of 1815 with Amendments through 2008, o.c., čl. 85.

Opportunity to submit amendments:

In Europe, 13 Upper Chambers have the opportunity to submit amendments, representing 76.5% of all Upper Chambers. In EU such are 10, representing 76.9% of all Upper Chambers within this connection.

5.4. THE OPPORTUNITY OF THE SLOVENIAN NATIONAL COUNCIL TO SUBMIT AMENDMENTS

The Slovenian National Council too lacks the direct right to submit amendments within the procedure of adopting laws. Nevertheless, it does have the opportunity to participate with

working bodies of the National Assembly. Adoption of an amendment may be suggested to the working body of the national Assembly by the National Council.

The national Council has always been defending the position that introduction of the opportunity to amend laws with amendments would decrease the number of filed vetoes by the National Council. Even today it is in practice accepted that the greater activity of the National Council in the entire legislative procedure and greater susceptibility of the National Assembly for its suggestions and critiques contribute to the decrease in probability for adoption of a veto²⁰⁶. Due to lack of jurisdiction to amend laws and the arrogance of the National Assembly, unconstitutional provisions of numerous laws face rejection only before the Constitutional Court²⁰⁷.

Due to suspicion of unconstitutionality as the opportunity to submit amendments is not guaranteed in Rules of Procedure of the National Assembly, the National Council initiated a constitutional dispute. Its opinion showed that the 'a maiori ad minus' principle in the right of proposing laws also suggests the inclusion of the right to submit amendments to laws. The legislative right is supposedly a stronger right and also includes the weaker right as represented by the opportunity to amend laws. The constitutional dispute was resolved by the Constitutional Court with the provision U-I-84/96, in which it

²⁰⁶ On this Ribičič, C.: *Podoba parlamentarnega desetletja, Samozaložba, Ljubljana, 2000, page 62.*

²⁰⁷ Article 305a of the Law on Banking showcases the mentioned waste of time and energy: the National Assembly did not obey the opinion of the National Council during the legislative procedure and adopted the law, so the National Council submitted a veto. The National Assdembly rejected the suspensory veto on this law. The National Assembly rejected the suspensory veto on this law and Article 305a was dissolved after the National Council with others initiated a constitutional dispute.

explained that the Constitution does not determine the right of the National Council to submit amendments to laws. The constitutional jurisdiction of the National Council to suggest adoption of laws to the National Assembly does not also include the opportunity to submit amendments. The case is of two different acts in the legislative process. The National Assembly has the right to autonomously resolve the issue of who is permitted to submit amendments with which subject matter of laws is modified.

From the constitutional approach according to the opinion of the Constitutional Court, there are no barriers for Rules of Procedure to enable the national Assembly to amend a provision in case of a veto, due to which the veto itself was submitted. Such a solution has so far been rejected by the parliamentary majority with an explanation that as a result, a fourth phase of the legislative procedure would be introduced. The appeal has some validity, even though such phase of the legislative procedure can be vary rationalized. In its scope, only the disputed question would be decided on, and not the law in full. Additionally, single voting would simultaneously decide on the amending of a law and the rejection of veto to the modified law. Such a change, which appeared on the agenda of the Procedural commission and the national Assembly on multiple occasions, has never received a sufficient support of representatives.

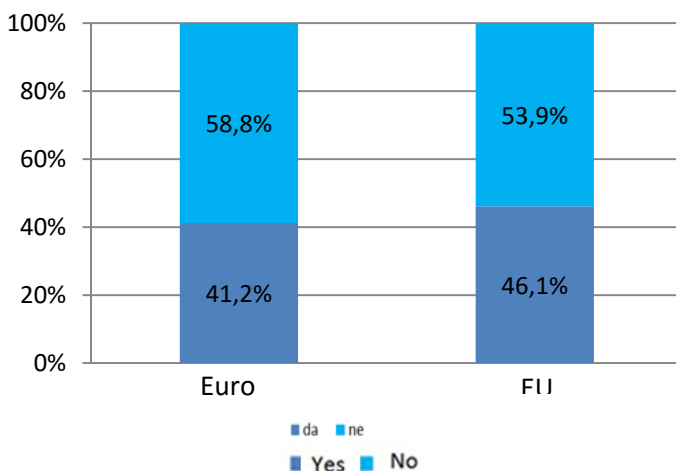
The National Council has due to the lack of jurisdiction to submit amendments only the option to adopt the law in full, or submit a veto and hence reject it in full²⁰⁸. However, the National Council usually does not reject the entire law, but only particular provision it includes. With an arrangement to allow the

²⁰⁸ Yet, Rules of Regulation of the National Assembly enables the possibility for the National Council to submit amendments. Nevertheless, this jurisdiction lies in the hands of the National Council only when the National Council is the proposer of the law.

opportunity to amend laws, the number of suspensory vetoes would decrease as the National Council had the opportunity to impose its hesitation through amendments. Unfortunately, the National Assembly is not in favor of such a solution. Hence, the National Council must for almost every dispute regarding a minor section of a law use the weapon that destroys the entire act²⁰⁹.

The lack of jurisdiction of amending can also be detected in practice. The National Council in comparison with other European Upper Chambers that hold the jurisdiction of veto (e.g. Austrian Federal Council, Czech Senate, Polish and Spanish Senate, German Federal Council) accepts many more vetoes annually. Yet, the national Council is not successful in its use of the veto, as it as of now only achieved for the National Assembly to reject the law within the reconsideration in 15% of cases (the National Council was successful in 20 out of 131 vetoes until the end of 2015)²¹⁰.

Veto:

²⁰⁹ Refer to Ribičič, C.: Podoba parlamentarnega desetletja, o.c., page 63.

²¹⁰ For more on the theoreticcal and practical characteristics of the veto refer to Štrus, D.: Odložilni veto Državnega sveta Republike Slovenije, Pravniki, Ljubljana, let. 57 (2002), 4-5, pages 293-315.

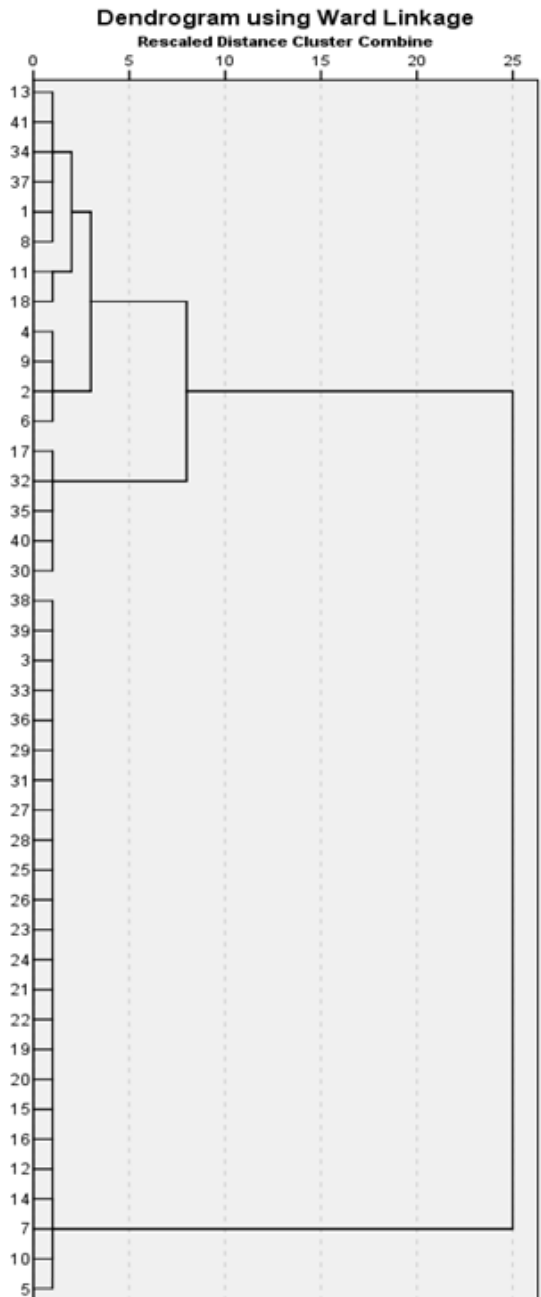
In Europe, 7 Upper Chambers have the opportunity to submit a veto, representing 41.2% of all countries. In EU such are 6, representing 46.1% of all countries within the connection.

5.5. ARRANGING COUNTRIES INTO GROUPS

Based on arranging countries into groups or based on the cluster analysis according to the Ward method, we have arranged the countries into groups based on their similarities in jurisdictions of the Upper Chambers. As a measure of distance we used the squared euclidean distance. The arrangement was conducted in the statistical program SPSS 21.

Image: dendrogram

- Kingdom of Spain
- Federal Republic of Germany
- Romania
- Swiss Confederation
- Bosnia and Herzegovina
- Republic of Italy
- Kingdom of Netherlands
- Republic of Belarus
- Republic of France
- Kingdom of Belgium
- Czech Republic
- Ireland
- Republic of Austria
- Republic of Slovenia
- Russian Federation
- United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland
- Republic of Poland
- Ukraine
- The Grand Duchy of Luxembourg
- Montenegro
- Republic of Serbia
- Republic of Slovakia
- Republic of Moldova
- Republic of Portugal
- Republic of Hungary
- Republic of Malta
- Republic of Latvia
- Republic of Lithuania
- Republic of Croatia
- Republic of Kosovo
- Republic of Estonia
- Republic of Finland
- Republic of Bulgaria
- Republic of Cyprus
- Former republic of Yugoslavia
- Macedonia
- Republic of Albania

Republic of Norway
Republic of Sweden
Iceland
Kingdom of Denmark
Hellenic Republic

As noticed on the dendrogram, the largest group of countries deviates from the rest in a significant way. These are the countries that do not have Lower Chambers. The remaining countries can be divided into two or three groups; in order to obtain a more detailed arrangement we have decided for three groups:

Group 1 (6 countries): Kingdom of Spain, Federal republic of Germany, Romania, The Swiss Confederation, Bosnia and Herzegovina and Republic of Belarus

Group 2 (4 countries): Republic of France, Kingdom of Belgium, Czech Republic and Ireland

Group 3 (24 countries): countries without Lower Chambers

Group 4: Republic of Austria, Republic of Slovenia, Russian Federation, United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland, Republic of Poland.

As noticed on the dendrogram, the two most similar groups with Lower Chambers are group 1 and group 2. Group 4 deviated most from the first two. We would also like to mention that to Republic of Slovenia, republic of Austria is most similar, with which the rescalar distance is the lowest.

Table: Jurisdictions for upper Chambers for different groups of countries

	Group 1	Group 2	Group 3	Group 4	Cumulative
Legislative initiative	87,5%	100,0%	0,0%	100,0%	39,0%
Opportunity to submit amendments	75,0%	100,0%	0,0%	60,0%	31,7%
Adoptiong laws	87,5%	100,0%	0,0%	20,0%	29,3%
State budget	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	19,5%
Naming	100,0%	75,0%	0,0%	0,0%	26,8%
Veto	25,0%	0,0%	0,0%	100,0%	17,1%
Constitution	100,0%	100,0%	0,0%	40,0%	34,1%

6. SUMMARY OF RESULTS AND CONCLUSION

In Europe there are 17 countries with a bicameral parliamentary system, from those 13 are in the European Union. In European countries with bicameral representative body, different arrangements of the jurisdiction of the Upper Chamber exist. Countries organize jurisdictions of legislative initiative, opportunity to initiate the legislative procedure and jurisdictions to submit amendments in different ways. The constitutional arrangement of the mentioned jurisdictions depends mostly on the role and significant that the Upper Chamber has in its respective country (e.g. the Upper Chamber can be a representative of all citizens, a representative of territorial units, a consulting body, etc.). Greater differences exist among Upper Chambers in symmetric (perfect) bicameral systems which hold all jurisdictions in the same extent as the Lower Chambers in the framework of the legislative procedure, and in asymmetric

(imperfect) bicameral systems in which chambers do not share equal jurisdictions and the Upper Chamber mostly poses as corrective of the functioning of the Lower Chamber.

The right to initiate the legislative procedure is awarded to almost all Upper Chambers in Europe. The exception is only the Dutch Senate, as it does not have the legislative initiative. Nevertheless, even Upper Chambers with the right to propose laws vary in terms of executing this jurisdiction. The jurisdiction to propose laws is hence stronger in Upper Chambers in which each member of the Upper Chamber is awarded with it (e.g. Italian, French and Romanian Senate), than in chambers in which the legislative initiative is determined in benefit to the Senate as an institution (e.g. Slovenian National Council, Polish and Spanish Senate).

Theory and practice of foreign countries with bicameral arrangement show that Upper Chambers' jurisdiction of amending laws within the legislative procedure is rational and justified. Even in the Slovenian constitutional system it would be logical that the National Council were awarded the jurisdiction to submit amendments to laws in the procedure of their adoption. In this way, the national Council could additionally contribute to a better legislation. It would also be enabled to repair errors introduced into the legislation by the National Assembly in a much easier manner. This is reflected in the practice of the National Council²¹¹. After over voting vetoes, the National Council

²¹¹ This can be seen in many cases. One of these are carriage vouchers that the National Assembly introduced with an amendment of the Act on Forests. The national Council warned about the poor regulation as early as in the procedure of adopting the law, and because it was not taken into consideration, it threatened to use the veto. Soon after the provision was changed, as it was not properly executed in practice. The Act on Wine was accepted by the National Assembly on 20 December 2005. Three days later the National Council submitted a suspensory veto on the law. One of the hesitations included the concern regarding the number of winemaking regions – instead of three

is only left with the option to submit a demand for an evaluation of constitutionality and legality of acts to the Constitutional Court (e.g. constitutional dispute). Almost a half of the constitutional disputes was from 1992 until the beginning of 2017 triggered after over voting the veto in the National Assembly (23 out of 49 submitted demands). The result was that the Constitutional Court in case of 11 recognized that provisions of the section of a law for which an evaluation was demanded by the National Council, were unconstitutional. This showcases a professional justification of vetoes and later demands for evaluation of constitutionality or legality. Additionally, it should be emphasized that the introduction of the opportunity to submit amendments the opinions and other contributions of the National Council to the legislation would be much more articulated and specific, which would also relieve the work of the National Assembly. The flexibility of the functioning of the National Assembly would also increase, because change in legislation in its benefit could be achieved through the National Council. In this way, we could prevent the collecting of signatures for a referendum if the National Assembly amended the disputed section of the legislation in which proposers saw a reason for calling a referendum. For an efficient system of decision-making, it would be beneficial to introduce an arrangement in accordance with

(Primorska, Podravje and Posavje), a provision was accepted, saying that winemaking regions are Primorska and Vzhodna Slovenija. In the National Assembly on 11 January 2006 the act was not reconfirmed either in the process of reconsideration. In 2006 the National Council approved of a veto on the Act on Religious Freedom. The National Assembly over-voted the veto of the National Council on 2 January 2007 and re-voted the Act. The National Council on 21 March 2007 demanded an evaluation of the constitutionality and legality of this law and the Constitutional Court decided that the part of the law was in conflict of the Constitution. To amend the unconstitutional provision, instead of just a few days that would be necessary to change the law within the reconsideration process, more than 6 years of procedures before the National Council, National Assembly and the Constitutional Court were needed.

which the National Council could submit amendments directly within the legislative procedure.

For all countries in group 1 it is typical that their Upper Chambers can participate in adoption of budget and appointments, with the majority of them also having the opportunity of legislative initiative and adoption of laws (87.5%), as well as the opportunity of submitting amendments (75.0%). Only a quarter of Upper Chambers have the opportunity of a veto.

All Upper Chambers in the second group of countries have the jurisdiction of legislative initiative, submitting amendments, adopting laws and modifying the constitution. Most also have the opportunity to appoint (75.0%). They do not, however, have the opportunity to participate in adoption of budget and vetoes.

The thirds group does not have Upper Chambers.

In the fourth group are countries in which Upper Chambers have jurisdictions of legislative initiative and veto, and mostly also of submitting amendments (60.0%). Less than half have the opportunity to change the constitution (40.0%) and adopt laws (20.0%), but do not have the opportunity to participate in adoption of budget and appointments.

7. LITERATURE

- Alder, J.: Constitutional and Administrative Law. Macmillan, Houndmills, London, 1994.
- Bicameral System in the World System, Meeting of the Senates of the World, Sénat, Paris, 2000.
- Cerar, M.: Status državnega sveta, Pravna praksa, št. 279/93, Gospodarski vestnik, Ljubljana, 1993, pg. 5.
- Debeljak, P.: Državni svet Republike Slovenije: (so)odločevalec ali lobi(st)?, diplomsko delo, Fink-Hafner D. (mentor), Fakulteta za družbene vede Univerze v Ljubljani, Ljubljana, 2001.
- Fantini, R.: Ustavna ureditev Bosne in Hercegovine po »Daytonu«, diplomatska naloga, Grad, F. (mentor), Ljubljana, 1999.
- Grad, F.: Parlament in vlada, Uradni list Republike Slovenije, Ljubljana, 2000, pg. 251- 278.
- Grad, F., Kaučič, I.: Ustavna ureditev Slovenije, Gospodarski vestnik, Druga dopolnjena in spremenjena izdaja, Ljubljana, 2001, pg. 179-249.
- Grad, F., Kaučič, I., Ribičič, C., Kristan, I., 1999: Državna ureditev Slovenije, Uradni list Republike Slovenije, Tretje spremenjena in dopolnjena izdaja, Ljubljana, 1999.
- Grad, F., Kaučič, I.: Ustavno pravo Slovenije, Ministrstvo za notranje zadeve, Visoka policijsko-varnostna šola, Ljubljana, 1997, pg. 170-197.
- Grad, F.: Dvodomnost in zastopanost regionalnih interesov, v zborniku: Regionalizem v Sloveniji, Uradni list Republike Slovenije, Ljubljana, 1998, pg. 160-172.
- Grad, F.: Nekateri vidiki položaja drugega doma predstavniškega telesa, v: Zbornik znanstvenih razprav, LI. letnik, Ljubljana, 1991, pg. 27-41.
- Grad, F.: Oblikovanje drugega doma predstavniškega telesa, Teorija in Praksa, letnik XXVIII, št. 5-6, Fakulteta za sociologijo, politične vede in novinarstvo Univerze v Ljubljani, Ljubljana, 1991, pg. 675-678.

Gradivo, poslano po elektronski pošti iz francoskega senata, Hoeffel, M., D.: A European Second Chamber, Raport, Sénat, Paris, 2001.

Hasselberg, D.: Das Grundgesetz. Kommentar für die politische Bildung, Bundeszentrale für die po Horvat, T.: Corporate social responsibility depending on the size of business entity, v: Managing sustainable growth : proceedings of the joint international conference organised by University of Primorska, Faculty of Management, Slovenia, Eastern European Economics, USA, and Society for the Study of Emerging Markets, USA, Koper, 2015, pg. 339-353. Retrieved from <http://www.fm-kp.si/zalozba/ISBN/978-961-266-181-6/121.pdf>. litische Bildung, Bonn, 1990.

Jovičić, M.: Veliki ustavni sistemi, Beograd, 1984.

Kristan, I.: Državni svet ali zbor regij?, v zborniku: Regionalizem v Sloveniji, Uradni list Republike Slovenije, Ljubljana, 1998, pg. 173-185.

Kristan, I.: Odložni veto Državnega sveta, v: Zbornik referatov s III. strokovnega srečanja pravnikov javnega prava, Inštitut za javno upravo, Portorož, 3. - 5. decembra 1997, pg. 107-118.

Kristan, I.: Dvodomnost slovenskega parlamenta, v: Pravniki, ured. Tone Frantar, Letnik LI, št. 9-10, Ljubljana, 1996, pg. 451-466.

Kristan, I.: Dvodomnost slovenskega parlamenta, v zborniku referatov: Slovenski parlament – izkušnje in perspektive, ured. Brezovšek M., Slovensko politološko društvo, Ljubljana, 1996, pg. 1-12.

Kristan, I.: Državni svet in dvodomnost parlamenta, v zborniku razprav: 2. strokovno srečanje pravnikov s področja javnega prava, Inštitut za javno upravo, Izobraževanje in usposabljanje v javni upravi, Rogaška Slatina, 26. in 27. november 1996, pg. 63-77.

Kušej G.: Primerjalno ustavno pravo, skripta, Ljubljana, 1959.

Lobe, B.: Združevanje kvalitativnih in kvantitativnih metod – stara praksa v novi preobleki? Družboslovne razprave, XXII (2006), 53: pg. 55-73.

- Lukšič, I.: Državni svet Republike Slovenije, v zborniku referatov: Problemi konsolidacije demokracije, Slovensko politološko društvo, Ljubljana, 1993, pg. 139-150.
- Nikitov, V.: The Parliamentary System of the Russian Federation, Constitutional and Parliamentary Information, št. 175, 1998.
- Patterson, S., C., Mughan, A.: Senates, Bicameralism in the Contemporary World, Columbus, Ohio State University Press, 1999.
- Ribičič, C.: Podoba parlamentarnega desetletja, Samozaložba, Ljubljana, 2000, pg. 52- 73.
- Senates and Representation of local Authorities. Zbirka govorov, Assotiation of European Senates, French Senate, 6. junij 2001, Paris, 2001.
- Štrus, D.: Odložilni veto Državnega sveta Republike Slovenije, Pravniki, Ljubljana, let. 57 (2002), 4-5, pg. 293-315.
- Štrus, D.: Predstavitev mnenj slovenskih ustavnih teoretikov o položaju Državnega sveta Republike Slovenije, Pamfil, Ljubljana, 2002, pg. 44.
- Štrus, D.: Primerjava pristojnosti evropskih drugih domov, drugega doma Avstralije in Združenih držav Amerike, Drofenik, M. (mentor), Državni svet Republike Slovenije, Ljubljana, 2001.
- Štrus, D.: Drugi domovi evropskih držav, Avstralije in Združenih držav Amerike, Državni svet republike Slovenije, Drofenik, M. (mentor), Ljubljana, 1999.
- The Belgian Federal Parliament, text sent by Zelck F. via e-mail from the Belgian Senate, februar 2000.
- The German Federal Council, Bundesrat, Public Relations Office, Bonn – material sent via mail from the German Federal, januar 2000.
- Vogrinc, K.: Pomen triangulacije za zagotavljanje kakovosti znanstvenih spoznanj kvalitativnega raziskovanja. Sodobna pedagogika 5/2008, str. 108-122.
- Žibert, B.: Enodomnost in dvodomnost, diplomsko delo, Kavčič I. (mentor), Ljubljana, 1997.
- World Directory of Parliaments, Inter-Parliamentary Union, 1999.

LEGAL SOURCES

Constitution of the Republic of Slovenia (Uradni list RS, št. 33/91, 42/97, 66/00, 24/03, 69/04, 69/04, 69/04, 68/06, 47/13 in 75/16).
Act on Constitutional Court (Uradni list RS, št. 64/07 in 109/12).
Rules of Procedure of the National Assembly (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14 in 26/15).
Rules of Procedure of the National Assembly (Uradni list RS, št. 92/07, 105/10 in 80/13).

INTERNET SOURCES

Official website of Austrian Parliament, URL:
<http://www.parlament.gv.at>
Official website of Belgian Parliament, URL:
<http://www.senate.be>
Official website of Belorussian President, URL:
<http://president.gov.by>
Official website of Czech Senate, URL: <http://www.senat.cz>
Official website of Croatian representative body, URL:
<http://www.sabor.hr>
Official website of French Senate, URL: <http://www.senat.fr>
Official website of French National Assembly: URL:
<http://www.assemblee-nationale.fr>
Official website of Irish Parliament, URL: <http://www.irlgov.ie>
Official website of Italian Senate, URL: <http://english.camera.it>
Official website of Luxembourg's national Council, URL:
<http://www.etat.lu>
Official website of German Federal Council, URL:
<http://www.bundesrat.de>
Official website of Norwegian Parliament, URL:
<http://www.stortinget.no>

Official website of Polish Senate, URL: <http://www.senat.gov.pl>

Official website of Romanian Chamber of Deputies, URL:
<http://www.cdep.ro>

Official website of Slovenian National Council, URL:
<http://www.ds-rs.si>

Official website of Spanish Senate, URL: <http://www.senado.es>

Official website of Swiss Council of States, URL:
<http://www.parlament.ch>

Official website of Parliament of the United Kingdom, URL:
<http://www.parliament.uk>

Bienvenue au Sénat, Le Forum des Senats du Monde,
URL <http://www.senat.fr/senatsdumonde/index.html>, Les Senats
du Monde.

Website of the Constitution Project, URL:

<https://www.constituteproject.org/search?lang=en>

APPENDIX: LIST OF EUROPEAN COUNTRIES AND JURISDICTIONS OF UPPER CHAMBERS

Države po abecedi	Zakonodajna iniciativa	Možnost vlaganja amandmajev	Sprejemanje zakonov	Proračun	Imenovanja	Ve to	Ustava
<u>Bosna in Hercegovina</u>	Yes	Yes	Yes	Yes	Yes	No	Yes
<u>Češka republika</u>	Yes	Yes	Yes	No	Yes	No	Yes
Črna gora							
<u>Francoska republika</u>	Yes	Yes	Yes	No	Yes	No	Yes
Helenska republika							
<u>Irska</u>	Yes	Yes	Yes	No	No	No	Yes
Islandija							
<u>Italijanska republika</u>	Yes	Yes	Yes	Yes	Yes	No	Yes
<u>Kraljevina Belgija</u>	Yes	Yes	Yes	No	Yes	No	Yes

Kraljevina Danska							
<u>Kraljevina Nizozemska</u>	No	No	Yes	Yes	Yes	No	Yes
Kraljevina Norveška							
<u>Kraljevina Španija</u>	Yes	Yes	Yes	Yes	Yes	Yes	Yes
Države po abecedi	Zakonod ajna inicijativa	Možnost vlaganja amandm ajev	Sprejem anje zakonov	Prorač un	Imenov anja	Ve to	Usta va
Kraljevina Švedska							
Nekdanja jugoslova nska republika Makedon ija							
Republika Albanija							
<u>Republika Avstrija</u>	Yes	No	No	No	No	Yes	Yes
<u>Republika Belorusija</u>	Yes	No	No	Yes	Yes	No	Yes

Republika Bolgarija							
Republika Ciper							
Republika Estonija							
Republika Finska							
Republika Hrvaška							
Republika Kosovo							
Republika Latvija							
Republika Litva							
Države po abecedi	Zakonod ajna iniciativa	Možnost vlaganja amandm ajev	Sprejem anje zakonov	Prorač un	Imenov anja	Ve to	Usta va
Republika Madžarsk a							
Republika Malta							

Republika Moldavija							
<u>Republika Poljska</u>	Yes	Yes	No	No	No	Yes	Yes
Republika Portugalska							
<u>Republika Slovenija</u>	Yes	No	No	No	No	Yes	No
Republika Srbija							
<u>Romunija</u>	Yes	Yes	Yes	Yes	Yes	No	Yes
<u>Ruska federacija</u>	Yes	Yes	No	No	No	Yes	No
Slovaška republika							
<u>Švicarska konfederacija</u>	Yes	Yes	Yes	Yes	Yes	No	Yes
Ukrajina							
<u>Veliko vojvodstvo o Luksemburg</u>							

<u>Združeno kraljestvo Velike Britanije in Severne Irske</u>	Yes	Yes	Yes	No	No	Yes	No
<u>Zvezna republika Nemčija</u>	Yes	Yes	Yes	Yes	Yes	Yes	Yes

Legend:

- Countries of EU – marked red
- Remaining European Countries – marked black
- Countries with a bicameral system - underlined

III.

SPREMEMBE ZAKONODAJE GLEDE SENATOV – RAZISKOVALNI DEL

1. UVOD

Združenje evropskih senatov združuje izkušnje zgornjih domov parlamentov tako evropskih držav, kot Rusije. Preko mednarodnega povezovanja stremimo k boljšemu razumevanju vloge teh institucij v posameznih državah ter medsebojni podpori v doseganju skupnih ciljev in premagavanju izzivov.

Različna organizacija, pistojnost in idejna vloga evropskih senatov se kot rezultat dolgoletnega razvoja odraža tudi preko zakonodaje, ki senate ureja. Ključne spremembe volitvenih procesov, povezav s spodnjimi domovi parlamentov, pristojnosti, itd. vplivajo ne le na proces političnega odločanja, temveč tudi na državljane, katerih interesi so v senatih zastopani.

Vodilna tema prihajajočega srečanja Združenja evropskih senatov – Senat Evrope kot pot proti boljši povezanosti z državljani EU, preko katere želimo raziskovati možnosti večje vloge nacionalnih zgornjih domov v institucijah EU, zahteva poglobljeno poznavanje državnih sistemov, ki že leta omogočajo tesne povezave med zgornjimi domovi in njihovimi državljani, ter procese razvoja, ki prinašajo spremembe tudi v obstoječe politične sisteme.

V ta namen smo države članice Združenja evropskih senatov pozvali k odgovoru na anketo, preko katere smo poizvedeli o naslednjih vprašanjih glede zakonodaje, ki določa delovanje senatov:

- I. Ali so bile v preteklosti pobude za spremembo zakonodaje, ki zadeva zgornji dom? Če so bile, navedite, kakšne.
- II. Ali je parlament oziroma vlada v preteklosti poskušala spremeniti volilni sistem oziroma pristojnosti zgornjega doma? Če je odgovor pritrdilen, pojasnite, katere.
- III. Ali so trenutno v zgornjem domu kakšne pobude ali zamisli o spremembi volilnega sistema zgornjega doma? Če so bile, navedite, kakšne.
- IV. Ali so kakšne pobude ali zamisli o spremembi pristojnosti zgornjega doma v zakonodajnem postopku? Če so, navedite, katere.

2. AVSTRIJA

2.1. Ali so bile v preteklosti pobude za spremembo zakonodaje, ki zadeva zgornji dom? Če so bile, navedite, kakšne.

Reforma zveznega sistema 2006: Sprememba pogojev, pod katerimi predlog zakona potrebuje hitro odobritev zveznega sveta. Posledica te reforme je bilo zmanjšano število skladnih predlogov zakona (z okoli 55 % na 40 %).

Tako so nemške zvezne dežele pridobile več zakonodajnih pristojnosti.

Podrobnejše informacije so na voljo na zahtevo.

2.2. Ali je parlament oziroma vlada v preteklosti poskušala spremeniti volilni sistem oziroma pristojnosti zgornjega doma? Če je odgovor pritrdilen, pojasnite, katere.

Posamezni člani zveznega parlamenta so predlagali spremembo volilnega sistema v zveznem svetu, vendar do zdaj niso prejeli podpore.

Zamisel teh predlogov je bila sprejeti predloge ali dopolnitve predlogov zakonov s sorazmerno večino, medtem ko je zdaj potrebna absolutna večina vseh članov (35 od 69).

2.3. Ali so trenutno v zgornjem domu kakšne pobude ali zamisli o spremembi volilnega sistema zgornjega doma? Če so bile, navedite, kakšne.

Ne.

2.4. Ali so kakšne pobude ali zamisli o spremembi pristojnosti zgornjega doma v zakonodajnem postopku? Če so, navedite, katere.

Ne.

3. BELGIJA

3.1. Ali so bile v preteklosti pobude za spremembo zakonodaje, ki zadeva zgornji dom? Če so bile, navedite, kakšne.

Osnovna zakonodaja v povezavi z belgijskim senatom sega v leto 1831, ko je bila sprejeta Ustava Belgije. Ta zakonodaja se je spremenila v letih 1893, 1921, 1993 in 2014.

Spremembe so zadevale pristojnosti in sestavo zgornjega doma.

Zadnje spremembe (1993 in 2004) so upoštevale preoblikovanje Belgije iz enotne države v zvezno državo. Zakonodajne pristojnosti so se močno zmanjšale. Dejansko ima senat samo zakonodajne pravice glede ustave in osnovnih zakonov, ki so povezani z organizacijo in pristojnostmi zveznih enot («skupnosti» in »regij«). Danes belgijski senat zastopa zvezne enote na zvezni ravni. Senat mora zagovarjati interese zveznih enot.

Senat se je volil neposredno zaradi svoje sestave. Toda od leta 2014 neposrednih volitev v senat ni več. Parlamenti skupnosti in regij imenujejo petdeset senatorjev iz svojih članov. Tako so ti senatorji in člani parlamenta zvezne enote. Ti senatorji določijo deset dodatnih senatorjev. Skupno je torej šestdeset senatorjev, toda nihče od njih ni izvoljen neposredno.

3.2. Ali je parlament oziroma vlada v preteklosti poskušala spremeniti volilni sistem oziroma pristojnosti zgornjega doma? Če je odgovor pritrdilen, pojasnite, katere.

Glejte 2.1.

3.3. Ali so trenutno v zgornjem domu kakšne pobude ali zamisli o spremembi volilnega sistema zgornjega doma? Če so bile, navedite, kakšne.

Nekatere podpirajo odpravo senata, medtem ko druge zagovarjajo vzpostavitev nekakšnih neposrednih volitev za senat.

Nekatere podpirajo odpravo senata, medtem ko druge zagovarjajo vzpostavitev nekakšnih neposrednih volitev za senat. Slednje na primer predlagajo, da bi moral biti senat delno sestavljen iz senatorjev, izvoljenih neposredno v nacionalni volilni enoti. Toda trenutno ne poteka resna razprava o volilnem sistemu za vstop v senat.

3.4. Ali so kakšne pobude ali zamisli o spremembi pristojnosti zgornjega doma v zakonodajnem postopku? Če so, navedite, katere.

Ni pobud, raznovrstnih idej pa je veliko, vse od odprave senata do povečanja njegovih dejanskih zakonodajnih pravic. Trenutno ni razprav o tem vprašanju, volilni sistem pa bo verjetno vključen v razprave na naslednjih volitvah (2019).

4. BOSNA IN HERCEGOVINA

4.1. Ali so bile v preteklosti pobude za spremembo zakonodaje, ki zadeva zgornji dom? Če so bile, navedite, kakšne.

V preteklosti je bilo nekaj pobud glede sprememb zakonodaje Bosne in Hercegovine, tj. Ustave BIH. Treba je poudariti, da je bila volilna zakonodaja Bosne in Hercegovine v preteklosti spremenjena, toda brez bistvenih sprememb parlamentarne skupščine Bosne in Hercegovine. Skladno s prvim odstavkom 169. člena pravilnika predstavniškega doma parlamentarne skupščine BIH (»Uradni list Bosne in Hercegovine«, št. 79/14) in prvega odstavka 153. člena pravilnika parlamentarne skupščine BIH (»Uradni list Bosne in Hercegovine«, št. 58/14) za izvedbo sklepa predstavniškega doma parlamentarne skupščine BIH s 7. seje 10. marca 2015 in sklepa parlamentarne skupščine BIH s 3. seje 30. marca 2015, sprejetih po obravnavi

poročila o izvedbi splošnih volitev leta 2014, sta predstavniški dom parlamentarne skupščine BiH na 11. seji 13. maja 2015 in parlamentarna skupščina BiH na 4. seji 18. maja 2015 sprejela sklep o ustanovitvi medparlamentarne delovne skupine za spremembo volilne zakonodaje BiH. Navedena delovna skupina je še dejavna.

4.2. Ali je parlament oziroma vlada v preteklosti poskušala spremeniti volilni sistem oziroma pristojnosti zgornjega doma? Če je odgovor pritrdilen, pojasnite, katere.

V preteklosti so bile nekatere pobude in predlogi za spremembe Ustave BiH, povezane s parlamentom, vendar postopek še ni končan.

Spremembe Ustave Bosne in Hercegovine, ki se nanašajo na parlamentarno skupščino Bosne in Hercegovine, so bile predložene:

- I. Predlog spremembe Ustave Bosne in Hercegovine:
Predlagatelj: Predsedstvo BiH
Številka: 01-01-12 / 06 z dne 25. marca 2006
Osnutek spremembe je bil zavržen na prvi obravnavi na 78. seji predstavniškega doma parlamentarne skupščine BiH, 25. in 26. aprila 2006

- II. Predlog sprememb Ustave Bosne in Hercegovine II, III in IV
Predlagatelji: Poslanci Azra Hadziahmetovic, Beriz Belkić, Ekrem Ajanović, Mehmed Suljkanović, Adem Huskić, Azra Alajbegović, Sadik Bahtić, Remzija Kadrić in delegat Hilmo Neimarlija
Številka: 01.02-01-10 / 10 z dne 27. januarja 2010.

Predlogi sprememb II, III in IV so bili zavrjnjeni na prvi obravnavi na 75. seji parlamentarne skupščine BiH z dne 7. aprila 2010.

- III. Predlog sprememb Ustave Bosne in Hercegovine II in III
Predlagatelji iz predstavniškega doma parlamentarne skupščine BiH: Poslanci Božo Ljubić, Niko Lozančić, Mato Franjičević, Dragan Vrankić
Št. PDPSBiH: 01-01/-35/12 z dne 29. avgusta 2012.
Predlagatelji parlamentarne skupščine BiH: delegati Dragan Čović, Borjana Krišto in Martin Raguž
Št. DNPSBiH: 02-01/-35/12 z dne 29. avgusta 2012.

Na drugi skupni seji obeh domov parlamentarne skupščine BiH 21. januarja 2014 v povezavi z razpravo o predlaganih spremembah in mnenjih ustavno-pravnega odbora parlamenta in ustavno-pravnega odbora predstavniškega doma sta doma sprejela sklep poslanca Boža Ljubića, ki pravi: »Ob upoštevanju, da politični dogovori pod okriljem ES (EU) o izvedbi sklepa Sejdić-Finci še potekajo, je treba predlagane spremembe predložiti skupnemu kolegiju, ki bo skupaj s predlagatelji in začasnim parlamentarnim odborom pripravil nadaljnje korake za spremembo Ustave BiH, ki temeljijo na izidih političnih dogovorov pod okriljem EU.«

Sklepi, ki so jih predlagali delegati SNSD in poslanca Beriz Belkić in Azra Hadžiahmetović, niso bili sprejeti (o teh sklepih je glasoval samo predstavniški dom, toda ker jih ni sprejel, do glasovanja v parlamentu sploh ni prišlo).

- IV. Predloga spremembe Ustave Bosne in Hercegovine II in III
Predlagatelj iz predstavniškega doma parlamentarne skupščine BiH: Poslanec Milorad Živković
Št.: 01-01-36/12 z dne 30. avgusta 2012.

Predlagatelj iz parlamentarne skupščine BiH: delegat
Ognjen Tadić
Št.: 02-01-36/12 z dne 30. avgust 2012.

Na drugi skupni seji obeh domov parlamentarne skupščine BiH 21. januarja 2014 sta na razpravi o predlaganih spremembah in mnenjih ustavno-pravnega odbora parlamenta in ustavno-pravnega odbora predstavniškega doma sprejela sklep poslanca Boža Ljubića, ki pravi: »Ob upoštevanju, da politični dogovori pod okriljem ES (EU) o izvedbi sklepa Sejdić-Finci še potekajo, je treba predlagane spremembe predložiti skupnemu kolegiju, ki bo skupaj s predlagatelji in začasnim parlamentarnim odborom pripravil nadaljnje korake za spremembo Ustave BiH, ki temeljijo na izidih političnih dogovorov pod okriljem EU.«

Sklepi, ki so jih predlagali delegati SNSD in poslanca Beriz Belkić in Azra Hadžiahmetović, niso bili sprejeti (o teh sklepih je glasoval samo predstavniški dom, toda ker jih ni sprejel, do glasovanja v parlamentu sploh ni prišlo).

- V. Predlog sprememb Ustave Bosne in Hercegovine II in III
Predlagatelj iz predstavniškega doma parlamentarne skupščine BiH: Asim Sarajlić, poslanec
Št.: PDPSBiH: 01-01/-37/12 z dne 31. avgusta 2012.
Predlagatelji iz parlamentarne skupščine BiH: delegati
Sulejman Tihić, Nermina Kapetanović, Halid Genjac
Št. DNPSBiH: 02-01/-37/12 z dne 30. oktobra 2012.

Na drugi skupni seji obeh domov parlamentarne skupščine BiH 21. januarja 2014 sta na razpravi o predlaganih spremembah in mnenjih ustavno-pravnega odbora parlamenta in ustavno-pravnega odbora predstavniškega doma sprejela sklep poslanca Boža Ljubića, ki pravi: »Ob upoštevanju, da politični dogovori pod okriljem ES (EU) o izvedbi sklepa Sejdić-Finci še

potekajo, je treba predlagane spremembe predložiti skupnemu kolegiju, ki bo skupaj s predlagatelji in začasnim parlamentarnim odborom pripravil nadaljnje korake za spremembo Ustave BiH, ki temeljijo na izidih političnih dogovorov pod okriljem EU. "

Sklepi, ki so jih predlagali delegati SNSD in poslanca Beriz Belkić in Azra Hadžiahmetović, niso bili sprejeti (o teh sklepih je glasoval samo predstavniški dom, toda ker jih ni sprejel, do glasovanja v parlamentu sploh ni prišlo.

4.3. Ali so trenutno v zgornjem domu kakšne pobude ali zamisli o spremembi volilnega sistema zgornjega doma? Če so bile, navedite, kakšne.

Ne.

4.4. Ali so kakšne pobude ali zamisli o spremembi pristojnosti zgornjega doma v zakonodajnem postopku? Če so, navedite, katere.

Ne.

5. ČEŠKA

5.1. Ali so bile v preteklosti pobude za spremembo zakonodaje, ki zadeva zgornji dom? Če so bile, navedite, kakšne.

Da, bile so pobude za spremembo ustave oziroma poslovnika senata. V povezavi z ustavnimi spremembami je ena pobuda

vključevala predlog o podaljšanju trenutnega 30-dnevnega roka, v katerem se mora senat odločiti o splošnem predlogu zakona, na 60 dni, oziroma predlog, da se na seznam predlogov zakonov, ki jih ni mogoče uzakoniti brez izrecnega soglasja senata, dodajo zakoni, ki vključujejo ustavne uredbe organov, kot so ustavno sodišče, centralna banka ali vrhovni revizijski urad. Glede pravilnika senata je bilo določeno: postopek priprave zakonodajne pobude senata (predlogi zakonov se lahko vložijo le kot celota), vrste dopolnil oziroma možnost odobritve predloga zakona brez razprave. Ustavne spremembe so bile zavrnjene, medtem ko so bile dopolnitve pravilnika odobrene.

5.2. Ali je parlament oziroma vlada v preteklosti poskušala spremeniti volilni sistem oziroma pristojnosti zgornjega doma? Če je odgovor pritrdilen, pojasnite, katere.

Zaradi uvedbe neposrednih predsedniških volitev je senat izgubil pravico do sodelovanja na predsedniških volitvah. Ker je šlo za spremembo ustave, je to senat odobril. Enako velja za ustavno obtožbo senata zoper predsednika, ki ga mora potrditi poslanska zbornica. Po drugi strani je senat po pridružitvi EU pridobil podobne pravice, kot jih ima poslanska zbornica v evropski agendi. Tako morata ratifikacijo mednarodnih sporazumov potrditi oba domova, kar je bilo v preteklosti predmet spora. V splošnem ni mogoče spremeniti jedra pravnega statusa senata brez njegovega soglasja, saj poslanska zbornica ne more sprejeti ustavnih zakonov, volilne zakonodaje in poslovnika senata brez odobritve senata.

5.3. Ali so trenutno v zgornjem domu kakšne pobude ali zamisli o spremembi volilnega sistema zgornjega doma? Če so bile, navedite, kakšne.

Da, sprememba volilnega sistema je v obravnavi – vse od dvokrožnega sistema absolutne večine do tako imenovanega avstralskega sistema. Dejansko je v češkem sistemu udeležba v drugem krogu zelo nizka (celo manjša od 20 % v nekaterih volilnih enotah), avstralski sistem absolutne večine nima drugega kroga.

5.4. Ali so kakšne pobude ali zamisli o spremembi pristojnosti zgornjega doma v zakonodajnem postopku? Če so, navedite, katere.

Najobetavnejše je podaljšanje roka na 60 dni (gl. zgoraj). Drugim ustavnim spremembam poslanci nasprotujejo. Glede podrobnejšega poslovnika bi te spremembe omogočile sistem dveh obravnav, ki je zaželen zaradi digitalizacije zakonodajnega postopka in zbirke zakonov, ki je v pripravi.

6. FRANCIJA

6.1. Ali so bile v preteklosti pobude za spremembo zakonodaje, ki zadeva zgornji dom? Če so bile, navedite, kakšne.

27. aprila 1969 general de Gaulle razpiše referendum za dvojni projekt reforme regij in senata. Poleg teritorialnih skupnosti – ki naj volijo sto triinsedemdeset senatorjev – naj senat s sto šestinštiridesetimi imenovanimi senatorji odslej zastopa družbeno, gospodarsko in kulturno delovanje države. Projekt obenem spreminja zgornji dom francoskega parlamenta v zgolj posvetovalni organ, saj mu odvzema vsa zakonodajna pooblastila in pravico do nadzora vlade. Končno določa, da se predsedniku senata odvzame funkcija nadomeščanja predsednika republike v

korist premierja. Z 52,41 odstotka oddanih glasov so bile predlagane reforme zavrnjene.

Leta 1974 se z ustavno presojo članom parlamenta (senatorjem in poslancem) dovoli predložitev zadev ustavnemu svetu in se uvedejo seje, na katerih se postavljajo vprašanja vladi.

Leta 1976 se na pobudo senatorjev z zakonom določita število senatorjev in razdelitev sedežev med departmaji glede na popis iz leta 1975.

17. junij 1983: Razglasitev sistemskega zakona o zastopanju Francozov, ki prebivajo zunaj Francije, v senatu. Število senatorjev, ki zastopajo Francoze z bivališčem zunaj Francije, se poveča s 6 na 12.

10. julij 1985: Razglasitev zakona, ki spreminja volilni zakonik glede volitev regijskih svetnikov. S tem besedilom se na seznam članov senatorskega kolegija doda regijske svetnike, izvoljene v departmaju.

27. november 1991: Na svetu ministrov je predložen osnutek zakona o volitvah senatorjev, s katerim bi s spremembo sestave elektorskega zbora, ki naj zagotovi več prostora predstavnikom občin z največ prebivalcev in premalo predstavnikov, dosegli njihovo boljšo zastopanost v senatu. Senat 19. decembra 1991 z glasovanjem o predhodnem vprašanju besedilo zavrne. Postopka ne nadaljujejo.

4. avgust 1995: Razglasitev ustavnega zakona, ki spreminja ritem dela senata z vzpostavitvijo samo ene seje (od prvega delovnega dne v oktobru do zadnjega delovnega dne v juniju). Zakon omogoča razvijanje dejavnosti nadzora, ki so bile do tedaj omejene s koledarjem sej (80 dni od oktobra do decembra in nato še 90 dni od aprila do junija), in njihovo večjo raznovrstnost (zaslišanja, odprta za javnost, zbiranje informacij, delovne

skupine, javne razprave o nadzornem delu komisij, ustna vprašanja z razpravo ...). Za vladno obvladovanje dnevnega reda sej je prva omejitev uvedba „rezerviranega“ dnevnega reda: en dan v mesecu je namenjen pobudam senata.

16. februar 1999: Na novinarski konferenci Christian Poncelet, predsednik senata, in predsedniki treh skupin senatorske večine predstavijo predloge za reformiranje senatorskega volilnega sistema: znižanje starosti, pri kateri je nekdo lahko izvoljen za senatorja, s 35 na 23 let, omejena širitev proporcionalnega sistema in znižanje mejne vrednosti števila prebivalcev, na podlagi katere lahko občine izvolijo dodatne delegate.

Marec 1999: Minister za notranje zadeve svetu ministrov predstavi osnutek zakona o volitvah senatorjev. Osnutek med drugim določa, naj bo število delegatov občin, povabljenih k sodelovanju pri volitvah senatorjev, neposredno sorazmerno s številom prebivalcev občine, in ne več utemeljeno na številu občinskih svetnikov.

23. februar 2000: V svetu ministrov predstavijo osnutek systemskega zakona, ki spreminja število senatorjev, in osnutek zakona, ki spreminja delitev senatorskih sedežev (upoštevanje demografskih sprememb). Ti zakonski osnutki niso sprejeti.

5. april 2000: Razglasitev systemskega zakona št. 2000-294 z dne 5. aprila 2000 v zvezi z nezdržljivostjo volilnih mandatov in zakona št. 2000-295 v zvezi z omejevanjem kopičenja volilnih mandatov in voljenih položajev ter s pogoji njihovega izvajanja. Tako je prepovedano biti sočasno poslanec in senator ali poslanec in evropski poslanec. Poleg tega poslanec, senator ali evropski poslanec ne sme več izvajati enega od naslednjih mandatov: regijski svetnik, svetnik v svetu departmaja, pariški svetnik, svetnik korziške skupščine, občinski svetnik občine z najmanj tisoč prebivalci.

10. julij 2000: Razglasitev zakona št. 2000-641 o volitvah senatorjev. Ustavni svet graja nekatere določbe osnutka zakona o volitvah senatorjev, ki ga je 21. junija sprejel parlament, med drugim v zvezi s sestavo kolegijev velikih elektorjev. Zakon poleg tega določa volitev senatorjev s sorazmernim zastopanjem v departmajih, kjer se voli tri senatorje ali več. Do leta 2000 je v departmajih, kjer se voli najmanj pet senatorjev, veljalo sorazmerno zastopanje, večinski volilni sistem pa se je uporabljal v departmajih z najmanj štirimi sedeži. Zakon razširi načelo enakosti na volitve senatorjev z glasovanjem na podlagi sistema list.

16. oktober 2001: Christian Poncelet, predsednik senata, predlaga ukrepe „prenove“, s katerimi naj bi prek ustavne presoje okrepili legitimnost senata: skrajšanje senatorskega mandata z devet na šest let, boljša zastopnost urbanega okolja, večja vloga senata v zakonskih osnutkih v zvezi z lokalnimi skupnostmi.

Julij 2002: Senat objavi poročilo posvetovalne skupine o senatorski instituciji, ki ji predseduje Daniel Hoeffel, nanašajoče se na senatorski mandat, zakonodajne funkcije in nadzor nad senatom. Poleg znižanja starosti za izvolitev s 35 na 30 let predlaga tudi skrajšanje mandata na šest let, sodobnejšo razdelitev sedežev med departmaji glede na popis iz leta 1999, povečanje senatorskega kolegija za boljšo zastopnost velikih mest ter departmajev in regij, ki bi lahko imenovali dodatne delegate po zgledu občin z največ prebivalci.

28. marec 2003: Razglasitev ustavnega zakona o decentralizirani organizaciji Francoske republike. Z uporabo tega zakona se osnutki zakonov, katerih glavni predmet je organizacija teritorialnih skupnosti, in osnutki zakonov o predstavniških telesih Francozov, ki prebivajo zunaj Francije, najprej predložijo senatu.

30. julij 2003: Razglasitev sistemskega zakona, ki izhaja iz senatorskega predloga zakona o reformi trajanja mandata in starosti ob izvolitvi za senatorja ter sestave senata. Zakon potrebno starost senatorjev ob izvolitvi znižuje s 35 na 30 let. Oblikovanih je 25 novih senatorskih mest. V besedilu se določi tudi zamenjava polovice mest v senatu vsake tri leta. Mandata senatorjev traja šest let, ne devet. Zakon omejuje uporabo volilnega sistema paritetne liste s proporcionalnim sistemom na departmaje, kjer se volijo več kot štiri senatorji.

15. december 2005: Razglasitev sistemskega zakona, ki spreminja datume menjave članov senata. Besedilo navaja posledice predvidenega prenosa občinskih in kantonskih volitev z marca 2007 na marec 2008, pri čemer mora menjava senatorjev slediti menjavi občinskih svetnikov in svetnikov v svetih departmajev, ki sestavljajo večino „velikih elektorjev“.

21. februar 2007: Razglasitev sistemskega zakona o statutarnih in institucionalnih določbah o čezmorskih zadevah. Po referendumu z dne 7. decembra 2003, na katerem so volivci Saint-Martina in Saint-Barthélemyja v Francoskih Antilih zahtevali upravno odcepitev od Guadeloupa, sta občini Saint-Martin in Saint-Barthélemy postali čezmorski skupnosti. Zaradi tega ima vsaka svoj teritorialni svet, izvoljen za pet let. Vsaka od teh skupnosti izvoli enega senatorja in enega poslanca.

Oktober 2007: Objava 77 predlogov Ballardurjevega odbora o reformi institucij. Med njimi je tudi predlog o večji nacionalni zastopanosti v senatu. Vsaka lokalna skupnost, katere izvoljeni predstavniki sodelujejo pri imenovanju senatorjev, ima na voljo določeno število delegatov, ki lahko sodelujejo pri tem glasovanju. Število delegatov je sorazmerno z demografsko težo skupnosti.

23. julij 2008: Razglasitev ustavnega zakona o posodobitvi institucij Pete republike, ki vsebuje nekatere predloge

Balladurjevega odbora. Zakon med drugim določa večja pooblastila parlamenta. Tako je prednost vlade pri oblikovanju dnevnega reda omejena na dva od štirih tednov. Na vsaki seji je eden od dveh tednov na mesec, ki sta pridržana za parlamentarne pobude, namenjen nadzorovanju delovanja vlade. En dan seje v mesecu je namenjen pobudam opozicijskih in tako imenovanih manjšinskih skupin. Odslej se med sejo o zakonodajnih besedilih razpravlja o besedilu, ki ga pripravi zanj odgovorna komisija, in ne več o besedilu, ki ga predlaga vlada (ali pošlje državna skupščina), razen ko gre za razpravo o finančnih zakonih, zakonih o financiranju socialne varnosti in osnutkih ustavnega zakona. Parlament mora biti obveščten o vojaških posredovanjih zunaj meja, če pa njihovo trajanje presega štiri mesece, je treba pridobiti dovoljenje za podaljšanje.

14. april 2011: Razglasitev systemskega zakona o volitvah poslancev in senatorjev. Z zakonom se posodablja seznam funkcij, ki niso združljive s kandidaturo za mandat v parlamentu, in določa, koliko časa izvolitev ni mogoča, o čemer lahko odločajo upravna sodišča in ustavni svet (v razponu od enega do treh let). Poleg tega na novo opredeli potrebno starost za izvolitev poslancev in senatorjev. Ta je določena pri 18 letih za državno skupščino in 24 letih za senat. Besedilo določa sankcije, veljavne v primeru lažnega poročanja državni komisiji za obračune kampanj in politična financiranja: globe v višini 30.000 evrov in prepoved uživanja državljanskih pravic vse do pet let.

2012: Komisija za prenavo in etično ravnanje v javnem življenju, ki ji predseduje Lionel Jospin, izda več predlogov glede parlamenta, s katerimi naj bi dosegli spremembo zastopanosti teritorialnih skupnosti v senatu s ponderiranjem glasov velikih elektorjev in umik poslancev elektorskega zbora, širšo uporabo proporcionalnega sistema volitev za izvolitev senatorjev in znižanje najnižje starosti za izvolitev v senat na 18 let.

22. julij 2013: Razglasitev zakona o zastopanju Francozov, ki prebivajo zunaj Francije. Besedilo določa, da izvolitev 12 (dvanajst) senatorjev, ki zastopajo Francoze z bivališčem zunaj Francije, izvede kolegij, odslej sestavljen iz poslancev, ki jih izvolijo Francozi z bivališčem zunaj Francije, iz konzularnih svetnikov in konzularnih delegatov, da bi odpravili demografske razlike med volilnimi enotami.

2. avgust 2013: Razglasitev zakona o volitvah senatorjev. Iz predlogov Jospinove komisije sta v zakon sprejeta le razširitev proporcionalnega sistema volitev na departmaje s tremi in več senatorji ter povečanje števila delegatov za velika mesta. Zakon dejansko povečuje število dodatnih delegatov, ki jih izvolijo občinski svetniki v občinah z več kot 30.000 prebivalci, obenem pa zagotavlja zastopnost majhnih občin. V občinah z več kot 30.000 prebivalci se imenuje dodaten delegat na vsakih 800 prebivalcev. V departmajih, kjer so izvoljeni trije senatorji ali več, potekajo volitve po sistemu sorazmernega zastopanja.

14. februar 2014: Sistemski zakon št. 2014-125, ki prepoveduje opravljanje lokalnih izvršnih funkcij skupaj z mandatom poslanca ali senatorja. Ta zakon poslancem in senatorjem prepoveduje sočasno opravljanje:

- funkcij župana, župana okrožja, župana pridružene občine in podžupana,
- funkcij predsednika in podpredsednika regijskih svetov, svetov departmajev in ustanov medobčinskega sodelovanja (EPCI) z lastno davčno ureditvijo,
- funkcij predsednika korziške skupščine, predsednika in podpredsednika skupščin in svetov čezmorskih skupnosti,
- funkcij predsednika in članov izvršnih svetov Korzike, Martiniqua, Saint-Barthélemyja, Saint-Martina in otočja Sveta Pierre in Miquelon,

- funkcij predsednika, podpredsednika in člana vlade Nove Kaledonije in Francoske Polinezije,
- funkcij predsednika in podpredsednika kongresa Nove Kaledonije in pokrajinskih skupščin Nove Kaledonije,
- funkcij predsednika skupščine Francozov v tujini, člana urada skupščine Francozov v tujini in podpredsednika konzularnega sveta,
- bolj splošno, funkcij predsednika in podpredsednika organa, ki obravnava katero koli drugo zakonsko določeno teritorialno skupnost.

6.2. Ali je parlament oziroma vlada v preteklosti poskušala spremeniti volilni sistem oziroma pristojnosti zgornjega doma? Če je odgovor pritrdilen, pojasnite, katere.

Glejte 5.2.

6.3. Ali so trenutno v zgornjem domu kakšne pobude ali zamisli o spremembi volilnega sistema zgornjega doma? Če so bile, navedite, kakšne.

Ne.

6.4. Ali so kakšne pobude ali zamisli o spremembi pristojnosti zgornjega doma v zakonodajnem postopku? Če so, navedite, katere.

Ne.

7. LUKSEMBURG

7.1. Ali so bile v preteklosti pobude za spremembo zakonodaje, ki zadeva zgornji dom? Če so bile, navedite, kakšne.

Trenutna različica systemskega zakona državnega sveta Velikega vojvodstva Luksemburg pooblašča to ustanovo z a priori pregledom skladnosti vladnih in parlamentarnih predlogov zakonov z ustavo, mednarodnimi konvencijami in sporazumi in splošnimi načeli prava in jo spodbuja k podajanju mnenj.

Prvič, ni načrtov za dopolnitev zakonodaje, ki zadeva pristojnosti državnega sveta.

Po drugi strani trenutni osnutek dopolnitve systemskega zakona predvideva spremembe trenutne zakonodaje. Spremembe se nanašajo predvsem na:

- sestavo državnega sveta za zagotavljanje pravičnega zastopanja političnih tokov v parlamentu,
- prilagoditev postopka imenovanja svetnikov trenutni praksi,
- skrajšanje svetniških mandatov s 15 na 12 let in
- nekatere manjše spremembe v delovanju komisij in skupščin državnega sveta.

7.2. Ali je parlament oziroma vlada v preteklosti poskušala spremeniti volilni sistem oziroma pristojnosti zgornjega doma? Če je odgovor pritrdilen, pojasnite, katere.

Ne.

7.3. Ali so trenutno v zgornjem domu kakšne pobude ali zamisli o spremembi volilnega sistema zgornjega doma? Če so bile, navedite, kakšne.

Ne.

7.4. Ali so kakšne pobude ali zamisli o spremembi pristojnosti zgornjega doma v zakonodajnem postopku? Če so, navedite, katere.

Ne.

8. NEMČIJA

8.1. Ali so bile v preteklosti pobude za spremembo zakonodaje, ki zadeva zgornji dom? Če so bile, navedite, kakšne.

Reforma zveznega sistema 2006: Sprememba pogojev, pod katerimi predlog zakona potrebuje hitro odobritev zveznega sveta. Posledica te reforme je bilo zmanjšano število skladnih predlogov zakona (z okoli 55 % na 40 %).

Tako so nemške zvezne dežele pridobile več zakonodajnih pristojnosti.

Podrobnejše informacije so na voljo na zahtevo.

8.2. Ali je parlament oziroma vlada v preteklosti poskušala spremeniti volilni sistem oziroma pristojnosti zgornjega doma? Če je odgovor pritrdilen, pojasnite, katere.

Posamezni člani zveznega parlamenta so predlagali spremembo volilnega sistema v zveznem svetu, vendar do zdaj niso prejeli podpore.

Zamisel teh predlogov je bila sprejeti predloge ali dopolnitve predlogov zakonov s sorazmerno večino, medtem ko je zdaj potrebna absolutna večina vseh članov (35 od 69).

8.3. Ali so trenutno v zgornjem domu kakšne pobude ali zamisli o spremembi volilnega sistema zgornjega doma? Če so bile, navedite, kakšne.

Ne.

8.4. Ali so kakšne pobude ali zamisli o spremembi pristojnosti zgornjega doma v zakonodajnem postopku? Če so, navedite, katere.

Ne.

9. NIZOZEMSKA

9.1. Ali so bile v preteklosti pobude za spremembo zakonodaje, ki zadeva zgornji dom? Če so bile, navedite, kakšne.

Nizozemski senat deluje že od leta 1815. Od leta 1815 do 1848 je senatorje imenoval kralj. Nato so senatorje izvolile »provinc« (tj. člani parlamentov provinc Nizozemske). Odtlej se ta postopek

posredne izvolitve ni spremenil. V zadnjih desetletjih je bila pomembna sprememba v ustavnih pravilih sprejeta leta 1956, ko se je število senatorjev s 50 povečalo na 75. Zadnja sprememba sega v leto 1983, ko se je mandat senata skrajšal s šestih na štiri leta. Pristojnosti senata (vključno s celotno pravico do veta na vsak ustavni predlog) se niso spremenile vse od leta 1848.

9.2. Ali je parlament oziroma vlada v preteklosti poskušala spremeniti volilni sistem oziroma pristojnosti zgornjega doma? Če je odgovor pritrdilen, pojasnite, katere.

Nekaj manjših sprememb zakona o volilnem sistemu je bilo sprejetih leta 2010 na zahtevo samega senata (glede seznama povezav in dodelitve prostih mest). Državni odbori so občasno kritizirali pristojnosti senata, vendar v zadnjih desetletjih vlada oziroma parlament nista nikoli predlagala sprememb teh pristojnosti.

9.3. Ali so trenutno v zgornjem domu kakšne pobude ali zamisli o spremembi volilnega sistema zgornjega doma? Če so bile, navedite, kakšne.

Trenutno ni pobud za spremembo volilnega sistema. Posamezni politiki zagovarjajo neposredno izvolitev članov senata. Nekatere politične stranke podpirajo zamisel o preoblikovanju parlamenta v enodobni sistem, vendar parlament nikoli ni razpravljal o podpori.

9.4. Ali so kakšne pobude ali zamisli o spremembi pristojnosti zgornjega doma v zakonodajnem postopku? Če so, navedite, katere.

Nekateri politiki želijo zamenjati celotno pravico do veta senata s pravico do vrnitve ustavnega predloga v predstavniški dom, če bi prišlo do resnih nasprotovanj predlogu zakona. Doslej vlada ali parlament ni podal uradnih predlogov za tovrstno spremembo ustave.

10. POLJSKA

10.1. Ali so bile v preteklosti pobude za spremembo zakonodaje, ki zadeva zgornji dom? Če so bile, navedite, kakšne.

Od sprejetja ustave leta 1997 je bil vložen samo en predlog zakona za spremembo sestave senata (9. februar 2010, dokument spodnjega doma poljskega parlamenta, št. 2989). Predvideval je prilagodljivo metodo za določanje števila senatorjev (1 senatorski sedež na milijon prebivalcev vojvodstva) namesto določenega števila 100 senatorjev; prav tako je nekdanjim predsednikom Poljske zagotavljal stalno mesto v senatu. Predlog zakona ni bil sprejet.

Po spremembi političnega sistema leta 1989 so ideje o opustitvi senata ali ponovni določitvi njegovih pristojnosti včasih del programov političnih strank. Toda ti predlogi se niso nikoli preoblikovali v zahteve.

10.2. Ali je parlament oziroma vlada v preteklosti poskušala spremeniti volilni sistem oziroma pristojnosti zgornjega doma? Če je odgovor pritrdilen, pojasnite, katere.

Leta 2011 je 40 volilnih okrožij z več mandati (2–4) zamenjalo 100 okrožij z enim mandatom. Sprememba ni bila v nasprotju z

ustavo, saj sorazmernost glasov določa samo Sejm (spodnji dom poljskega parlamenta).

10.3. Ali so trenutno v zgornjem domu kakšne pobude ali zamisli o spremembi volilnega sistema zgornjega doma? Če so bile, navedite, kakšne.

Ne.

10.4. Ali so kakšne pobude ali zamisli o spremembi pristojnosti zgornjega doma v zakonodajnem postopku? Če so, navedite, katere.

Ne.

11. ROMUNIJA

11.1. Ali so bile v preteklosti pobude za spremembo zakonodaje, ki zadeva zgornji dom? Če so bile, navedite, kakšne.

Da. Obstajajo pobude, usmerjene v spremembo zakonodaje na področju izvolitve članov senata in poslanske zbornice (zakonodajni predlogi in predlogi zakonov), in spremembe pristojnosti obeh domov parlamenta (zakonodajni predlogi in predlogi zakonov za spremembo ustave).

11.2. Ali je parlament oziroma vlada v preteklosti poskušala spremeniti volilni sistem oziroma pristojnosti zgornjega doma? Če je odgovor pritrdilen, pojasnite, katere.

Da. Zakonodajne pobude za spremembo pristojnosti senata:

- I. Zakon št. 429/2003 o spremembi Ustave Romunije je spremenil 75. člen ustave. Trenutni člen določa, da ima vsak dom pristojnosti sprejemanja odločitev na določenih področjih, o katerih drug dom poda svoje mnenje;
- II. Predlog zakona o spremembi Ustave Romunije, predložen senatu leta 2011, ki ga je na pobudo vlade vložil predsednik Romunije skladno z izidi referendumoma 29. novembra 2009, je poslanska zbornica kot dom, ki sprejema odločitve, zavrnila. Določbe predlagane zakonodaje so predvsem usmerjene v ustanovitev enodobnega parlamenta z največ 300 člani;
- III. Zakonodajni predlog za spremembo Ustave Romunije, ki ga je senatu leta 2013 predložila skupina članov poslanske zbornice, je bil leta 2016 zavrjen skladno z ustavnimi določbami. Med drugim so bile zakonodajne določbe usmerjene k spremembi trenutnega 75. člena Ustave Romunije, kot je bil ponovno objavljen, ki določa razdelitev pristojnosti med dva parlamentarna doma.

Zakonodajne pobude za spremembo volilne zakonodaje:

- I. Zakon št. 208/2015 o izvolitvi senata in poslanske zbornice ter o organizaciji in delovanju stalnega volilnega organa (v veljavi).
Ta volilna zakonodaja določa sorazmeren volilni sistem po seznamu strank, manj poslancev zaradi nižje norme zastopanja, uvedbo volitev po pošti za vse romunske

državljanke, ki imajo prebivališče v tujini, in možnost, da romunski državljani volijo na katerem koli volišču v svojem okrožju.

- II. Zakon št. 35/2008 o izvolitvi poslanske zbornice in senata, in za spreminjanje in dopolnjevanje Zakona št. 67/2004 o izvolitvi lokalnih javnih upravnih organov in Zakon št. 393/2004 o statusu izvoljenih članov lokalnih javnih upravnih organov (razveljavljen), pogosto imenovana tudi »zakon uninominalnega glasu«.

Poslanci so se pred tem volili po mešanem sistemu, ki je združeval uninominalno glasovanje s sorazmernim zastopanjem strank v parlamentu; tako je vsako stranko v parlamentu zastopalo število poslancev, ki je bilo sorazmerno z odstotkom glasov, ki jih je prejela njihova stranka na državni ravni.

- III. Zakon št. 373/2004 o izvolitvi poslanske zbornice in senata (razveljavljen) je po spremembi Ustave leta 2003 uvedel bistvene dopolnitve volilne zakonodaje.

Poslanci so bili izvoljeni po sistemu volilnih list, medtem ko se je pri razdelitvi sedežev upoštevalo načelo sorazmerne zastopanosti.

- IV. Zakon št. 68/1992 o izvolitvi poslanske zbornice in senata (razveljavljen) je uvedel enotni sistem za organizacijo in izvedbo volitev za oba doma.

Poslanci so bili izvoljeni po sistemu volilnih list, sedeži pa so bili razdeljeni po načelu sorazmerne zastopanosti.

- V. Zakonski odlok št. 92/1990 o izvolitvi parlamenta in predsednika Romunije (zamenjan z Zakonom št. 68/1992 o izvolitvi poslanske zbornice in senata).

Zakonski odlok je določil različne načine izvolitve poslanske zbornice in senata. Oba vidika sta zagotovila sorazmerno zastopanje skladno s številom glasov, ki so ga prejele politične stranke na volitvah. Toda v poslanski zbornici so politične stranke zasedle sedeže na podlagi volilnega količnika, medtem ko so končne izide v senatu določili po sistemu »največjega ostanka«.

- 11.3. Ali so trenutno v zgornjem domu kakšne pobude ali zamisli o spremembi volilnega sistema zgornjega doma? Če so bile, navedite, kakšne.**

Ne.

- 11.4. Ali so kakšne pobude ali zamisli o spremembi pristojnosti zgornjega doma v zakonodajnem postopku? Če so, navedite, katere.**

Ne.

12. SLOVENIA

- 12.1. Ali so bile v preteklosti pobude za spremembo zakonodaje, ki zadeva zgornji dom? Če so bile, navedite, kakšne.**

Predlogi za spremembo ureditve Državnega sveta so se nanašali predvsem na predloge za spremembo Zakona o Državnem svetu

in Poslovnika Državnega sveta v delu, ki se nanašajo na postopek ponovnega odločanja. O tem več v nadaljevanju. Ostali predlogi so se nanašali na spremembo plačila za delo članov Državnega sveta.

Spremembe poslovnika Državnega zbora v delu, ki se nanašajo na ponovno odločanje, so starejše kot Poslovnik Državnega zbora. Še preden je bil leta 1993 sprejet prvi Poslovnik Državnega zbora, so Državni svet in njegove komisije predlagali spremembo ureditve, ki je bila v predlogu Poslovnika Državnega zbora. Takšna ureditev, kakršno imamo še danes, je bila nato, ne glede na pomisleke Državnega sveta in njegovih delovnih teles, sprejeta v Poslovniku Državnega zbora.

Državni zbor je leta 1993 obravnaval predlog poslovnika, ki je določal ponovno glasovanje o zakonu brez možnosti, da bi Državni zbor lahko spremenil sporni dela zakona in ne ponovnega odločanja. Komisija Državnega sveta za pripravo poslovnika ter Komisija Državnega sveta za mandatno-imunitetna, poslovniška in administrativna vprašanja sta še pred sprejemom Poslovnika Državnega zbora opozarjali, da ni ustrezna ureditev, pri kateri ni omogočena razprava o razlogih za veto Državnega sveta v Državnem zboru in o kateri se le ponovno glasuje in ne ponovno odloča, kot določa Ustava v drugem odstavku 91. člena. Navedli sta, da bi se s ponovno razpravo o zakonu in soočanjem argumentov lahko dosegle boljše zakonske rešitve. Ključni del predloga spremembe Poslovnika Državnega zbora je bil, da Državni zbor ne samo ponovno glasuje o zakonu, ampak da po pridobitvi vseh obrazložitvev (Državnega sveta, Vlade, predlagatelja zakona ipd.) Državni zbor obravnava zahtevo Državnega sveta in po končani obravnavi lahko spremeni sporne določbe zakona. Pojem odločanja je po njunem mnenju bistveno širši od pojma glasovanja.

Državni zbor je leta 1993 sprejel Poslovnik Državnega zbora, ki ni upošteval pripomb Državnega sveta in njegovih komisij. Poslovnik je tako v 206. členu določal, da ponovno glasovanje opravi Državni zbor na prvi naslednji seji. Pred glasovanjem je lahko predstavnik Državnega sveta obrazloži zahtevo Državnega sveta, predlagatelj zakona in Vlada, kadar ni sama predlagateljica zakona, pa sta lahko obrazložila svoje mnenje.

Zaradi ureditve, ki je omogočala le ponovno glasovanje in ne ponovnega odločanja o zakonu v postopku ponovnega odločanja o zakonu, so Državni svet in njegove komisije tudi v naslednjih letih po sprejemu Poslovnika Državnega zbora vlagali podobne predloge sprememb Poslovnika. Predlogi so se vrstili predvsem po volitvah Državnega sveta in v času, ko je poslovniška komisija Državnega zbora zbirala predloge sprememb Poslovnika Državnega zbora.

Ker Državni svet ni bil uspešen s predlogi za spremembo poslovniške ureditve glede postopka ponovnega odločanja, je obstoječo ureditev, ki ne dopušča popravljanja zakona v postopku ponovnega odločanja, izpodbijal v postopku pred Ustavnim sodiščem.

Ustavno sodišče je odločilo, da je poslovniška ureditev postopka ponovnega odločanja v avtonomiji Državnega zbora. Po mnenju Ustavnega sodišča Ustava od Državnega zbora ne zahteva, da ponovno odloča o spornem delu zakona, temveč da ponovno odloča o zakonu (kot celoti). Iz obrazložitve odločbe izhaja, da se Ustavnemu sodišču ni bilo treba spuščati v vprašanje, ali bi bilo skladno z Ustavo, če bi poslovnik drugače uredil ponovno odločanje o zakonu po suspenzivnem vetu. Prav tako se Ustavnemu sodišču ni bilo treba spuščati v vprašanje, ali bi bilo skladno z Ustavo, če bi poslovnik določil, da lahko Državni zbor v primeru zavrnitve zakona pri ponovnem glasovanju odloči, da se zakon npr. vrne v drugo obravnavo oziroma da se lahko spreminja

z amandmaji (tako, da se zakonodajni postopek z zavrnitvijo zakona ne zaključi). Za oceno ustavnosti izpodbijane ureditve Ustavnemu sodišču ni bilo treba odgovoriti na ta vprašanja; zadoščala je ugotovitev, da Ustava takšnih rešitev ne zahteva.

Ustavno sodišče je na ta način jasno navedlo, da bi bila drugačna ureditev ponovnega odločanja možna, vendar mu tega ni bilo treba obravnavati. Iz tega izhaja njegovo stališče, da je mogoče postopek ponovnega odločanja urediti na drugačen način, ki bi bil prav tako skladen z Ustavo, saj slednja ne določa natančnega načina njegove ureditve, pač pa to prepušča poslovniški ureditvi.

Ustavno sodišče je še navedlo, da Ustava sploh ne določa, da ima Državni svet pravico vlaganja amandmajev k zakonom. Pristojnost Državnega sveta, da predlaga Državnemu zboru sprejem zakonov, ne vključuje tudi pristojnosti vlaganja amandmajev, saj gre za dve različni dejanji v zakonodajnem postopku. Državni zbor ima pravico, da avtonomno uredi vprašanje, kdo lahko vlaga amandmaje, s katerimi se spreminja zakonski predlog.

Odklonilno ločeno mnenje je k tej odločbi navedla ustavna sodnica Milojka Modrijan. Po njenem mnenju poslovniška določba, da Državni zbor v primeru suspenzivnega veta Državnega sveta lahko sam ponovno glasuje o zakonu, ni zadostna za uresničitev ustavne določbe o "ponovnem odločanju" o zakonu. Torej pojem "glasovanje" ne ustreza pojmu "odločanje" iz drugega odstavka 91. člena Ustave. Ponovno glasovanje brez razprave daje institutu suspenzivnega veta zgolj značaj formalnosti in s tem manjša ustavni položaj Državnega sveta. Ustavne pristojnosti Državnega sveta (97. člen) in njegova sestava (nosilci socialnih, gospodarskih, poklicnih in lokalnih interesov) zahtevajo temu ustrezno razlago besedila iz 91. člena Ustave RS, da Državni zbor o zakonu "ponovno odloča". Državni zbor mora o zakonu ne le ponovno glasovati (oziroma kot se je izoblikovala praksa, da imajo poslanci pred glasovanjem pravico tudi obrazložiti svoj glas),

ampak tudi razpravljati. Po njenem mnenju bi moral poslovnik Državnemu svetu dopustiti amandmaje tudi k zakonom, kjer sam ni predlagatelj. Državni svet bi tako aktivno sodeloval v zakonodajnem postopku, kar pomeni, da bi na tak način neposredno uveljavljal interese nosilcev, ki jih predstavlja po Ustavi.

Državni svet je torej večkrat predlagal Državnemu zboru in njegovi Komisiji za poslovnik spremembo ureditve postopka ponovnega odločanja. Eden izmed takšnih poskusov je bil leta 2009, ko je Komisija za poslovnik zbirala predloge za spremembo Poslovnika Državnega zbora. Po predlogu Državnega sveta bi Državni zbor v postopku ponovnega odločanja lahko odločal o spremenjenem oziroma dopolnjenem besedilu zakona, kot bi ga v zahtevi za ponovno odločanje o zakonu predlagal Državni svet. Državni svet bi Državnemu zboru predlagal amandmaje, o katerih bi dokončno odločil Državni zbor. Državni zbor torej ne bi odločal o spremenjenem besedilu zakona, ampak le o predlogih za spremembo, pri čemer bi obdržal celotno avtonomijo in moč, da samostojno dokončno odloči o vsebini zakona.

Predlog Državnega sveta je dopolnjeval Poslovnik Državnega zbora tako, da Državni zbor v postopku ponovnega odločanja ne opravi zgolj ponovnega glasovanja o zakonu, ampak tudi razpravo o zahtevi Državnega sveta za ponovno odločanje.

Osrednji del predloga novele Poslovnika Državnega zbora, ki ga je predlagal Državni svet leta 2009, pa je ureditev novega 148.a člena Poslovnika Državnega zbora, s katerim bi bilo Državnemu zboru v postopku ponovnega odločanja omogočeno, da zakon dopolni oziroma spremeni. V skladu s sedanjo ureditvijo namreč Državni zbor opravi le ponovno glasovanje o zakonu, ne more pa zakona v postopku ponovnega odločanja dopolniti ali spremeniti. Glede na to, da Državni svet pogosto predlaga Državnemu zboru ponovno odločanje o zakonu zgolj zaradi določbe ali nekaj določb

zakona, bi bilo primerno, da bi imel Državni zbor možnost, da bi zakon v postopku ponovnega odločanja lahko popravil. Na takšen način bi se Državni zbor lahko izognil uvedbi novih zakonodajnih postopkov za spremembo in dopolnitev zakonov, ki jih je ponovno potrdil v postopku ponovnega odločanja, in postopkov za oceno ustavnosti teh zakonov pred Ustavnim sodiščem.

Že samo Ustavno sodišče je v zgoraj navedeni odločbi posredno navedlo, da je mogoče postopek ponovnega odločanja urediti na drugačen način, ki bi bil prav tako skladen z Ustavo, saj slednja ne določa natančnega načina njegove ureditve, pač pa to prepušča poslovniški ureditvi. Državni svet je zato predlagal uvedbo možnosti spremembe zakona na podlagi veta Državnega sveta, ki pa ne bi pomembneje podaljšala postopka sprejemanja zakona.

V skladu s predlogom novele poslovnika bi lahko Državni svet v zahtevi za ponovno odločanje predlagal amandmaje. V takšnem primeru bi Državni zbor opravil zgolj obravnavo posameznih členov, h katerim bi Državni svet vložil amandmaje. Državni zbor bi torej opravil ne samo razpravo o zahtevi Državnega sveta, ampak tudi obravnavo posameznih členov. Amandmaje bi v postopku ponovnega odločanja vložil samo Državni svet, amandmaje k amandmajem Državnega sveta pa bi lahko vložil predlagatelj ali Vlada, kadar ni predlagateljica zakona, ali poslanska skupina - najkasneje dan pred obravnavo točke do 12. ure. Mogoče bi bilo tudi ugotavljati medsebojne usklajenosti amandmajev, usklajenosti z drugimi zakoni, zato bi bil določen postopek sprejemanja uskladitvenih amandmajev, kot ga določa poslovnik v tretji obravnavi zakonodajnega postopka. Na ta način bi bilo omogočeno, da se amandmaji dodelajo, odpravijo morebitne neusklajenosti med različnimi členi in deli zakona ter da se zakon popravi v novem besedilu. Glede vsebine in sestavin amandmajev ter glasovanja, spremembe, dopolnitve ali umika amandmajev je Državni svet predlagal, da je treba tudi v postopku ponovnega odločanja upoštevati omejitve in določila, ki jih

poslovnik določa za drugo in tretjo obravnavo zakonodajnega postopka. Po končani razpravi o zahtevi za ponovno odločanje oziroma po sprejemu amandmajev bi Državni zbor ponovno odločal o zakonu.

12.2. Ali je parlament oziroma vlada v preteklosti poskušala spremeniti volilni sistem oziroma pristojnosti zgornjega doma? Če je odgovor pritrdilen, pojasnite, katere.

Predlogi za spremembo ureditve Državnega sveta, ki jih je predlagala Vlada in sprejel Državni zbor, se je nanašala na spremembo ureditve funkcije predsednika Državnega sveta in na ukinitvev pristojnosti za razpis referendumov. Poleg tega je bil v postopku predlagana tudi ukinitvev Državnega sveta v letu 2012, ki pa jo je Državni zbor zavrnil.

Državni svet je imel poklicnega predsednika do leta 2005, nato je Državni zbor z novelo Zakona o Državnem svetu uvedel nepoklicnost funkcije predsednika Državnega sveta. Po presoji ustavnosti navedene novele je Ustavno sodišče ugotovilo, da je takšna ureditev protiustavna in Državnemu zboru naložilo odpravo ugotovljenega neskladja. Menilo je namreč, da je treba dati prednost tesnejši povezanosti predsednika Državnega sveta z delovanjem tega organa kot celote v razmerju do njegove siceršnje funkcije člana tega organa. Za učinkovito delo Državnega sveta je po mnenju Ustavnega sodišča namreč treba zagotoviti stalno razpoložljivost predsednika, saj se lahko le tako Državni svet na aktivnosti Državnega zbora pravočasno odzove. Ureditev, ki tega ne zagotavlja, lahko pomeni oviro pri izvrševanju vodstvenih odgovornosti predsednika Državnega sveta in oteževanje izvrševanja ustavne vloge Državnega sveta. Ker Državni zbor v šestmesečnem roku neskladja ni odpravil, je Ustavno sodišče na predlog Državnega sveta izdalo novo odločbo leta 2009. V njej je ugotovilo, da še vedno obstajajo vsi razlogi, na podlagi katerih je že ugotovilo protiustavnost prejšnje ureditve

nepoklicnosti funkcije predsednika Državnega sveta. Da bi se v vmesnem času, torej do sprejema pričakovane novele zakona, prekinilo protiustavno stanje, je Ustavno sodišče določilo način izvršitve svoje odločbe: predsednik Državnega sveta začne z dnem po objavi odločbe Ustavnega sodišča svojo funkcijo ponovno izvrševati poklicno.

Zahteva Državnega sveta za razpis referendumov je bila ukinjena z ustavno spremembo leta 2013 z obrazložitvijo, da lahko referendum zahtevajo samo volivci s svojimi podpisi in ne več tretjina poslancev in Državni svet. Pri prejšnjih predlogih za ukinitve te pristojnosti je bilo črtanje teh dveh predlagateljev obrazloženo z argumentom, da ta dva subjekta že sodelujeta v zakonodajnem postopku in ne potrebuje posebnih pristojnosti zahtevati razpis zakonodajnega referendumov. Na ta način se je dejansko omejilo možnost uporabe referendumov za reševanje nasprotij med Državnim zborom in Državnim svetom, saj za razreševanje teh nasprotij pravni red daje druga sredstva.

Državni svet je v mnenju ugovarjal tej rešitvi predvsem zato in toliko, kolikor je pomenila pretirano omejevanje vpliva volivcev in ne samo zaradi odprave možnosti, da sam zahteva razpis referendumov. Glede slednjega je opozoril, da je Državni svet izredno preudarno in redko posegel po zahtevi za razpis referendumov, in sicer dvakrat v dvajsetih letih.

Vendar je končno treba poudariti, da Državni svet te pristojnosti ni zlorabljal in je v praksi predstavljala "skrito orožje", ki bi ga lahko uporabil. Vpliv Državnega sveta na zakonodajno odločanje z zahtevo o uvedbi zakonodajnega referendumov je bil sicer zelo posreden, v praksi pa je utegnil imeti celo večjo težo kot suspenzivni veto, saj je lahko pomenil močen pritisk na Državni zbor, če ta ne bi dovolj upošteval stališč Državnega sveta.

12.3. Ali so trenutno v zgornjem domu kakšne pobude ali zamisli o spremembi volilnega sistema zgornjega doma? Če so bile, navedite, kakšne.

Ne.

12.4. Ali so kakšne pobude ali zamisli o spremembi pristojnosti zgornjega doma v zakonodajnem postopku? Če so, navedite, katere.

Trenutno je v postopku pred Komisijo za poslovnik postopek spremembe ureditve postopka ponovnega odločanja o zakonu. Na podlagi ustavne ureditve veta Državnega sveta je postopek za ponovno odločanje o zakonu na zahtevo Državnega sveta veta urejen v Poslovniku Državnega zbora. Po veljavni poslovniški ureditvi zakona v postopku ponovnega odločanje ni mogoče več spremeniti, ker se zakon ne obravnava ponovno, temveč se o njem samo glasuje. To pa je problematično, saj je smisel veta Državnega sveta kot suspenzivnega veta ravno v tem, da vsebuje kritični pogled Državnega sveta na sprejeti zakon, ki naj bi ga imeli poslanci Državnega zbora priložnost obravnavati, o njem razpravljati in se nato odločiti, ali jih je prepričal ali ne. Predvsem pa naj bi imeli možnost, da vsebino sprejetega zakona na podlagi veta Državnega sveta tudi spremenijo. To jim veljavna poslovniška ureditev onemogoča.

Razlog za tako ureditev naj bi bil v tem, da so poslanci že v rednem postopku dodobra obravnavali zakon in si izoblikovali svoje stališče do njega. To je sicer res, vendar pa takrat še niso imeli pred seboj stališč Državnega sveta, v ponovnem postopku pa o njih sploh ne morejo razpravljati. Taka ureditev postavlja pod vprašaj smisel suspenzivnega veta, kajti rezultat tako urejenega ponovnega sprejemanja zakona na podlagi suspenzivnega veta je samo podaljševanje zakonodajnega postopka, ne pa izboljšanje

vsebine zakona, kar je sicer temeljni smisel odločilnega veta. To pa ni v skladu z ustavno določeno vlogo Državnega sveta v zakonodajnem postopku, širše gledano pa tudi z naravo dvodomnega odločanja v sistemu asimetrične (nepopolne) dvodomnosti, kot je določena z ustavo.

Namen sprememb in dopolnitev Poslovnika Državnega zbora, ki je v postopku pred Komisijo za poslovnik, je, da se postopek spreminja samo, če Državni svet v zahtevi za ponovno odločanje predlaga amandmaje k zakonu. Če tega ne predlaga, ampak v vetu nasprotuje zakonu v celoti brez predlogov sprememb in dopolnitev zakona, pa postopek ostaja enak kot pred spremembo Poslovnika in Državni zbor ponovno glasuje o nespremenjenem besedilu zakona.

Državni svet bo torej v zahtevi za ponovno odločanje o zakonu moral navesti, ali nasprotuje zakonu v celoti, ali pa se je odločil, da bo veto vezal na izboljšave besedila posameznih določb zakona in bodo v vetu tudi navedeni konkretni predlogi sprememb določb zakona. Od navedene odločitve Državnega sveta bo odvisen tudi nadaljnji potek zakonodajnega postopka v Državnem zboru. Kot že navedeno, bo Državni zbor v primeru, da Državni svet nasprotuje zakonu v celoti, ponovno glasoval o nespremenjenem besedilu zakona. V primeru, da bo Državni svet predlagal izboljšavo besedila zakona, pa bo Državni zbor sprožil postopek ponovnega odločanja v skladu z novo ureditvijo, ki bo Državnemu zboru omogočila spreminjanje napadenih določb zakona.

Sprememba postopka ponovnega odločanja v Državnem zboru bo zahtevala tudi spremembo dela Državnega sveta, ko bo odločal o predlogu veta. S spremembo postopka ponovnega odločanja v Poslovniku Državnega zbora se spodbuja Državni svet, da namesto veta na celoten zakon, konkretizira svoje nasprotovanje posameznim zakonskim rešitvam in v vetu navede predloge amandmajev. Državni svet bo moral temu prilagoditi pravno

ureditev notranjega delovanja z ustrezno spremembo postopka v Poslovniku Državnega sveta.

13. ŠPANIJA

13.1. Ali so bile v preteklosti pobude za spremembo zakonodaje, ki zadeva zgornji dom? Če so bile, navedite, kakšne.

Leta 2006 je španski državni svet (najvišji posvetovalni organ vlade) na zahtevo vlade izdal poročilo o ustavni reformi senata (med drugimi zadevami). Poročilo je zajemalo sestavo in pristojnosti senata, vključno z izvolitvijo senatorjev. Toda sprejeli niso nobene reforme.

V zakonodajnem obdobju od leta 2011 do 2015 je pododbor odbora za veljavna pravila senata delal na reformi pristojnosti senata. Osnutek je vključeval dve glavni področji reforme: okrepitev senata pri ozemeljskih vprašanjih in ponovno uravnoteženje njegovih pristojnosti do spodnjega doma. Odbor oziroma plenarni senat ni prejel osnutka končnega poročila.

V sedanjem zakonodajnem obdobju se je decembra 2016 določil nov pododbor, ki se ukvarja z reformo senata. Na zasedanju v Ljubljani v juniju bo naš predsednik morda že lahko pojasnil glavne točke njegovega dela.

13.2. Ali je parlament oziroma vlada v preteklosti poskušala spremeniti volilni sistem oziroma pristojnosti zgornjega doma? Če je odgovor pritrdilen, pojasnite, katere.

Glejte 11.1.

13.3. Ali so trenutno v zgornjem domu kakšne pobude ali zamisli o spremembi volilnega sistema zgornjega doma? Če so bile, navedite, kakšne.

Ne.

13.4. Ali so kakšne pobude ali zamisli o spremembi pristojnosti zgornjega doma v zakonodajnem postopku? Če so, navedite, katere.

Ne.

14. ŠVICA

14.1. Ali so bile v preteklosti pobude za spremembo zakonodaje, ki zadeva zgornji dom? Če so bile, navedite, kakšne.

V Švici sta oba domova (sveta) enakovredna in imata enake pristojnosti delovanja. Vsaka odločitev federalne skupščine (švicarski parlament) potrebuje soglasje obeh domov.

Pobud za spremembo zakonodaje v zgornjem domu ni.

14.2. Ali je parlament oziroma vlada v preteklosti poskušala spremeniti volilni sistem oziroma pristojnosti zgornjega doma? Če je odgovor pritrdilen, pojasnite, katere.

Volilni sistem: Volitve v državni svet (zgornji dom) se izvedejo skladno s kantonskim in ne zveznim zakonom. V vseh kantonih velja sistem navadne večine, razen v kantonih Jura in Neuchâtel, kjer se voli po sistemu sorazmernega zastopanja.

14.3. Ali so trenutno v zgornjem domu kakšne pobude ali zamisli o spremembi volilnega sistema zgornjega doma? Če so bile, navedite, kakšne.

Ne.

14.4. Ali so kakšne pobude ali zamisli o spremembi pristojnosti zgornjega doma v zakonodajnem postopku? Če so, navedite, katere.

Ne.

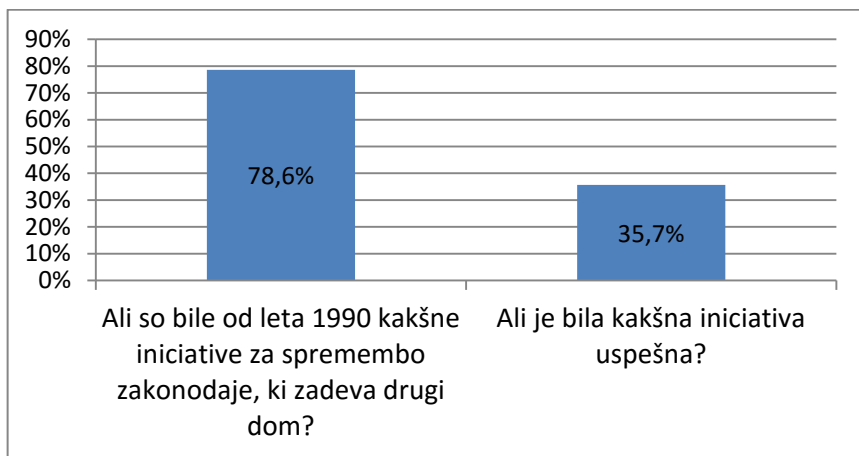
15. UPORABA STATISTIČNIH METOD

Za predstavitev rezultatov smo uporabili frekvenčno porazdelitev z grafično porazdelitvijo skupine držav smo določili analitično s pogojnimi (IF) stavki in nadalje smo s kontingenčnimi tabelami prikazali rezultate glede na skupine držav Evrope, ki so nam odgovorile na postavljena vprašanja.

Države z dvodomno ureditvijo smo analizirali glede na prispele odgovore tistih, ki so nam odgovorili na štiri postavljena vprašanja. Odgovore so poslale naslednje države: Avstrija, Češka, Slovenija, Luksemburg, Francija, Belgija, Romunija, Poljska, Nemčija, BIH, Švica, Italija, Španija. Evropske države, ki imajo druge domove, a od njih nismo prejeli odgovorov so: Velika Britanija, Rusija, Belorusija in Irska.

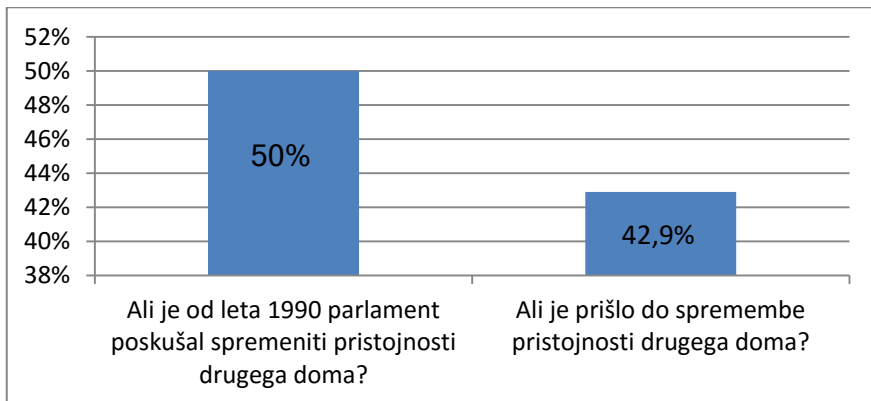
Za presečno leto pri obdelavi podatkov smo vzeli leto 1990.

Pretekle iniciative za spremembo zakonodaje, ki zadeva drugi dom

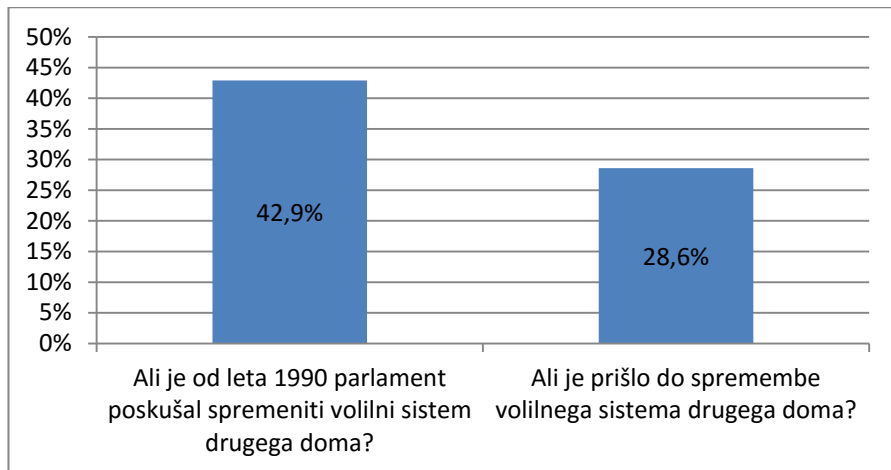
Od leta 1990 je bila v 78,6 % (v enajstih od štirinajstih držav) sprožena iniciativa za spremembo zakonodaje, ki zadeva drugi dom, v 35,7 % (v petih državah od enajstih) pa je bila tudi uspešna.

Pretekle iniciative parlamentov za spremembo pristojnosti drugega doma

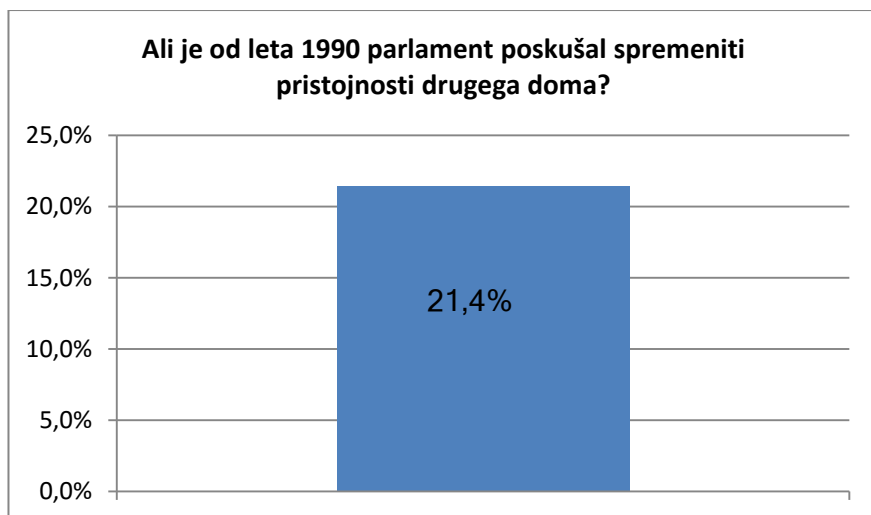
V 50 % držav (v sedmih državah od štirinajstih) je parlament poskušal spremeniti pristojnosti drugega doma, v šestih državah (42,9 %) pa je dejansko prišlo do sprememb.

Pretekle iniciative parlamentov za spremembe volilnega sistema drugega doma

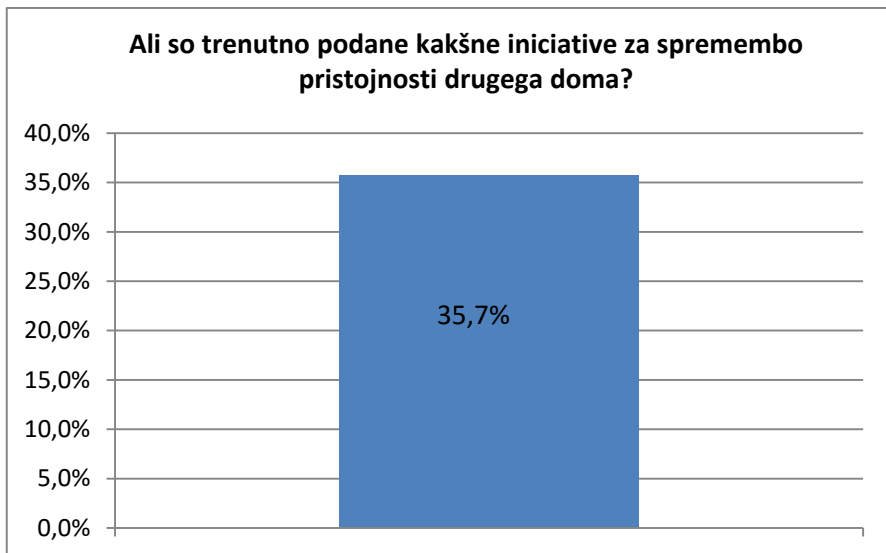
V šestih državah (42,9 %) je parlament poskušal spremeniti volilni sistem drugega doma, v štirih državah (28,6 %) pa je tudi prišlo do sprememb.

Sedanje iniciative za spremembe volilnega sistema drugega doma

V treh državah (21,4 %) so drugi domovi dali iniciativo za spremembo volilnega sistema.

Sedanje iniciative za spremembo pristojnosti drugega doma

Trenutno je v petih državah (35,7 %) podana iniciativa za spremembo kompetenc drugega doma.

15.1. RAZVRSTITEV DRŽAV V SKUPINE

Proučevanih 14 držav smo razvrstili v tri skupine, glede na trenutno iniciativo glede volilnega sistema in pristojnosti drugega doma.

V prvi skupini so države, v katerih so v zakonodajni postopek vložene iniciative za spremembo volilnega sistema in pristojnosti drugega doma: Italija, Španija in Češka.

V drugi skupini so države, v katerih se iniciative za spremembo pristojnosti drugega doma že obravnava: Avstrija in Slovenija.

V tretji skupini so države, kjer trenutno ni pobud za spremembo volilnega sistema ali pristojnosti drugega doma: Nizozemska, Luksemburg, Francija, Belgija, Romunija, Poljska, Nemčija, Bosna in Hercegovina ter Švica.

	Vprašanje	1. skupina (Italija, Španija, Češka)	2. skupina (Avstrija,Sl ovenija)	3. skupina (Nizozemska, Luksemburg, Francija, Belgija, Romunija, Poljska, Nemčija, Bosna in Hercegovina ter Švica)	Vse države skupaj
1.	Ali so bile od leta 1990 iniciative za spremembo zakonodaje, ki zadeva drugi dom?	100 %	50 %	77,8 %	78,6 %
2.	Ali je kakšna iniciativa uspela?	39,3 %	0 %	44,4 %	35,7 %
3.	Ali je od leta 1990 parlament poskušal spremeniti pristojnosti drugega doma?	33,3 %	100 %	44,4 %	50 %
4.	Ali je prišlo do spremembe pristojnosti drugega doma?	33,3 %	50 %	33,3 %	42,9 %

5.	Ali je od leta 1990 parlament poskušal spremeniti volilni sistem drugega doma?	33,3 %	0 %	55,6 %	42,9 %
6.	Ali je prišlo do spremembe volilnega sistema?	0 %	0 %	44 %	28,6 %
7.	Ali trenutno drugi dom predlaga kakšno spremembo volilnega sistema drugega doma?	100 %	0 %	0 %	21,4 %
8.	Ali so trenutno podane kakšne iniciative za spremembo pristojnosti drugega doma?	100 %	100 %	0 %	35,7 %

V prvi skupini so države, v katerih so v preteklosti že bile iniciative za spremembe in so bile tudi uspešne (Češka).

V drugi skupini so države, v katerih je bila dana iniciativa za spremembo zakonodaje (ukinitev), ki pa ni uspela. Obravnavata pa se iniciativi za spremembo pristojnosti v Sloveniji in Avstriji. V Sloveniji je iniciativa v postopku obravnave na komisiji v Državnem zboru, v Avstriji pa je bila uspešna.

V tretji skupini so bile v večini držav v preteklosti obravnavane iniciative za spremembo zakonodaje v zvezi z drugimi domovi, razen na Nizozemskem in v Švici. Uspešni so bili v Franciji, Nemčiji, Belgiji ter Bosni in Hercegovini. Do spremembe pristojnosti drugega doma je prišlo v Franciji, Belgiji in Romuniji. Do sprememb volilnega sistema drugega doma je prišlo le na Poljskem in v Nemčiji.

16. POVZETKI REZULTATOV IN ZAKLJUČEK

V preteklih treh desetletjih je obravnava in delovanje zgornjih domov evropskih držav izkusila mnogo sprememb. Ta trend modifikacije zadev zgornjih domov ni specifičen le za določene države, temveč je kot široko razširjen pojav prisoten v večini evropskih držav.

To dokazujejo rezultati ankete; predvsem pomembne so številne pretekle iniciative za spremembo zakonodaje, ki zadeva drugi dom, ter tudi pristojnosti drugih domov s strani parlamentov. Kljub visoki ravni poskusov, je bila le polovica primerov uspešna. Taka izpostavljenost evropskih senatov spreminjajočim se okoliščinam in naravi razvojnih procesov priča o določeni ravni negotovosti. Prav tako dokazuje vpliv parlamentov na samo delovanje senatov, ter na njuno tesno medsebojno razmerje.

Ne glede na pretekle pobude, dandanes v večini sodelujočih držav ni pobud za spremembo volilnega sistema ali pristojnosti drugega doma. Posledično lahko sklepamo, da je položaj evropskih senatov v primerjavi s preteklostjo bolj utrjen in stabilen, ter da bodo prihodnji poskusi sprememb pristojnosti in organizacije zgornjih domov manj številni.

CHANGES OF LEGISLATION CONCERNING SENATES - RESEARCH SECTION

1. INTRODUCTION

The Association of European Senates combines experience of upper houses of parliaments of both European countries and Russia. Through international cooperation, we strive towards better understanding of the role of such institutions in individual countries, and towards mutual support in obtaining common goals and overcoming challenges.

Varying organization, jurisdiction and ideological role of European Senates are as a result of long development reflected through legislation that coordinates them. Key changes in election processes, connections with lower houses of parliaments, jurisdictions, etc., influence not only the process of political decision-making, but also citizens represented within the Senates.

The main theme of the approaching XVIII Meeting of the Association of European Senates – ‘The European Senate – The road towards a closer link with EU citizens?’, through which we aim to explore greater opportunities for a larger role of national upper homes within EU institutions, requires important knowledge of national systems that have for years been enabling close relationships between upper homes and their citizens, as well as development processes that bring change to pre-existing institutions.

For this purpose, we have invited member states of the Association of European Senates to fill out a questionnaire, in

which we inquired about legislation that determines functioning of the Senates:

- I. Have there been any initiatives regarding the change in legislation concerning the Upper Chamber in the past? If yes, what kind?
- II. Has the Parliament of the Government tried to make changes of the voting system or of the competences of the Upper Chamber in the past? If yes, please explain.
- III. Currently, are there any initiatives or ideas to change the voting system for the Upper Chamber within the Upper Chamber? If yes, what kind?
- IV. Are there any initiatives or ideas to change the competences of the Upper Chamber in the legislative process? If yes, which ones?

2. AUSTRIA

2.1. Have there been any initiatives regarding the change in legislation concerning the Upper Chamber in the past? If yes, what kind?

In 1984 the Austrian Bundesrat got a stronger right to participate in the Legislative procedure: since then it has to approve a bill adopted by the National Council concerning a constitutional law by which the legislative or executive powers of the Federal Provinces are curtailed. Before, it could only raise an objection, liable to be overruled by the National Council.

2.2. Has the Parliament of the Government tried to make changes of the voting system or of the competences of the Upper Chamber in the past? If yes, please explain.

There have been two legislative proposals of the Federal Council concerning its rights in the Austrian legislative procedure: the first one proposing to involve the Federal Council earlier, so that it can influence the text of a draft law and deliver opinions to draft laws. The second initiative would enable the Federal Council to raise an objection against a single law among a package of several laws within one draft. These initiatives have not been adopted up to now.

On the other hand, the Federal Council got the same rights as the National Council in the Subsidiarity Scrutiny Procedure. This was based on a legislative proposal of the Federal Council.

2.3. Currently, are there any initiatives or ideas to change the voting system for the Upper Chamber within the Upper Chamber? If yes, what kind?

There are several ideas, for instance to nominate Members of the Provincial Diets as Members of the Federal Council, but there are no law drafts. See also the answers to 2.

2.4. Are there any initiatives or ideas to change the competences of the Upper Chamber in the legislative process? If yes, which ones?

There are lots of papers and non-papers dealing with that matter, but up to now no political consensus could be reached. For instance it was proposed to have the Members of the Federal Council elected directly by the people (now they are elected by the Provincial Diets) and to involve the Federal Council earlier in the legislative procedure to be able to have an influence on the draft of single laws (now it can only raise an objection, liable to be

overruled by the National Council, against the whole legislative package).

3. BELGIUM

3.1. Have there been any initiatives regarding the change in legislation concerning the Upper Chamber in the past? If yes, what kind?

The basic legislation concerning the Belgian Senate dates back to 1831, when the Belgian Constitution was adopted. This legislation was changed in 1893, 1921, 1993 and 2014. Changes concerned both the competences and the composition of the Upper Chamber. The last changes (1993 and 2014) took into consideration the transformation of Belgium from a unitary state into a federal state. Legislative competences were drastically reduced. Basically the Senate only has legislative powers with regard to the Constitution and the fundamental laws regarding the organization and competences of the federated entities (“Communities” and “Regions”). Today the Belgian Senate represents the federated entities on the federal level. The Senate is to defend the interests of the federated entities.

As far as the composition is concerned, the Senate used to be directly elected. Since 2014 however, there is no more direct election for the Senate. Fifty senators are appointed by the Parliaments of the Communities and the Regions among their own members. So these senators are both senator and member of a parliament of a federated entity. Ten more senators are designated by these senators. All in all there are sixty senators, but none of them is elected directly.

3.2. Has the Parliament of the Government tried to make changes of the voting system or of the competences of the Upper Chamber in the past? If yes, please explain.

See question 1.

3.3. Currently, are there any initiatives or ideas to change the voting system for the Upper Chamber within the Upper Chamber? If yes, what kind?

Some political groups have ideas concerning the voting system for the Senate. Some of them favor the mere abolition of the Senate as a whole, whereas others plead for the reinstatement of some kind of direct election for the Senate. The latter suggest for instance that the Senate should be partially composed of senators elected directly in a national constituency. However, at this moment, there is no real discussion concerning the voting system for the Senate.

3.4. Are there any initiatives or ideas to change the competences of the Upper Chamber in the legislative process? If yes, which ones?

There are no initiatives, but ideas abound in all directions, going from the mere abolition of the Senate to the enlargement of its actual legislative powers. At this moment, this issue is not being discussed, but it probably will be discussed at the next elections (2019).

4. BOSNIA AND HERZEGOVINA

4.1. Have there been any initiatives regarding the change in legislation concerning the Upper Chamber in the past? If yes, what kind?

There have been some initiatives regarding the changes of legislation of Bosnia and Herzegovina, i.e. BiH Constitution, in the past.

It should be emphasized that, in the past, the Election Law of Bosnia and Herzegovina was amended, but there were no significant changes regarding the House of Peoples of the Parliamentary Assembly of Bosnia and Herzegovina. Pursuant to Article 169 paragraph (1) of the Rules of Procedure of the House of Representatives of PA BiH ("Official Gazette of BiH", No. 79/14) and Article 153 paragraph (1) of the Rules of Procedure of the House of Peoples of PA BiH ("Official Gazette of BiH", No. 58/14), in order to implement the conclusion of the House of Representatives of the Parliamentary Assembly of BiH from its 7th session, held on March 10, 2015, and the conclusion of the House of Peoples of the Parliamentary Assembly of Bosnia and Herzegovina from the 3rd session, held on March 30, 2015, adopted after consideration of the Report on implementation of general Elections in 2014, the House of Representatives of the Parliamentary Assembly of Bosnia and Herzegovina, at its 11th Session held on May 13, 2015 and the House of Peoples of the PA BiH, at its 4th Session held on May 18, 2015, adopted conclusion on establishment of an Inter-Departmental Working Group to amend electoral legislation of BiH. This Working Group is still active.

4.2. Has the Parliament of the Government tried to make changes of the voting system or of the competences of the Upper Chamber in the past? If yes, please explain.

There were some initiatives and proposals for the amendments to the Constitution of BiH related to the House of Peoples in the past, but the procedure has not been completed yet.

Amendments to the Constitution of Bosnia and Herzegovina concerning the House of Peoples of the Parliamentary Assembly of Bosnia and Herzegovina were submitted as follows:

I. Proposal of Amendment to the Constitution of BiH

Proponent: Presidency of BiH

Number: 01-01-12 / 06 of 25 March 2006

The draft amendment was rejected in the first reading at the 78th session of the House of Representatives of the PA BiH, held on 25 and 26 April 2006

II. Proposal of Amendments II, III, and IV to the Constitution of Bosnia and Herzegovina

Proponents: MPs Azra Hadziahmetovic, Beriz Belkić, Ekrem Ajanović, Mehmed Suljkanović, Adem Huskić, Azra Alajbegović, Sadik Bahtić, Remzija Kadrić and delegate Hilmo Neimarlija

Number: 01.02-01-10 / 10 of 27.1.2010.

Proposals for Amendments II, III and IV were rejected in the first reading at the 75th session of the PA BiH, held on 7.4.2010

III. Proposal of Amendment II and Amendments III to the Constitution of Bosnia and Herzegovina Proponents from the House of Representatives of the PA BiH: MPs Božo Ljubić, Niko Lozančić, Mato Franjičević, Dragan Vrankić
No PDPSBiH: 01-01-35/12 as of 29.8.2012.

Proponent from the House of Peoples of the PABiH:
delegates Dragan Čović, Borjana Krišto and Martin Raguž
No DNPSBiH: 02-01-35/12 as of 29.8.2012.

At the 2nd joint session of both houses of the PA BiH, held on 21.1.2014, with reference to the discussion on proposed amendments and opinions of Constitutional –Legal Committee of the House of Peoples and Constitutional-Legal Committee of the House of Representatives, the Houses adopted conclusion of MP Božo Ljubić which says: "Taking into account that the political agreement under the auspices of the EC (EU) on the implementation of Sejdić-Finci Decision is still ongoing, the proposed amendments should be submitted to the Joint Collegium, which will together with proponents and Provisional parliamentary Committee, prepare further steps aimed at amending the Constitution of BiH relying on the results of political agreement conducted under the auspices of the EU.

The conclusions proposed by SNSD delegates and MPs Beriz Belkić and Azra Hadžiahmetović were not adopted (only the House of Representatives voted on these conclusions, but since they were not adopted, the House of Peoples did not even vote).

IV. Proposal of Amendment II and Amendment III to the Constitution of Bosnia and Herzegovina

Proponent from House of Representatives of the PA BiH:
MP Milorad Živković

No: 01-01-36 / 12 of August 30, 2012.

Proponent from the House of Peoples of the PA BiH:
delegate Ognjen Tadić

No: 02-01-36 / 12 of 30 August 2012.

At the 2nd Joint Session of both Houses of the PABiH, held on 21.1.2014, on the occasion of discussion on proposed

amendments and opinions of Constitutional–Legal Committee of the House of Peoples and Constitutional-Legal Committee of the House of Representatives, the Houses adopted conclusion of MP Božo Ljubić which says: „Taking into account that the political agreement under the auspices of the EC (EU) on the implementation of Sejdić-Finci Decision is still ongoing, the proposed amendments should be submitted to the Joint Collegium, which will together with proponents and Provisional parliamentary Committee, prepare further steps aimed at amending the Constitution of BiH relying on the results of political agreement conducted under the auspices of the EU. "

The conclusions proposed by SNSD delegates and MPs Beriz Belkić and Azra Hadžiahmetović were not adopted (only the House of Representatives voted on these conclusions, but since they were not adopted, the House of Peoples did not even vote).

V. Proposal of Amendment II and Amendments III to the Constitution of Bosnia and Herzegovina

Proponent in the House of Representatives of the PA BiH:
Asim Sarajlić, MP

No: PDPSBiH: 01-01-37/12 as of 31.8.2012.

Proponent in the House of Peoples of the PA BiH:
delegates Sulejman Tihić, Nermina Kapetanović, Halid Genjac

No DNPSBiH: 02-01-37/12 as of 30.10.2012.

At the 2nd Joint Session of both Houses of the PABiH, held on 21.1.2014, on the occasion of discussion on proposed amendments and opinions of Constitutional–Legal Committee of the House of Peoples and Constitutional-Legal Committee of the House of Representatives, the Houses adopted conclusion of MP Božo Ljubić which says: „Taking into account that the political agreement under the auspices of the EC (EU) on the

implementation of Sejdić-Finci Decision is still ongoing, the proposed amendments should be submitted to the Joint Collegium, which will together with proponents and Provisional parliamentary Committee, prepare further steps aimed at amending the Constitution of BiH relying on the results of political agreement conducted under the auspices of the EU.

The conclusions proposed by SNSD delegates and MPs Beriz Belkić and Azra Hadžiahmetović were not adopted (only the House of Representatives voted on these conclusions, but since they were not adopted, the House of Peoples did not even vote).

- 4.3. Currently, are there any initiatives or ideas to change the voting system for the Upper Chamber within the Upper Chamber? If yes, what kind?**

No.

- 4.4. Are there any initiatives or ideas to change the competences of the Upper Chamber in the legislative process? If yes, which ones?**

No.

5. CZECH REPUBLIC

- 5.1. Have there been any initiatives regarding the change in legislation concerning the Upper Chamber in the past? If yes, what kind?**

Yes, there have been initiatives regarding the change of the Constitution or the Rules of Procedure of the Senate. As regards the constitutional changes, one of them was a proposal to extend the current deadline of 30 days within which the Senate has to decide about a common bill to 60 days or a proposal to add to the list of bills that cannot be enacted without an explicit consent of the Senate bills implicating constitutional regulations of the bodies like the Constitutional Court, the Central Bank or the Supreme Audit Office. As regards the Rules of Procedure of the Senate, the following has been specified: process of preparation of the Senate legislative initiative (can table bills only as a whole), types of amendments or the possibility to approve a bill without a debate. The constitutional changes have been rejected, amendments to the Rules of Procedure have been approved.

5.2. Has the Parliament of the Government tried to make changes of the voting system or of the competences of the Upper Chamber in the past? If yes, please explain.

In the past, the Senate lost its power to participate in the presidential election because direct presidential election had been introduced. Since it was a change of the Constitution, it was approved by the Senate. The same goes for the constitutional change of the Senate against the President that has to be approved by the Chamber of Deputies. On the other hand, after joining the EU, the Senate has gained similar powers to those of the Chamber of Deputies in the European agenda. It has been made clear that a ratification of international treaties has to be approved by both chambers which was a matter in dispute before. Generally, it is not possible to change to core of the legal status of the Senate without its consent because constitutional laws, election laws and the Rules of Procedure of the Senate cannot be passed by the Chamber of Deputies against the will of the Senate.

5.3. Currently, are there any initiatives or ideas to change the voting system for the Upper Chamber within the Upper Chamber? If yes, what kind?

Yes, a change of the voting system has been under consideration, from a two-round system of absolute majority to the so called Australian system. Actually, in the Czech system the turnout in the second round is very low (even less than 20% in some constituencies) , the Australian system of absolute majority does not have the second round.

5.4. Are there any initiatives or ideas to change the competences of the Upper Chamber in the legislative process? If yes, which ones?

The most promising is the extension of the deadline to 60 days (see above). Other constitutional changes meet with opposition of deputies. As regards more details of the Rules of Procedure, those changes would enable a system of two readings which appears to be desirable considering the digitalization both of the law-making process and the Collection of Laws which has been in the pipeline.

6. FRANCE

6.1. Have there been any initiatives regarding the change in legislation concerning the Upper Chamber in the past? If yes, what kind.

See 5.2.

6.2. Has the Parliament of the Government tried to make changes of the voting system or of the competences of the Upper Chamber in the past? If yes, please explain.

On 27 April 1969 General de Gaulle calls for a referendum for a double project of reforming regions and the Senate. Alongside territorial communities – which should elect 73 senators, the Senate should with its 46 appointed senators represent societal, economic and cultural functioning of the society. The project modifies the upper house of the French Parliament to merely an advising body, as it revoked all its legislative authority and the right to regulate the government. Finally, it stipulates that the President of the Senate will no longer hold a function of a substitute of the President of the Republic, in the benefit of the Prime Minister. With 52.41% of submitted votes, the suggested reform was rejected.

In 1974, members of the Parliament (both senators and representatives) are through constitutional judgment allowed to submit matters to the Constitutional Committee, and sessions are introduced at which questions for the government can be presented.

In 1976, according to the initiative of senators, the number of senators and the allocation of seats are determined by law among departments based on a survey from 1975.

17 June 1983: A systematic law of representation in the Senate of the French that reside outside of France is proclaimed. The number of senators that represent the French residing outside of France increased from 6 to 12.

10 July 1985: A law that modified the Rules of Procedure for elections of regional representatives is proclaimed. With this text, regional representatives elected in the department were added to the list of members of the Senate Board.

27 November 1991: A draft of a law regarding election of senators, through which change of the structure of electoral assembly which would ensure more room for representatives of municipalities with largest populations and too few representatives, would enable better representation in the Senate. On 19 December 1991, Senate's vote about this question resulted in the rejection of the draft.

4 August 1995: Proclamation of a constitutional law that changes the rhythm of Senate's work by only organizing one session (from first work day in October until last work day in June). The law enables development of regulatory functioning which was previously limited by the calendar of sessions (80 days from October to December, followed by additional 90 days from April to June), and their greater variability (public hearings, information gathering, working bodies, public discussions on regulatory work of commissions, verbal questions with discussions...). For government management of the daily agenda of sessions, the first limitation is the set up of a 'reserved' agenda: one day per month is intended for initiatives by the Senate.

16 February 1999: At a news conference Christian Poncelet, President of Senate, and presidents of three groups of the Senate majority present suggestions for reform of the senator election system: lowering the age limit according to which one can be elected a senator from 35 to 23 years of age, a limited broadening of the proportionality system and lowering the marginal value of population size based on which municipalities can elect additional delegates.

March 1999: Minister for Internal Affairs presents to the Assembly of Ministers a law draft on the election of senators. The draft among other things stipulates that the number of delegates of municipalities, invited to participate at election of senators, should be directly proportionate to the population size of

municipalities and can no longer be based on the number of municipal representatives.

23 February 2000: In the Assembly of Ministers, a draft for a systematic law that changes the number of senators, and a law that changes the allocation of senator seats (taking into account demographic changes), are presented. These drafts of laws are not adopted.

5 April 2000: Proclamation of the systematic law number 2000-294 with the date 5 April 2000 regarding the incompatibility of election mandates, and the law number 2000-295 regarding the limited amount of election mandates and elected positions, as well as with the conditions of their execution. Hence, it is unlawful to simultaneously be a representative and a senator, or a representative and a European representative. Additionally, a representative, a senator, or a European senator are no longer allowed to conduct either of the following mandates: regional representative, representative in the Assembly of the Department, Parisian representative, representative of the Corsica's Council, municipal representative of a municipality with less than 1000 residents.

10 July 2000: Proclamation of law number 2000-641 on election of senators. Constitutional Council critiques some Articles of the law on election of senators that was adopted by the Parliament on 21 June, including the structure of the board of large electors. Additionally, the law stipulates the election of senators with proportional representation in Departments, where three or more senators are elected. Until 2000, proportionate representation was used in Departments with election of at least five senators, whereas the majority election system was used in Departments with at least four seats. The law broadened the principle of equality to include election of senators with election based on system of lists.

16 October 2001: Christian Poncelet, President of Senate, suggests measures of 'reconstruction', with which the legitimacy of the Senate would be reinforced through Constitutional judgment: decreasing the longevity of senators' mandates from 9 to 6 years, better representation of the urban environment, greater role of the Senate in legislative drafts regarding local communities.

July 2002: The Senate posts a report of the counseling group on senators' institution presided by Daniel Hoeffel, regarding the senators' mandates, legislative function and regulation of the Senate. Besides lowering the age for election from 35 to 30 years, it also recommended the decrease of the longevity of a mandate to 6 years, a more modern allocation of seats among Departments based on survey from 1999, increasing the board of senators for better representation of large cities, Departments and regions, which could name additional delegates in accordance with municipalities with most residents.

28 March 2003: Proclamation of the constitutional law on decentralized organization of the French Republic. With enforcement of this law, drafts of laws based on organization of territorial communities, and drafts of laws on representation bodies of the French residing outside of France, are first submitted to the Senate.

30 July 2003: Proclamation of the systematic law originating from a senators' initiative for reform of the longevity of mandates, age at the election of senators and the structure of Senate. The law lowers the required age of senators at election from 35 to 30 years. 25 new senator seats are formed. In the draft, substitution of a half of seats in the Senate every three years is also included. Mandates of senators last 6 years, not 9. The law limits the usage of electoral system of parity list with proportionate system to Departments, where more than 4 senators are elected.

15 December 2005: proclamation of the systematic law, which changes dates of the swap of members of the Senate. The text specifies the consequences of the intended transfer of municipal and cantonal election from March 2007 to March 2008, at which the swap of senators must follow the swap of municipal representatives and representative in Assemblies of Departments that consist the majority of 'great electors'.

21 February 2007: proclamation of the systematic law on statutory and institutional provisions on overseas matters. After the referendum, on 7 December 2003, at which voters of Saint-Martin and Saint-Barthelemy in the French Anthills demanded an administrative separation from Guadeloupe, the municipalities of Saint-Martin and Saint-Barthelemy became overseas communities. Hence, each has its own territorial Assembly, elected for 5 years. Each of these communities elects one senator and one representative.

October 2007: Proclamation of 77 suggestions by the Balladur Board on institutional reform. Among them is also a suggestion on a greater national representation in the Senate. Each local community, whose elected representatives can participate at naming senators, has available a certain number of delegates who can participate in this election. The number of delegates is proportionate to the demographic significance of the community.

23 July 2008: Proclamation of a constitutional Act on the update of institutions of the Fifth Republic that includes some suggestions by the Balladur Board. The act among other things stipulates greater jurisdiction of the parliament. Consequently, the priority of the government when forming the agenda is limited to 2 of 4 weeks. At each session, one of the two weeks per month that are held for parliamentary initiative, is intended to regulation of the functioning of the government. One day of the session of the month is intended for initiative of opposition groups and minority groups of this name. Henceforth, during the session, legislative

texts are only discussed in terms of the text prepared by the responsible commission, and not in terms of the text prepared by the government (or submitted by the national assembly), except for when financial laws are discussed, laws on financing social security, and drafts of constitutional law. The parliament must be notified on military intervention out of state, and if its duration exceeds four months, approval for prolongation is required.

14 April 2011: proclamation of the systematic law on the election of representatives and senators. The law updates the list of functions that are not compatible with the candidacy for mandate in the parliament, and stipulates the time of prohibition for election – which the administration courts and administration council can decide (extending from one to three years). Additionally, it newly specifies the required age for the election of representatives and senators. This was set at 18 years of age for the National Assembly and 24 for the Senate. It stipulates sanctions valid in case of false reports to the national commission for the budget of campaigns and political financing: fines up to EUR 30,000 and prohibition of enjoying citizenships rights for up to 5 years.

2012: Commission for the renewal and ethical behavior in public life, presided by Lionel Jospin, publishes numerous suggestions regarding the Parliament, with which a change of representation of territorial Assemblies in the Senate with the weighing of the votes of great electors, removal of representatives from the electoral assembly, broader usage of the proportional system of electing senators and decreasing the lowest age for the election to the Senate to 18 years of age.

22 July 2013: Proclamation of the law on representation of the French who reside outside of France. It stipulates that the election of 12 senators who represent the French with residency outside of France executes a board consisting of representatives, elected by the French with their residency outside of France, from

consular delegates and councilors, in order to eliminate demographic variations among voting units.

2 August 2013: proclamation of a law on election of senators. From suggestion of Jospin's commission, only the broadening of the proportional system of election to departments with three or more senators, and the increasing of the number of delegates for large cities, are adopted. The law actually increases the number of additional delegates who are elected by municipal councilors in municipalities with more than 30 000 residents, and simultaneously ensures the representation of smaller municipalities. In municipalities of more than 30 000 residents, an additional delegate is named for every 800 residents. In departments where three or more senators are elected, the election takes place in accordance with the system of proportional representation.

14 February 2014: Systematic law number 2014-125 which forbids the conduction of local executive function alongside a mandate of a representative or a senator. This law forbids representatives and senators simultaneous conduction of:

- Functions of mayors, mayors of districts, mayors of ajointed municipality and vice-mayor
- Function of the president and vice-president of regional councils, department councils and institutions of inter-municipal cooperation (EPCI) with own tax program
- Function of president of the Assembly of Corsica, president and vice-president of assemblies and councils of overseas communities
- Function of president and members of executive councils of Corsica, Martinique, Saint-Barthelemy, Saint-Martin and islands of Pierre and Miquelon

- Function of president and vice-president, and members of the government of New Caledonia and French Polynesia
- Function of president and vice president of the congress of New Caledonia and regional assemblies of New Caledonia
- Function of president of the assembly of the French in foreign states, member of the board of the assembly of the French in foreign states and vice-president of the consular council
- More generally, function of president and vice-president of a body that manages any other legally specified territorial community.

6.3. Currently, are there any initiatives or ideas to change the voting system for the Upper Chamber within the Upper Chamber? If yes, what kind?

No.

6.4. Are there any initiatives or ideas to change the competences of the Upper Chamber in the legislative process? If yes, which ones?

No.

7. LUXEMBOURG

7.1. Have there been any initiatives regarding the change in legislation concerning the Upper Chamber in the past? If yes, what kind?

The current version of the organic law of the Council of State of the Grand-Duchy of Luxembourg explicitly invests this institution with the a *priori* examination of the compliance of government and parliament bills with the Constitution, with international conventions and treaties as well as with general principles of law, and invited it to state this in its opinion.

First, there are no plans to amend the legislation in relation to the competences given to the Council of State.

On the other hand, a current draft amendment to the organic law foresees some changes in the current legislation. The changes concern mainly:

- To composition of the Council of State to ensure an equitable representation of the political currents of the Parliament,
- The nomination procedure of the councilors to be adapted to the current practice,
- The duration of the councilors' mandates from 15 years to 12 years,
- And some minor changes in the functioning of the commissions and assemblies of the Council of State.

7.2. Has the Parliament of the Government tried to make changes of the voting system or of the competences of the Upper Chamber in the past? If yes, please explain.

No.

7.3. Currently, are there any initiatives or ideas to change the voting system for the Upper Chamber within the Upper Chamber? If yes, what kind.

No.

7.4. Are there any initiatives or ideas to change the competences of the Upper Chamber in the legislative process? If yes, which ones.

No.

8. GERMANY

8.1. Have there been any initiatives regarding the change in legislation concerning the Upper Chamber in the past? If yes, what kind?

Reform on the Federal System 2008: Changing the prerequisites under which a bill requires the express approval of the Bundersrat. As a consequence of this reform the number of consent bills was reduced (from around 55% to now 40%). In return the German Laender obtained more legislative competencies of their own. More detailed information can be provided if requested.

8.2. Has the Parliament of the Government tried to make changes of the voting system or of the competences of the Upper Chamber in the past? If yes, please explain.

There have been suggestions from single member of the Federal Government to change the voting system in the Bundesrat, but they haven't found any support so far. The idea of these suggestions was to adopt bills or amendments to bills by a relative majority while now an absolute majority of all members (45 out of 69) is required.

8.3. Currently, are there any initiatives or ideas to change the voting system for the Upper Chamber within the Upper Chamber? If yes, what kind?

No.

8.4. Are there any initiatives or ideas to change the competences of the Upper Chamber in the legislative process? If yes, which ones?

No.

9. NETHERLANDS

9.1. Have there been any initiatives regarding the change in legislation concerning the Upper Chamber in the past? If yes, what kind?

The Senate of the Netherlands is in existence since 1815. From 1815 to 1848 Senators were appointed by the King. Since 1848 Senators are elected by 'Provincial States' (i.e. the members of the provincial parliaments of the provinces of the Netherlands). This principle of indirect election has not been changed since then. An important change in the constitutional rules in recent decades has been made in 1956, when the number of Senators was enlarged from 50 to 75. The last change goes back to 1983, when the length of the session of the Senate was brought back from six years to four years. The competences of the Senate (including a full veto right on every legislative proposal) have not been changed since 1848.

9.2. Has the Parliament of the Government tried to make changes of the voting system or of the competences of the Upper Chamber in the past? If yes, please explain.

Some minor changes in the law on the electoral system have been made in 2010 at the request of the Senate itself (concerning list links and the allocation of residual seats). State Committees have reflected on the competences of the Senate occasionally, but Government or Parliament never have proposed changes of the competences in recent decades.

9.3. Currently, are there any initiatives or ideas to change the voting system for the Upper Chamber within the Upper Chamber? If yes, what kind?

There are no initiatives to change the voting system pending. Some individual politicians favor a direct election of members of the Senate. Some political parties are in favor of reshaping parliament into a unicameral system, but this has never been an item in parliament itself.

9.4. Are there any initiatives or ideas to change the competences of the Upper Chamber in the legislative process? If yes, which ones?

Some individual politicians are in favor of replacing the full veto right of the Senate to the right to return a legislative proposal to the House of Representatives, if there are serious objections against the bill. Until now there never have been formal proposals to change the Constitution into this direction, neither from the Government nor from parliament itself.

10. POLAND

10.1. Have there been any initiatives regarding the change in legislation concerning the Upper Chamber in the past? If yes, what kind?

Since adoption of the Constitution in 1997, only one bill aiming at changing the composition of the Senate was tabled (February 19, 2010, Sejm Paper No. 2989). It envisaged flexible method of determining the number of senators (1 senator seat per million inhabitants of the voivodship), instead of the set number of 100 senators; it also provided for permanent seat of former Presidents of Poland in the Senate. The bill has been dropped.

Since the restoration in 1989, ideas of shedding the Senate or to revise its powers sometimes feature in the political parties' programs. These proposals however never have taken any form of a motion.

10.2. Has the Parliament of the Government tried to make changes of the voting system or of the competences of the Upper Chamber in the past? If yes, please explain.

In 2011 the 40 multi-mandate (2-4) constituencies have been replaced by 100 single mandate constituencies. This change did not collide with the Constitution as proportionality of the vote is stipulated for the Sejm (lower chamber) only.

10.3. Currently, are there any initiatives or ideas to change the voting system for the Upper Chamber within the Upper Chamber? If yes, what kind?

No.

10.4. Are there any initiatives or ideas to change the competences of the Upper Chamber in the legislative process? If yes, which ones.

No.

11. ROMANIA

11.1. Are there any initiatives or ideas to change the competences of the Upper Chamber in the legislative process? If yes, which ones?

Yes. There have been initiatives aimed at changing the legislation on the election of the members of the Senate and the Chamber of Deputies (legislative proposals and bills) and modifying the competences of the two Chambers of Parliament (legislative proposals and bills for the revision of the Constitution).

11.2. Has the Parliament of the Government tried to make changes of the voting system or of the competences of the Upper Chamber in the past? If yes, please explain.

Yes. Legislative initiatives to amend the Senate's competences:

- I. Law no. 429/2003 on the revision of the Constitution of Romania amended Article 75 of the Constitution. The current article stipulates that each Chamber has decision-making competences in specific fields in which the other Chamber has a reflective role;
- II. The bill for the revision of the Constitution of Romania, registered at the Senate in 2011 and initiated by the

President of Romania at the proposal of the Government, in accordance with the results of the referendum of 29th November 2009, was repealed by the Chamber of Deputies, as decisional Chamber. The proposed legislative provisions aimed primarily at establishing a unicameral Parliament with a maximum number of 300 MPs;

- III. The legislative proposal for the revision of the Constitution of Romania, registered at the Senate in 2013, initiated by a group of members of the Chamber of Deputies and the Senate, was dismissed in 2016 in conformity with the Constitutional provisions. The legislative provisions aimed, among other aspects, at revising the current Article 75 of the Constitution of Romania, republished, which establishes the distribution of competences between the two parliamentary Chambers.

Legislative initiatives regarding the amendment of the electoral laws:

- I. Law no. 208/2015 on the election of the Senate and the Chamber of Deputies, and on the organization and functioning of the Permanent Electoral Authority (in force).

This electoral law stipulates the party-list proportional voting system, a smaller number of MPs as a consequence of the decrease of the representation norm, the introduction of the vote by correspondence for all Romanian citizens having their domicile or residence abroad, and the possibility for the Romanian citizens to vote in any polling station in their respective county of residence/domicile.

- II. Law no. 35/2008 on the election of the Chamber of Deputies and the Senate, and for amending and completing Law no. 67/2004 on the election of the local

public administration authorities, Law 215/2001 on the local public administration, and Law no. 393/2004 on the status of elected members of the local public administration authorities (repealed), commonly referred to as the “law of the uninominal vote”.

MPs have been previously elected using a mixed system that combined uninominal voting with the proportional representation of parties in Parliament; thus, each party was represented in the Parliament by a number of MPs which was proportional to the percentage of votes obtained by the respective party at national level.

- III. Law no. 373/2004 on the election of the Chamber of Deputies and the Senate (repealed) introduced substantial amendments to the electoral laws, following the revision of the Constitution in 2003.
MPs were elected according to a party-list system, while the distribution of mandates was done according to the principle of proportional representation.
- IV. Law no. 68/1992 on the election of the Chamber of Deputies and the Senate (repealed) introduced a uniform system for the organization and conduct of elections for both Chambers. MPs were elected according to a party-list system and the mandates were distributed according to the proportional representation system.
- V. The Decree-Law no. 92/1990 on the election of the Parliament and of the President of Romania (replaced by Law no. 68/1992 on the election of the Chamber of Deputies and the Senate).

The decree-law stipulated different modalities of electing the Chamber of Deputies and the Senate, respectively. Both approaches provided for a proportional representation in accordance with the number of votes obtained by political parties in the electoral competition. However, in the Assembly of Deputies the seats were obtained by political parties based on an electoral coefficient, while in the Senate the final results were established according to the 'largest remainder' system.

11.3. Currently, are there any initiatives or ideas to change the voting system for the Upper Chamber within the Upper Chamber? If yes, what kind?

No.

11.4. Are there any initiatives or ideas to change the competences of the Upper Chamber in the legislative process? If yes, which ones?

No.

12. SLOVENIA

12.1. Have there been any initiatives regarding the change in legislation concerning the Upper Chamber in the past? If yes, what kind?

Suggestions for change of the arrangement of the National Council were mostly focusing on suggestions for the modification of the Act on the National Council and the Rules of Procedure of the National Council in the part referring to the reconsideration process. About this, more will follow. Remaining suggestions

referred to the modification of payment for the work of members of the National Council.

Changes in Rules of Procedure of the National Assembly regarding reconsideration are older than the Rules of Procedure of the National Assembly. Even before the first Rules of Procedure were adopted in 1993, the National Assembly and its commissions suggested a modification of the arrangement which was in the proposal of Rules of Procedure of the National Assembly. Such an arrangement, still in effect today, was afterwards accepted in Rules of Procedure of the National Assembly despite the hesitation of both the National Assembly and its working bodies.

In 1993, the National Assembly discussed a proposal for Rules of Procedure that stipulated repeated voting on a law without the opportunity for the National Assembly to change the disputed section of the law, and not reconsideration of a law. The Commission of the National Assembly for the preparation of Rules of Procedure and the Commission of the National Assembly for mandate-immunity, procedural and administrative issues, have even prior to the adoption of Rules of Procedure of the National Assembly warned that the solution, determining that in the National Assembly the discussion of reasons for National Council's veto is not enabled, and that only ensures repeated voting and not reconsideration as stipulated by the Constitution in the second paragraph of Article 91, is not appropriate. The Commissions explained that the repeated discussion of a law and confrontation of arguments could achieve better legal solutions. Key section of the proposal of change to Rules of Procedure of the National Assembly was that the National Assembly not only votes on an act again, but also that after all explanations are gathered (by the National council, the Government, law's proposer etc.) discusses the demand of the National Council, and may after finishing the discussion change disputed sections of the law. The

concept of consideration is according to their opinion much broader than the concept of voting.

The National Assembly in 1993 adopted Rules of Procedure of the National Assembly, which did not include notes of the National Council and its commissions. Hence, Rules of Procedure in Article 206 stipulate that repeated voting is conducted by the National Assembly at the first following session. Prior to voting, a representative of the National Council may explain the demand of the National Council, and the proposer of the act and the Government may also present their opinions when they are not themselves the proposers of the act.

Due to the arrangement that only enabled repeated voting and not reconsideration of a law in the process of repeated processing of the law, the National Council and its commissions in the following years after adoption of Rules of Procedure of the National Assembly submitted similar suggestions to change Rules of Procedure. Suggestions were especially numerous after elections to the National Council and in the period when the procedural commission of the National Assembly collected proposals to change Rules of Procedure of the National Assembly.

As the National Assembly did not succeed in its proposals to modify procedural arrangement regarding the process of reconsideration, it challenged the existing arrangement that does not allow for the amending of a law during the process of reconsideration, in a procedure before the Constitutional Court.

The Constitutional Court decided that the procedural arrangement of the reconsideration process is within the autonomy of the National Assembly. According to the opinion of the Constitutional Court, the Constitution does not demand the reconsideration of the disputed section of a law from the National Assembly, but rather reconsideration of the law (as a whole). From the explanation of the decision, it can be gathered that the

Constitutional Court did not need to tackle the question regarding the constitutionality of a different arrangement of Rules of Procedure for reconsideration of a law after a suspensory veto. Additionally, the Constitutional Court did not need to tackle the question regarding the constitutionality of the case in which Rules of Procedure would determine that the National Assembly may in case of rejection of a law decide during repeated voting to retract the law back to the second discussion, or that it can be changed with amendments (hence, the legislative procedure does not end with the rejection of a law). By evaluating the disputed arrangement as constitutional, the Constitutional Court did not need to answer these questions; the mere finding that the Constitution does not require such solutions, was adequate.

By doing so, the Constitutional Court clearly signaled that a different arrangement of reconsideration would be possible, but that it was not obliged to examine the matter. Hence, its new position states that the process of reconsideration could be arranged in some other constitutional manner, as the Constitution does not stipulate the precise manner of its arrangement, leaving it to procedural arrangement.

Additionally, the Constitutional Court explained that the Constitution fails to stipulate that the National Council has the right to submit amendments to a law. The jurisdiction of the National Council to suggest adoption of laws to the National Assembly does not also include the jurisdiction to submit amendments, as these are two different actions within the legislative process. The National Assembly has the right to freely solve the issue of who possesses the right to submit amendments that would change the proposal of a law.

Constitutional Court judge Milojka Modrijan offered a disputing and separate opinion to this decision. According to her opinion, the procedural decision that the National Assembly in the case of a suspensory veto of the National Council may repeatedly vote on

an act individually, is not an adequate realization of the constitutional decree on a reconsideration of an act. Consequently, the term 'voting' does not correspond to the term 'consideration' from the second paragraph of Article 91 of the Constitution. Repeated voting without discussion gives the institution of the suspensory veto only a function of formality, weakening the constitutionally determined position of the National Council. Constitutional jurisdiction of the National Council (Article 97) and its structure (representative of social, economic, vocational and local interests) demand a corresponding interpretation of the text in Article 91 of the Constitution of the Republic of Slovenia, determining National Assembly's right to reconsideration of a law. The National Assembly must not only repeat the voting of a law (or as suggested by practical execution, that representatives before voting also have the right to explain their decision), but also the discussion. According to Milojka Modrijan's opinion, Rules of Procedure of the National Council should allow for amendments to laws for which it is not also the proposer. The National Council would therefore actively cooperate in the legislative process, meaning that it would in this way directly impose interests that it represents according to the Constitution.

The National Council suggested to the National Assembly and its Commission for Rules of Procedure on multiple occasions modification of the arrangement for the process of reconsideration. One of these occasions took place in 2009 as the Commission for Rules of Procedure collected suggestions for modification of Rules of Procedure of the National Assembly. According to the proposal of the National Council, the National Assembly would in the process of reconsideration be able to decide on a modified or completed draft of a law as proposed by the National Council in the demand for reconsideration of a law. The National Council would propose amendments to the National Assembly, and the latter would make the final decision on those

amendments. The National Assembly would therefore not decide on the modified section of the draft of a law, but only on proposals for modification, retaining the complete autonomy and power to independently reach the final decision regarding the subject of the law.

The suggestion by the National Council contributed to Rules of Procedure of the National Assembly by stating that the National Assembly would not only conduct repeated voting on a law as a part of reconsideration process, but also a repeated discussion on the demand of the National Council for reconsideration.

The main part of the proposal for an amendment to Rules of Procedure of the National Assembly, as suggested by the National Council in 2009, was the arrangement of the new Article 148a of Rules of Procedure of the National Assembly, which would prevent the National Assembly to modify or add to a law within the process of reconsideration. In accordance with present arrangement, the National Assembly only conducts repeated voting on a law, and cannot modify or complete the law in the process of reconsideration. Since the National Council often suggests to the National Assembly reconsideration of a law merely due to a provision or a few provisions of the law, it would be suitable that the National Assembly had the opportunity to amend the law within the process of reconsideration. In this way, the National Assembly could avoid the implementation of new legislative procedure for the modification and completion of laws that it repeatedly confirmed in the process of reconsideration, as well as of the procedure for evaluation of constitutionality of these laws before the Constitutional Court.

The Constitutional Court itself had in the previously described provision indirectly stated that it is possible that the reconsideration process be arranged in some other way that would also be in accordance with the Constitution, as the latter does not stipulate the precise manner of its arrangement, leaving

it to procedural arrangements. The National Council consequently proposed implementation of the opportunity to modify a law based on the veto of the National Council, which would not significantly prolong the reconsideration process.

In accordance with the proposal for a referendum of Rules of Procedure, the National Council could in its demand for reconsideration also propose amendments. In this case, the National Assembly would merely conduct the discussion of particular articles to which the National Council submitted amendments. The National Assembly would therefore not only discuss the demand of the National Council, but also particular articles. Amendments in the process of reconsideration could only be submitted by the National Council, and amendments to amendments of the National Council could be submitted by the proposer, the Government when it is not also the proposer of the law, or a group of representatives – at the latest at 12 p.m. on the day before the discussion of the matter. It would also be possible to find corresponding amendments or correspondence with other laws, therefore, a procedure of adopting corresponding amendments would be introduced as determined in Rules of Procedure in the third discussion of the legislative process. In this way, it would be possible to improve the amendments, eliminate possible desynchronized sections of different articles or parts of the law, and to amend the law in a new draft. Based on the topic and articles of amendments, as well as voting, modification, completion or removal of amendments, the National Council proposed that even in the reconsideration process limitations and provisions of Rules of Procedures regarding the second and third discussion of the legislative process, be considered. After the concluded discussion of the demand for reconsideration, or after the adoption of amendments, the National Assembly would repeat the voting on a law.

12.2. Has the Parliament of the Government tried to make changes of the voting system or of the competences of the Upper Chamber in the past? If yes, please explain.

Proposals for the change of arrangement of the National Council as suggested by the Government and adopted by the National Assembly, referred to change of arranging functions of the President of the National Council and to termination of jurisdiction to call for a referendum. Moreover, the procedure also included a proposal for termination of institution of the National Council in 2012, however, it was rejected by the National Assembly.

The National Council had a professional President until 2005, when the National Assembly with an amendment to the Act of National Council introduced a non-professional function of the President of the National Council. After the evaluation of constitutionality of the mentioned amendment, the Constitutional Court found that such an arrangement is unconstitutional and instructed the National Assembly to eliminate the discovered error. It was of an opinion that a closer link between the President of the National Council with the functioning of the body as a whole in relation to his function as a member of the body, should be prioritized. In order to enable a more efficient work of the National Council, the Constitutional Court thought it necessary to ensure constant availability of the President, as it is the only way for the National Council to respond to activities of the National Assembly in a timely fashion. The arrangement that does not ensure this may pose as a difficulty in performing leadership responsibilities of the President of the National Council and inhibit performance of the constitutional role of the National Council. Because the National Assembly failed to eliminate the error within the six month period, the Constitutional Court issued a new provision in 2009 according to the proposal of the National Council. The provision stipulated that

all reasons for found unconstitutionality of the previous arrangement of non-professional function of the President of the National Council still exist. To interrupt the unconstitutional situation in the in-between period – a period prior to adoption of the expected amendment, the Constitutional Court defined a manner for executing its provision: the President of the National Council begins with the day after the proclamation of the provision of the Constitutional Court to perform his function professionally.

The right of the National Council to demand a referendum was terminated with a constitutional change in 2013 with an explanation that a referendum can only be called for by voters with their signatures, and no longer by a third of representatives and the National Council. In previous proposals for the termination of this jurisdiction, the elimination of these two proposers was explained with the argument that these two subjects already participate in the legislative process and do not need special jurisdiction to call for a legislative referendum. In this way, the possibility to use a referendum to solve differences between the National Assembly and the National Council was actually limited, as the legal order offers different ways to solve those differences.

The National Council in its opinion challenged this solution mostly because of the implications of exceeding limitations of the influence of voters, and not only because of the elimination of the opportunity to call for a referendum itself. Regarding the latter, it warned that the National Council used the demand for a referendum rarely and extremely carefully; twice in the past 20 years to be precise.

Nevertheless, it must be pointed out that the National Council did not take advantage of this jurisdiction, and that it in practice represented a sort of a ‘hidden weapon’ that could potentially be used. The influence of the National Council on the legislative

decision-making with the demand for a call for a legislative referendum was in fact very indirect, and could in practice even have a greater significance when compared to the suspensory veto. This is because it could mean greater pressure on the National Assembly in case it failed to consider the position of the National Council to a sufficient extent.

12.3. Currently, are there any initiatives or ideas to change the voting system for the Upper Chamber within the Upper Chamber? If yes, what kind?

No.

12.4. Are there any initiatives or ideas to change the competences of the Upper Chamber in the legislative process? If yes, which ones?

Currently, a process of modification of the arrangement of law's reconsideration process is before the Commission for Rules of Procedure. Based on the constitutional arrangement of the veto of the National Council, the process of reconsideration of a law by demand of the National Council is arranged in Rules of Procedure of the National Assembly. According to a valid procedural arrangement, a law cannot be modified during the process of reconsideration, as the law is not discussed again, but only voted on. This is problematic, as the intent for veto of the National Council as a suspensory veto lies in the critical position of the National Council on the adopted law, which the representatives of the National Assembly should have the opportunity to discuss and then decide whether they are convinced or not. Primarily, they should have the opportunity to modify the adopted law based on the veto of the National Council. This, however, is

rendered impossible by the valid arrangement of Rules of Procedure.

The reason for such an arrangement supposedly lies in the fact that representatives fully discuss the law in the regular procedure, and hence already shape their position on it. While this is true, at that time they had not yet had the positions of the National Council, and are unable to discuss them in the repeated procedure. Such an arrangement questions the sensibility of the suspensory veto, as the result of such arrangement of a repeated adoption of a law based on a suspensory veto only works as a prolongation of the legislative process, and does not actually improve the subject matter of a law which is in fact the fundamental meaning of a suspensory veto. This is not in accordance with the constitutionally defined role of the National Council in the legislative process or with the nature of bicameral decision-making in the system of asymmetric (imperfect) bicameralism, as determined by the Constitution.

The purpose of modifications and completions of Rules of Procedure of the National Assembly, which are currently before the Commission for Rules of Procedure, is that the procedure is only changed if the National Council in its demand for reconsideration submits amendments to the law. If these are not submitted, and through the veto the law is opposed as a whole without proposals for modifications or completions, the procedure remains the same as prior to the change of Rules of Procedure, and the National Assembly votes again on the unmodified subject matter of the law.

The National Council will hence in its demand for reconsideration of a law be obliged to state whether it opposes the law in full, or it has decided to bind the veto to the improvement of the text of particular stipulations of the law, and will within the veto also state specific proposals to modify the stipulations of a law. The further continuation of the legislative process in the National

Assembly will depend on the mentioned decision of the National Council. As mentioned, the National Assembly will, in case that the National Council opposes to a law in full, vote on the unmodified subject matter of the law again. In case that the National Council proposes an improvement of the subject matter of the law, the National Assembly will initiate a procedure of reconsideration in accordance with the new arrangement which will enable the National Assembly to modify the disputed provisions of the law.

The change of the reconsideration process in the National Assembly will also demand a change in the work of the National Council as it decides on the proposal for a veto. With the change of the reconsideration process in Rules of Procedure of the national Assembly, the National Council is encouraged to specify its objections to particular legal solutions and propose amendments within the veto, rather than to veto the law as a whole. The National Council will hence have to adjust the legal arrangement of its internal functioning with an appropriate modification of the process in Rules of Procedure of the National Council.

13. SPAIN

13.1. Have there been any initiatives regarding the change in legislation concerning the Upper Chamber in the past? If yes, what kind?

In 2006, the Council of State (the highest consultative body of the Government) issued a report, requested by the government; on a constitutional reform of the Senate (among other issues). The report covered both the composition and the powers of the Senate, including the election of Senators. However, no reform was undertaken.

13.2. Has the Parliament of the Government tried to make changes of the voting system or of the competences of the Upper Chamber in the past? If yes, please explain.

In the legislature 2011-2015 a Subcommittee of the Standing Rules Committee of the Senate worked on the reform of the powers of the Senate. In the draft there were two main areas of reform: the strengthening of the Senate in territorial issues and the rebalance of its powers vis a vis the Lower House. The draft final report was not finally submitted to the Committee, nor the Plenary of the Senate.

13.3. Currently, are there any initiatives or ideas to change the voting system for the Upper Chamber within the Upper Chamber? If yes, what kind?

In the present legislature, on December 2016, it has been settled a new Subcommittee to deal with the reform of the Senate. Probably in the meeting in Ljubljana, next June, our President will be in a position to explain the main lines of its work.

13.4. Are there any initiatives or ideas to change the competences of the Upper Chamber in the legislative process? If yes, which ones?

No.

14. SWITZERLAND

14.1. Have there been any initiatives regarding the change in legislation concerning the Upper Chamber in the past? If yes, what kind?

In Switzerland both chambers (Councils) enjoy equal status and have the same competence to consider business.

Each decision of the Federal Assembly (Swiss Parliament) requires the agreement of both Chambers. There are no initiatives regarding the change of legislation concerning the upper chamber.

14.2. Has the Parliament of the Government tried to make changes of the voting system or of the competences of the Upper Chamber in the past? If yes, please explain.

Concerning the election system: Elections to the Council of States (Upper House) are held according to cantonal law, not federal law. The simple majority system applies in all cantons with the exception of Jura and Neuchâtel, which vote by a system of proportional representation.

14.3. Currently, are there any initiatives or ideas to change the voting system for the Upper Chamber within the Upper Chamber? If yes, what kind?

No.

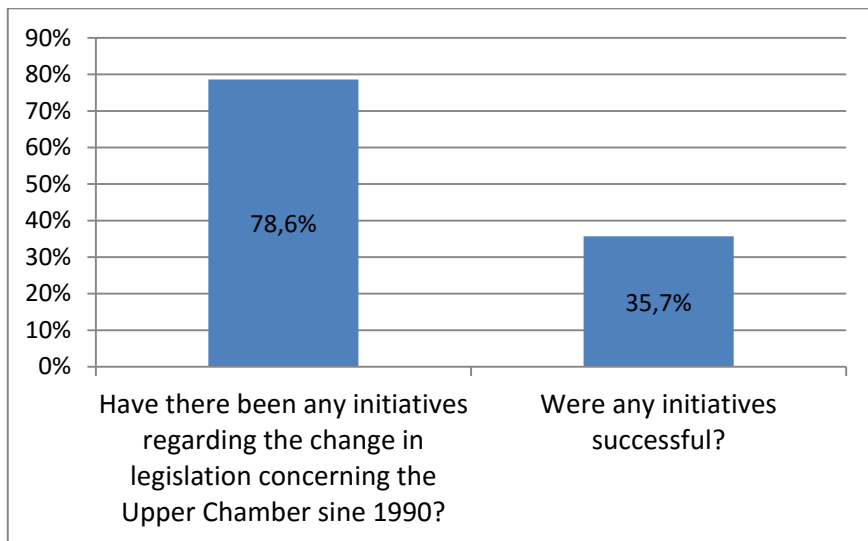
14.4. Are there any initiatives or ideas to change the competences of the Upper Chamber in the legislative process? If yes, which ones?

No.

15. USING STATISTICAL METHODS

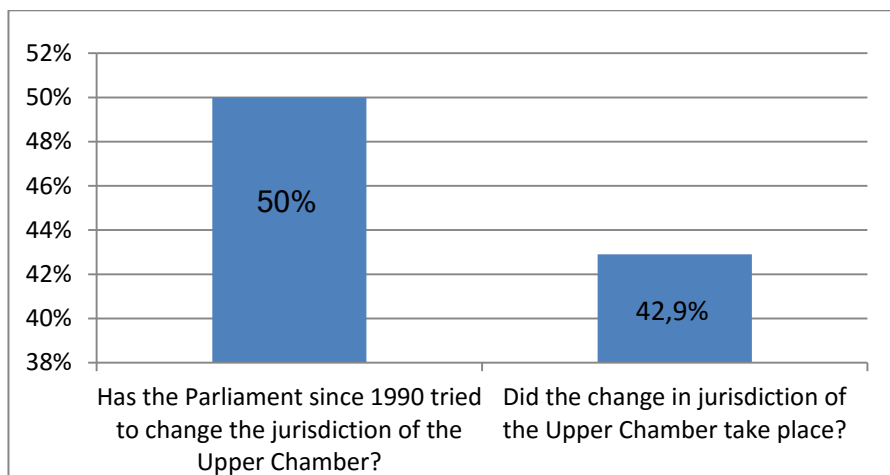
For the presentation of results, we used a frequency division. Graphic division of the group of countries was determined analytically under conditional (IF) sentences, and further represented the results based on groups of European countries that answered our questionnaire with contingency tables. Countries with a bicameral arrangement were analyzed based on received answers of those, who responded to our four inquiries. Answers were submitted by the following countries: Austria, Czech Republic, Slovenia, Luxembourg, France, Belgium, Romania, Poland, Germany, Bosnia and Herzegovina, Switzerland, Italy, Spain. European countries that have upper chambers, but from whom we had not received answers, are: United Kingdom, Russia, Belarus, and Ireland. As the base year for analysis of data, 1990 was chosen.

Past initiatives for change in legislation concerning the Upper Chamber

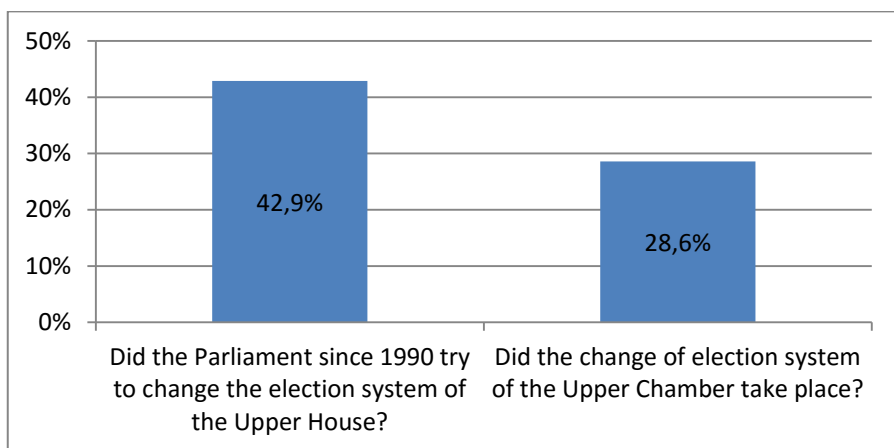
Since 1990, in 78.6% (in eleven out of fourteen) countries, initiatives for change in legislation concerning the Upper Chamber has been introduced. In 35.7% (in five out of eleven) countries, it has also been successful.

Past initiatives of parliaments for change in jurisdiction of the Upper Chamber

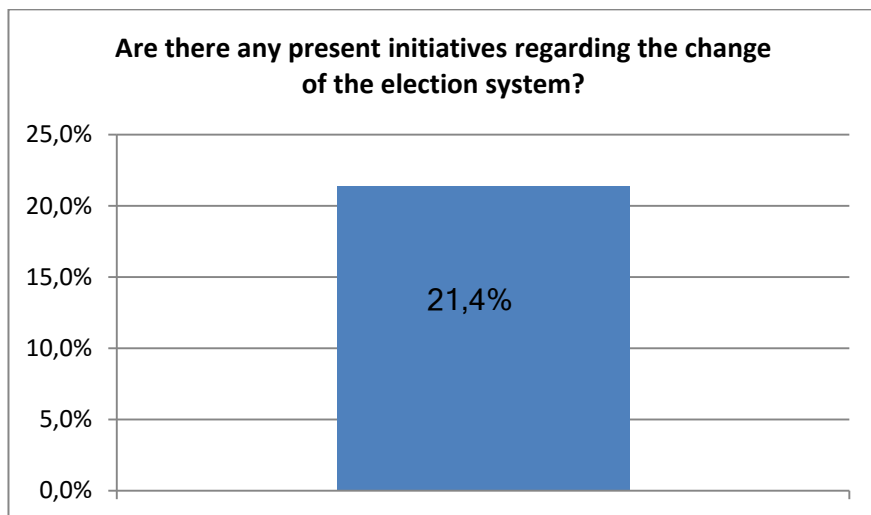
In 50% of countries (in seven out of fourteen countries) the Parliament tried to change jurisdiction of the Upper Chamber, and in six countries (42.9%) the change took place.

Past initiatives by Parliaments for change regarding the election system of the Upper Chamber

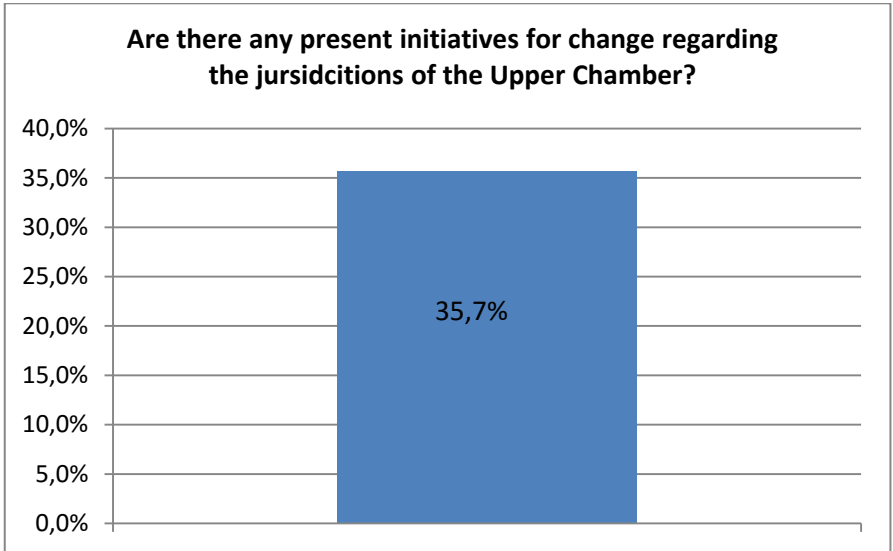
In six countries (42.9%) Parliaments tried to change the election system of Upper Chambers, and in four countries (28.6%) the change took place.

Present initiatives for change regarding the election system of the Upper Chamber

In three countries (21.4%), the Upper Chambers introduced an initiative to change the election system.

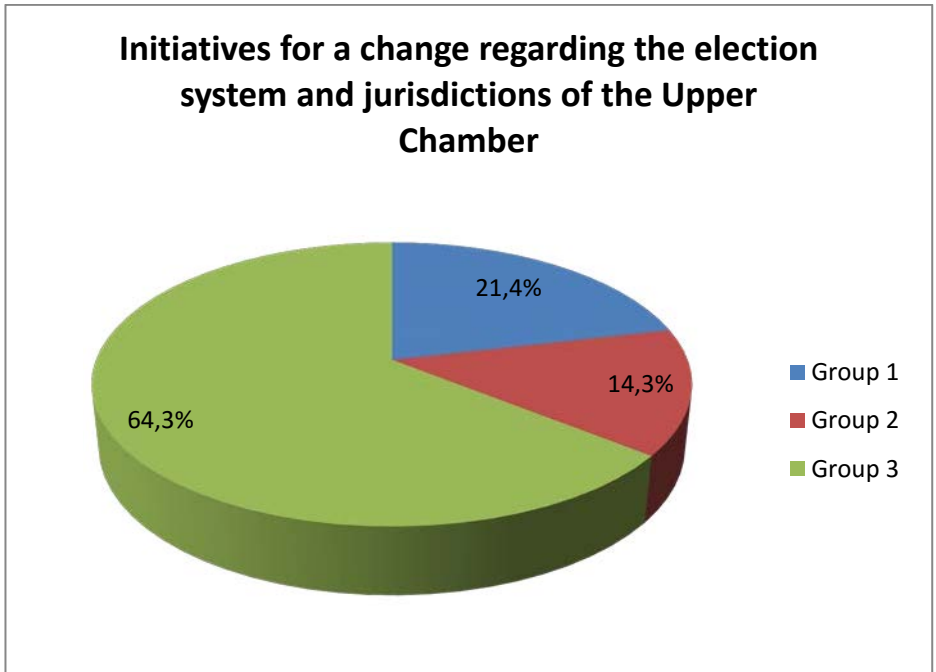
Present initiatives for change regarding the jurisdiction of the Upper Chamber

Currently, five countries (35.7%) have an initiative for a change regarding the jurisdictions of the Upper Chamber.

15.1. DIVISION OF COUNTRIES IN GROUPS

The studied 14 countries were arranged into three groups based on current initiatives regarding the election system and jurisdictions of the Upper Chamber.

In group 1 are countries in which initiatives for change regarding the election systems and jurisdictions of the Upper Chambers have been submitted to the legislative process: Czech Republic, Italy, and Spain.

In group 2 are countries in which initiatives for change regarding the jurisdictions of the Upper Chamber are already discussed: Austria and Slovenia.

In group 3 are countries in which there are currently no initiatives for change regarding election systems or jurisdictions of the Upper Chambers: Belgium, Bosnia and Herzegovina, France, Germany, Luxembourg, Netherlands, Poland, Romania, and Switzerland.

	Question	Group 1 (Czech Republic, Italy, Spain)	Group 2 (Austria, Slovenia)	Group 3 (Belgium, Bosnia and Herzegovina, France, Germany, Luxembourg, Netherlands, Poland, Romania, Switzerland)	All countries
1.	Have there been initiatives for change regarding the legislation concerning the Upper Chamber since 1990?	100 %	50 %	77,8 %	78,6 %
2.	Has any initiative succeeded?	39,3 %	0 %	44,4 %	35,7 %
3.	Has the Parliament since 1990 tries to	33,3 %	100 %	44,4 %	50 %

	change the jurisdictions of the Upper Chamber?				
4.	Has there been a change in jurisdictions of the Upper Chamber?	33,3 %	50 %	33,3 %	42,9 %
5.	Has the Parliament tried to change the election system of the Upper Chamber since 1990?	33,3 %	0 %	55,6 %	42,9 %
6.	Has the change of election system taken place?	0 %	0 %	44 %	28,6 %
7.	Is the Upper Chamber currently suggesting a change in the election system of the Upper Chamber?	100 %	0 %	0 %	21,4 %

8.	Are there currently any initiative for a change in jurisdiction of the Upper Chamber?	100 %	100 %	0 %	35,7 %
----	---	-------	-------	-----	--------

In group 1 are countries that in the past experienced initiatives for change that had been successful (Czech Republic).

In group 2 are countries in which initiatives for change regarding the jurisdiction (termination) were submitted, but were not successful. Discussed are initiatives for change in jurisdiction in Austria and Slovenia. In Slovenia, the initiative is currently in the process of discussion by a commission in the National Assembly, and in Austria the initiative was successful.

In group 3 are mostly countries that had in the past discussed initiatives for change concerning legislation of the Upper Chambers, except for the Netherlands and Switzerland. Initiatives were successful in Belgium, Bosnia and Herzegovina, France, and Germany. The change of jurisdiction of Upper Chamber took place in Belgium, France, and Romania. The change of election system only took place in Germany and Poland.

SUMMARY OF RESULTS AND CONCLUSION

In the past three decades, functioning and treatment of upper homes of European countries experienced multiple changes. This trend of modification of the matters of upper homes is not only specific to particular countries, but is as a wide-spread phenomenon present in most European countries.

This is shown in the results of the questionnaire; most important are the numerous past initiatives for the change in legislation of upper houses, as well as of the jurisdiction of upper houses by the parliaments. Despite the high level of initiatives, only about half were actually successful. Such exposure of European Senates to shifting circumstances and the nature of development processes reflect a particular level of uncertainty in present day Europe.

Similarly, parliaments in half of all participating countries tried in some way to change jurisdiction of the upper house in the past few decades. In this case, the level of success was higher, signifying the influence of parliaments on the functioning of Senates, and their close mutual relationship.

Despite past initiatives, in most participating countries, there are currently no initiatives for changing the electoral system or jurisdiction of the upper house. Consequently we may argue, that the position of European Senates is now stronger and more stable, when compared to the past situation, and that future initiatives of change in jurisdiction and electoral systems will occur in lesser numbers.